

gemeente
Neder-Betuwe

Jaarstukken 2021

Gemeente Neder-Betuwe

- Dodewaard
- Echteld
- IJzendoorn
- Kesteren
- Ochten
- Opheusden

Opheusden, 24 mei 2022

Behandeling
gemeenteraadsvergadering
van 7 juli 2022

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	3
Voorwoord van het college	4
Leeswijzer opbouw en indeling jaarstukken	8
Financiële positie, resultaat en bestemming	11
Financiële positie.....	11
Resultaatbepaling.....	11
Resultaatbestemming	14
Het Jaarverslag	17
Programmaverantwoording.....	17
Programma 1 Bestuur en dienstverlening	18
Programma 2 Openbare orde veiligheid.....	27
Programma 3 Fysieke leefomgeving.....	32
Programma 4 Economie	51
Programma 5 Wmo, jeugdzorg en participatiewet.....	59
Programma 6 Onderwijs, sport en welzijn.....	76
Algemene dekkingsmiddelen, overhead, VPB en onvoorzien.....	87
Paragrafen	96
Paragraaf 1 Lokale heffingen	97
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicomanagement.....	104
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen	114
Paragraaf 4 Financiering.....	122
Paragraaf 5 Verbonden partijen.....	128
Paragraaf 6 Grondbeleid.....	141
Paragraaf 7 Bedrijfsvoering	147
De Jaarrekening	154
Inhoud van de jaarrekening.....	155
Overzicht van gerealiseerde baten en lasten en het saldo voor bestemming	157
Overzicht van werkelijke mutaties in reserves per programma	158
Overzicht van gerealiseerd resultaat voor en na bestemming	159
Overzicht van verschillen per programma met toelichting	160
Overzicht van incidentele baten en lasten.....	176
Overzicht van bezoldiging topfunctionarissen	178
De balans.....	179
De balans.....	180
Toelichting op de balans.....	181
Vaste activa.....	185
Vlottende activa	189
Vaste passiva	192
Vlottende passiva	197
Niet uit de balans blijvende verplichtingen.....	202
Bijlagen	205
Single Information Single Audit (SISA)	205
Lasten en baten per taakveld.....	212
COVID-19	214
Bezuinigingen	218

Voorwoord van het college

Geachte gemeenteraad,

Hierbij bieden wij u de jaarstukken aan over het jaar 2021.

Doel van de Jaarstukken 2021

In de Begroting 2021 heeft u kaders gesteld. U gaf aan welke plannen er het afgelopen jaar gerealiseerd moesten worden en hoeveel middelen u daarvoor beschikbaar stelde. In deze jaarstukken geven wij aan wat terecht is gekomen van deze plannen. Wij gaan daarbij enerzijds in op de beleidsdoelen en activiteiten in de verschillende programma's; dat is het jaarverslag. Anderzijds leggen wij verantwoording af over hoe de budgetten zijn besteed en hoe de gemeente er financieel voor staat; dat is de jaarrekening.

De wettelijke basis voor het samenstellen van de jaarstukken wordt gevonden in artikel 197 van de Gemeentewet: het college legt aan de raad over elk begrotingsjaar verantwoording af over het door hem gevoerde bestuur, onder overlegging van de jaarrekening en het jaarverslag. De regels uit het 'Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten' (BBV) hebben we ook in acht genomen.

Sluitstuk van de planning & controlcyclus 2021

De Jaarstukken zijn het laatste document in de planning en controlcyclus van 2021, ook wel p&c-cyclus genoemd. Startpunt van die cyclus was de Kadernota 2021-2024, gevolgd door de Begroting 2021. Met het vaststellen van die documenten bepaalde u in hoofdlijnen wat er in 2021 moest gebeuren en hoeveel middelen daarvoor beschikbaar waren. Daarmee gaf u kaders voor ons college.

In 2021 hebben wij u via een budgetrapportage in mei (Meibrief 2021) en een bestuursrapportage in december (Bestuursrapportage najaar 2021) op de hoogte gehouden van de voortgang van het bestaande beleid en de financiële stand van zaken. Daarmee had u de gelegenheid tussentijds bij te sturen.

Met de Jaarstukken 2021 wordt de cyclus voor 2021 zoals gezegd afgerond. Daarmee stellen wij u in staat invulling te geven aan uw controlerende rol.

Ontwikkelingen in 2021

Het jaar 2021 zal waarschijnlijk lang herinnerd worden als het tweede jaar van de coronapandemie. Neder-Betuwe is net als de rest van de wereld ook afgelopen jaar stevig geraakt door de uitbraak van COVID-19 en de maatregelen die getroffen zijn om de gevolgen van de pandemie in te dammen. De maatschappelijke gevolgen zijn ingrijpend geweest. Ook in onze gemeente zijn inwoners ziek geworden en zijn inwoners overleden na een coronabesmetting. Daarnaast hebben de maatregelen van het Rijk ervoor gezorgd dat veel niet kon doorgaan wat voorheen gewoon was.

Ondanks dat, is er in 2021 een hoop gerealiseerd. In de programmaverantwoording gaan we uitgebreid in op de voornemens, de voortgang daarvan en de ontwikkelingen die zich hebben voorgedaan. Een aantal resultaten uit 2021 willen we hier expliciet kort noemen, zonder andere resultaten tekort te doen.

- In 2021 heeft Neder-Betuwe de eerste stappen gezet voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit: een analyse van het buitengebied, een enquête onder bewoners en ondernemers en een start van de samenwerking met politie, brandweer en toezichthouders.
- Het ontwerp-bestemmingsplan voor de Randweg Opheusden is in 2021 in procedure gegaan.
- Eind 2021 heeft de raad de Transitievisie Warmte vastgesteld. Doel van dit plan is om de woningen in Neder-Betuwe uiterlijk in 2050 van het aardgasnet af te kunnen sluiten.
- De laatste fase van het project Casterhoven wordt gebouwd, de grondexploitatie maatschappij is in 2021 ontbonden.

- In het Rivierenland is het Regionaal Economisch Ambitiedocument 2022-2025 opgesteld, in de zomer hebben alle gemeenteraden dit vastgesteld.
- Van de 51 Gelderse gemeenten hebben wij de 14e plaats bemachtigd in de ranglijst van MKB-vriendelijkste gemeente 2020-2021.
- Het definitief ontwerp voor de Veerhaven Ochten is gereed.
- De klompenpaden in Dodewaard en Ochten zijn klaar, een pad in IJzendoorn is in ontwikkeling. Daarnaast is gestart met het XL-klompenpad, dat alle paden gaat verbinden.
- In september 2021 heeft de raad de nota Sociaal Domein 'Samen verder op de ingeslagen weg' vastgesteld, met de bedoeling de transformatie in het sociaal domein verder vorm te geven en nieuwe stappen te kunnen zetten.
- Het lokale Sportakkoord is onder de naam Lokaal Akkoord Neder-Betuwe Bloeit! uitgebreid met lokale doelstellingen en ambities uit het Nationaal Preventieakkoord. Dit heeft geleid tot een Breed Leefstijlakkoord, dat uiting geeft aan onze visie dat sport, bewegen, preventie en een gezonde leefstijl nauw met elkaar verbonden zijn
- We zijn met twee basisscholen gestart met pilots 'jeugdhulp in de school'. De pilots hebben als doel om kinderen en gezinnen eerder en sneller te kunnen helpen met laagdrempelige hulp, waarvoor normaal gesproken een verwijzing van het Kernpunt of de huisarts voor nodig is.
- Op 1 april 2021 zijn de nieuwe overeenkomsten met aanbieders voor Huishoudelijke ondersteuning van start gegaan. Hiermee hebben we een actueel normenkader, waarmee we onze inwoners passende ondersteuning in het huishouden kunnen bieden.
- Bij de realisatie van de multifunctionele accommodatie (MFA) in Dodewaard zijn in 2021 beide basisscholen aangesloten.
- In de zomer van 2021 is de vernieuwde, meer publieksvriendelijke gemeentelijke website *live* gegaan. Kort daarna heeft de raad een nieuwe visie op Communicatie en Participatie vastgesteld.

Financieel resultaat

Het financieel resultaat over 2021 komt uit op € 6.983.000 voordelig. Wij stellen in deze Jaarstukken voor een deel van dat financieel voordeel te bestemmen voor het alsnog uitvoeren van een aantal activiteiten die in 2021 vertraagd raakten of uitgesteld moesten worden. Het overblijvende financieel resultaat van € 6.056.597 voegen we, conform gestelde kaders in de nota reserves en voorzieningen, toe aan de algemene reserve. Hierdoor verbetert onze financiële weerstandscapaciteit.

Een belangrijk onderdeel van een duurzame en gezonde financiële huishouding is onze weerstandscapaciteit: de verhouding tussen de risico's vertaald in geld en het beschikbare financiële weerstandsvermogen. Gemiddeld genomen wordt in den lande een weerstandsratio van 1 gezien als voldoende, dat is indertijd ook als minimum opgenomen in het coalitieakkoord. U kunt in paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicomanagement lezen dat de weerstandsratio voldoet aan dit uitgangspunt.

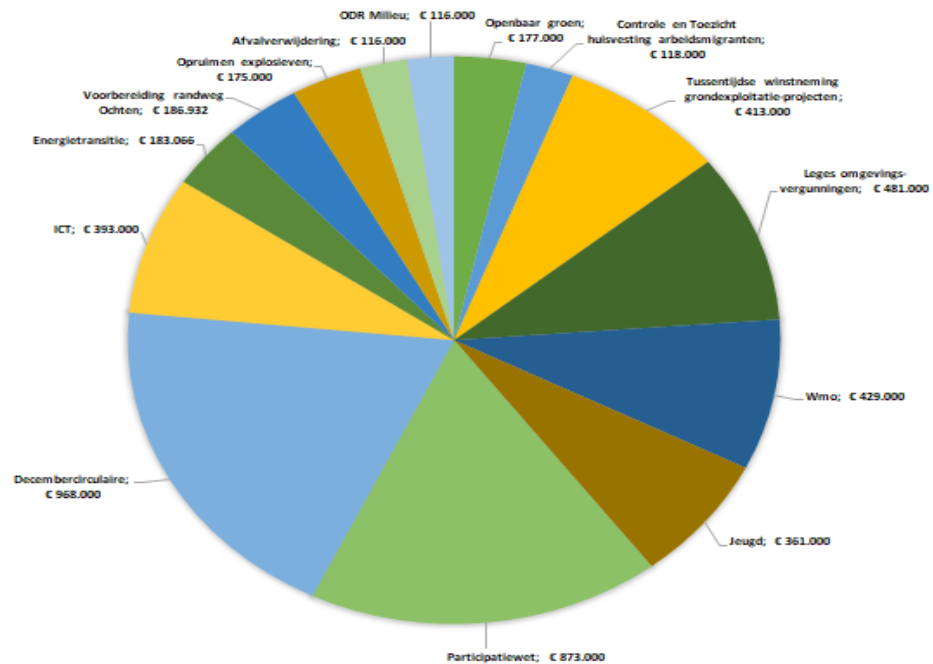
Analyse

Het was in de bestuursrapportage in het najaar al enigszins voorzien: het saldo van de Jaarstukken wijkt af van wat wij toen verwachtten. Op peildatum 1 oktober 2021 verwachtten we het jaar af te sluiten met een resultaat van € 2.275.000, in realiteit is het saldo hoger dan dat.

Daarom hebben wij geanalyseerd wat de oorzaken zijn van het relatief hoge jaarrekeningsaldo. Daarbij gaf onze accountant aan dat Neder-Betuwe hierin niet uniek is: veel gemeenten hebben dit jaar te maken met relatief hoge incidentele overschotten - verbonden partijen eveneens.

De overschotten hebben onder andere te maken met de coronapandemie: enerzijds hebben we van het Rijk ruimhartige financiële compensaties gekregen, anderzijds zijn opnieuw niet alle geplande werkzaamheden doorgegaan zoals geraamd. Verder zijn in het jaarrekeningresultaat enkele tussentijdse winstnemingen in grondexploitaties opgenomen, evenals meevallende opbrengsten uit bouwleges: enkele grote projecten hebben eind 2021 gezorgd voor een hogere opbrengst hiervan. Op het gebied van Jeugdzorg is een voordeel ontstaan doordat een aantal cliënten met kostbare jeugdzorg is uitgestroomd en de ontwikkeling van de Wmo-uitgaven valt mee ten opzichte van de raming die dit najaar is gemaakt.

Wanneer we de grootste overschotten uit deze Jaarstukken (met een bedrag van € 100.000 of meer) op een rij zetten, geeft dat het volgende beeld.

Voorzienbaarheid

Dat brengt ons bij een tweede vraag die we onszelf ook hebben gesteld: in hoeverre hadden we het saldo bij de laatste bestuursrapportage beter kunnen prognosticeren? Uit de analyse blijkt dat op peildatum 1 oktober 2021 niet alle overschotten op de euro nauwkeurig te voorzien waren. Maar we zien ook dat een aantal trends en ontwikkelingen die tot de overschotten in deze jaarrekening zouden leiden, zich toen al wel aftekenden. Zo was toen al duidelijk dat er winstnemingen zouden komen, maar ook dat de coronacompensaties (te) ruim ingestoken waren. Hier leren we van: samen met de ambtelijke organisatie nemen we maatregelen om prognoses te versterken, niet alleen voor tekorten, maar ook voor overschotten. En we maken ruimte in de bestuursrapportages om - al dan niet letterlijk - winstwaarschuwingen te kunnen geven wanneer precieze bedragen nog niet helder zijn.

Stoplichtmodel

In dit voorwoord wijzen we u graag nog even op de leeswijzer van deze jaarstukken en in het bijzonder op het stoplichtmodel dat we hanteren. Voor het resultaat, de planning en de inzet van middelen gebruiken we stoplichtkleuren om aan te geven hoe het jaar is afgesloten. We vragen in het bijzonder uw aandacht voor twee situaties die zich op verschillende plekken voordoen.

- De kleur rood wordt in deze jaarstukken twee kanten uit gebruikt voor budgetafwijkingen: voor overschrijdingen én overschotten van meer dan € 25.000. Dat heeft een financieel-technische achtergrond: wanneer er bijvoorbeeld meer inkomsten zijn gerealiseerd dan geraamd, betekent dat weliswaar een voordeel, maar feitelijk een begrotingsonrechtmatigheid, die met de vaststelling van deze jaarstukken wordt rechtgezet.
- Het is mogelijk dat er op een programma veel thema's groen gekleurd zijn, terwijl er op hetzelfde programma ook budgetafwijkingen zijn. Deze afwijkingen hebben in dat geval te maken met onderwerpen die geen betrekking hebben op de thema's. In alle gevallen zijn de afwijkingen gedetailleerd toelichting onder de vraag 'Wat heeft het gekost?'

Deze keuzes zijn gemaakt omdat deze Jaarstukken qua opzet (wettelijk moeten) aansluiten bij de begroting en de tussentijdse rapportages van het afgelopen jaar. Met ingang van het nieuwe begrotingsjaar 2023 - dat gebaseerd is op het nieuwe coalitieakkoord - richten we dit helderder en begrijpelijker in.

Woord van dank

We bedanken onze maatschappelijke partners, het bedrijfsleven, verenigingen, kerken, scholen, zorginstellingen, hulpdiensten, betrokken inwoners en vrijwilligers voor hun inzet en veerkracht in 2021. Zelfs onder lastige omstandigheden hebben zij de kracht van Neder-Betuwe zichtbaar gemaakt.

Tot slot een woord van dank richting onze medewerkers en de medewerkers van onze verbonden partijen. De maatregelen om coronabesmettingen binnen het gemeentehuis te voorkomen en het werken op afstand van collega's hebben het werk ook in 2021 niet gemakkelijk gemaakt. Deze jaarstukken laten zien dat het hen gelukt is de dienstverlening draaiende te houden in een jaar waarin weinig vanzelfsprekend was. Hun enthousiasme en flexibiliteit heeft ervoor gezorgd dat er veel is gerealiseerd.

Afsluiting

Met deze jaarstukken sluiten wij een bestuursperiode af: 2021 was het laatste volledige jaar van de coalitieperiode 2018-2022. Op deze periode kijken wij met een goed gevoel terug. Verreweg de meeste ambities zijn behaald of in de steigers gezet. De financiële situatie is goed te noemen - niet ruim, maar zeker niet slecht gezien de financiële uitdagingen waarvoor het Rijk ons stelt.

We gaan graag het gesprek over deze jaarafsluiting aan met de raad in nieuwe samenstelling.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Neder-Betuwe

De secretaris,
Gerrit Stam

De burgemeester,
Jan Kottelenberg

Leeswijzer opbouw en indeling jaarstukken

In de Begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2025 legde u de beleidsvoornemens voor het jaar 2021 vast. In deze jaarstukken leggen wij hierover verantwoording af. De indeling van de jaarstukken sluit daarom aan op de begroting 2021. Na een voorwoord van het college, een overzicht van de financiële positie met daarin een uiteenzetting van de resultaatbepaling en resultaatbestemming vindt de verantwoording plaats.

Conform artikel 24 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten moeten de jaarstukken bestaan uit twee delen: het jaarverslag en de jaarrekening.

Het jaarverslag bestaat uit:

- de programmaverantwoording;
- de paragrafen.

De jaarrekening bestaat uit:

- het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting;
- de balans en de toelichting;
- de bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen;
- de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

Het jaarverslag

In de programmaverantwoording is per programma aangegeven in hoeverre het programmabeleid en de voortgang van de door u benoemde thema's op basis van het coalitieprogramma 'Samenwerken aan een vitale samenleving 2.0' gerealiseerd zijn. Tevens wordt aangegeven welke activiteiten in 2021 hebben bijgedragen aan de verwezenlijking van de door u beoogde beleidsdoelen.

Programma's

Net als in de begroting omvat het jaarverslag zeven programma's:

- Programma 1: Bestuur en Dienstverlening
- Programma 2: Openbare orde en Veiligheid
- Programma 3: Fysieke Leefomgeving
- Programma 4: Economie
- Programma 5: Wmo, Jeugd en Participatiewet
- Programma 6: Onderwijs, Sport en Welzijn
- Algemene dekkingsmiddelen, overhead, VPB, en onvoorzien.

Elk programma kent de volgende opbouw:

- Missie
- Actuele kaderstellende beleidsnota's
- Beantwoording van de drie 'w-vragen' per thema of verbonden partij:
 - wat wilden wij bereiken? (de doelstellingen uit het coalitieprogramma)
 - wat hebben wij hier voor gedaan? (op basis van het uitvoeringsprogramma een overzicht van de bereikte resultaten, de bijbehorende planning en een toelichting, de tabel indicatoren en aanvullende beleidsmatige toelichtingen)
 - wat heeft het gekost? (tabel met de totale lasten per programma)
- Beleidsindicatoren
 - De beleidsindicatoren zijn voor zover bekend/beschikbaar opgenomen. Als er niets is ingevuld dan zijn deze indicatoren nog niet beschikbaar.
- Investeringen
- Mutaties in reserves

Paragrafen

De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting/jaarstukken. Deze worden in elke paragraaf gezien vanuit een ander perspectief. Het gaat vooral om de beleidslijnen voor beheersmatige aspecten die grote financiële gevolgen kunnen hebben en/of van belang zijn voor het realiseren van de programma's. Deze informatie komt in de begroting/ jaarstukken veelal versnipperd voor en is daardoor minder inzichtelijk. De doelstelling van de paragrafen is dat de gemeenteraad de juiste en integrale informatie krijgt om zijn kaderstellende en controlerende rol ook op de beheersmatige aspecten waar te kunnen maken. De kwaliteit daarvan is immers van groot belang voor een continue, effectieve en efficiënte dienstverlening door de gemeente.

De jaarrekening

De jaarrekening geeft per programma inzicht in de opbouw van het jaarresultaat, dat via een 'gezuiverd' exploitatieresultaat (een resultaat exclusief de toevoegingen/onttrekkingen aan reserves) vóór bestemming leidt tot een jaarresultaat na bestemming. Ook de balans met een toelichting op de balansposten is onderdeel van de jaarrekening.

Bijlagen

Bij deze jaarstukken horen drie bijlagen, die onderdeel zijn van de jaarrekening:

- een bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen. Het betreft hier de Single Information Single Audit (SISA);
- een bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld;
- een bijlage met de effecten van COVID-19 op de realisatie in 2021.

Stoplichtmodel om de voortgang aan te geven

In de jaarstukken wordt al jaren een stoplichtmodel gebruikt om de realisatie van het beleid aan te geven. Per thema geven we aan of resultaat, tijd en middelen op schema liggen:

- Resultaat:
Worden de beleidsinhoudelijke doelstellingen (naar verwachting) behaald of is het al gelukt de doelstellingen te behalen?
- Tijd:
Verloopt het behalen van de doelstellingen qua planning op schema? Of is het volgens planning gelukt de doelstellingen te behalen?
- Middelen:
Zijn de toegekende middelen toereikend (geweest)?

Resultaat en tijd

Voor de voortgang van resultaat en tijd worden vier kleuren gebruikt. Naast de reguliere stoplichtkleuren rood, oranje en groen gebruiken we ook blauw. Die laatste kleur gebruiken we wanneer geen van de andere kleuren voldoende kunnen uitleggen wat in 2021 is gerealiseerd. Dat is bijvoorbeeld het geval wanneer in het afgelopen jaar is besloten de planning of doelen bij te stellen, en de realisatie sindsdien verloopt conform dat gewijzigde besluit.

	Het resultaat is binnen de geplande tijd behaald, of de realisatie verloopt volgens planning.
	De doelstellingen zijn wel behaald, maar niet binnen de geplande tijd. Of: de planning is wel gehaald, maar de doelstellingen zijn niet volledig behaald. Of (voor lopende initiatieven): het is nog niet zeker of het resultaat gehaald kan worden binnen de geplande tijd.
	We verwachten de doelstellingen niet te behalen en/of wijken sterk af van de planning.
	Anders, bijvoorbeeld: Er hebben zich ontwikkelingen voorgedaan waardoor de doelstellingen en/of de planning zijn bijgesteld.

Middelen

Voor de middelen worden drie kleuren gebruikt.

	De doelstellingen zijn binnen het beschikbare budget behaald.
	Het is nog niet zeker of de doelstellingen binnen het beschikbare budget behaald kunnen worden.
	Het budget is overschreden of het budget is niet geheel besteed (er zijn middelen over). De financiële afwijking (over- of tekort) wordt voorzien van een toelichting.

Groen = geen toelichting

Wanneer de realisatie in 2021 conform planning, doelen en budget is verlopen, is geen toelichting opgenomen. Wanneer één van de drie afwijkt, wordt toegelicht wat daar aan de hand is.

FINANCIËLE POSITIE, RESULTAAT EN BESTEMMING

Financiële positie

Begroting voor wijziging

De begroting 2021 voor wijziging (de primitieve begroting) sloot met een overschot van € 61.000.

Begrotingswijzigingen

De financiële positie is in 2021 tussentijds door begrotingswijzigingen aangepast. Sommige van deze begrotingswijzigingen hebben geen financieel effect voor het jaar 2021, maar wel een meerjarig financieel effect. Voor deze laatste wijzigingen is het effect voor 2021 derhalve '0'.

Overzicht verloop financiële positie over het jaar 2021				x € 1.000	
Begrotingspositie begroting 2021 voor wijziging			overschot	-61	
Begrotingswijziging	Onderwerp				
Nummer	Datum				
1-2021	10-12-2020	Belastingverordeningen 2021	overschot	-9	
41-2020	10-12-2020	Rapportage decemberbudgetten 2020	overschot	-393	
2-2021	11-02-2021	Planvorming MFA Dodewaard	tekort	1	
3-2021	10-06-2021	Jaarrekening ODR 2020	overschot	-105	
4-2021	10-06-2021	Begroting ODR 2022		0	
5-2021	10-06-2021	Jaarrekening RAR 2020	overschot	-4	
6-2021	10-06-2021	Begroting RAR 2022		0	
7-2021	10-06-2021	Jaarrekening VRGZ 2020	overschot	-56	
8-2021	10-06-2021	Begroting VRGZ 2022		0	
9-2021	10-06-2021	Jaarrekening Avri 2020	tekort	120	
10-2021	10-06-2021	Begroting Avri 2022		0	
11-2021	10-06-2021	Jaarrekening Regio Rivierenland	overschot	-30	
12-2021	10-06-2021	Begroting Regio Rivierenland		0	
13-2021	08-07-2021	Jaarstukken Neder-Betuwe 2020		0	
14-2021	08-07-2021	Rapportage budgetten mei 2021	tekort	227	
15-2021	10-06-2021	Begroting GGD 2022		0	
16-2021	23-09-2021	Hervormde School Opheusden	overschot	-120	
17-2021	23-09-2021	Visie communicatie & participatie	tekort	32	
41-2021	09-12-2021	Bestuursrapportage najaar 2021	overschot	-1.925	
42-2021	09-12-2021	Grex Bonegraaf-Oost en Poort van Ochten		0	
43-2021	09-12-2021	Gebouwenbeheerplan 2022-2025		0	
45-2021	09-12-2021	Coa noodopvang	tekort	50	
Totaal van de begrotingswijzigingen			overschot	-2.213	
Begrotingspositie begroting 2021 na wijziging			overschot	-2.275	
Werkelijk resultaat 2021			overschot	-6.983	
Verschil begroting na wijziging en werkelijk resultaat			overschot	-4.709	

Begroting na wijziging.

Na verwerking van de financiële gevolgen van de hierboven genoemde begrotingswijzigingen sloot de begroting na wijziging met een verwacht overschot van € 2.275.000.

Resultaatbepaling

Het resultaat over het jaar 2021

De begroting na wijziging sloot met een overschot van € 2.275.000 Het werkelijke resultaat over het jaar 2021 bedroeg € 6.983.000 voordelig. Hieronder volgt een overzicht van het resultaat van Baten en Lasten per programma.

Overzicht van gerealiseerde Baten en Lasten												
Bedragen x € 1.000,-	Begr. 2021 voor wijz.			Begr. 2021 na wijz.			Rekening 2021			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
P1 Bestuur en Dienstverlening	2.634	-390	2.244	2.767	-389	2.377	2.903	-436	2.467	136	-47	89
P2 Openbare Orde en Veiligheid	2.258	-26	2.231	2.657	-185	2.472	2.377	-85	2.292	-281	100	-180
P3 Fysieke Leefomgeving	16.173	-9.633	6.540	17.796	-11.102	6.694	18.267	-12.452	5.816	471	-1.350	-879
P4 Economie	3.084	-2.551	533	4.480	-3.990	490	2.273	-2.075	199	-2.207	1.915	-291
P5 WMO, Jeugdzorg en Participatiewet	22.668	-4.161	18.507	24.045	-4.717	19.328	22.431	-4.767	17.664	-1.613	-50	-1.663
P6 Onderwijs, Sport en Welzijn	5.757	-1.472	4.285	7.149	-2.779	4.370	6.624	-2.303	4.321	-525	475	-49
P7 Alg. Dekk. Midd, Overhead, VPB, ONV.	7.782	-40.561	-32.779	8.117	-44.471	-36.354	7.391	-45.381	-37.990	-727	-910	-1.636
Gerealiseerd resultaat van Baten en Lasten	60.355	-58.793	1.562	67.011	-67.633	-622	62.267	-67.499	-5.232	-4.744	134	-4.610
Mutaties reserves	1.502	-3.125	-1.623	3.646	-5.299	-1.652	3.606	-5.357	-1.751	-41	-58	-99
Gerealiseerd resultaat	61.858	-61.919	-61	70.657	-72.932	-2.275	65.872	-72.856	-6.983	-4.785	76	-4.709

Overzicht van de grootste afwijkingen tussen begroting na wijziging en jaarstukken

Hieronder volgt een overzicht van afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de jaarstukken 2021. Het betreft hier afwijkingen groter dan € 25.000 Ook zijn er splitsingen gemaakt tussen voordelen en nadelen en tussen incidenteel en structureel.

Overzicht van de grootste afwijkingen tussen begroting na wijziging en jaarstukken:					
	Progr.	Bedrag: x € 1.000	Voordeel Nadeel	Incidenteel Structureel	
1	Bestuur	1	143	Nadeel	Incidenteel
2	Burgerzaken	1	-54	Voordeel	Incidenteel
3	Openbare orde en veiligheid	2	-173	Voordeel	Incidenteel
4	Verkeer en vervoer	3	-238	Voordeel	Incidenteel
5	Cultureel erfgoed	3	100	Nadeel	Incidenteel
6	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3	-177	Voordeel	Incidenteel
7	Riolering	3	150	Nadeel	Incidenteel
8	Afval	3	-91	Voordeel	Incidenteel
9	Milieubeheer	3	-297	Voordeel	Incidenteel
10	Begraafplaatsen en crematoria	3	-8	Voordeel	Incidenteel
11	Ruimtelijke ordening	3	288	Nadeel	Incidenteel
12	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	3	-107	Voordeel	Incidenteel
13	Wonen en bouwen	3	-464	Voordeel	Incidenteel
14	Economische ontwikkeling	4	-48	Voordeel	Incidenteel
15	Fysieke bedrijveninfrastructuur	4	-245	Voordeel	Incidenteel
16	Wet maatschappelijke ondersteuning	5	-429	Voordeel	Incidenteel
17	Jeugd	5	-361	Voordeel	Incidenteel/Structureel
18	Participatiewet	5	-873	Voordeel	Incidenteel
19	Onderwijshuisvesting	6	38	Nadeel	Incidenteel
20	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	6	-69	Voordeel	Incidenteel
21	Sportbeleid en activering	6	-15	Voordeel	Incidenteel
22	Sportaccommodaties	6	45	Nadeel	Incidenteel
23	Culturele presentatie, -productie en -participatie	6	-49	Voordeel	Incidenteel
24	Overhead	AD	-654	Voordeel	Incidenteel
25	Algemene uitkering gemeentefonds	AD	-838	Voordeel	Incidenteel
26	Overige baten en lasten	AD	-32	Voordeel	Incidenteel
27	Vennootschapsbelasting	AD	-44	Voordeel	Incidenteel
28	Reserve verkeer en vervoer	MR	-119	Voordeel	Incidenteel
	Overige kleine verschillen overige taakvelden	2	-7	Voordeel	Incidenteel
	Overige kleine verschillen overige taakvelden	3	-35	Voordeel	Incidenteel
	Overige kleine verschillen overige taakvelden	4	2	Nadeel	Incidenteel
	Overige kleine verschillen overige taakvelden	6	1	Nadeel	Incidenteel
	Overige kleine verschillen overige taakvelden	AD	-68	Voordeel	Incidenteel
	Overige kleine verschillen overige taakvelden	MR	20	Nadeel	Incidenteel
TOTAAL (+ = tekort - = overschot)			-4.709	Voordeel	Incidenteel/Structureel

De verklaring van de grootste afwijkingen tussen begroting na wijziging en jaarstukken zoals hierboven in het overzicht opgenomen, worden bij de derde w-vraag (wat heeft het gekost) per programma uitvoerig toegelicht.

Resultaatbestemming

Bij de resultaatbestemming doen wij u een voorstel om het resultaat van de jaarstukken te bestemmen. Bij de resultaatbestemming onderscheiden we het bestemmen van budgetten voor activiteiten waarvan de werkzaamheden nog niet zijn afgerond (budgetoverheveling) en het bestemmen van het overschot of de dekking van het tekort.

Aan u wordt een voorstel gedaan om voor de onderstaande activiteiten waarvan de werkzaamheden in 2021 niet zijn afgerond de aangegeven budgetten voor verdere uitvoering in 2022 beschikbaar te stellen. Voor deze posten zijn de volgende criteria strikt toegepast:

- De activiteit is niet uitgevoerd in 2021 door niet beïnvloedbare factoren.
- De activiteit kan niet ten laste van het budget voor 2022 worden uitgevoerd.

Wij stellen de volgende bestemmingen aan u voor:

ICT & I+A programmagids & Informatiebeleidsplan (€ 237.000)

De ICT-gerelateerde exploitaties resulteren in 2021 in een eenmalig voordeel van € 393.000. De verschillen zijn als volgt over de ICT budgetten verdeeld. Op ICT is er een voordeel van € 154.000 incidenteel, op I&A programmagids een voordeel van € 244.000 en het Informatiebeleidsplan een klein nadeel van € 5.000. De ambities voor 2021 zijn wederom te groot gebleken. Naast alle doorgeschoven en geplande projecten die opgepakt zouden worden, hebben we in 2021 ook te maken gehad met onderbezetting. Voor onze going concern werkzaamheden hebben we dit wel tijdelijk kunnen oplossen. Wat betreft de projecten is de ICT formatie te krap en is het in 2021 niet mogelijk geweest om projecten goed op te pakken en door te pakken. Van de middelen die daarvoor begroot waren en nu in werkelijkheid niet besteed zijn stellen wij u voor € 237.000 te bestemmen voor uitvoering (opschoningsactie/inhaalactie) in het jaar 2022.

Regionale inkoop Wmo en Jeugd (€ 19.000)

Bij Regionale inkoop Wmo en Jeugd is sprake van een incidenteel voordeel van € 19.000. In de raadsinformatiebrief van oktober 2021 (RIB-68) bent u geïnformeerd over de regionale inkoopstrategie die in 2021 is opgesteld. In de bestuursrapportage najaar 2021 zijn de geschatte kosten opgenomen voor het jaar 2021, 2022 en 2023.

Het incidentele voordeel in 2021 is ontstaan door vertraging en verschuiving in de planning. Daarom stellen wij u voor om € 19.000 te bestemmen voor uitvoering in 2022.

Beschermd Wonen (€ 105.000)

Bij Beschermd Wonen is sprake van een incidenteel voordeel van € 105.000. Bij de Jaarstukken 2020 is reeds verantwoord dat de gemeente Nijmegen (als centrumgemeente), in aanloop naar de nieuwe financiële herverdeling van het landelijk budget in 2023, in 2020 haar opgebouwde reserve beschermd wonen heeft verdeeld over de gemeenten in Gelderland-Zuid en gelden, die van het rijk zijn ontvangen voor sluitende aanpak aan de deelnemende gemeenten heeft overgemaakt. Deze middelen zijn bedoeld om de komende jaren te besteden aan beschermd wonen, sluitende aanpak (wijkGGZ) dak- en thuislozenprojecten, het versterken van lokale zorg- en welzijnsprojecten, schuldhulpverlening en ons lokale project 'tussenvoorziening'. Daarnaast zal er regionaal (met een bijdrage van alle gemeenten) geïnvesteerd moeten worden in voorzieningen en extra capaciteit (projectleider(s)).

In 2022 zal duidelijk worden wat de nieuwe financiële herverdeling van het landelijk budget met ingang van 2023 zal zijn. Op dat moment zullen wij een meerjarenplan voor Beschermd Wonen opstellen en uw raad voorstellen om de benodigde middelen structureel in de begroting te laten opnemen. Wij houden er rekening mee dat de middelen, die wij in 2020 vanuit de gemeente Nijmegen hebben ontvangen, nodig zijn om de kosten met ingang van 2023 te dekken. Om de middelen tot die tijd beschikbaar te houden voor het doel waarvoor ze zijn ontvangen.

Wij stellen u voor om deze middelen te bestemmen voor uitvoering in 2022 en verdere jaren.

Bijzondere bijstand (€ 10.000)

Bij Bijzondere bijstand is sprake van een incidenteel voordeel van € 244.000. Er is in 2021 in totaal € 173.632 extra rijksbijdrage (niet geormerkt) ontvangen in verband met de coronacrisis. Het rijk verwachtte extra aanspraak op bijzondere bijstand (coronacompensatie € 6.684) en de tijdelijke regeling TONK (€ 166.948). De landelijke verdeling lijkt gebaseerd op inwoneraantallen en niet op daadwerkelijke economische omstandigheden in de regio. In de praktijk bleek het aantal aanvragen naar aanleiding van de coronamaatregelen in Neder-Betuwe zeer beperkt. Er zijn enkele schrijvende casussen gesignaleerd, maar het door het rijk toegekende bedrag is gelukkig grotendeels niet nodig geweest.

Wij verwachten dat baanverlies en/of faillissementen zal leiden tot nadelige effecten op de arbeidsmarkt en zich met vertraging zullen voordoen. Daarmee verwachten wij een eventuele toename in aanvragen van de Bijzondere bijstand pas in 2022 en verder. Om deze toename in 2022 te kunnen opvangen, stellen wij u voor om € 10.000 te bestemmen voor uitvoering in 2022.

Arbeidsparticipatie (€ 62.000)

Bij Inburgering is sprake van een incidenteel voordeel van € 110.000. Echter, door inhalen van achterstanden bij huisvesting statushouders en vertraging door de coronamaatregelen van diverse projecten te behoeve van de "ondertussengroep" zijn middelen, die in 2021 met dit doel ontvangen zijn, niet benut. Deze taak is per 1 januari 2022 overgeheveld naar Regio Rivierenland door middel van het aangaan van een DVO. Regio Rivierenland voert deze werkzaamheden in 2022 voor ons uit. Daarvoor is € 59.000 nodig.

Tevens zal Vluchtelingenwerk in de eerste drie maanden van 2022 taken afronden en overdragen op basis van de contractafspraken 2021. Daarvoor is € 3.000 nodig. Wij stellen u voor om € 62.000 te bestemmen voor uitvoering in 2022.

Coronasteun buurt- en dorpshuizen (€ 9.474)

Bij de septembercirculaire 2021 hebben wij corona compensatie ontvangen voor lokale cultuur corona steun en buurt- en dorpshuizen corona steun. Voor de instandhouding van onze culturele infrastructuur wordt op dit moment een nadere regel opgesteld, waarvoor de uitgaven in 2022 zullen plaatsvinden. In de bestuursrapportage najaar 2021 hebben wij hiervoor reeds middelen laten bestemmen, die wij hebben ontvangen in de decembercirculaire 2020. Vanuit de extra middelen die wij in de septembercirculaire 2021 hebben ontvangen, willen wij aanvullend een bedrag laten bestemmen, zodat wij ook onze dorpshuizen de financiële steun kunnen geven die zij nodig hebben. Daarom stellen wij u voor om een bedrag van € 9.474 te bestemmen voor uitvoering in 2022.

Energietransitie (€ 183.066)

Het betreft hier rijksmiddelen die worden ingezet om het energieverbruik te verminderen en de energietransitie te versnellen. De middelen zijn bij de decembercirculaire 2019 door het rijk beschikbaar gesteld (2019-2021). De stimuleringsprogramma's hebben een wat langere aanloop gehad dan verwacht en het proces is nog niet afgerond. Voor de warmtevisie wordt in 2022 een uitvoeringsprogramma opgesteld. Daarna volgt de uitvoering in stappen, dit vergt de nodige begeleiding. Voor de stimuleringsregelingen zijn de termijnen verlengd. Ook hiervoor zijn in 2022 de middelen nodig voor advisering, begeleiding van processen en wordt de informatievoorziening, advisering, begeleiding en communicatie voortgezet.

We stellen u voor om dit restantbudget te bestemmen voor uitvoering in 2022.

Vorbereiding aanleg randweg Ochten (€ 100.000 voor 2022 en € 86.932 voor 2023)

Op basis van een gebiedsvisie Ochten Oost wordt een businesscase naar een alternatieve ontsluiting opgesteld. De uitvoering ervan is niet in één jaar, maar loopt over meerdere jaren tot en met 2023. Het beschikbare onderzoeksbudget had ook over meerdere jaren verdeeld moeten worden. Daarom stellen we u om het restantbedrag te bestemmen een deel van € 100.000 voor uitvoering in 2022 en een deel van € 86.932 voor 2023.

Baggerplicht watergangen (€ 74.000)

Bij de jaarrekening 2020 zijn middelen toegekend voor het uitvoeren van het verplicht onderhoud van de watergangen. Het Waterschap voert het baggerwerk uit van de A-watergangen. De gemeente moet het baggerwerk gaan uitvoeren voor de B-watergangen. We hebben hiervoor een beheerplan laten maken. Voor de uitvoering van dit beheerplan zijn nog forse middelen nodig. We komen hiervoor met een plan naar de raad. We stellen u voor om de middelen die nog niet zijn besteed (€ 74.000) hiervoor te bestemmen in 2022.

AVRI IBOR (€ 40.000)

Bij het beheer openbare ruimten door AVRI IBOR is binnen het totale budget een overschrijding ontstaan. De overschrijding op het budget heeft meerdere oorzaken. incidenteel voordeel van € 58.000, waarvan € 40.000 voor afronding IBOR waardoor er een incidenteel voordeel overblijft van € 18.000. Wij stellen u voor € 40.000 te bestemmen voor aan afronding Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR) ten laste van het jaarrekeningresultaat 2021. Hierdoor blijft er een incidenteel voordeel van € 18.000 in 2021 over.

Storting overschot jaarstukken 2021 in de algemene reserve (€ 6.056.597)

Voorgesteld wordt het resultaat na bovenstaande bestemmingen toe te voegen aan de algemene reserve. Dit betekent per saldo een bijschrijving van € 6.056.597 aan de algemene reserve.

HET JAARVERSLAG

PROGRAMMAVERANTWOORDING

Programma 1 Bestuur en dienstverlening

Missie

Wij hebben te maken met een veranderende samenleving die voortdurend in beweging is. Dat betekent ook dat wij de samenleving in een eerder stadium willen betrekken bij ontwikkelingen en kansen die op ons afkomen. Bestuur en organisatie staan ten dienste van de inwoners. We redeneren 'van buiten naar binnen'. Onze bestuurders en medewerkers staan met beide benen in de maatschappij, zodat zij inwoners en maatschappelijke partners op serieuze wijze kunnen betrekken bij voor hen belangrijke vraagstukken.

Wij informeren onze inwoners goed en tijdig over het gemeentelijke beleid. Wij voeren onze taken snel, adequaat, klantgericht en klantvriendelijk uit. De wensen van onze inwoners en onze wettelijke taken zijn het uitgangspunt van onze dienstverlening. Kernwaarden die belangrijk zijn voor onze dienstverlening zijn: interactiviteit, pro-activiteit, betrouwbaarheid en persoonlijk contact. Waar het voor het bereiken van onze lokale wensen en doelen nodig is om met andere overheden samen te werken, doen wij dat op een slimme manier. Wij zien de gemeenschappelijke regelingen, die taken voor ons uitvoeren, als een verlengstuk van de gemeente. Zij verdienen serieuze aandacht, sturing en waardering.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

- [Visie op Communicatie & Participatie Gemeente Neder-Betuwe \(2021\)](#)
- [Participatie en Inspraakverordening gemeente Neder Betuwe \(2015\)](#), (bijlage 1), (bijlage 2)
- [Verordening burgerinitiatief Neder-Betuwe \(2016\)](#)
- [Implementatieplan Klantcontactcentrum \(2014\)](#)

Thema's

1.1 Communicatie

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Een optimaal ingerichte website als communicatief sterk middel om zoveel mogelijk inwoners snel op weg te helpen, juist ook op het vlak van de zorg voor onze inwoners (sociaal domein)

- Een modern ingerichte website, klantgericht, toegankelijk en gebruiksvriendelijk.

Tijdige en proactieve communicatie met inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers

- Vaststellen van een nieuw communicatiebeleidsplan, waarbij de raad wordt betrokken in de kaderstelling van het beleid.
- Optimaliseren van openingstijden van het Klantcontactcentrum (KCC) vanaf 2021.

De begroting en jaarrekening zijn digitaal eenvoudig toegankelijk en begrijpelijk voor inwoners

- Digitaal ontsluiten van de begroting en jaarrekening (LIAS)

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting
		Publieksvriendelijkere website is in augustus 2021 live gegaan. Visie op Communicatie en Participatie is in september 2021 door Raad vastgesteld. De dienstverlening van de gemeentewinkel wordt gemonitord. Financiële stukken zijn via website en socials openbaar gemaakt.

Ontwikkelingen?

Visie communicatie en participatie

Uw Raad heeft in september 2021 de Visie op communicatie en participatie vastgesteld. In deze visie zijn vier actieprogramma's uitgewerkt met meer dan twintig actiepunten, eenmalig en structureel. Hoofdpunten uit de visie zijn dat de gemeente luistert naar signalen uit de omgeving, de samenleving betreft bij ontwikkelen van plannen en dat de gemeente hierbij faciliteert, inspireert en verbindt en voeling houdt met wat de informatiebehoefte is.

Kortom de gemeente wil (nog steeds én meer):

1. doelgroepgericht communiceren;
2. vanzelfsprekende participatie voor betere plannen en zorgvuldige besluitvorming;
3. een communicatieve en participatieve organisatie zijn waarin medewerkers optimaal toegerust zijn om communicatie en participatie te integreren in hun werk;
4. zich positioneren bij regionale initiatieven en laten zien wat ze in huis heeft: een gemeente waarin het goed leven, wonen en werken is (profileren).

Met de visie is budget beschikbaar gesteld om een online participatie-platform te ontwikkelen. Hiermee kan de gemeente inwoners en ondernemers rechtstreeks bereiken en vooral betrekken bij beleidsontwikkelingen en projecten: we kunnen hiermee onze participatie professioneler en gestructureerd vormgeven. Dit platform kan ook ingezet worden voor burgerinitiatieven. De planning is om dit participatieplatform in de 2e helft van 2022 te lanceren.

Vanaf laatste kwartaal 2021 monitoren we of we met de huidige ambities en formatie kunnen voldoen aan de vraag naar communicatie en participatie. De samenleving verandert: het vertrouwen in de (lokale) overheid staat onder druk, burgers zijn mondig en kritisch en zijn (steeds meer) gewend via eigen gekozen kanalen geïnformeerd te worden. Communicatie wordt daarmee sneller en gericht maar ook 'minder maakbaar': aansluiten bij de beleving van de doelgroep wordt nóg belangrijker. De gemeente kent een sterke bevolkingsgroei, grote bedrijvigheid en heeft stevige ambities in het fysieke en sociale domein. Onderwerpen zoals de invoering van de Omgevingswet, Energietransitie, Klimaatadaptatie, Wooncrisis, Duurzaamheid, Jeugd- en Ouderenzorg en de nieuwe Wet open overheid (Woo, per 1 mei 2022): ze vragen veel communicatieve en participatieve inzet van de hele organisatie en ondersteuning van team Communicatie. Wij zien een spanningsveld ontstaan tussen de gekozen, hoge ambities en de huidige formatie van de organisatie.

Openingstijden Gemeentewinkel

In bijna heel 2021 hebben we door de gevolgen van de coronapandemie aangepaste openingstijden van het Klantcontactcentrum en de Gemeentewinkel gehanteerd. We hebben geconstateerd dat dit weinig tot geen problemen (wachtlijnen of moeilijk bereikbaar) heeft opgeleverd voor onze inwoners, ondernemers en instellingen.

In 2021 is wel besloten om de telefonische bereikbaarheid te verruimen. We hebben de telefonisch beschikbaarheid gezet op elke doordeweekse werkdag van 08.30 - 17.00 uur.

Door de huidige financiële situatie en de nieuwe inzichten die de coronacrisis met zich meebrengt, houden wij de openingstijden opnieuw tegen het licht. We bekijken onder meer welke mogelijkheden er zijn om via herschikking van de openingstijden tot besparing te komen zonder afbreuk te doen aan het niveau van dienstverlening. Dit doen we o.a. door te experimenteren met de openingstijden, uiteraard gebeurt dit op een manier dat voor de inwoners en ondernemers duidelijk is wanneer het gemeentehuis wel en niet open is. Verder gebruiken wij data uit het NVVB-dashboard en organiseren wij een klanttevredenheidsonderzoek. Nu de corona maatregelen zijn vervallen kunnen we pas echt ondervinden en monitoren en aan de hand van deze resultaten moeten we bepalen wat wenselijk is.

1.2 Een gezonde organisatie

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Een gezonde en professionele organisatiecultuur

- Werken aan een compacte en efficiënte organisatie.
- Werken aan een gezonde bestuurs- en organisatiecultuur, waarin professioneel, open, klant- en resultaatgericht wordt samengewerkt.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting

Ontwikkelingen?

Het bestuur heeft, na de komst van een nieuwe wethouder een jaar eerder, in 2021 geen wisselingen ondergaan. Binnen de ambtelijke organisatie zijn er een nieuwe afdelingsmanager voor de Sociale Pijler en een nieuwe adjunct-afdelingsmanager voor Bedrijfsvoering gekomen. Beide managers hebben voor continuïteit kunnen zorgen en bouwen samen met hun teams verder aan de organisatie. Het jaar 2021 was voor veel medewerkers een uitdagend jaar vanwege de coronapandemie en het verzoek van het COA om enkele honderden vluchtelingen op te vangen. Daarnaast is meer en meer duidelijk geworden dat er een hoge werkdruk wordt ervaren. Daar is aandacht voor en daar wordt in 2022 nadrukkelijk actie op ondernomen. Desondanks is er veel werk verzet en zijn medewerkers erg loyaal, wat ook zichtbaar werd in de resultaten van het in september 2021 uitgevoerd medewerkerstevredenheidsonderzoek.

In paragraaf 7 Bedrijfsvoering vindt u meer informatie over de ambtelijke organisatie in 2021.

1.3 Intergemeentelijke en regionale samenwerking

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Gemeente Neder-Betuwe blijft zelfstandig en is voorloper bij het ontwikkelen en benutten van kansen in de regio

- Met effectiever en efficiënter samenwerken met andere gemeenten kunnen we onze gezamenlijke lokale ambities bereiken, kosten besparen, kwetsbaarheid verder verminderen en expertise benutten.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting

Ontwikkelingen?

Regionale samenwerking is en blijft belangrijk, zeker ook omdat de regio steeds vaker de rol heeft van spin in het web tussen overheden, bedrijven, kennisinstellingen en inwoners. De interacties op regionaal niveau vragen om een goede coördinatie en sturing. De uitdagingen voor gemeenten - en dus voor Neder-Betuwe - zijn groot en overstijgen de gemeentegrenzen.

Ook in 2021 was regionale versterking en profilering van belang voor de economische weerbaarheid, het vestigingsklimaat en een veerkrachtige arbeidsmarkt. Onze samenwerking met andere gemeenten is daarnaast gericht op het versterken van onze daadkracht en bestuurlijke slagkracht, en op het realiseren van onze lokale doelen en ambities. We merken wel dat de bestuurlijke drukte toeneemt: het Rijk dwingt op steeds meer gebieden samenwerking af.

In deze jaarstukken zijn op verschillende plaatsen voorbeelden opgenomen van samenwerkingen. Zo is in 2021 Gelderland-Zuid voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit gestart met de *Aanpak veilig buitengebied*, hebben de Rivierenlandgemeenten hun samenwerking voor de Wet inburgering geformaliseerd, is een nieuwe regionale inkoopstrategie Wmo en Jeugd vastgesteld en is een bestuurlijk overleg gestart voor de afstemming van stikstof- en andere ruimtelijke vraagstukken.

Op diverse beleidsterreinen en taken werken we via verbonden partijen samen met andere gemeenten. Deze verbonden partijen, zoals Avri, GGD en Regio Rivierenland, zijn ieder meer gedetailleerd beschreven in de respectievelijke begrotingsprogramma's en in paragraaf 5 Verbonden Partijen.

1.4 Optimaal benutten (subsidie)gelden

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Optimaal benutten van subsidiegelden van hogere overheden, bedrijven en overige instellingen

- Tijdig betrekken van de gemeenteraad bij wensen.
- Zo vroeg mogelijk in beeld brengen van mogelijke subsidiabele projecten.
- Inzetten van partijkanalen en regionale afstemming voor lobbytrajecten.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting

Ontwikkelingen?

Vorbereiding inzet subsidioloog

Ook in 2021 maken we gebruik van subsidies voor de realisatie van onze ambities. Een voorbeeld daarvan is de inzet van gelden uit de Regio Deal Fruitdelta Rivierenland voor maatregelen om de klimaatadaptatie te versnellen, de regionale Woonmonitor en de beheerstichting voor de huisvesting van arbeidsmigranten.

In het najaar van 2021 hebben we de inzet van een subsidioloog voorbereid, die de aanvragen en afhandeling verder zou kunnen structureren. Over de inzet zal in 2022 besluitvorming plaatsvinden.

1.5 Procedures en vergunningen

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Alleen noodzakelijke regels en verordeningen handhaven

- Deregulering.
- Continue ontwikkeling van de efficiëntie van procedures.
- Actualiseren van beleid.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting

Ontwikkelingen?

Nieuwe regelgeving coronapandemie

De COVID-19-pandemie heeft het afgelopen jaar gezorgd voor extra regelgeving die uitgevoerd en gehandhaafd moest worden. Zo voert de gemeente de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (TOZO) en Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten (TONK) uit, net als de regels die voortkwamen uit de noodverordeningen en tijdelijke wet- en regelgeving rondom maatregelen op landelijk niveau. Deregulering is in zo'n tijd lastig te realiseren, wel is geprobeerd de vereisten en procedures zo simpel mogelijk te houden.

Vorbereiding op nieuwe regelgeving Omgevingswet

In het najaar van 2021 hebben we geïnventariseerd welke verordening en beleidsregels technisch en inhoudelijk moeten worden aangepast aan de Omgevingswet. Toen gingen we er vanuit dat die wordt ingevoerd per 1 juli 2022. Inmiddels weten we dat de verwachte ingangsdatum is verschoven naar 1 januari 2023. Na de zomer van 2022 worden de aangepaste verordeningen en beleidsregels ter besluitvorming aangeboden.

1.6 Stedenband

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Stedenband met een agrarische gemeente buiten Nederland

- Onderzoeken van mogelijkheden voor een stedenband met een agrarische gemeenschap.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting
		Voor samenwerking met een agrarische gemeenschap is het logisch samen te werken met onze ondernemers in de Laanboomsector. In eerdere jaarverslagen is al aangegeven dat er nu geen commitment is vanuit TCO voor het opzetten van een stedenband. In 2021 is er daarom niet actief aan gewerkt. Mocht er in de toekomst vanuit de ondernemers alsnog commitment ontstaan voor een stedenband, dan zullen wij het onderzoek opnieuw oppakken.

Ontwikkelingen?

Bij de vaststelling van de Begroting 2022 en Meerjarenraming 2023 heeft de raad besloten tot een heroverweging op de bestaande stedenband met het Poolse Pępowo. Besloten is om de stedenband over te dragen aan de samenleving en de raming voor bezoeken over en weer per 2023 te schrappen uit de gemeentebegroting. De uitwerking van deze heroverweging vindt plaats in 2022.

Overige ontwikkelingen

Vorbereidingen noodopvang van vluchtelingen

In oktober 2021 heeft het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers de gemeente meegedeeld dat een paar honderd vluchtelingen enkele maanden opgevangen zouden worden in twee riviercruiseschepen in de Waalhaven bij Dodewaard. Dat bleek een complex vraagstuk, gezien de veiligheidssituatie van deze locatie en de beoogde samenstelling van de groep. Via brieven en informatiebijeenkomsten zijn de inwoners van Dodewaard hierover geïnformeerd. Na wekenlang overleg met de betrokken partijen moesten COA en de gemeente echter beslissen dat - ondanks de inspanningen - het niet lukte om een veilige plek vrij te maken voor vluchtelingen.

Verbonden partijen

Regio Rivierenland

Welke beleidsdoelstellingen wilde de verbonden partij voor ons bereiken en wat zou de verbonden partij daarvoor doen?

Mobiliteit

Goede bereikbaarheid van, naar en in de regio is een randvoorwaarde voor de economische groei en ontwikkeling van Rivierenland. De bereikbaarheid, veiligheid en doorstroming op de snelwegen A2 en A15 en op de provinciale en lokale wegen staan onder druk. Regionaal is het van belang om samen te werken aan de bereikbaarheid en te zorgen voor samenhang van mobiliteitsvraagstukken. Dit geeft de lobby richting Rijk en provincie meer kracht. Wij dragen jaarlijks €1,- per inwoner bij aan het regionale Mobiliteitsfonds. Er wordt ingezet op robuuste, duurzame en slimme bereikbaarheid van de regio.

Het Uitvoeringsplan Mobiliteit is in juni 2019 vastgesteld. Dit uitvoeringsplan is een doorlopend programma en zet in op een robuust, duurzaam en slim netwerk. Van belang is het bevorderen van het gebruik van de fiets en het optimaliseren van het openbaar vervoer. Niet alleen voor een bijdrage aan het klimaat, ook de vitaliteit van burgers en de leefbaarheid van de kernen neemt hiermee sterk toe. Het verbeteren van de bereikbaarheid wordt zoveel mogelijk op een slimme, duurzame en innovatieve manier gedaan. Belangrijke projecten zijn samenwerking met Rijkswaterstaat en/of de provincie voor de verbetering van de doorstroming op de A2 en A15, de spoorverbinding Tiel – Arnhem en verbreding Rijnbrug.

Breedband

De gezamenlijke ambitie van Regio Rivierenland is om een 100% dekkend open breedbandnetwerk te realiseren. Meer hierover is opgenomen in Programma 4 Economie, bij de Uitvoeringsorganisatie Breedband Rivierenland (UBR).

Economie en Logistiek

Wij dragen jaarlijks € 3,- per inwoner bij voor vulling van het Regionaal Investerings Fonds (RIF). Subsidieaanvragen bij het RIF kunnen gaan over een van de drie regionale (economische) speerpunten of op een combinatie van speerpunten.

Wat gaat de regio ervoor doen?

Informereren, stimuleren en faciliteren van ondernemers in Neder-Betuwe bij het indienen van RIF projectaanvragen. Wij ondersteunen de Logistieke Hotspot Rivierenland (LHR) en zijn betrokken bij de verbetering van LHR naar LHR 2.0. In de gewijzigde organisatiestructuur LHR 2.0 wordt niet meer gewerkt met certificaten, maar met partnerschap van de verschillende samenwerkingspartners. De gemeenten binnen Regio Rivierenland worden dan partner van de Stichting Nieuwe LHR.

Recreatie en toerisme

Ondersteunen van RBT Rivierenland met een jaarlijkse bijdrage van € 1,06 per inwoner en hier jaarlijkse prestatieafspraken met het RBT over maken. RBT Rivierenland zet 20 uur dienstverlening specifiek voor Neder-Betuwe in.

Agribusiness

Faciliteren van Greenport Gelderland met een jaarlijkse financiële bijdrage en zitting nemen in de Stuurgroep en Projectgroep Laanboompact.

Regionale profilering, lobby en versterking

Werken aan de profilering, lobby en branding van de regio Delta Fruitland in overeenstemming met het uitvoeringsprogramma van het Ambitiedocument 2016-2020 Regio Rivierenland. De regio komt met een procesvoorstel voor evaluatie van het Ambitiedocument 2016-2020 en RIF 2016-2020 en met een aanpak voor herijking van het Regionale Ambitie document (2020-2024).

Duurzame energie

Erop richten om in 2020 10% van de regionaal verbruikte energie lokaal en duurzaam op te wekken en het gebruik van fossiele brandstoffen te verminderen. Dit conform het uitvoeringsprogramma Duurzame Energie.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting

Ontwikkelingen?

Regionaal Economisch Ambitiedocument 2021-2025

In juli 2021 heeft de raad van Neder-Betuwe het herijkte Regionaal Economisch Ambitiedocument 2022-2025 vastgesteld, nadat de raad in verschillende bijeenkomsten was betrokken bij de aanpak en inhoud hiervan. Het Ambitiedocument focust op drie regionale economische speerpunten: 1. Agribusiness, 2. Logistiek & Vestigingsklimaat bedrijven en 3. Recreatie & Toerisme. Met het ambitiedocument werken de Rivierenlandgemeenten in de komende jaren gericht samen aan een optimale balans tussen economische groei en de brede welvaart in de regio Rivierenland.

Een belangrijk -financieel- instrument om de gezamenlijke ambities te realiseren, is het Regionaal Stimuleringsfonds (per 2022 de opvolger van het Regionaal Investeringsfonds, RIF) waarmee economische innovatie in de regio wordt gestimuleerd. Hieraan draagt Neder-Betuwe vanaf 2022 twee euro per inwoner bij. Dat is minder dan de drie euro per inwoner die voorheen aan het RIF werd bijgedragen.

Veerverbindingen

De provincie Gelderland heeft aangekondigd niet langer het Verenfonds te ondersteunen. Uit dit fonds worden tegemoetkomingen betaald in exploitatietekorten van veerponten. In 2021 is daarom overleg gestart met Regio Rivierenland en VNG Gelderland over de financiële toekomstbestendigheid van de veerverbindingen.

Intensivering samenwerking rondom ruimtelijke kwaliteit

In 2021 hebben de portefeuillehouders Ruimte van de Rivierenlandgemeenten geconstateerd dat het belangrijk is meer regionaal af te stemmen rondom de aanpak van het stikstofvraagstuk. Activiteiten in de ene gemeente hebben immers effecten in andere gemeenten en onderling kan geprofiteerd worden van stikstofruimte die elders ontstaat in de regio. Ook is het belangrijk om gezamenlijk op te trekken in de Gelderse stikstofaanpak. Regio Rivierenland heeft in 2021 als proef enkele overleggen georganiseerd. De uitkomst daarvan was dat het overleg succesvol is en gebruikt kan worden om andere ruimtelijke vraagstukken te behandelen, zoals de ruimtelijke effecten van duurzame energie, spuitzonering in de fruit- en boomteelt en de gebiedsagenda. De integrale aanpak bevordert dat er oplossingen over de eigen gemeentegrenzen en tussen verschillende domeinen worden gevonden. De gemeenten overleggen daarom tot eind 2022 intensiever over deze ruimtelijke vraagstukken.

Inkoopproces Wmo en Jeugd

In 2021 is de nieuwe regionale inkoopstrategie met bijbehorende uitgangspunten vastgesteld. Het regionale inkoopproces Wmo en Jeugd loopt tot en met 2022, de nieuwe contracten gaan in per 1 januari 2023. Meer hierover is opgenomen onder 'overige ontwikkelingen' in programma 5 Wmo, Jeugdzorg en Participatiewet.

Inburgering

In 2021 werkten de gemeenten in Rivierenland samen aan de voorbereiding en uitvoering van de nieuwe Wet inburgering. Meer hierover is opgenomen onder thema 5.2 (Maatschappelijke participatie - Iedereen doet mee) in begrotingsprogramma 5.

Gebiedsagenda

In 2021 is Regio Rivierenland op verzoek van de provincie gestart met het opstellen van een Strategische Gebiedsagenda, die de opgaven van de Pentahelix van overheden, ondernemers, inwoners, organisaties en onderwijsinstellingen aan elkaar verbindt. De Gebiedsagenda gaat over het sneller en breder realiseren van doelstellingen als brede welvaart, een duurzame economie en een goede leefomgeving.

Het traject is mede vanwege de coronapandemie enigszins vertraagd, het is de bedoeling om de Gebiedsagenda in 2022 verder uit te werken en voor instemming voor te leggen aan de gemeenteraden.

Wat heeft het gekost?

Programma: P1 Bestuur en Dienstverlening				
Bedragen x € 1.000,-	Begroting 2021		Rekening 2021	Verschil Begr. na wijz. / Rekening
	Voor wijziging	Na wijziging		
Lasten	2.634	2.767	2.903	136
Baten	-390	-389	-436	-47
Exploitatieresultaat	2.244	2.377	2.467	89

+ = nadeel - = voordeel

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Taakveld 0.1 Bestuur (nadeel van € 143.000)

Commissies van bezwaar & klachtenbehandeling (nadeel € 46.000)

De afwijking op dit budget wordt veroorzaakt door dat er in 2021 enkele dwangsommen zijn opgelegd. Dit komt door opgelopen achterstanden op dit terrein. Inmiddels is extra capaciteit ingezet om de achterstanden weg te werken en nieuwe dwangsommen te voorkomen. De opgelegde dwangsommen zorgen voor een incidenteel nadeel van € 46.000 in 2021.

APPA regeling (nadeel € 103.000)

Per 1 januari 2022 is het APPA Plan bij A.S.R gestopt. Dit betekent dat de uitvoering voor de APPA Pensioenen en het nabestaandenpensioen bij overlijden voor de pensioendatum elders ondergebracht moesten worden vanaf 1 januari 2022. Samen met een extern bureau is een APPA risicoscan opgesteld voor onze organisatie. Dit heeft geleid tot een aantal wijzigingen per 1 januari 2022 inzake de APPA regeling en de uitvoering hiervan. Van A.S.R. hebben we een overzicht ontvangen met daarop een verwacht opgebouwd beleggingstegoed tot 1 januari 2022. Aangezien het hier beleggingen betreft, zijn dit veronderstelde bedragen. Het hiaat tussen het benodigde beleggingstegoed en opgebouwde beleggingstegoed op dit overzicht bedraagt op peildatum 1 januari 2022 € 1.012.000. In de voorziening wethouderspensioenen die is opgenomen in de begroting was een totaalbedrag opgebouwd van € 909.000 (saldo jaarrekening 2020). Dit betekent een verschil van € 103.000 tussen het hiaat en hetgeen in de voorziening aanwezig was. Dit verschil is nu bijgestort.

Overige kleine verschillen (voordeel € 6.000)

Binnen het taakveld Bestuur zijn er minimale overige kleine verschillen. Overige kleine verschillen behoeven geen verdere toelichting. Zodoende is in totaliteit sprake van een incidenteel nadeel van € 143.000 dat in de jaarstukken opgenomen dient te worden op het taakveld bestuur.

Taakveld 0.2 Burgerzaken (voordeel van € 54.000)

Leges burgerlijke stand (voordeel € 52.000)

Dit voordeel is ontstaan doordat we veel meer leges burgerlijke stand hebben ontvangen dan begroot. De opbrengsten zijn hiervoor met 40% gestegen. Dit wordt weer veroorzaakt door het relatief grote aantal huwelijken dat is afgesloten in 2021. Een deel daarvan waren uitgestelde huwelijken uit het jaar 2020.

Overige kleine verschillen (voordeel € 2.000)

Binnen het taakveld Burgerzaken zijn minimale overige kleine verschillen. Overige kleine verschillen betreffen een voordeel van € 2.000 en behoeven geen verdere toelichting.

Programma 2 Openbare orde veiligheid

Missie

Neder-Betuwe is een gemeente waarin iedereen zich veilig voelt met een lokale overheid die zich daarvoor aantoonbaar inzet. Spelregels en grenzen zijn helder. Er wordt snel en merkbaar opgetreden tegen overlast en criminaliteit. We stimuleren burgers, bezoekers, ondernemers en veiligheidspartners om vanuit hun eigen verantwoordelijkheid bij te dragen aan de veiligheid binnen de gemeente.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

- [Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid 2019-2022 \(2018\)](#)
- [Jaarplan Veiligheid 2021 \(2021\)](#)
- [Veiligheidsstrategie 2019-2022 Oost-Nederland \(2019\)](#)
- [Meerjarenbeleidsplan 2019-2022 politie Oost-Nederland \(2019\)](#)
- [Regionaal Beleidsplan Veiligheidsregio Gelderland-Zuid 2020-2023 \(2019\)](#)
- [Regionaal Risicoprofiel Veiligheidsregio Gelderland-Zuid 2020-2023 \(2019\)](#)
- [Regionaal Crisisplan Veiligheidsregio Gelderland-Zuid 2020-2023 \(2019\)](#)
- [Generiek Rampbestrijdingsplan VRGZ \(2018\)](#)
- [Preventie- en Handhavingsplan uitvoering Drank- en Horecawet 2018-2022 \(2017\)](#)
- [Algemene Plaatselijke verordening Gemeente Neder-Betuwe 2021 \(2020\); Bijlage 1; Bijlage 2](#)

Thema's

2.1 Hulpdiensten

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Adequate brandweezorg, crisisbeheersing en rampenbestrijding

- Actualiseren van regionale rampen- en incidentbestrijdingsplannen. Dit doen we door te participeren in de werkgroep planvorming van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid.
- Up to date houden van de kennis en vaardigheden van de gemeentelijke crisisorganisatie. Dit wordt gedaan door de lokale crisisorganisatie (of onderdelen) te oefenen om de kennis en vaardigheden op peil te houden.

De hulpdiensten voldoen aan de normen voor de opkomsttijden

- Het toetsen van de behaalde resultaten (opkomsttijden) wordt gedaan door het opvragen en bespreken van tussentijdse rapportages.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting
		Aan de informatie over de opkomsttijden van de Ambulancezorg Gelderland-Zuid (AZGZ) is te zien dat de doelstellingen niet zijn behaald. De doelstelling is dat 95% van de spoedritten binnen de zogenaamde 15-minutennorm blijven. Het resultaat in 2021 is 84,7%. De beleidsverantwoording volgt in juni, waarbij de raad afzonderlijk wordt geïnformeerd over de jaarstukken van de verbonden partijen.

Ontwikkelingen?

Er zijn geen actuele ontwikkelingen.

2.2 Openbare orde en veiligheid

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Een veilige gemeente dankzij een integrale aanpak

- Uitvoering geven aan de kadernota Veiligheid 2019-2022 en het jaarplan Veiligheid 2021. Daarbij ligt de focus op de inzet van preventiemaatregelen en het aanbieden van voorlichtingsactiviteiten. Op casusniveau wordt met betrokken partners een passende aanpak voorbereid om overlast en/of verdere problematiek tegen te gaan.

Afname ondermijnende criminaliteit

- Bespreken van casuïstiek in het intergemeentelijk projectbureau (aanpak van ondermijningscriminaliteit in de regio Gelderland-Zuid). Voorbeelden zijn: adresfraude, hennepsteelt, illegale handel, etc. Indien noodzakelijk wordt een plan van aanpak opgesteld om tot concrete acties over te kunnen gaan. Zoals de inzet van een integrale handhavingsactie, waarbij bijvoorbeeld vergunningen worden gecontroleerd of een huisbezoek wordt gebracht bij vermoedens van adresfraude.
- Verhoging van gericht toezicht op straat, uitgevoerd door diverse veiligheidspartners zoals BOA's, politie en overige toezichthouders, maar ook inwoners, ondernemers en bezoekers wijzen op het melden van signalen (bevorderen bewustwording).

Afname vandalisme

- Inzet op het doen van aangifte van alle vernielingen die aan gemeentelijke eigendommen worden aangericht. Als de dader bekend is, wordt de schade verhaald.

Afname van alcoholgebruik en -misbruik, drugsgebruik en drugshandel

- Aanbieden van preventie/voorlichtingslessen aan VO scholen inzake alcohol, roken en blowen.
- Aanpakken van drugsproductie en -handel door uitvoering te geven aan het beleid op grond van artikel 13b Opiumwet en het Regionaal hennepconvenant. Daarnaast wordt gericht ingezet op het voorkomen van deze vorm van criminaliteit door middel van communicatie over feitelijke overtredingen en door inwoners bewust te maken van signalen en de mogelijkheden om signalen te melden.
- Inzetten van een medewerker van IrisZorg voor gerichte persoonlijke hulpverlening bij verslavingsproblematiek.
- Inzetten op de uitwerking van het Preventie- en Handhavingsplan uitvoering Drank- en Horecawet 2018-2022. Hierbij worden jaarlijks terugkerende educatie, voorlichting en de organisatie van toezicht/handhaving ingezet.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting

Ontwikkelingen?

Op landelijk niveau is het aantal incidenten op het gebied van cybercrime ook in 2021 verder toegenomen. Deze toename vroeg en vraagt om meer bewustwording bij inwoners om op die manier slachtofferschap te voorkomen. Doordat ook de toename van meldingen in de politiecijfers in onze regio zichtbaar werd, de landelijke aandacht op dit thema toenam en de risico's op slachtofferschap groter werden, heeft dit geleid tot extra aandacht op het niveau van Gelderland-Zuid. In juni is de week van de cyberveiligheid geweest, waarbij de focus vooral lag op bewustwording en het geven van tips hoe je kunt voorkomen dat je slachtoffer wordt van cybercrime.

Binnen de aanpak van ondermijnende criminaliteit is in 2021 de regio Gelderland-Zuid definitief gestart met de aanpak veilig buitengebied. Eind 2021 heeft de gemeente Neder-Betuwe hierin de eerste

stappen gezet door te starten met een analyse van het buitengebied, het uitvoeren van een enquête onder bewoners en ondernemers en het starten van de integrale samenwerking. Daarbij wordt samen met stakeholders zoals politie, brandweer, branchevertegenwoordigers en toezichthouders vanuit diverse organisaties (o.a. ODR, wildbeheer-eenheden en jagersvereniging) toegewerkt naar het komen tot een maatregelenmatrix en het behalen van het keurmerk veilig buitengebied. Met als doel de veiligheid in het buitengebied te verbeteren en (ondermijnende) criminaliteit tegen te gaan.

Overige ontwikkelingen

Integraal Boa toezicht openbare ruimte

Veiligheid in de openbare ruimte is een basisbehoefte. Om die reden investeert gemeente Neder-Betuwe structureel in de veiligheid van haar inwoners. Adequaat toezicht in de openbare ruimte is daar onderdeel van. De gemeente Neder-Betuwe voert sinds 2019 het toezicht en de handhaving in de openbare ruimte in eigen beheer uit door de inzet van boa's. Zij voeren integraal toezicht uit in de openbare ruimte en zien toe op de naleving van de Alcoholwet. De prioriteitenmatrix 2021 vormt de basis waarop de boa's hun dagelijkse werkzaamheden invullen. Werkzaamheden als gevolg van de Covid-19 wetgeving en maatregelen hebben prioriteit bij onze boa's.

Beleidsindicatoren

Naam Indicator:	Eenheid:	Bron:		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Verwijzingen Halt	aantal per 1.000 jongeren	Bureau Halt	NB		7,00	8,00	5,00	5,00	12,00	
			L		14,00	13,00	12,00	13,00	11,00	
Winkeldiefstallen	aantal per 1.000 inwoners	CBS	NB	0,13	0,39	0,30	0,17	0,54	0,58	0,20
			L	2,38	2,30	2,22	2,18	2,27	1,94	1,76
Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	CBS	NB	3,30	3,30	3,40	3,40	2,10	2,50	
			L	5,50	5,30	5,00	4,80	4,80	4,50	
Diefstallen uit woning	aantal per 1.000 inwoners	CBS	NB	0,24	0,22	0,20	0,21	0,07	0,11	0,08
			L	0,38	0,33	0,29	0,25	0,24	0,16	0,40

NB = Neder-Betuwe

L = Landelijk

Verbonden partijen

Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Welke beleidsdoelstellingen wilde de verbonden partij voor ons bereiken en wat zou de verbonden partij daarvoor doen?

Programma vrijwilligheid

Diverse maatschappelijke, demografische en juridische ontwikkelingen zouden nu en in de nabije toekomst de robuustheid en toekomstbestendigheid van het stelsel van vrijwilligheid bij de brandweer kunnen ondermijnen. Dat is landelijk geconstateerd. De VRGZ gaat daarom een programma vrijwilligheid opstellen (2020-2023), dat gericht is op de onderdelen:

- werving en behoud van vrijwilligers;
- op korte termijn bestendigen van de inzet van vrijwilligers;
- versterken paraatheid;
- verkennen van mogelijkheden voor de lange termijn om het vrijwilligersstelsel meer toekomstbestendig te maken.

Risicogericht werken

Het verder versterken van het risicogericht werken van de brandweer door het huidige programma Risicobeheersing te actualiseren.

Omgevingswet

Met ingang van 1 januari 2023 wordt de Omgevingswet van kracht. Voor de brandweer spelen twee hoofdzaken een rol:

- een verschuiving van regelgericht werken naar meer risicogericht adviseren;
- het betrokken worden in de co-creatie van ruimtelijke ontwikkelingen voor wat betreft de veiligheidsrisico's.

Daarnaast is het doel om de brandweer voor te bereiden op de werkwijze die de Omgevingswet van hen vraagt. Dit betekent:

- het opleiden en trainen van medewerkers (kennis en gezag).

Verbinding versterken

Het wordt steeds belangrijker om de opgaven van de brandweer met partners in gezamenlijkheid te onderzoeken en voor te bereiden. Hierdoor moet er meer contact gezocht worden met bijvoorbeeld gemeenten en omgevingsdiensten dan tot nu het geval is. Het doel is:

- binnen de bestaande lijnorganisatie en werkzaamheden de samenwerking en relaties met partners te versterken.

Informatie gestuurd werken

Data zijn voor de brandweer steeds belangrijker om beleid en uitvoering vorm te geven. De informatiebehoefte van de brandweer moet omgezet kunnen worden naar een passende ontsluiting van data, die geschikt is voor analyse en operationeel optreden.

- Aandacht gericht op proces en organisatie, waarbij de focus ligt op het doel data op geografisch niveau te ontsluiten.

Schoon werken

In 2015 heeft het beschikbaar komen van gegevens over een verhoogd risico op kanker bij brandweerpersoneel geleid tot het nemen van maatregelen op het gebied van arbeidshygiëne ofwel schoon werken.

- In alle veiligheidsregio's zijn en worden maatregelen genomen om de principes uit de landelijke handreiking Schoon werken bij brand te implementeren, ook in de VRGZ.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting

Ontwikkelingen?

De regionale crisisorganisatie is op 1 juli 2021 afgeschaald van GRIP 4 naar GRIP 0. Dit betekent dat de normale bestuurlijke verhoudingen weer konden terugkeren. Wel blijft een deel van de crisisorganisatie in een soort waakstand. Een deel van de processen loopt door na afschaling en wordt geborgd in de bestaande organisaties. Denk aan de regionale afstemming op bestuurlijk niveau (burgemeesters) en ambtelijk niveau (ambtenaren rampenbestrijding & crisisbeheersing). Daarnaast monitort de regionale crisisorganisatie (Bevolkingszorg) wekelijks de actuele situatie bij de gemeenten omtrent corona. Hierbij kan onder andere gedacht worden aan onrust door besmettingen (clusterbesmettingen), handavingsdilemma's en evenementen.

Wat heeft het gekost?

Programma: P2 Openbare Orde en Veiligheid				
Bedragen x € 1.000,-	Begroting 2021		Rekening	Vershil
	Voor wijziging	Na wijziging	2021	Begr. na wijz. / Rekening
Lasten	2.258	2.657	2.377	-281
Baten	-26	-185	-85	100
Exploitatieresultaat	2.231	2.472	2.292	-180

+ = nadeel - = voordeel

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Taakveld 1-2 Openbare orde en veiligheid (incidenteel voordeel € 173.000)

Op Opruimen explosieven is sprake van een incidenteel voordeel van € 175.000. De gemeente is intermediair voor een rijksregeling voor het opruimen van explosieven bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het rijk draagt voor 2/3 bij. De overige kosten, 1/3, draagt de initiatiefnemer zelf. Omdat vooraf onbekend is om hoeveel projecten het gaat, is een gemiddelde van de afgelopen vijf jaar (€ 300.000) als bedrag in de begroting opgenomen (bij de bestuursrapportage najaar 2021). In 2021 zijn relatief weinig projecten aangevraagd waarbij explosievenonderzoek nodig was. Omdat de gemeente slechts intermediair is, is deze post opgenomen als een last en een baat. Van het voordeel op Opruimen explosieven (waar de last is geraamd) valt € 165.000 weg tegen een nadeel op taakveld 0.7 Algemene uitkering (waar de baat is geraamd).

Overige kleine verschillen op dit taakveld tellen op tot een incidenteel nadeel van € 2.000 en behoeven geen toelichting.

Overige taakvelden kleine verschillen € 7.000 voordeel.
behoeven geen toelichting.

Programma 3 Fysieke leefomgeving

Missie

Neder-Betuwe is een veilige, schone, aantrekkelijke en gevarieerde gemeente en staat bekend als hét laanboomcentrum van Nederland respectievelijk Europa. Wij werken samen met bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties aan het behoud en de ontwikkeling van een duurzame, leefbare en vitale gemeente. We streven naar een evenwichtige ruimtelijke ordening, waarbij we landschappelijke waarden behouden. De woningvoorraad is kwalitatief op orde en stemmen we voortdurend af op de behoefte. Nieuwe kansen en ontwikkelingen grijpen we aan om de aanwezige ruimtelijke kwaliteiten te versterken.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

- [Beheerplan duurzaam meerjarenonderhoud gemeentelijke gebouwen 2018-2021 \(2017\)](#)
- [Landschap Ontwikkeling Plan deel A \(2009\), \(deel B\), \(deel C\)](#)
- [Bestemmingsplannen](#)
- [Nota Bovenwijkse Voorzieningen 2018 deel A \(2018\), \(deel B, actualisatie 2021\)](#)
- [Structuurvisie Neder-Betuwe \(2018\), \(plankaart\)](#)
- [Woonvisie Neder-Betuwe 2016-2021 \(2016\)](#)
- [Nota grondbeleid \(2016\)](#)
- [Nota Wonen-Welzijn-Zorg \(2009\)](#)
- [Welstandsnota \(2011\)](#)
- [Bouwverordening \(2012\), \(toelichting\)](#)
- [Algemene Plaatselijke Verordening 2021 \(2020\), bijlage 1, bijlage 2](#)
- [Regionaal Uitvoeringskader VTH 2020-2024 \(2020\), \(bijlage2\), \(bijlage4\), \(bijlage5\), \(bijlage6\)](#)
- [Verordening Kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht \(2016\)](#)
- [Notitie Integraal Handhaven 2014-2017 onderdeel Bouw, RO en APV \(2014\)](#)
- [Geurgebiedsvisie NederBetuwe \(2011\)](#)
- [Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2023 inclusief Waterplan \(2018\)](#)
- [Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen 2018 \(2018\), \(bijlage\)](#)
- [Duurzaamheidsvisie Neder-Betuwe 2016-2020 \(2015\)](#)
- [Klimaatnota Neder-Betuwe 2021-2025 \(2021\)](#)
- [Nota Honden\(poep\)beleid 2016 \(2016\)](#)
- [Masterplan Centrum Kesteren \(2011\)](#)
- [Structuurvisie Agro Business Centre Opheusden \(2014\)](#)
- [Ruimtelijk Kwaliteitskader Agro Business Centre Opheusden \(2017\)](#)
- [Beleidsvisie externe veiligheid Neder Betuwe 2015-2018 \(2015\)](#)
- [Bodembelastingkaart \(actualisatie 2017\)](#)
- [Neder-Betuws Verkeer- en Vervoerplan beleidsrapportage \(2018\); \(achtergrondrapportage\)](#)
- [Speelruimtenota 2020-2023 \(2019\), \(bijlage 1\), \(bijlage 2\)](#)
- [Integraal Beheerplan Openbare ruimte \(2021\)](#)

Thema's

3.1 Agro Business Centrum (ABC)

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Realisatie van het Agro Business Centrum (ABC)

- Werken aan de planvorming en investeringsscenario's voor de hoofdontsluiting van het ABC (als deel van de randweg/rondweg Opheusden). Wegtracées voor hoofdontsluiting van het ABC (ofwel de rondweg Opheusden) zijn in beeld. De keuze van de raad voor het voorkeustracé is leidend voor de vervolgstappen in de planvorming en overige acties, die leiden tot het in procedure brengen van een (ontwerp) bestemmingsplan.

- Werken aan de planvorming van volgende fasen van het ABC binnen de kaders van de Structuurvisie ABC. Voor fase 2 van het ABC en verder schetsen we de eerste stedenbouwkundige structuren. Deze bepalen mede de verhouding tussen openbare ruimte en uit te geven meters en daarmee de planeconomische haalbaarheid ervan.
- Opstellen van de Nota Kostenverhaal 2.0 voor de volgende fasen van het ABC voor inzicht in investeringen en dekking van realisatie van de nieuwe openbare ruimte, grondinbreng, plankosten.
- Opstellen van de Nota Kostenverhaal 2.0 voor de volgende fasen van het ABC voor inzicht in investeringen en dekking van realisatie van de nieuwe openbare ruimte, grondinbreng, plankosten.
- Ontwikkeling en bouw van het Laanboomhuis samen met TCO. TCO en de gemeente ronden de contractuele afspraken af. Het bestemmingsplan voor de laanboomhuiskavel is vastgesteld. Inmiddels heeft TCO een aannemer en architect geselecteerd.
- Uitgeven van de laatste gemeentegronden in fase 1 ABC in Opheusden als bedrijfskavel. Tussen de percelen van Handelsbedrijf Van Tuijl en Transportbedrijf Kegelaar resteert nog een bouwka­vel van ruim 1,6 ha, die de gemeente uitgeeft als bedrijfskavel of opdeelt in twee bouwka­vels. Gesprekken met geïnteresseerden lopen.
- Inzetten op organische gebiedsontwikkeling van het ABC door de ontwikkeling van diverse bedrijfspercelen in eigendom van derden. Westelijk van de Pijenkampseveldweg (hernoemd als Pottenveld) liggen meer potentiële bedrijfska­vels van derden. Met hen overleggen we over de gewenste verkaveling binnen de ABC-kaders.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting

Ontwikkelingen?

1. Laanboomhuis: in 2021 is TCO hoofdgebruiker en exploitant. Met de realisatie van de tuin rondom het Laanboomhuis is een start gemaakt.
2. Hoofdontsluiting ABC: het ontwerpbestemmingsplan voor de Randweg Opheusden is in 2021 in procedure gegaan;
3. Nota Kostenverhaal ABC 2.0: dit onderwerp is in september 2019 van de onderwerpenlijst voor de raadcyclus gehaald. De reden was dat we in 2018 verwachtten dat we voor de volgende fase van het ABC eenzelfde methodiek/ontwikkelstrategie zouden volgen en eenzelfde instrument voor kostenverhaal zouden opstellen. Deze methode en het instrument staan ter discussie, omdat kostenverhaal namelijk ook via een Nota Bovenwijks of in een exploitatieplan geregeld kan worden. Daarom is dit onderwerp niet teruggekomen in 2021;
4. Organische gebiedsontwikkeling ABC: Verkennende gesprekken met eigenaren en potentiële kopers in deze fase zijn gestart. Eventuele grondverwerving en/of ontwikkeling van bedrijfska­vels wordt gezien in relatie tot de planvorming van de Randweg;
5. Uitgeven gemeenteka­vels ABC: in 2021 is een kavel van 1 hectare tussen Van Tuijl en Kegelaar, aan de Dodewaardsestraat, verkocht aan Hendriks Transport. De bouw is eind 2021 gestart. Er is hiermee nog 1 bedrijfskavel van een halve hectare over, waarvoor eind 2021 een optie is afgegeven.

3.2 Openbaar groen en Groenplan

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Openbaar groen moet in kwaliteit en kwantiteit de uitstraling van hét Europees Laanboomcentrum vertolken.

- Opstellen en tekenen van de uitwerking van de intentieverklaring met TCO;
- Organiseren van betrokkenheid en onderlinge samenwerking van boomtelers, hoveniers, inwoners en onderwijsinstellingen bij aanleg, inrichting, efficiënt beheer en onderhoud van openbaar groen ter versterking van de kwaliteit van de leefomgeving;
- Op peil houden van het kwaliteitsniveau van onderhoud van begraafplaatsen;
- Monitoren van beheer en onderhoud door Avri op basis van het actuele werkprogramma (DienstVerleningsOvereenkomst of DVO);
- Uitvoeren van het meerjarenvervangingsplan gemeentelijke essen- en bomenbeleid;
- Inzetten op de (preventieve) bestrijding van de eikenprocessierups.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting

Ontwikkelingen?

Met Tree Center Opheusden (TCO) is in 2019 de uitvoeringsovereenkomst 'Samen sterk – samen groeien – samen groen' opgesteld. Hiermee wil het college bereiken, dat onze dorpen worden gezien als een etalage van het Europees laanboomcentrum. Dit wordt bereikt door de laanboomkwekers te betrekken bij de inrichting en het beheer van het openbaar groen. In 2021 is de uitwerking van deze uitvoeringsovereenkomst getekend door TCO en het college.

In het document zijn de volgende punten opgenomen:

- Gemeente Neder-Betuwe koopt bomen in via een raamovereenkomst met TCO. Deze raamovereenkomst houdt rekening met het geldende inkoop- en aanbestedingsbeleid.
- Beoordeling kwaliteit van te leveren bomen door een commissie van TCO.
- TCO geeft informatie over soortkeuzes, geschikt voor de openbare ruimte.
- TCO geeft informatie over ontwikkelingen op het gebied van bomen.
- TCO neemt deel aan participatietrajecten van de gemeente als er sortiment keuzes gemaakt moeten worden voor woonwijken, dorpskernen etc.
- De samenwerking sluit aan op bestuurlijke beleidsdoelen van de gemeente Neder-Betuwe om de duurzaamheid te versterken.
- Bij ongediertebestrijding in bomen van de gemeente (o.a. eikenprocessierups) werken beide partijen samen om een goede aanpak van de problematiek te bewerkstelligen, waarbij wederzijdse belangen goed worden afgewogen.
- TCO coördineert het schoonmaken van de wegen en het herstel van de bermten als het vuil worden hiervan het gevolg is van activiteiten op de boomkwekerijen.

3.3 Duurzaamheid hoog in het vaandel/Energietransitie

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Inzetten op duurzaamheid met oog voor overlast en leefbaarheid voor inwoners

- Integraal uitvoeren van acties en afspraken van het Uitvoeringsprogramma Klimaatnota rond doelstellingen voor de Energietransitie;
- Bijkomende acties binnen het uitvoeringsprogramma Duurzaamheidsvisie invullen;
- Regionale invulling geven aan de taakstelling van het landelijke Klimaatakkoord in de Regionale Energie Strategie (RES);

- Maatregelen voor klimaatadaptatie uit het geactualiseerde Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) uitvoeren om schade als gevolg van wateroverlast te voorkomen;
- Werken aan en ondersteunen van bewustwording, draagvlak en eigen verantwoordelijkheid van inwoners en bedrijven voor de toepassing van verschillende vormen van duurzaamheid en hernieuwbare energie;
- Inzetten op een aardgasarme maatschappij. Onderzoeken van de toepassing van alternatieve maatregelen;
- Planmatig vervolg geven aan verdere verduurzaming van openbare verlichting.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting
		Voor de Energietransitie hebben wij in 2019 via de decembercirculaire rijksmiddelen ontvangen. Van deze rijksmiddelen is € 183.000 nog niet besteed. De uitvoering van deze middelen loopt over meerdere jaren en had ook over meerdere jaren geraamd en beschikbaar worden gesteld. Zie ook de verantwoording onder "wat heeft het gekost" taakveld 7.4 Milieubeheer

Ontwikkelingen?

- Eind 2021 presenteerden we een gemeentelijke warmte visie. Doel van dit plan is om de woningen in Neder-Betuwe uiterlijk in 2050 van het aardgasnet af te kunnen sluiten.
- We hebben uitvoering gegeven aan maatregelen voor klimaatadaptatie uit het geactualiseerde Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) ter voorkoming van schade als gevolg van wateroverlast en hittestress.
- In 2021 is door de Regio een regionaal RES bod ingediend. Dit bestaat uit een zeker aanbod aan duurzame energie Wind en Zon. Hieraan levert Neder-Betuwe haar aandeel.
- Het Uitvoeringsprogramma van de Duurzaamheidsvisie is tegen het licht gehouden. De visie wordt in 2022 geactualiseerd.
- In 2021 hebben we de opgenomen taken uitgevoerd conform de visie. Hierbij is ruimte opengehouden voor nieuwe ontwikkelingen.
- Het verduurzamen van openbare verlichting is voortgezet. We hebben in 2021 problemen gehad met de aanbesteding vanwege de hogere staalprijsen. We zitten nu op ongeveer 35% verduurzaming van ons totale areaal. We verwachten in 2022 een versnelling te kunnen maken.
- In 2021 is het accent vooral gelegd op het onderdeel Communicatie om het belang van hernieuwbare energie te benadrukken. De huidige ondersteunende projecten als duurzaamheidsleningen, Regeling Energiebesparing Energie voor woningen en Centrale inkoopacties zijn in 2021 zeer succesvol geweest. De duurzaamheidsleningen worden in 2022 voortgezet onder de naam toekomstbestendig wonen lening.

3.4 Opstellen en uitrollen nieuwe Omgevingsvisie

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Maximale ruimte in het buitengebied voor agrariërs, laanboom- en fruittelers.

- In co-creatie opstellen van een Omgevingsvisie voor besluitvorming medio 2020;
- Uitvoering geven aan lokaal handhavingsbeleid en -strategie voor een projectmatige uitvoering van toezicht, controle en handhaving van Wabo-taken;
- Ontwikkelen van initiatieven voor versterken van gebruiks-, belevings- en toekomstwaarde van landschappelijk en cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting

Ontwikkelingen?

Omgevingsvisie gereed

Het stedenbouwkundig bureau BugelHajema heeft de gemeente ondersteund bij het opstellen van de Omgevingsvisie. Het opstellen van de visie is een interactief proces met onze inwoners, ondernemers, partijen uit de samenleving en andere overheden. In 2018 zijn we gestart met het opstellen van de omgevingsvisie. In 2019 is fase 1 afgerond en in 2021 fase 2. Ter afronding van fase 2 was er in september 2021 een bijeenkomst waar uw gemeenteraad in gesprek is gegaan met de samenleving aan de hand van een aantal thema's. Tevens hebben wij in september de samenleving een extra mogelijkheid geboden om (informeel) te reageren op de concept Omgevingsvisie. Daarna heeft de Omgevingsvisie als ontwerp zes weken ter inzage gelegen. In deze periode heeft iedereen de gelegenheid gekregen om op het ontwerp te reageren.

De raad heeft in februari 2022 de Omgevingsvisie vastgesteld.

Erfgoedbeleid wordt onderdeel van de Omgevingsvisie

De bijzondere cultuurhistorische waarden in onze gemeente zijn in kaart gebracht en geactualiseerd. Dat geldt ook voor de gemeentelijke monumenten. Het erfgoedbeleid is afzonderlijk aan de raad (januari 2022) voorgelegd, maar gaat onderdeel uitmaken van de Omgevingsvisie.

3.5 Goed Wegennet

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Een veilig en goed onderhouden wegennet

- Uitvoeren van acties en maatregelen in het Neder-Betuws Verkeers- en Vervoersplan 2018; (NBVVP), waaronder de Spoorstraat in Kesteren en de uitvoering van de fietsvoorziening op de Broekdijk;
- Faciliteren van en actief participeren in dijkverzwaring van de Waalbandijk/project Gastvrije Waaldijk (Waterschap);
- Actieve bijdrage aan voorbereidingen voor verbreding van de Rijnbrug;
- Regionaal deelnemen in mobiliteitsonderzoeken over de A15 en A2;
- Regionaal deelnemen aan projecten uit het regionaal Uitvoeringsplan Mobiliteit;
- Inzetten op verdere planvoorbereiding en overige acties rond de rondweg Opheusden en onderzoek naar de mogelijkheden voor een rondweg Ochten.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting
		Van het voorbereidingskrediet aanleg randweg Ochten is in 2021 €187.000 nog niet besteed. Een incidenteel voordeel. De uitvoering van de voorbereiding van de randweg Ochten loopt over meerdere jaren tot en met 2023. Het beschikbare onderzoeksbudget had ook over meerdere jaren verdeeld moeten worden en beschikbaar worden gesteld. Daarom stellen wij u voor om overschot als volgt door te schuiven: € 100.000 naar 2022 en € 87.000 naar 2023. Ze ook de toelichting bij het onderwerp "Wat heeft het gekost" taakveld 2.1 "verkeer en vervoer".

Ontwikkelingen?

De omstandigheden rond het Coronavirus zijn van invloed op de mobiliteit. Het is nu nog niet duidelijk wat de lange termijn effecten zijn op bijvoorbeeld het gebruik van het openbaar vervoer, het gebruik van de (elektrische) fiets. Hetzelfde geldt voor de effecten op het (structureel) thuiswerken. Uit het Neder-Betuws Verkeers- en Vervoerplan (NBVVP 2018) is het fietspad Broekdijk gereed gekomen en feestelijk geopend. Het vraagstuk verbreding Rijnbrug heeft veel tijd gekost. De Provincie Gelderland stelt geen extra middelen beschikbaar.

Er is een positionpaper Spoor Rivierenland opgesteld over de goede bereikbaarheid van de regio Rivierenland per spoor. We nemen deel aan bovenlokale projecten zoals de A15 en de MIRT A2

(Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport). De visie op de laadinfrastructuur is gereed. Deze is in januari 2022 vastgesteld door uw raad. We zijn samen met de gemeente Tiel begonnen aan de haalbaarheidsstudie naar de verbetering van de fietsverbinding over het Amsterdam-Rijnkanaal. Dit is één van projecten uit de RegioDeal.

3.6 Wonen

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Duurzame nieuwbouwwoningen in alle kernen voor alle doelgroepen

- Aanwijzen van strategische locaties voor passende toekomstige woningbouw;
- Regelmatig updaten van de Woningmarkt thermometer Neder-Betuwe;
- De jaarlijkse prestatieafspraken met woningstichting SWB regelmatig afstemmen op de ontwikkelingen in de woningmarkt. Daarin ook aspecten van klimaat en duurzaamheid verankeren;
- Uitrollen van het beleid huisvesting arbeidsmigranten;
- Stimuleren en faciliteren van particuliere initiatieven voor huisvesting van arbeidsmigranten;
- Actualiseren van het Speelruimtebeleid.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting

Ontwikkelingen?

Het Programma Wonen is gerealiseerd met inbreng van samenwerkingspartners en inwoners. Deze nieuwe woonvisie is op 27 januari 2022 door de gemeenteraad vastgesteld. Het Programma Wonen geeft een toekomstbeeld voor het woonprogramma op basis van de lokale eigenheid van de kernen, de woonwensen van inwoners, externe invloeden en demografische ontwikkelingen.

Bij de uitvoering van het beleid huisvesting arbeidsmigranten wordt hoog ingezet op het van faciliteren van huisvesters en ondernemers om voldoende huisvesting te realiseren. Regionaal werken we samen aan het opzetten van een netwerkorganisatie. Vanuit de netwerkorganisatie is eind 2021 het regionale aanjaagteam locaties gestart waarin gemeenten, lokaal georiënteerde uitzendbureaus en lokale ondernemers hun kennis en krachten bundelen.

Overige ontwikkelingen

Problematiek rond stikstofdepositie nog niet opgelost

Op 29 mei 2019 heeft de Raad van State een streep gezet door de PAS (Programma Aanpak Stikstof). Dit betekent concreet dat ruimtelijke ontwikkelingen alleen mogelijk zijn wanneer er 100% zekerheid is, dat er geen sprake is van een toename van stikstofdepositie op Natura2000 gebieden. Op verschillende overheidsniveau wordt gewerkt aan een oplossing voor de stikstofproblematiek.

- Regio Rivierenland heeft het Regionaal Uitvoeringsplan Stikstof opgesteld. Hierbij gaan we uit van het benutten van (mee)koppelkansen bij diverse beleidsthema's en speerpunten in de regio.
- Samen met de gemeenten en actoren uit het veld werkt de provincie Gelderland aan een uitvoeringsprogramma.
- Op 1 juli 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering in werking getreden. Hiermee is echter nog geen definitieve oplossing voor de stikstofproblematiek. Milieu- en natuurorganisaties hebben kritiek op de nieuwe wetgeving. Het is wachten op jurisprudentie om te weten hoe we er echt voorstaan.

Invoering Omgevingswet uitgesteld tot 1 januari 2023

Het nieuwe kabinet heeft nogmaals besloten tot uitstel van de invoering. Reden van het uitstel is dat het kabinet meer tijd wil nemen voor een zorgvuldige en verantwoorde inwerkingtreding. Gemeenten, provincies en waterschappen zijn inmiddels goed aangesloten. De onzekerheden zitten met name in de planketen waar gemeenten, provincies en waterschappen met plansoftware de nieuwe omgevingsplannen, omgevings- of waterschapsverordening kunnen publiceren.

Beleidsindicatoren

Naam Indicator:	Eenheid:	Bron:		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	aantal per 1.000 inwoners	CBS	NB	6,20	3,90	3,40	3,60	2,90	4,50	
			L	7,30	6,80	6,00	5,40	5,90	6,20	
Omvang huishoudelijk restafval	Kg per inwoner	CBS	NB	126,00	120,00	116,00	115,00	86,00		
			L	199,00	189,00	178,00	171,00	161,00		
Hernieuwbare elektriciteit	percentage RWS		NB	14,90	14,30	14,10	15,60	17,60		
			L	13,10	14,90	16,20	17,50	20,00		

NB = Neder-Betuwe

L = Landelijk

Verbonden partijen

Afvalverwijdering Rivierenland (Avri)

Welke beleidsdoelstellingen wilde de verbonden partij voor ons bereiken en wat zou de verbonden partij daarvoor doen?

Inzet op behoud van schone grondstoffen

Avri voert de taken rondom de inzameling en verwerking van afvalstoffen en grondstoffen uit binnen de kaders van het nieuwe afvalbeleid dat door de deelnemende gemeenten is vastgesteld. De hoeveelheid restafval is inmiddels fors gedaald. Inwoners van Rivierenland doen het goed en de regio loopt voor op het landelijk gemiddelde. In 2021 werkt Avri samen met de acht regiogemeenten aan het bestendigen en verder optimaliseren van deze eerste goede scheidingsresultaten van het nieuwe afvalbeleid op weg naar een circulaire economie.

Hoofdthema's 2021:

- Inzet op communicatie om te komen tot een nog betere afvalscheiding.
- Behoud van kwaliteit van de grondstofstromen. Gestreefd wordt naar minder vervuiling van de grondstoffen.
- Realisatie prijsstabiliteit waardoor de kosten beter kunnen worden voorspeld.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting

Ontwikkelingen?

In 2021 blijkt een verhoging van de afvalstoffenheffing door:

- Dalende vergoedingen voor ingezamelde grondstoffen (papier, plastic en textiel).
- Aanvulling van de weerstandscapaciteit (geld om risico's financieel op te vangen).
- Stijgende uitvoeringskosten.

In de raadvergadering van 25 maart 2021 heeft uw raad besloten tot het door de Avri gescheiden inzamelen en duurzame verwerking van babyluiers en incontinentiemateriaal.

Omgevingsdienst Rivierenland

Welke beleidsdoelstellingen wilde de verbonden partij voor ons bereiken en wat zou de verbonden partij daarvoor doen?

Het bevorderen van een gezonde, veilige, leefbare en duurzame leefomgeving, overeenkomstig de programmabegroting 2021 van de Omgevingsdienst Rivierenland(ODR).

Vergunningverlening

Afhandelen van aanvragen omgevingsvergunningen binnen de wettelijke termijnen en het beoordelen van meldingen op juistheid en volledigheid.

Toezicht en handhaving

Het stimuleren en bewerkstelligen van naleving van de wettelijke voorschriften, dat gezondheid, veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid zo veel mogelijk worden bevorderd.

Advisering

Verstrekken van goed advies op het gebied van geluid, bodem, flora en fauna, monumenten, archeologie en externe veiligheid. Afhandelen van handhavings-, bezwaar- en beroepszaken overeenkomstig het regionale VTH uitvoeringsbeleid, binnen de gestelde termijnen en overeenkomstig de afgesproken kwaliteit. Uitvoeren van administratieve processen en informatievoorziening.

Stelseltaken/ketentoezicht

Voldoen aan de kwaliteitscriteria voor de aanpak van milieucriminaliteit (samenwerking met het Openbaar Ministerie) en ketentoezicht (asbest- en grondstromen, afval en afvalstromen). De Gelderse uitvoering van ketentoezicht samen met de zeven Gelderse omgevingsdiensten en de ketenpartners landelijk op de kaart zetten.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting

Ontwikkelingen?

Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging (Wkb)

In 2023 wordt de Omgevingswet van kracht. Voor onze omgevingsdienst een grote verandering. Dit zal veel veranderen in de werkprocessen. Tegelijk met de Omgevingswet wordt de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen ingevoerd. Hiermee verdwijnt een deel van het bouwtoezicht bij de gemeente (lees: de ODR, want zij werken in onze opdracht). De belangrijkste verandering is dat opdrachtgevers in de toekomst zelf verantwoordelijk zijn voor het bouwtoezicht (denk aan constructies, Bouwbesluit). De eigenaar van de woning geeft zelf opdracht aan een kwaliteitsborger voor de toetsing van de bouwkwiteit van de op te leveren woning. De overheid blijft verantwoordelijk voor aspecten als welstand, ruimtelijke inpassing, monumenten en de veiligheid voor de omgeving van de bouwplaats. De ODR bereidt zich hiervoor voor samen met de deelnemende gemeenten en haar adviseurs (zoals de GGD) en onderzoekt wat de gevolgen hiervan zijn.

Stikstofproblematiek

Door de stikstofproblematiek kunnen op dit moment niet alle bouwactiviteiten plaatsvinden. Wel is voor veel particuliere bouw- en verbouwactiviteiten een beleidslijn vastgesteld, waarmee zoveel mogelijk van deze bouwactiviteiten kunnen doorgaan. Nadere landelijke en provinciale wet- en regelgeving wordt verwacht om ook andere bouwactiviteiten weer mogelijk te maken.

Risico gestuurd toezicht

Het risico- en informatiegestuurd toezicht wordt verder ontwikkeld, maar deels in andere vorm. Activiteiten in een hogere risicocategorie worden intensiever gecontroleerd dan activiteiten in een lagere risicocategorie.

Ketentoezicht

De afdeling Toezicht en Handhaving van de ODR reserveert jaarlijks formatieruimte voor de uitvoering van de Gelderse (provincie brede) ketenprojecten. Deze werkwijze is in 2021 verder vorm gegeven. De ontwikkelde methoden hebben hun meerwaarde bewezen. Er zal blijvend aandacht worden besteed aan het vervolg op deze projecten door de eigen en andere omgevingsdiensten in de vorm van concrete toezicht- of handhavingsacties.

Bedrijfsvoering

Door de krappe arbeidsmarkt heeft ook de ODR een tekort aan personeel. De ODR heeft afgelopen jaar ingezet op naamsbekendheid en aantrekkelijkheid. Dit om het werkgeversimago voor werknemers aantrekkelijker te maken. Om goed en adequaat uitvoering te kunnen geven aan de taken zijn voldoende en deskundige medewerkers nodig. Door middel van opleiding en scholing wordt hiernaast ook gezorgd dat de medewerkers (blijven) voldoen aan de geldende kwaliteitseisen.

Casterhoven

Welke beleidsdoelstellingen wilde de verbonden partij voor ons bereiken en wat zou de verbonden partij daarvoor doen?

De locatie Casterhoven voorziet in een behoefte aan nieuwbouwwoningen binnen onze gemeente.

- De laatste fase van het project is in uitvoering. De beschikbare woningen zijn verkocht. Nadat de ontwikkelaars gereed zijn kan de openbare ruimte aan de gemeente worden overgedragen. De verwachting is dat in 2024 het gehele project is afgerond.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting
		Binnen het project Casterhoven is in 2021 een nadeel ontstaan van € 73.000. Het gaat hierbij om interne plankosten. Binnen de samenwerking is de afspraak dat de interne plankosten door elke organisatie zelf wordt gedragen. Zie ook de toelichting bij "wat heeft het gekost" Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)

Ontwikkelingen?

De GEM Casterhoven is ontbonden. De laatste fase van het project wordt op dit moment gebouwd.

Wat heeft het gekost?

Programma: P3 Fysieke Leefomgeving				
Bedragen x € 1.000,-	Begroting 2021		Rekening	Vershil
	Voor wijziging	Na wijziging	2021	Begr. na wijz. / Rekening
Lasten	16.173	17.796	18.267	471
Baten	-9.633	-11.102	-12.452	-1.350
Exploitatieresultaat	6.540	6.694	5.816	-879

+ = nadeel - = voordeel

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer (voordeel incidenteel € 238.000)

Het taakveld Verkeer en vervoer heeft een voordelig saldo van afgerond € 238.000. Het verschil wordt veroorzaakt door verschillende onderwerpen. Hieronder een toelichting per onderwerp.

Beheerplan openbare verlichting (nadeel incidenteel € 31.000)

Het elektriciteitsverbruik was € 35.000 minder dan begroot. Dit komt omdat er dit jaar geen energiebelasting in rekening is gebracht. Bij navraag blijkt dit een fout te zijn. Deze factuur komt alsnog in 2022. Aan het onderhoud openbare ruimte en roerende zaken is € 66.000 méér uitgegeven, omdat er in 2021 meer meldingen zijn binnengekomen dan in 2020, wat extra kosten met zich heeft meegebracht.

Vergunningen / bezwaarschriften (voordeel incidenteel € 49.000)

Er zijn veel meer leges ontvangen dan begroot. Er is vorig jaar een aanname gemaakt van 250 meldingen klein werk (<25 m¹) per jaar. Dit zijn er in totaal 431 geweest. De binnengekomen leges komen overeen met de meldingen.

Vorbereiding aanleg randweg Ochten (voordeel incidenteel € 187.000)

Op basis van een bestuursopdracht gebiedsvisie Ochten Oost wordt een businesscase naar een alternatieve ontsluiting opgesteld. De uitvoering ervan is niet in één jaar, maar loopt over meerdere jaren tot en met 2023. Het beschikbare onderzoeksbudget had ook over meerdere jaren verdeeld moeten worden. Daarom stellen we nu voor aan de raad om als volgt het bedrag door te schuiven: € 100.000 naar 2022 en € 87.000 naar 2023. Hierdoor blijft er geen voordeel over in 2021.

Overige kleine verschillen

Binnen dit taakveld zijn resterende afwijkingen van € 33.000 voordelig en incidenteel en vallen onder overige kleine verschillen en behoeven formeel geen toelichting.

Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed (nadeel incidenteel € 100.000)

Het taakveld Cultureel erfgoed heeft een nadelig saldo van afgerond € 100.000. Het verschil wordt hieronder toegelicht.

Onderhoud kerktorens (nadeel incidenteel € 100.000)

In 2020 zijn inspecties uitgevoerd: dit is een verplichting uit de Erfgoedwet. Hieruit bleek dat het noodzakelijk is groot onderhoud uit te voeren aan de kerktorens in de gemeente. Ter dekking zijn bij Rijksdienst van Cultureel Erfgoed voor monumentale elementen subsidies aangevraagd en verkregen. Als het geen rijksmonument betreft moet de gemeente het onderhoud uit eigen middelen betalen. Er is hierdoor een overschrijding op de post Onderhoud kerktorens. In het door uw raad in december 2021 vastgestelde Beheerplan duurzaam meerjarig onderhoud gemeentelijke gebouwen 2022-2025 is het onderhoud van de kerktorens nu meegenomen.

Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie (voordeel incidenteel € 177.000)

Het taakveld Openbaar groen en (openlucht) recreatie heeft een voordelig saldo van afgerond € 177.000. Het verschil wordt veroorzaakt door verschillende onderwerpen. Hieronder een toelichting per onderwerp.

Groenstroken (voordeel incidenteel € 63.000)

In 2014 is de gemeente Neder-Betuwe gestart met het project gemeentelijk grondgebruik. Met dit project wil de gemeente het gebruik van gemeentegrond reguleren. Bewoners die een stukje gemeentegrond direct grenzend aan hun woonperceel gebruiken, zonder dat daarvoor afspraken zijn gemaakt, krijgen eventueel de mogelijkheid om deze grond aan te kopen of te huren. Het financiële uitgangspunt is dat het project minimaal kostendekkend moet zijn. Het project loopt over meerdere jaarschijven. De opbrengsten uit de grondverkoop zijn in 2021 hoger geweest dan de kosten van de externe inhuur hiervoor.

Beheerplan groen/planning/beleid (voordeel incidenteel € 74.000)

Bij de jaarrekening 2020 zijn middelen toegekend voor het uitvoeren van het verplicht onderhoud van de watergangen. Het Waterschap voert het baggerwerk uit van de A-watergangen. De gemeente moet het baggerwerk gaan uitvoeren voor de B-watergangen. We hebben hiervoor een beheerplan laten maken. Voor de uitvoering van dit beheerplan zijn nog forse middelen nodig. We komen hiervoor nog met een plan naar de raad. We stellen in ieder geval voor om de middelen die nog niet zijn besteed (€ 74.000) hiervoor te bestemmen in 2022. Hierdoor blijft er geen voordeel over in 2021.

AVRI IBOR (voordeel incidenteel € 58.000)

De oorzaak van de onderschrijding op het budget heeft meerdere oorzaken.

Er is minder budget uitgegeven doordat er

- minder inzet is geweest van Werkzaam medewerkers. Deels is dit corona-gerelateerd, omdat medewerkers uit woongroepen niet mochten komen werken en soms ziek waren.
- Tevens is er minder budget uitgegeven, omdat er geen invulling was voor de gewenste extra ondersteuning in het onderhoud in het 2e en 3e kwartaal. Gevolg hiervan was dat de afgesproken beeldkwaliteit vaak niet werd gehaald. Daarbij kwam dat door verschuiven van inzet van Werkzaam medewerkers in het onderhoud de kosten gedrukt zijn.
- Bij het werk dat aan de Avri is uitbesteed is budget overgebleven, doordat er minder opdrachten zijn verstrekt.

Avri heeft verzuimd om de budgetonderschrijdingen te melden in haar voortgangsrapportages. De budgetafwijking resulteert in een incidenteel voordeel € 58.000. Wij stellen de raad voor € 40.000 van dit financiële voordeel te bestemmen aan afronding van ons Integraal Beheerplan openbare Ruimte. Dan blijft een incidenteel voordeel over van € 18.000 in 2021.

Overige kleine verschillen

Binnen dit taakveld zijn overige kleine verschillen van een nadeel incidenteel € 18.000 en behoeft formeel geen toelichting.

Taakveld 7.2 Riolering (nadeel incidenteel € 150.000)

Het taakveld Riolering heeft een nadelig saldo van afgerond € 150.000. Dit bedrag komt voort uit lagere uitgaven voor riolering in 2021, wat resulteert in een BTW nadeel. Onderhoud en vervanging van riolering maakt onderdeel uit van een integrale aanpak van een wijk. Daardoor is het moment van de werkzaamheden niet exact te plannen. Door de komst van het BTW-compensatiefonds (BCF) vallen de uitgaven van riolering onder de BCF en kan de BTW op uitgaven voor het riool worden gecompenseerd. Bij onze inwoners wordt rioolheffing inclusief BTW opgehaald. Hierdoor is er onder aan de streep altijd een voordeel: de BTW. Als we geplande investeringen en uitgaven niet of pas later doen, kan er minder BTW gecompenseerd worden bij het BCF dan geraamd. Dus staat er onderaan de streep een nadeel (de te compenseren BTW). De budgettering voor riool is een gesloten systeem.

Taakveld 7.3 Afval (voordeel incidenteel € 91.000)

Het taakveld Afval heeft een voordelig saldo van afgerond € 91.000. Het verschil wordt veroorzaakt door verschillende onderwerpen. Hieronder een toelichting per onderwerp.

Afvalverwijdering en heffing (voordeel incidenteel € 116.000)

Het betreft hier de definitieve afrekening Avri Afval over het jaar 2020 en de voorlopige afrekening Avri afval over het jaar 2021. De afrekening over het jaar 2021 zal definitief worden bij de jaarstukken van de Avri 2021.

Overige kleine verschillen

Onder dit taakveld zijn overige kleine verschillen voor een incidenteel nadeel van € 25.000 en behoeft formeel geen verdere toelichting.

Taakveld 7.4 Milieubeheer (voordeel incidenteel € 297.000)

Het taakveld Milieubeheer heeft een voordelig saldo van afgerond € 297.000. Het verschil wordt veroorzaakt door verschillende onderwerpen. Hieronder een toelichting per onderwerp.

Energietransitie (voordeel incidenteel € 183.000)

Het betreft hier rijksmiddelen die worden ingezet om het energieverbruik te verminderen en de energietransitie te versnellen. De middelen zijn bij de decembercirculaire 2019 door het rijk beschikbaar gesteld (2019-2021). De stimuleringsprogramma's hebben een wat langere aanloop gehad dan verwacht en het proces is nog niet afgerond. Voor de warmtevisie wordt in 2022 een uitvoeringsprogramma opgesteld. Daarna volgt de uitvoering in stappen, dit vergt de nodige begeleiding. Voor de stimuleringsregelingen zijn de termijnen verlengd. Ook hiervoor zijn in 2022 de middelen - nodig voor advisering, begeleiding van processen en wordt de informatievoorziening, advisering, begeleiding en communicatie - voortgezet. We willen de raad voorstellen om dit restantbudget mee te nemen naar 2022. Hierdoor blijft er geen voordeel over in 2021.

Bijdrage ODR (voordeel incidenteel € 116.000)

Door de coronacrisis zijn er minder bedrijven geweest die milieuanvragen hebben ingediend. In het 3e en 4e kwartaal van 2021 is hier een sterke daling zichtbaar. Hierdoor zijn er minder (integrale) milieucontroles uitgevoerd en dus minder uren gemaakt dan begroot. Ook zijn de ingediende meldingen minder complex van aard geweest, waardoor er ruim binnen de begrote uren is gewerkt. Verder zijn er minder omgevingsvergunningen (milieudeel) aangevraagd dan begroot en zijn er meerdere aanvragen lopend maar nog niet afgerond.

Overige kleine verschillen

Binnen dit taakveld zijn nadelig incidenteel overige kleine verschillen van € 2.000 en behoeft geen verdere toelichting.

Taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria (voordeel incidenteel € 8.000)

Het taakveld Begraafplaatsen en crematoria heeft een voordelig saldo van afgerond € 8.000. Het verschil wordt veroorzaakt door verschillende onderwerpen. Hieronder een toelichting per onderwerp.

Onderhoud begraafplaats (nadeel incidenteel € 45.000)

De stijging van de onderhoudskosten komt door meer begrafenissen die we hebben moeten uitvoeren. Daarnaast was er onvoorzien boomonderhoud en heeft de actualisatie van het begraafplaatsbeleid geleid tot extra kosten.

Baten begraafplaatsen (voordeel incidenteel € 57.000)

Er waren in 2021 meer begrafenissen op onze gemeentelijke begraafplaatsen. Hierdoor is er een incidenteel overschot (voordeel) ontstaan.

Overige kleine verschillen

Binnen dit taakveld zijn overige kleine verschillen nadeel incidenteel € 4.000 en behoeven geen verdere toelichting.

Taakveld 8.1 Ruimtelijke Ordening (nadeel incidenteel € 288.000)

Het taakveld Ruimtelijke Ordening heeft een nadelig saldo van afgerond € 288.000. Het verschil wordt veroorzaakt door verschillende onderwerpen. Hieronder een toelichting per onderwerp.

Regiekamer Leges (nadeel incidenteel € 36.000)

Er zijn minder initiatieven ingediend voor de behandeling in de regiekamer dan we hadden begroot. Dit heeft geleid tot minder legesinkomsten (€ 11.000) dan begroot. Daarnaast bleek in 2021 het aantal bestede uren voor enkele initiatieven hoger dan gemiddeld met als gevolg een eenmalige last van € 25.000. Het hoger aantal bestede uren is om diverse redenen ontstaan:

- Het advies van een aantal initiatieven is voorgelegd aan het college, wat heeft geleid tot extra uren voor deze initiatieven;
- Voor één initiatief heeft op verzoek van het college een heroverweging in de regiekamer plaatsgevonden. Omdat dit niet op verzoek van de initiatiefnemer was, zijn de legeskosten niet in rekening gebracht bij de initiatiefnemer;
- Een aantal initiatieven is, na aanpassing, opnieuw voorgelegd aan de regiekamer. Uit coulance met de initiatiefnemers hebben we daarvoor niet opnieuw leges in rekening gebracht.

Regiekamer Overeenkomsten (nadeel incidenteel € 116.000)

In 2021 is sprake van een incidenteel nadeel van € 116.000. Van de in 2021 geraamde inkomsten van € 581.000 is € 465.000 ontvangen. Dit nadeel komt doordat aan de ene kant minder overeenkomsten zijn afgesloten dan geraamd en aan de andere kant voor de afgegeven overeenkomsten meer uren zijn besteed dan geraamd. Voor 2021 is het beschikbare budget voor niet verhaalbare kosten ingezet en niet overschreden.

Terugverdiencapaciteit Regiekamer overeenkomsten (nadeel incidenteel € 123.000)

Ons uitgangspunt bij de Regiekamer overeenkomsten is dat alle kosten van onze dienstverlening betaald worden door de initiatiefnemer. In de begroting was voor de uitvoering van Regiekamer overeenkomsten in 2021 een terugverdiencapaciteit geraamd van € 478.000. In 2021 blijken er minder Regiekamer overeenkomsten te zijn gesloten, namelijk tot een bedrag van € 355.000 (en daarmee dus € 123.000 minder dan aanvankelijk geraamd). Tegenover deze lagere terugverdiencapaciteit staan uiteraard ook lagere uitgaven. Er is voor € 123.000 minder aan inhuur besteed. Voor een verdere toelichting op minder bestede inhuur van € 123.000 verwijzen wij u naar paragraaf Bedrijfsvoering.

Overige kleine verschillen

De resterende afwijkingen van € 13.000 zijn nadelig en incidenteel op dit taakveld en vallen onder de overige kleine verschillen en behoeft daarom geen toelichting.

Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen) (voordeel incidenteel € 107.000)

Het taakveld Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen) heeft een voordelig saldo van afgerond € 107.000. Het verschil wordt veroorzaakt door verschillende onderwerpen. Hieronder een toelichting per onderwerp.

Bouwgrondexploitatie Casterhoven (nadeel incidenteel € 73.000)

Binnen het project Casterhoven is in 2021 een nadeel ontstaan van € 73.000. Het gaat hierbij om interne plankosten. Binnen de samenwerking is de afspraak dat de interne plankosten door elke organisatie zelf wordt gedragen. Een deel van de kosten van de speelvoorzieningen moet nog worden gefactureerd aan de samenwerking. In 2022 zullen we de baten ontvangen van Casterhoven.

Fructus gemeentelijke gronden (voordeel incidenteel € 203.000)

Het gaat hierbij om winstneming in het project. Dit wordt uitgelegd in paragraaf 6 Grondexploitatie.

Overige kleine verschillen

De resterende afwijkingen van € 23.000 zijn nadelig en incidenteel op dit taakveld en vallen onder de overige kleine verschillen en behoeft daarom geen toelichting.

Taakveld 8.3 Wonen en Bouwen (voordeel incidenteel € 464.000)

Het taakveld Wonen en Bouwen heeft een voordelig saldo van afgerond € 464.000. Het verschil wordt veroorzaakt door verschillende onderwerpen. Hieronder een toelichting per onderwerp.

Leges Omgevingsvergunning- bouwen (voordeel incidenteel € 481.000)

Er zijn in 2021 veel meer (32%) omgevingsvergunningen aangevraagd, waardoor meer leges zijn ontvangen. De ODR geeft als mogelijke oorzaak het vele thuiswerken van inwoners door de coronamaatregelen. Een andere opvallende afwijking is terug te vinden in het aantal omgevingsvergunningen in de hogere bouwcategorieën. Daar is de overschrijding 150%. Dat heeft geresulteerd in fors meer ontvangen leges. Over de resultaten en de bijbehorende middelen informeren we u uitgebreid via een afzonderlijk raadsvoorstel over de jaarstukken 2021 van de ODR in de raad van juni 2022.

Begeleiding diverse ruimtelijke procedures (nadeel € 106.000)

Er zijn minder verzoeken voor wijzigen van een bestemmingsplan ingediend (vier) dan begroot (negen). Een deel van de legesinkomsten zijn van plannen die vóór 2021 zijn ingediend. Een deel van de ingekomen plannen zijn nog niet afgerond. In dat laatste geval zijn er wel uren (en dus kosten) gemaakt, maar nog geen legesontvangsten. Hier tegenover staat dat er wel meer wijzigingsplannen zijn ingediend (twaalf) dan begroot (zeven) Een deel van de legesinkomsten zijn van plannen die vóór 2021 zijn ingediend. Een deel van de ingekomen plannen is nog niet afgerond. In dat laatste geval zijn er wel uren (en dus kosten) gemaakt, maar nog geen legesontvangsten.

Controle, toezicht en Handhaving WABO taken (voordeel incidenteel € 118.000)

Het project huisvesting arbeidsmigranten hebben we slechts voor een klein deel ten uitvoer kunnen brengen. Oorzaak is een uitspraak over spuitzoning. Hierdoor is het niet mogelijk om huidige locaties voor arbeidsmigranten te legaliseren, omdat ze allemaal binnen een afstand van 50 meter vallen van een spuitzone. Er zijn minder uren besteed dan begroot aan handhavingskosten. De handhaving verliep goed en leverde vier lasten onder dwangsom op en slechts één beroepszaak.

Overige kleine verschillen

De resterende afwijkingen van € 29.000 zijn nadelig en incidenteel op dit taakveld en vallen onder de overige kleine verschillen en behoeft daarom geen toelichting.

Kleine verschillen op de overige taakvelden binnen dit programma laten een incidenteel voordeel zien van afgerond € 35.000 en behoeven niet toegelicht te worden.

Investerings

Programma:3 Fysieke Leefomgeving						
	Startjaar	Investerings bedrag x € 1000	Uitgaven tot 31-12-2021	Restant per 31-12-2021	Voortgang Beleidsmatig	Financieel
GRP 2014-2018 Afkoppelen fase 2*	2018	775	777	-2		afsluiten
Toelichting: Het project Vogelbuurt bestaat uit 2 fasen. Ten laste van het krediet zijn de uitvoeringkosten geboekt voor fase 1. (dit krediet was al in het vorig GRP 2014-2018 opgenomen, de scope en benaming komen slechts deels overeen met het project Vogelbuurt) Dit Krediet is in 2021 volgeboekt en kan worden afgesloten met een lichte overschrijding						
Investering waterplan 2019-2021	2019	210	56	154		
Toelichting: Voor de berging moest allereerst grond in eigendom worden overgedragen. Daarnaast is voor de realisatie vergunning nodig van Prorail en het Waterschap. Het werk is intern voorbereid, na afstemming met het Waterschap kan ook de werkvoorbereiding verder worden opgestart. Naar verwachting wordt de berging in het najaar van 2022 gerealiseerd						
Vogelbuurt 1 Opheusden 2019	2019	92	93	-1		afsluiten
Toelichting: Het krediet is gekoppeld aan de volgende investeringen: Wegenbeheer Vogelbuurt 1, NBVVP Fazantstraat, Groen-Bomen Smachtkamp, Groen-plantvakken, Speelruimte. Het project Vogelbuurt bestaat uit 2 fasen. Ten laste van het krediet zijn de uitvoeringkosten geboekt voor fase 1. Dit Krediet is in 2021 volgeboekt en kan met een kleine overschrijding worden afgesloten.						
Bomenbuurt 2019	2019	887	764	123		

Toelichting: Het krediet dient geheel meegenomen te worden naar dienstjaar 2022. Het krediet is gekoppeld aan de investeringen: Wegenbeheer Bomenbuurt, NBVVP Hoeflaan Ochten, Groenbeheer Bomenbuurt en Bomenbuurt Openbaar Groen. De werkzaamheden binnen het project Bomenbuurt zijn in 2021 verder conform planning uitgevoerd en worden in het dienstjaar 2022 naar verwachting volledig afgerond.						
Oranjebuurt 1 Dodewaard	2019	500	501	-1		afsluiten
Toelichting: Dit werk is als 1 fase uitgevoerd en bekostigd uit 2 investerings kredieten. Krediet Oranjebuurt Dodewaard is volgeboekt en met het restant, worden de werkzaamheden investeringskrediet Oranjebuurt Dodewaard 2020 belast. Het krediet kan met een kleine overschrijding worden afgesloten. Dit krediet is gekoppeld aan de volgende investering: Wegenbeheer Wijk Dodewaard						
Oranjebuurt II - Dodewaard 2020	2020	549	506	43		
Vogelbuurt II - Opheusden 2020	2020	1.062	608	454		
Het Panhuis - Kesteren 2020-2021	2020	59		59		
De Heuning - Ochten 2019	2019	52	50	1		afsluiten
Toelichting: De werkzaamheden maatregelen bedrijventerein De Heuning zijn geboekt op twee kredieten De Heuning Ochten 2019 en De Heuning Ochten 2020. Op dit werk zijn de kosten geboekt van de werkzaamheden voor het opheffen van foutaansluitingen en het aanleggen van een hemelwater gemaal en kan worden afgesloten.						
De Heuning - Ochten 2020	2020	137	127	9		
Drukriolering (pompen, leidingwerk, schakelkasten) 2019	2019	365	73	292		
Toelichting: In 2021 is de renovatie van 60 drukrioolgemalen aanbesteed voor de uitvoering in de jaren 2021, 2022 en 2023. Het krediet is 2021 met de voorbereidingskosten belast.						
Drukriolering (buiten-opstellingsk) 2019 - 2023	2019-2023	65	16	49		
Toelichting: zie toelichting hierboven.						
Rioolgemalen (kst electra+append.) 2019 - 2023	2019-2023	74	74			
Toelichting: Dit krediet maakt onderdeel uit van 3 kredieten met een verschillende afschrijvingstermijn voor de verschillende de te vervangen onderdelen van de renovatie gemalen. Aan de renovatieopgave is het gemaal Broekdijk (4) toegevoegd, deels uitgevoerd en doorbelast (restant in 2022). In het GRP zijn 5 gemalen voor renovatie opgenomen. Uiteindelijk bestaat de opgave uit 6 gemalen. Het werk aan 3 gemalen is uitgevoerd en afgerond. Gemaal Broekdijk (4) is deels afgerond (restant wordt in 2022 uitgevoerd), de voorbereiding voor een nieuwe renovatie in 2022 van gemaal Hamsestraat (5) is afgerond. In 2022 maken wij een raming voor de renovatie kosten voor het gemaal Groensestraat Ochten (6) en aan de hand daarvan een voorstel om het budget of op te hogen, of de prioriteiten bij te stellen. Het krediet kan derhalve nog niet afgesloten worden. In 2022 maken wij een raming voor de renovatie kosten voor het gemaal Groensestraat Ochten (6) en aan de hand daarvan een voorstel om het budget of op te hogen, of de prioriteiten bij te stellen.						
Rioolgemalen (pomp,insp,leidingw) 2019 - 2023	2019-2023	179	101	78		
Toelichting: zie toelichting hierboven.						
Rioolgemalen (gemalen bouwput) 2019 - 2023	2019-2023	42	44	-2		
Toelichting: zie toelichting hierboven.						
Vervangen/reoveren riolering 2020	2020	364	349	15		
Nassaulaan - Kesteren 2020	2024*	363	6	356		
De Leede II - Kesteren 2021	2024*	392	4	388		
Dichterswijk/Romeinsebuurt - Kesteren 2021	2024*	1.100	3	1.097		
Toekomstige kredieten volgens het vGRP 2019-2023						
Waterplan 2022	2022	190		190		
Waterplan 2023	2023	200		200		
Relinen kwetsbare riolering 2022	2022	156		156		
Vervangen/reoveren riolering 2023	2023	300		300		
Adaptieve klimaat maatregelen 2022	2022	215		215		
Adaptieve klimaat maatregelen 2023	2023	215		215		
vGRP 2019-2023		8.541	4.151	4.390		
Bermverharding 2020						
Bermverharding 2020	2020	150	145	5		afsluiten
Bomenbuurt wijk Ochten	2019	980	768	212		
Toelichting: De werkzaamheden binnen het project Bomenbuurt zijn in 2021 verder conform planning uitgevoerd en worden in het dienstjaar 2022 volledig afgerond. Het krediet dient geheel meegenomen te worden naar dienstjaar 2022. Dit krediet is gekoppeld aan de investeringen: GRP Bomenbuurt, NBVVP Hoeflaan Ochten, Groenbeheer Bomenbuurt, Bomenbuurt Openbaar Groen						
Wijk Dodewaard	2019	1.800	787	1.013		
Toelichting: De werkzaamheden binnen het project wijk Dodewaard zijn in 2021 verder conform planning uitgevoerd en worden in het dienstjaar 2022 volledig afgerond. Het krediet dient geheel meegenomen te worden naar dienstjaar 2022. Dit krediet is gekoppeld aan de investeringen: GRP Oranjebuurt Dodewaard 2019, GRP Oranjebuurt Dodewaard 2020, Oranjebuurt openbaar Groen						

Vogelbuurt 1 Opheusden	2020	720	720			afsluiten
Vogelbuurt 2 Opheusden	2020	880	284	596		
Bermverharding 2021	2021	150	154	-4		afsluiten
Toelichting: De werkzaamheden in de bermverhardingen zijn 2018 aanbesteed. Begin 2021 is gestart met de uitvoering van de werkzaamheden bermverharding 2021, deze zijn met een kleine overschrijding afgerond.						
Nassaulaan eo Kesteren	2024*	520	5	515		
Wijk Kesteren	2024*	1.400	3	1.397		
Wegenbeheer op basis, rehabilititeit en bermverhardingen		6.600	2.866	3.734		
<hr/>						
Stabiliseren berm Lagecampseweg Eldik	2021	361	346	15		afsluiten
		361	346	15		
<hr/>						
Verv.Lichtmasten ikv verduurz. 2020	2020	623	18	605		
Verv.Lichtmasten ikv verduurz. 2021	2021	127	1	127		
Verv.armaturen ikv verduurz 2020	2020	173		173		
Verv.armaturen ikv verduurz 2021	2021	173		173		
Toekomstige kredieten volgens verduurzaming lichtmasten etc.						
Verv.Lichtmasten ikv verduurz. 2022	2022	127		127		
Verv.Lichtmasten ikv verduurz. 2023	2023	127		127		
Verv.Lichtmasten ikv verduurz. 2024	2025	127		127		
Verv.armaturen ikv verduurz 2022	2022	173		173		
Verv.armaturen ikv verduurz 2023	2023	173		173		
Verv.armaturen ikv verduurz 2024	2024	173		173		
Verv.armaturen ikv verduurz 2025	2025	173		173		
Pilot smartcity ikv verduurz 2022	2022	40		40		
Pilot smartcity ikv verduurz 2023	2023	50		50		
Pilot smartcity ikv verduurz 2024	2024	50		50		
Lichtmasten, armaturen ikv verduurzamen		2.311	19	2.292		
<hr/>						
Hamsestraat (Opheusden)	2019	50	34	16		
Toelichting: De werkzaamheden zijn grotendeels uitgevoerd, maar er is nog een extra maatregel voorzien.						
Hoeflaan (Ochten)	2019	50		50		
Toelichting: De werkzaamheden binnen het project Bomenbuurt zijn in 2021 verder conform planning uitgevoerd en worden in het dienstjaar 2022 volledig afgerond. Het krediet dient geheel meegenomen te worden naar dienstjaar 2022. Dit krediet is gekoppeld aan de investeringen: Wegenbeheer Bomenbuurt, Groenbeheer Bomenbuurt en Bomenbuurt Openbaar Groen, GRP Bomenbuurt Ochten 2019						
Hoofdstraat Kesteren	2019	100	117	-17		afsluiten
Toelichting: De uitvoering is gerealiseerd. Er is een klein overschrijding. De aanneemsom viel bij de verdere uitwerking hoger uit dan globaal was begroot bij de totstandkoming van het NBVP						
Hoofdstraat, Fruitstraat- rotonde Broekdijk (Kesteren)	2020	200		200		
Kruising Fruitstraat - Hoofdstraat	2019	50	50			afsluiten
Matensestraat, komgrens-Dalwagen (Dodewaard)	2019	50		50		
Toelichting: Er ligt een plan dat in 2022 uitgevoerd kan worden. Hierover moet nog inspraak met plaats vinden. Door personele wisselingen is dit in 2021 nog niet opgepakt.						
Oranjestraat (Ochten)	2019	50	1	49		
Toelichting: Er ligt een uitvoerbaar plan voor parkeerplaatsen, het is alleen nog wachten op de toestemming van het waterschap en dat ligt lastiger dan gedacht.						
Station Opheusden	2019	300		300		
Toelichting: Dit project is voorbereid en wordt in 2022 uitgevoerd. De provincie heeft hier een bijdrage voor toegekend. Tegelijkertijd heeft de provincie gevraagd om de stationsomgeving Kesteren aan te passen, zodat er onder meer twee bussen gelijktijdig kunnen halteren. De provincie heeft voor beide stations een bijdrage toegezegd en beschouwd dit als één project. Er is een raadsbesluit nodig om de (subsidie)inkomsten voor de stationsomgeving Kesteren op een rechtmatige manier aan te wenden. In februari 2022 wordt daarom een raadsvoorstel behandeld in de gemeenteraad om ook voor Kesteren formeel budget te vragen (uit de provinciale subsidie.)						
Welysestraat (Wely)	2019	75	1	74		

Toelichting: Er is in 2021 een plan afgerond dat na de inspraak uitgevoerd kan worden. De inspraak met omwonenden moet nog plaats vinden. Door personele wisselingen is e.e.a. nog niet opgepakt.

Fietsbrug Meersteeg (Echteld)	2020	200	10	190		
Fazantstraat (Opheusden)	2020	80		80		
Af-/toerit A15 (Dodewaard)	2025*	300	24	276		
Dorpsstraat (Opheusden)	2025*	100		100		
Wijk De Leede - oud Kesteren	2024*	75		75		
Spoorstraat (Kesteren)	2025*	200		200		
Keizerstraat, Dorpsstraat-Heuningstraat (Ijzendoorn)	2025*	75		75		
Molenstraat-Heuningstraat (Ijzendoorn)	2026*	250		250		
Toekomstige kredieten volgens hetNBVVP						
Dorpsstraat (Ijzendoorn)	2022	40		40		
Eldik, diverse wegen	2022	50		50		
Oude Broekdijk (Kesteren)	2023	32		32		
44 RI-straat (Ochten)	2024	40		40		
Uitvoeringsprogramma NBVVP		2.367	237	2.130		
Herinrichting buitenruimte dorps huis IJzendoorn						
Herinrichting buitenruimte dorps huis IJzendoorn	2021	300		300		
Vorbereidingskrediet Randweg Opheusden	2021	400	209	191		
Bomenbuurt Uitstraling openbaar groen bij revitaliseringsprojecten	2021	40	6	34		
Oranjobuurt Uitstraling openbaar groen bij revitaliseringsprojecten	2021	25		25		
Vogelbuurt Uitstraling openbaar groen bij revitaliseringsprojecten	2021	30	22	8		
Groenbeheer		795	237	558		
Fietspad Broekdijk						
Fietspad Broekdijk	2019	1.400	1.280	120		
Toelichting: Het fietspad is gerealiseerd, er moeten nog wel enkele afrondende werkzaamheden in 2022 uitgevoerd worden.						
ABC SV 2e fase	2020	75	38	37		
Bonegraaf oost	2020	65	27	38		
Poort van Ochten	2020	105	65	40		
Diversen		1.645	1.410	235		
Totaal investeringsbedragen		22.620	9.265	13.354		

* Bij het heroverwegingstraject zijn deze investeringskredieten doorgeschoven.

Bij sommige van deze investeringskredieten zijn uitgaven gedaan in het kader van voorbereiding.

Financiële vaste activa	Startjaar	Investerings- bedrag	Uitgaven tot 31-12-2021	Restant per 31-12-2021		
Startersleningen	2014	450	350	100		
Toelichting: Van het investeringsbedrag 450.000 is reeds € 100.000 door de SVN weer teruggestort naar de gemeente. Van de uitgaven tot 31-12-2021 is € 214.000 (verantwoord onder de fin.vaste activa) uitgegeven aan inwoners van Neder-Betuwe voor startersleningen. Na aftrek van aflossing, ontvangen rente en betasalde beheersvergoeding blijft er nog een restant op de rekening courant van de SVN staan van 171.000 dit is op de balans opgenomen onder de liquide middelen).						
Duurzaamheidsleningen	2016	250	175	75		
Toelichting: Van het investeringsbedrag van € 250.000 is €175.000 overgemaakt naar SVN. Aan leningen zijn verstrekkingen gedaan tot een bedrag van € 183.000 (verantwoord onder de fin.vaste activa) De rekening courant SVN laat een negatief saldo zien van 8.000 (dit is op balans opgenomen onder de liquide middelen).						
Duurzaamheidsleningen (asbestsanering)	2019	500	200	300		
Toelichting: Van het investeringsbedrag € 500.000 is € 200.000 overgemaakt naar SVN. Aan leningen zijn verstrekkingen gedaan tot een bedrag van € 212.000 (verantwoord bij de fin.vaste activa). De rekening courant SVN laat een negatief saldo zien van 12.000 (dit bedrag staat ook onder liquide middelen op de balans opgenomen). De leningen aan de SVN maken onderdeel uit van de verstrekte leningen die eveneens in de paragraaf financiering worden vermeld.						
Totaal investeringsbedragen		1.200	725	475		

Mutaties in reserves

Programma: Fysieke Leefomgeving		Begroting 2021		Rekening	Vershil
Bedragen x € 1.000,-		Voor	Na wijziging	2021	Begr. na wijz. / Rekening
Reserve		wijziging			
Reserve	Bovenwijkse voorzieningen				
Toevoegingen		0	230	230	0
Onttrekkingen		-6	-69	-69	0
Reserve	Essentaksterfte				
Toevoegingen		0	0	0	0
Onttrekkingen		-79	-79	-79	0
Reserve	Kapitaallasten				
Toevoegingen		0	0	0	0
Onttrekkingen		0	-12	0	12
Reserve	Laanboomhuis				
Toevoegingen		0	0	67	67
Onttrekkingen		0	0	-70	-70
Reserve	Omgevingswet				
Toevoegingen		0	0	0	0
Onttrekkingen		0	-200	-200	0
Reserve	Ruimtelijke investeringen				
Toevoegingen		0	51	51	0
Onttrekkingen		0	-74	-74	0
Reserve	Verkeer en Vervoer				
Toevoegingen		0	868	749	-119
Onttrekkingen		0	0	0	0
Totaal		-85	715	605	-110

+ = nadeel - = voordeel

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening

(verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Reserve Verkeer en Vervoer (incidenteel voordeel van € 119.000)

In het afgelopen jaar heeft er een omzetting plaatsgevonden van de voorziening Verkeer en Vervoer naar reserve Verkeer en Vervoer. De voorziening had een saldo op 1 januari 2021 van € 370.460 en dit bedrag is in de nieuw gevormde reserve gestort. De reserve is bestemd voor verkeersprojecten uit het Neder-Betuws Verkeer- en Vervoersplan. Het betreft met name projecten waar aanpassingen plaatsvinden in bestaande verkeerssituaties. Besluitvorming over deze omzetting heeft plaatsgevonden in de Bestuursrapportage najaar 2021. Binnen de algemene reserve was nog een bedrag gereserveerd voor de projecten uit het hierboven genoemde plan van € 378.763 en dit bedrag is eveneens toegevoegd aan deze reserve. Achteraf gezien blijkt dat de toevoeging aan de reserve Verkeer en Vervoer ten laste van de algemene reserve € 119.000 lager had moeten zijn.

Reserve Laanboomhuis (incidenteel nadeel van € 3.000)

Met deze reserve zijn middelen beschikbaar van waaruit de gemeente de bijdragen aan de vereniging Tree Center Opheusden betaalt voor de ontwikkeling, bouw en exploitatie van het Laanboomhuis. Als de grondexploitatie ABC grond verkoopt moet er ook een afdracht worden gedaan aan de ABC-structuurvisie op basis van de nota kostenverhaal. Op basis van de nota kostenverhaal wordt er een bedrag toegevoegd van € 6,13 per verkochte m² en dit heeft geresulteerd in een toevoeging aan de reserve van € 67.000. Vanuit de grondexploitatie zijn er op het complex ABC (€ 6.000) en realisatie Laanboomhuis (€ 64.066) uitgaven gedaan en deze uitgaven zijn uit de reserve onttrokken.

De overige kleine verschillen van € 6.000 nadelig betreffen mutaties kleiner dan € 25.000 en behoeven geen toelichting.

Programma 4 Economie

Missie

We streven naar economische groei door te werken aan een goed ondernemersklimaat, goede ondernemersdienstverlening en een goede kwaliteit van onze werklocaties. Tevens dienen onze winkelkernen vitaal te zijn door in te zetten op ontwikkeling en behoud van gebieden met winkelconcentraties. We stimuleren economische groei via uitbreiding van verblijfs- en dagrecreatie. We willen de sterke kanten en mogelijkheden van de gemeente benutten. Kwaliteitsverbetering is hierbij het uitgangspunt. We ontwikkelen de mobiliteit in onze gemeente zo, dat deze de bereikbaarheid, de verkeersveiligheid en leefbaarheid versterkt.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

- [Businessplan voor de Bedrijfsomgeving Panhuis Kesteren \(2013\)](#)
- [Neder-Betuws Verkeer-en Vervoerplan, beleidsrapportage \(2018\), \(achtergrondrapportage\)](#)
- [Masterplan Centrum Kesteren \(2011\)](#)
- [Visie op recreatie en toerisme Neder-Betuwe \(2013\)](#)
- [Regionale detailhandelsstructuurvisie Rivierenland \(2014\)](#)
- [Detailhandelsstructuurvisie Neder-Betuwe \(2016\)](#)
- [Structuurvisie Neder-Betuwe 2018 \(2018\), \(kaart\)](#)
- [Kadernota basismobiliteit \(2015\)](#)
- [Intergemeentelijke Strategische Visie Laanboomcentrum Betuwe \(2015\)](#)
- [Ambitiedocument 2016-2020 Regio Rivierenland \(2016\), \(brochure\)](#)
- [Ruimtelijke Strategische Visie Regio Rivierenland \(2019\)](#)
- [Regionaal Programma Werklocaties 2019-2024 \(2020\)](#)
- [Regionaal Investeringsfonds Regio Rivierenland 2016-2020 \(2016\)](#)
- [Nadere regel subsidie Lokaal Investeringsfonds Neder-Betuwe \(2019-2022\) \(2021\)](#)
- [Structuurvisie Agro Business Centre Opheusden \(2014\)](#)
- [Ruimtelijk Kwaliteitskader Agro Business Centre Opheusden \(2017\)](#)
- [Nota Parkeernormen \(2017\)](#)
- [Beheerplan wegen 2018-2021 Neder-Betuwe \(2017\)](#)
- [Beleidsrichtlijnen Kantoren op bestaande bedrijventerreinen \(2020\)](#)

Thema's

4.1 Goed Ondernemersklimaat

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Plaatsing van Neder-Betuwe in de bovenste helft van de ranglijst van MKB-vriendelijkste gemeenten.

- Opstellen van een plan van aanpak voor verdere verbetering van de ondernemersdienstverlening/het ondernemersklimaat;
Op basis van de resultaten uit de ondernemersenquête 2018 (nulmeting), de discussieavond tussen OVNB-ondernemers en leden van het college en de raad (van 20 maart 2019) en de ervaringen van het Bedrijvenloket is een Plan van Aanpak opgesteld met verbeter- en actiepunten voor het versterken van de ondernemersdienstverlening.
- Uitvoeren van de diverse actiepunten uit het plan van aanpak in afstemming met het bestuur van ondernemersplatform OVNB.
- Aanmelden voor deelname aan de verkiezing van de MKB-vriendelijkste gemeente in Nederland 2019/2020.
- Wij werken aan doorontwikkeling van de in 2019 gestarte meerjarige subsidieregeling Lokaal InvesteringsFonds (LIF) om de lokale economie te stimuleren.
- Ondersteunen van (startende) ondernemers.
- Opstellen van een jaarlijkse Economische Rapportage en frequente berichtgeving over ontwikkelingen binnen het economische (beleids-)terrein.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting

Ontwikkelingen?

MKB vriendelijkste gemeente

In de raadsinformatiebrief van 27 augustus 2021 hebben wij de uitslag van MKB vriendelijkste gemeente 2020/2021 met u gedeeld. Van alle 51 provinciale gemeenten hebben wij de 14e plaats bemachtigd. Dat betekent dat wij ten opzichte van enkele jaren geleden (2018/2019), enorme verbetering hebben laten zien. Toen scoorde onze gemeente nog slechts een 34ste plaats. De verbeterpunten voor onze dienstverlening nemen we mee in het plan van aanpak ondernemersdienstverlening.

Plan van aanpak ondernemersdienstverlening

We hebben het plan van aanpak Ondernemersdienstverlening opgesteld voor uitvoering in de periode van 2020-2022. Het is een dynamisch plan. Door periodiek bij te stellen, kunnen we inspelen op de actualiteit. De samenwerking met ondernemers staat voorop. De ondernemers kunnen zich vinden in de speerpunten. Extra aandacht blijven we houden voor de corona-herstelfase en onze aangepaste vormen van dienstverlening. Dit betreft instrumenten die aansluiten bij de concrete behoefte van ondernemers. Om de behoefte aan ondersteuning in de herstelperiode na de crisis te achterhalen is een enquête onder ondernemers uitgezet.

Economische Rapportage

In de Economische rapportage 2020 geven we inzicht in het effect van het coronavirus op de economie van Neder Betuwe, in de ontwikkelingen in werkgelegenheid en in de bedrijfsvestigingen en banen. Ook benoemen we de bedrijfsbezoeken en de contacten met ondernemers en onderwijs in deze rapportage. Ondanks de coronacrisis is 2020 op economisch gebied een actief jaar geweest. In deze rapportage is een deel van de economische activiteiten in beeld gebracht.

LIF

In 2021 is één LIF subsidieaanvraag ontvangen en verleend. 2022 is het laatste subsidiejaar van deze regeling.

4.2 Recreatie en Toerisme

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Het zo goed mogelijk benutten van het landschappelijk schoon van Neder-Betuwe

- Voortzetten van de jaarlijkse financiële steun aan het Regionaal Bureau voor Toerisme Rivierenland (BTR) en jaarlijks nabespreken op basis van gemaakte prestatieafspraken.
- Voor het aantrekken van meer recreanten wordt in samenwerking met BTR en het Platform Recreatie & Toerisme gewerkt aan:
 - Streven naar het aanbieden van een kwalitatief en onderscheidend aanbod aan routes voor zowel fietsers als wandelaars. In 2019 is een nieuwe route ontwikkeld: de Laanbomenroute Betuwe. Hierin zijn sectoren zoals de Agribusiness en Recreatie & Toerisme met elkaar verbonden. De route is uitgewerkt samen met de gemeenten Buren en Overbetuwe en met ondernemers uit de laanboomsector, de recreatie en de horeca. In 2020 is de ambitie om het aantal informatieborden bij deze route uit te breiden.
 - Promotie & marketing van onze wandel- en fietsroutes door BTR met subsidie vanuit het provinciale programma Sterke Gelderse Routes.
 - Promotie & marketing in samenwerking met ondernemers door Neder-Betuwe pagina's en advertenties in de jaarlijkse uitgave RVRNLND Magazine (oplage 77.000 exemplaren).
 - Uitvoeren van acties uit de lokale visie Recreatie en Toerisme.

- Stimuleren en helpen van ondernemers bij nieuwe initiatieven, die bijdragen aan een betere kwaliteit en meer recreatieaanbod.
- Planontwikkeling van het gebied Veerhaven Ochten en het daarbij zo goed mogelijk benutten van kansen voor versterking van de gebruikswaarde van het gebied.
Wij voeren met de samenwerkingspartners Rijkswaterstaat, Waterschap Rivierenland en provincie Gelderland de publieke ontwikkeling van het gebied Veerhaven Ochten uit. Dit doen we in samenhang met de opgaven van deze partners in de periode tot en met 2023. Dan wordt ingezet op het aantrekken van marktpartijen voor de private gebiedsontwikkeling van o.a. het Toeristisch Overstap Punt, Bezoekersinformatiecentrum en extensieve dag- en verblijfsrecreatie.
- Faciliteren en starten van initiatieven en projecten uit het Landschaps Ontwikkelingsplan (LOP).
- Inzetten op een aaneengesloten netwerk van klompenpaden. Naast de ontwikkeling van het klompenpad Opheusden worden ook klompenpaden in Dodewaard, Ochten en IJzendoorn uitgevoerd. De realisatie hiervan wordt in samenhang gebracht met de dijkversterking van de Waalbandijk en de ontwikkelingen bij de Veerhaven Ochten en van Dekker in de Willemspolder en Gouverneurspolder. Doel is te komen tot een integrale gebiedsontwikkeling en het genoemde netwerk van klompenpaden.
- Ondersteunen Uit@waarde bij de doorontwikkeling van het bestaande regionale fietsroutenetwerk. In regionaal verband is Uit@waarde verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van het fietsknooppunten netwerk. In dit kader is voor onze gemeente een overeenkomst afgesloten voor tien jaar (2019 - 2029).

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting

Ontwikkelingen?

Het economisch ambitiedocument 2022 – 2025 is gereed. Vanuit de regio wordt er verder samengewerkt vanuit de ambitie: het economisch, sociaal en ecologisch kapitaal in de regio verder versterken.

Vanuit de regio zijn er vijf versnellingsopgaven benoemd voor het speerpunt recreatie en toerisme. De gemeente is trekker van Agrotourisme. Er is een uitgebreid adviesrapport opgeleverd met aanbevelingen voor de komende jaren.

Voor de ontwikkeling bij de Veerhaven Ochten is het definitief ontwerp gereed. Het ontwerp provinciaal inpassingsplan (PIP) is opgesteld in het najaar. De realisatieovereenkomst voor de eerste fase is ondertekend.

De Klompenpaden in Dodewaard en Ochten hebben mede door corona en hoogwater vertraging opgelopen maar de routes zijn inmiddels klaar. Klompenpad IJzendoorn is in ontwikkeling. Tevens is er een start gemaakt met het XL Klompenpad waarmee de verschillende klompenpaden aan elkaar verbonden gaan worden.

Op voortouw van de gemeente is er een opdracht gegeven om te komen tot een Groen vrijwilligersnetwerk waarbij alle partijen met vrijwilligers in het buitengebied gaan participeren en samenwerken.

Het K3 Fonds heeft drie picknicktafels gefinancierd die langs wandel- en fietsroutes geplaatst zijn.

Er is een start gemaakt met het revitaliseren van het huidige Landschapsontwikkelingsplan (LOP).

4.3 Winkelconcentraties

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Actief verbeteren van het voorzieningenniveau en de leefbaarheid van de kernen

- De winkelconcentratieplannen in Ochten, Kesteren, Opheusden en Dodewaard uitvoeren zoals beschreven in de Detailhandelsstructuurvisie. We doen dit vanuit een faciliterende en regisserende rol.
- We zijn leidend als we kansen zien om toekomstbestendige verbeteringen in de openbare kunnen uitvoeren. Zo hebben we dat gedaan in Kesteren in de Hoofdstraat en zullen we dat doen bij het centrumplan Ochten.
- De verwachting is dat marktpartijen de planvorming rond het dr. M. van Drielplein in Ochten in 2022 afronden. Nadat de bouw van een nieuwe supermarkt en dorps huis gereed is bouwen we aan een nieuwe openbare ruimte in het centrum. De verwachting is dat we daar in 2024 mee kunnen beginnen.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting

Ontwikkelingen?

In 2021 is door marktpartijen verder aan het centrumplan Ochten gewerkt. Het plan voorziet in de nieuwbouw van een supermarkt en dorps huis op de huidige locatie Vicary. De gemeente heeft de marktpartijen bij hun overleg gefaciliteerd. Het resultaat is dat betrokken partijen een akkoord met elkaar hebben gesloten. In 2022 werken we verder aan de benodigde planologische procedure. Het centrumplan Opheusden is tijdelijk geparkeerd in afwachting van verdere besluitvorming over de randweg Opheusden.

4.4 Glasvezelverbindingen

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Stappen naar een 100% dekkend glasvezelnetwerk

- In regionaal verband mogelijk maken en stimuleren van de aanleg van een breedbandnetwerk in het buitengebied.
- De ambities zijn te komen tot een 100% dekkend breedbandnetwerk, een open netwerk dat toekomstbestendig is en waarbij geen buitengebied-toeslag wordt berekend.
- Wij werken in regionaal verband mee aan het proces en de afstemming met Regio Rivierenland en de overige samenwerkende gemeenten.
- Binnen de kaders van de eerder uitgezette Europese aanbesteding zal met een enkelvoudige onderhandse aanbesteding een opdracht voor ontwerp, aanleg, onderhoud en beheer (van de zogenaamde witte adressen) worden gegund aan een marktpartij.
- Een op te richten Gemeenschappelijke Regeling Uitvoeringsorganisatie Breedbandnetwerk Rivierenland (UBR) zal opdrachtgever worden voor de externe partij en eigenaar van het breedbandnetwerk voor de zogenaamde witte adressen.
- Het UBR zal een lening afsluiten voor het aanleggen van het breedbandnetwerk, waarbij iedere gemeente garant staat voor het eigen aandeel hierin.
- Aan de gemeenteraden van de zeven samenwerkende gemeenten wordt (wanneer de exacte bedragen vanuit de aanbestedingsprocedure bekend zijn) gevraagd naar verhouding van het aantal adressen akkoord te gaan met een garantstelling voor de lening bij een bank.
-

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting

Ontwikkelingen?

Er wordt in de opdracht voor het aanleggen van het netwerk onderscheid gemaakt in drie categorieën: reguliere adressen, dijkadressen en dijkversterkingsadressen. Voor de reguliere adressen wordt de initiële aanlegplanning (24 maanden) met inachtneming van de start in het eerste kwartaal van 2020 gehaald. Voor de categorie dijkadressen wordt een inventarisatie uitgevoerd naar de vermoedelijke vertraging. De jaarstukken 2021 en begroting 2023 met meer uitleg komen in juni op de agenda van de gemeenteraad.

Overige ontwikkelingen

Geen

Beleidsindicatoren

Naam Indicator:	Eenheid:	Bron:		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Functiemenging	percentage	LISA	NB	54,20	54,20	55,40	55,90	57,10	57,60	
			L	52,00	52,20	52,50	52,80	53,20	53,20	
Vestiging (van bedrijven)	aantal per 1.000 inwoners	LISA	NB	141,10	145,10	142,90	146,60	152,20	159,30	
			L	131,40	136,50	139,70	145,50	151,60	158,40	

NB = Neder-Betuwe

L = Landelijk

Verbonden partijen

Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal

Welke beleidsdoelstellingen wilde de verbonden partij voor ons bereiken en wat zou de verbonden partij daarvoor doen?

- Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van de openluchtrecreatie en het toerisme met behoud van het landschappelijke karakter

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting

Ontwikkelingen?

Er zijn geen actuele ontwikkelingen.

Industrieschap Medel

Welke beleidsdoelstellingen wilde de verbonden partij voor ons bereiken en wat zou de verbonden partij daarvoor doen?

- Het uitgeven van bouwrijpe kavels op het bovenregionale bedrijventerrein;
- Participeren in en bijdragen aan de Logistieke Hotspot Rivierenland.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting

Ontwikkelingen?

De verwachting is dat medio 2022 een onherroepelijk bestemmingsplan voor Medel afgerond is. Daarna kan begonnen worden met het uitgeven van kavels. De belangstelling voor deze kavels is groot: het uitgifte tempo zal hoog zijn. De verwachting is dat einde 2023 alle beschikbare gronden zijn verkocht. De grondexploitatie Medel 1 is per 1 januari 2022 afgesloten. Het resultaat van de grondexploitatie wordt medio 2022 aan de gemeente uitgekeerd.

Waterbedrijf Vitens N.V.

Welke beleidsdoelstellingen wilde de verbonden partij voor ons bereiken en wat zou de verbonden partij daarvoor doen?

Inwoners van Neder-Betuwe voorzien van kwalitatief goed drinkwater:

- De inwoners van Neder-Betuwe voorzien van kwalitatief goed drinkwater tegen een zo laag mogelijke prijs.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting

Ontwikkelingen?

Geen ontwikkelingen te melden.

Uitvoeringsorganisatie Breedbandnetwerk Rivierenland

Welke beleidsdoelstellingen wilde de verbonden partij voor ons bereiken en wat zou de verbonden partij daarvoor doen?

De Uitvoeringsorganisatie Breedbandnetwerk Rivierenland (UBR) is een samenwerkingsverband (gemeenschappelijke regeling) van 7 gemeenten: Culemborg, Maasdiel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel. Doel van deze samenwerking is te komen tot een breedbandnetwerk in het buitengebied van deze gemeenten. Op 31 maart 2021 heeft het Dagelijks Bestuur van Uitvoeringsorganisatie Breedbandnetwerk Rivierenland de Begroting 2022 en Kadernota 2022 voor zienswijze gestuurd aan de gemeenteraden van deze gemeenten. Deze stukken zijn in Neder-Betuwe in de raad van 10 juni 2021 behandeld.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting

Ontwikkelingen?

De komende maanden/jaren wordt de exploitatie van het glasvezelnetwerk op 8.880 adressen in het buitengebied van de gemeenten in de UBR ingevuld.

Wat heeft het gekost?

Programma: P4 Economie				
Bedragen x € 1.000,-	Begroting 2021		Rekening	Vershil
	Voor wijziging	Na wijziging	2021	Begr. na wijz. / Rekening
Lasten	3.084	4.480	2.273	-2.207
Baten	-2.551	-3.990	-2.075	1.915
Exploitatieresultaat	533	490	199	-291

+ = nadeel - = voordeel

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Taakveld 3.1 Economische Ontwikkeling (voordeel incidenteel € 48.000)

Het taakveld Economische Ontwikkeling heeft een voordelig saldo van afgerond € 48.000. Hieronder een toelichting.

Lokaal economisch beleid (voordeel incidenteel € 45.000)

Er was vanuit het werkbudget Lokaal economisch beleid extra budget beschikbaar gesteld voor de subsidieregeling CTB voor ondernemers en verenigingen. Dit bedrag is echter niet benut vanwege het lage aantal aanvragen. Door de covid19 maatregelen zijn er geen bijeenkomsten georganiseerd met ondernemers en ook de ondernemersdagen zijn niet doorgegaan.

Vanuit 2020 is er (extra) budget meegenomen voor eventuele verdieping op het een onderzoek naar solitaire bedrijven in het buitengebied (2020/2021). Het onderzoek zelf is uitgevoerd en heeft een rapport opgeleverd. Het verdiepingsonderzoek op vergunningsniveau naar (planologische ruimte) is (nog) niet uitgevoerd, omdat het in relatie tot andere RO-projecten, een mindere prioriteit heeft, maar zal waar van toepassing in het programma buitengebied onder de Omgevingsvisie meegenomen worden. Per saldo levert dit een voordeel op € 45.000

Overige kleine verschillen

Binnen dit taakveld zijn overige kleine verschillen wat een incidenteel voordeel oplevert van € 3.000 en behoeven formeel geen toelichting.

Taakveld 3.2 Fysieke bedrijveninfrastructuur (voordeel incidenteel € 245.000)

Het taakveld Fysieke bedrijveninfrastructuur heeft een voordelig saldo van afgerond € 245.000. Het verschil wordt veroorzaakt door verschillende onderwerpen. Hieronder een toelichting per onderwerp

EXPL. ABC (voordeel incidenteel € 204.000)

Bij EXPL ABC is € 210.000 winst genomen en wordt een nadeel van € 6.000 aan plankosten ontvangen uit de reserve Laanboomhuis. Per saldo een voordeel van € 204.000 Dit wordt verantwoord in paragraaf 6.

EXOV SV ABC (voordeel incidenteel € € 67.000)

Vanuit EXOV SV ABC is € 67.000 afgedragen aan de reserve Laanboomhuis. Dit is op basis van de nota kostenverhaal ABC.

Realisatie Laanboomgebouw (nadeel incidenteel € 64.000)

Vanuit de reserve Laanboomhuis wordt een bedrag van € 64.000 ter dekking onttrokken voor de realisatie Laanboomgebouw.

Overige kleine verschillen

De resterende afwijkingen van € 38.000 zijn incidenteel voordelig binnen dit taakveld en vallen onder overige kleien verschillen en behoeft formeel geen toelichting.

Kleine verschillen op de overige taakvelden binnen dit programma laten een incidenteel nadeel zien van afgerond € 2.000 en behoeven niet toegelicht te worden.

Investerings

Programma: 4 Economie						
	Startjaar	Investerings bedrag x € 1000	Uitgaven tot 31-12-2021	Restant per 31-12-2021	Voortgang Beleidsmatig	Financieel
Ontwikkeling Veerhaven Ochten	2018	100	4	96		
Toelichting: De gemeenteraad heeft tijdens de begrotingsbehandeling op 9 november 2017 besloten met een bedrag van € 100.000, = bij te dragen aan de (publieke) gebiedsontwikkeling van Veerhaven Ochten e.o. ten behoeve van verbetering van de ruimtelijke kwaliteit en versterking van recreatie en toerisme. Op dit moment is nog een beperkt deel uitgegeven en daarom het verzoek om het budget mee te nemen naar 2022. Voortgang: Eind 2021 zijn de ontwerp-vergunningen en het ontwerp-provinciaal inpassingsplan (PIP) voor de realisatie van fase 1 ter inzage gelegd. 2022 staat in het teken van het doorlopen van de procedures, zodat de definitieve vergunningen en het definitieve PIP eind 2022 beschikbaar zijn. De start van de uitvoering is voorzien in 2023.						
Herinrichting v Drielplein Ochten	2025*	1.200	11	1.189		
Toelichting: Project herinrichting Van Driel-plein Ochten is in het kader van de heroverwegingen doorgeschoven naar dienstjaar 2025. Vanwege een ingediende motie in 2021 en een nog te verwachten anterieure overeenkomst met de ontwikkelaar/exploitant begin 2022 zal het project in 2022 verder voorbereid en in 2023/2024 uitgevoerd gaan worden. Zie hiervoor de motie en de RIB van begin januari 2022.						
Totaal investeringsbedragen		1.300	15	1.285		

* Bij het heroverwegingstraject zijn deze investeringskredieten doorgeschoven.

Bij sommige van deze investeringskredieten zijn uitgaven gedaan in het kader van voorbereiding.

Mutaties in reserves

Programma:				
Bedragen x € 1.000,-	Begroting 2021		Rekening 2021	Verskil Begr. na wijz. / Rekening
	Voor wijziging	Na wijziging		
Reserve				
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0

+ = nadeel - = voordeel

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Er is geen verschil aanwezig. Een toelichting is niet nodig.

Programma 5 Wmo, jeugdzorg en participatiewet

Missie

Iedereen doet mee en iedereen doet ertoe

De kracht en mogelijkheden van onze inwoners zijn de vertrekpunten bij de (her)inrichting van het sociale domein. Met en door de inwoners werken wij aan een samenleving waarin ruimte, begrip en aandacht is voor de verschillende identiteiten, die onze gemeente rijk is. Het creëren van een klimaat van welzijn is een taak van ons allemaal.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

Algemeen

- [Raadsvisie 2030 \(2019\)](#)
- [Coalitieprogramma 2018 - 2022: 'Samen Bouwen aan ruimte voor de samenleving' \(2018\)](#)
- [Visie Lokaal Sociaal Beleid 2012-2020 \(2012\)](#)
- [Beleidsnota Welzijn in Neder-Betuwe \(2017\)](#)
- [Integrale Beleidsnota Sociaal Domein "Samen verder op de ingeslagen weg" 2021 - 2024 \(2021\)](#)
- [Algemene subsidieverordening Neder-Betuwe 2019 \(2019\)](#)
- [Nadere regel subsidies voor vrijwilligersorganisaties \(2019\)](#)
- [Nadere regel belangenbehartiging sociaal domein 2019 \(2019\)](#)

Wmo/Jeugd

- [Nota Kernpunten \(2013\)](#)
- [Beleidsplan Wmo/Jeugd 2017-2020 'Verder met Wmo en Jeugd in Neder-Betuwe' \(2017\)](#)
- [Verordening Maatschappelijke Ondersteuning Neder-Betuwe 2020 \(2020\)](#)
- [Verordening Jeugdhulp 2019 \(2019\)](#)
- [Dienstverleningsovereenkomst Wmo/Jeugd door de regio Rivierenland \(2019\)](#)
- [Nadere regel subsidie vervanging buurtbus Klaartje en Swobrik 2019 \(2019\)](#)
- [Nadere regels Maatschappelijke ondersteuning gemeente Neder-Betuwe 2019 \(2019\)](#)
- [Beleidsregels huishoudelijke ondersteuning Wmo gemeente Neder-Betuwe 2020 \(2020\)](#)
- [Nadere regels jeugdhulp Neder-Betuwe 2020 \(2020\)](#)
- [Beleidsregels woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen en rolstoelen Neder-Betuwe 2021 \(2021\)](#)

Participatie

- [Vangnetregeling Participatiewet \(2015\)](#)
- [Re-integratieverordening \(2017\)](#)
- [Verordening studietoelage Participatiewet \(2014\)](#)
- [Afstemmingsverordening Participatiewet \(2016\)](#)
- [Verordening individuele inkomensubsidie \(2014\)](#)
- [Verordening loonkostensubsidie \(2017\)](#)
- [Gemeenschappelijke regeling Werkzaam Rivierenland \(2019\)](#)
- [Gemeenschappelijke regeling Werkzaam Rivierenland \(2021\)](#)

Volksgesondheid

- [Gemeenschappelijke regeling GGD Gelderland-Zuid \(2020\)](#)
- [Meerjarenstrategie GGD Gelderland-Zuid 2020-2023 \(2020\)](#)
- [Preventie- en handhavingsplan 2018-2022 Drank- en Horecawet \(2017\)](#)
- [Uitvoeringsplan 2019 Preventie en handhavingsplan: 'Niet voor NIX' \(2019\)](#)
- [Uitvoeringskader gezond opgroeien in Neder-Betuwe 2019-2024 \(2019\)](#)
- [Monitor Neder-Betuwe Bloeit! 2019-2024 \(2020\)](#)
- [Hoofdlijnennotitie Aanpak eenzaamheid Neder-Betuwe \(2019\)](#)
- [Nadere regel subsidie voorkomen en/of verminderen van eenzaamheid 2021 \(2021\)](#)

Overige

- [Verordening tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten \(2018\)](#)
- [Beleidsplan Schuldhulpverlening 2018-2021 \(2018\), bijbehorende beleidsregels \(2019\)](#)
- [Beleidsregels Bijzondere Bijstand 2018 \(2018\)](#)
- [Plan van aanpak bestrijding kinderarmoede \(2018\)](#)
- [Beleidsplan GGZ Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang 2018-2020 'Samen Dichtbij' \(2018\)](#)
- [Beschermd Wonen, regio Nijmegen en Rivierenland \(2021\)](#)
- [Nadere regels subsidie AED's en AED-buitenkasten 2020 - 2021 \(2020\)](#)
- [Nadere regels subsidie AED's en AED-buitenkasten 2021 \(2021\)](#)

Thema's

5.1 Zorg voor wie het echt nodig heeft en budget sociaal domein

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Zorg voor wie het echt nodig heeft

- In 2021 worden de zorgaanbieders betrokken bij het inkoopproces 2022. Daarnaast wordt er een regionale nota opgesteld, waarbij ook de zorgaanbieders een rol spelen. In deze processen is ook aandacht voor de innovatie binnen het sociaal domein.
- De integrale aanpak van zorg en ondersteuning van ouderen krijgt vorm in de nota Sociaal Domein.
- Stabiliseren van cliënttevredenheid ten opzichte van het voorgaande jaar (in 2021 ontvangen wij de rapportages over de cliënttevredenheid van 2020).
- Vormgeven nieuwe nota Sociaal Domein. Door corona heeft dit proces vertraging opgelopen. In september 2020 is dit proces weer opgestart. De huidige verwachting is dat de nota in de tweede helft van 2021 wordt aangeboden aan de raad.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting
		Ten opzichte van de begroting is er sprake van financiële afwijkingen. Zowel op Wmo als op Jeugd als op Participatiewet is overall sprake van een voordeel. Hoe de voordelen zijn ontstaan, wordt nader verklaard onder 'Wat heeft het gekost?'.

Ontwikkelingen?

Er zijn geen actuele ontwikkelingen.

5.2 Maatschappelijke participatie – Iedereen doet mee

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Voldoende impulsen voor bijstandsgerechtigden om een maatschappelijke bijdrage te leveren.

- Deelname aan projecten van het Regionaal Werkbedrijf - Platform Onderwijs en Arbeidsmarkt Rivierenland (RW - POA Rivierenland) die de route naar werk moeten verkorten. Het ministerie van SZW heeft de arbeidsmarktregio Rivierenland voor een tweede jaar 1 miljoen euro toegekend voor projecten op dit vlak onder de noemer Perspectief op Werk. Omdat in het tweede kwartaal van 2020 bestaande projecten vertraging opliepen door de coronamaatregelen, wordt bekeken of en op welke wijze de bestaande 17 projecten worden voortgezet, aangepast of vervangen door nieuwe initiatieven.
- Ondernemers worden gestimuleerd werkloze inwoners (al dan niet met arbeidsbeperking) van werk te voorzien. Via het Regionaal Werkbedrijf (waarin overheid, werkgevers- en werknemersorganisaties en onderwijsinstellingen zijn vertegenwoordigd) wordt samengewerkt om mensen met een arbeidsbeperking passend werk te bieden. In 2021 wordt de regionale werkgeversbenadering verder geüniformeerd. Werkgevers krijgen te maken met één portaal, waarachter meerdere uitvoeringsorganisaties (zoals UWV, gemeente Buren en Werkzaak) samenwerken.

Participatie statushouders stimuleren

- Op 1 juli 2021 treedt naar verwachting de nieuwe Wet Inburgering in werking. Vanaf dat moment krijgen gemeenten de regie (terug) op het inburgeringstraject van inwoners. Voor de zogenaamde 'ondertussengroep' statushouders, die nog met de vroegere Wet Inburgering te maken hebben, worden trajecten georganiseerd om het taalniveau zoveel als mogelijk te versterken. Focus ligt daarbij op de groep inburgeraars die de taal tegen het einde van hun DUO-lening nog niet voldoende machtig zijn om te slagen voor het inburgeringsexamen. Dit is een samenwerkingsproject binnen de arbeidsmarktregio.

- In overleg met Buren en Vluchtelingenwerk actief op zoek gaan naar (vrijwilligers) werk.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting
		De inwerkingtreding van de Wet Inburgering 2021 werd opnieuw uitgesteld en is ingegaan op 1 januari 2022. Hierdoor zijn ook activiteiten in het kader van implementatie uitgesteld en is de "ondertussengroep" waaraan extra (taal)ondersteuning werd (en wordt) geboden, groter geworden. Tevens zijn activiteiten gericht op taalversterking vertraagd door de coronamaatregelen. Dit heeft ertoe geleid dat implementatiemiddelen en middelen ten behoeve van taalondersteuning voor de ondertussengroep niet volledig zijn benut. Dit wordt nader toegelicht onder "Wat heeft het gekost?".

Ontwikkelingen?

Invoering Wet Inburgering

Op 1 juli 2021 zou de nieuwe Wet Inburgering in werking treden. Gemeenten zouden dan (weer) verantwoordelijk worden voor het aanbieden van inburgeringstrajecten voor inwoners. De invoeringsdatum werd echter opnieuw uitgesteld naar 1 januari 2022, waardoor ook alle voorbereidende activiteiten werden verlengd of uitgesteld.

Belangrijk aandachtspunt in 2021 vormde de ondersteuning aan de zogenaamde 'ondertussengroep': inburgeraars die nog onder het huidige inburgeringsstelsel vallen en extra ondersteuning nodig hebben om hun inburgering succesvol af te ronden. Ook voor deze groep organiseerden de regiogemeenten een gezamenlijk aanbod, dat deels zal doorlopen tot in 2022.

5.3 Preventie – Maatschappelijk terrein

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Transformatie van zorgverlening naar meer preventie

- Verdere uitvoering geven aan beleid om eenzaamheid te voorkomen (startnotitie is vastgesteld in het vierde kwartaal van 2019).
- Gerichte preventie en versterking van eigen kracht door het ontwikkelen van een specifiek aanbod voor groepen jeugdigen en/of ouders, die een vergrote kans lopen om een beroep op jeugdhulp te doen.
- Verbreden van informele zorg door goede informatievoorziening en samenwerking van maatschappelijke partners als Welzijn Rivierstroom en Mozaïek, buurtsportcoaches, huisartsen en onze kernpunten.
- Uitvoering pilot vitaal sportpark Dodewaard om maatschappelijk rendement te vergroten i.s.m. sport, onderwijs, welzijn, cultuur, kinderopvang, buurtsportcoaches, zorgaanbieders, CIOS, GSF en ROC.
- De gewenste samenwerking tussen de gemeente en de huisartsen krijgt steeds meer vorm. De samenwerking met de huisartsen wordt steeds verder uitgediept en we willen komen tot de inzet van een gedragsdeskundige. Mede vanwege de coronacrisis hebben de afspraken hierover vertraging opgelopen. We hopen uiterlijk begin 2021 te kunnen starten met de inzet van een gedragsdeskundige.
- Uitvoering geven aan de plannen uit het in 2020 opgestelde lokale Sportakkoord.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting
		Op diverse preventiebudgetten is sprake van incidentele voordelen ten opzichte van de begroting. Het voordeel is ontstaan doordat wij in de begroting voor het hele jaar rekening hebben gehouden met een praktijkondersteuner (POH) Jeugd. Uiteindelijk is de POH in het najaar daadwerkelijk gestart. Ook zijn als gevolg van de coronamaatregelen diverse werkzaamheden en activiteiten deels of niet doorgegaan (Zie ook 'Wat heeft het gekost?').

Ontwikkelingen?

Lokaal Akkoord Neder-Betuwe Bloeit!

In de Bestuursrapportage najaar 2021 is reeds gemeld dat het lokale Sportakkoord onder de naam Lokaal Akkoord Neder-Betuwe Bloeit! is uitgebreid met lokale doelstellingen en ambities uit het Nationaal Preventieakkoord. Dit heeft geleid tot een Breed Leefstijlakkoord, met nog meer dan voorheen aandacht voor de thema's roken, overgewicht en overmatig alcoholgebruik.

5.4 Mantelzorg

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Mantelzorg is op haar taak berekend

- Vervolg geven aan en besluitvorming over het herijken van het waarderen van vrijwilligers en mantelzorgers door het vinden van een eigentijdse vorm om hen meer te waarderen.
- Onderzoek naar de mogelijke inzet van maatschappelijke stages in overleg met het voortgezet onderwijs om op deze wijze jongeren te betrekken bij het vrijwilligerswerk.
- Uitvoering geven aan de uitkomsten van het onderzoek naar welke aanvullende ondersteuningsbehoefte nodig is voor onze mantelzorgers, zodat zij hun taak als mantelzorgers kunnen volhouden en kunnen combineren met het werk en andere activiteiten. Daarbij ook aandacht besteden aan jonge mantelzorgers ter voorkoming van overbelasting.
- Onderzoeken welke aanvullende ondersteuningsbehoefte nodig is voor onze vrijwilligers, zodat zij hun taak als vrijwilliger kunnen volhouden en kunnen combineren met het werk en andere activiteiten.
- Ontwikkelen van beleid op het terrein van mantelzorg en vrijwilligerswerk.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting
		De ontwikkeling van de ondersteuning en waardering aan mantelzorgers is voortgezet en de uitkomsten van de pilot voor individuele ondersteuning aan mantelzorgers door Welzijn Rivierstroom zijn in 2021 verder geïntegreerd in de structurele werkwijze. In de bestuursrapportage najaar 2021 is reeds vermeld en toegelicht dat wij geen vervolg geven aan de inzet van maatschappelijke stages.

Ontwikkelingen?

Er zijn geen actuele ontwikkelingen.

5.5 Armoedebeleid en schuldhulpverlening

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Armoede neemt af

- Bestrijden van kinderarmoede door het aanbieden van het zogenoemde kindpakket. Het streven is om circa 545 voorzieningen te verstrekken, waarbij het mogelijk is dat één kind gebruik maakt van een combinatie van voorzieningen.

- Uitvoering geven aan het Meerjaren beleidsplan schuldhulpverlening door de samenwerking tussen alle partijen op het gebied van schulden en vroeg-signalering te vergroten. In 2021 heeft de gemeente dankzij nieuwe wetgeving ruimere mogelijkheden om bij betalingsachterstanden inwoners pro-actief te benaderen. In eerste instantie richt de aanpak zich op partijen als woningbouwverenigingen, nutsbedrijven en zorgverzekeraars.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting
		In 2021 ontvingen gemeenten extra middelen voor een toename van aanvragen voor o.a. bijzondere bijstand. Het aantal aanvragen in verband met de coronacrisis was echter dusdanig beperkt, dat de extra middelen niet nodig zijn gebleken. We verwachten dat een eventueel negatief effect op de regionale arbeidsmarkt zich (na wegvallen van landelijke steunmaatregelen) met vertraging zal voordoen. Zie ook "Wat heeft het gekost?".

Ontwikkelingen?

Er zijn geen actuele ontwikkelingen.

5.6 Jeugdzorg

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Goed toegankelijke en bereikbare jeugdzorg en actief beleid voor pleegzorg. Versterken van de eigen kracht

- Verbeteren van de samenwerking tussen gemeente en onderwijs door samen te werken in het ondersteuningsteam op school en een integraal ondersteuningsplan op te stellen voor jeugdigen. Naast de reeds verbeterde samenwerking met de basisscholen zetten we ook in op de samenwerking met het voortgezet onderwijs en partners in de voorschoolse periode.
- Verbeteren van de samenwerking tussen huis- en jeugdartsen, Kernpunten en Sociaal Team door onder andere de inzet van een gedragsdeskundige en de ondersteuningsteams (OT's) op scholen. Hierdoor kan de inzet van specialistische (Geestelijke Gezondheids)zorg beperkt of anders ingezet worden.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting
		Op de Jeugdwet is sprake van een financieel voordeel ten opzichte van de begroting, dat nader wordt verklaard onder 'Wat heeft het gekost?'.

Ontwikkelingen?

Nationaal Programma Onderwijs

Zowel gemeenten als het onderwijs krijgen voor de schooljaren 2021/2022 en 2022/2023 middelen vanuit het rijk om mogelijke onderwijsvertragingen in te halen die kinderen opliepen tijdens de coronapandemie. Na een inventarisatieronde langs betrokkenen bij het onderwijs, hebben wij besloten in te zetten op het welzijn en de mentale gezondheid van de kinderen. Dit doen we door preventieve inzet van schoolmaatschappelijk werk, door het Kernpunt dichterbij de scholen te brengen en door laagdrempelige jeugdhulp in de school. Daarnaast worden er buitenschoolse activiteiten aangeboden met een didactisch en pedagogisch karakter.

Pilots jeugdhulp in de school

In 2021 zijn wij met twee basisscholen gestart met pilots 'jeugdhulp in de school'. De kosten hiervan worden gelijk verdeeld onder de gemeente en het onderwijs. De pilots hebben tot doel om kinderen en gezinnen eerder en sneller te kunnen helpen. Ze krijgen laagdrempelige hulp op school aangeboden, waarvoor normaal gesproken een verwijzing van het Kernpunt of de huisarts voor nodig is. Als het

nodig is, kan de jeugdhulpverlener ondersteunen in de thuissituatie en concrete handvatten geven aan ouders. De hulpverlener heeft ook aandacht voor het pedagogisch handelen van de leerkrachten en het pedagogisch klimaat op school. Op deze manier proberen we uit wat goed werkt in de samenwerking tussen jeugdhulp en school en of het zwaardere hulpverlening of hogere kosten kan voorkomen. De pilots lopen ten minste tot einde schooljaar 2022-2023 (looptijd Nationaal Programma Onderwijs) en worden elk half jaar tussentijds geëvalueerd. Bij positieve effecten van de pilots, gaan we een structurele vorm van jeugdhulp in de school onderzoeken.

Informatiebijeenkomst pleegzorg

In 2021 hebben wij tot twee keer toe de informatiebijeenkomst om nieuwe pleegouders te werven moeten annuleren vanwege de coronamaatregelen. De online en offline communicatie over dit thema is wel doorgegaan. In 2022 hopen wij de informatiebijeenkomst alsnog te houden.

POH GGZ Jeugd

In oktober 2021 is een praktijkondersteuner (POH) GGZ jeugd gestart bij alle huisartsenpraktijken in de gemeente Neder-Betuwe. Deze professional gaat preventief te werk door meerdere gesprekken met de jeugdigen met een hulpvraag te voeren. Mocht na deze gesprekken een verwijzing naar jeugdhulp alsnog nodig zijn, dan kan deze vaak beter onderbouwd gedaan worden, waardoor de verwijzing effectiever is.

Gelderse verbeteragenda

In 2021 is er verder gewerkt aan het opstellen en implementeren van de bouwstenen uit de Gelderse Verbeteragenda. Het doel van de Gelderse Verbeteragenda is kinderen en gezinnen beter en eerder beschermen tegen onveiligheid en onveilige situaties en zo vroeg als mogelijk betrokken zijn om schade te voorkomen. Dit wordt gedaan door het verbeteren van de samenwerking tussen alle Gelderse gemeenten, de vier gecertificeerde instellingen, de Raad voor de Kinderbescherming en Veilig Thuis.

Specialistische jeugdvoorzieningen

We zien dat er sinds 2019 een verschuiving plaatsvindt in de organisatie van specialistische jeugdvoorzieningen van een regionaal naar een meer bovenregionaal niveau (G7).

5.7 Zorg voor ouderen en gehandicapten

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Zorg en welzijn op dorpsniveau (wijkzorg)

- Bekijken of de speerpunten uit het landelijke ouderenpact 'waardig ouder worden' aanleiding geven om tot verdere actie over te gaan. Deze speerpunten zijn: integrale aanpak om eenzaamheid te signaleren en te doorbreken, zorgen dat ouderen met goede ondersteuning langer thuis kunnen wonen en de kwaliteit van de verpleeghuiszorg verbeteren.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting
		Zoals in de Bestuursrapportage najaar 2021 is vermeld, wordt dit onderwerp op een andere manier ingevuld. Vanuit de coalitie 'Samen is leuker' is specifieke aandacht voor het doorbreken van eenzaamheid bij ouderen. Daarnaast wordt met de uitvoering van de Nota Sociaal Domein ook invulling gegeven aan de ambitie dat ouderen met juiste ondersteuning langer thuis kunnen wonen en zo vitaal en zelfstandig mogelijk oud kunnen worden. Op de Wmo is sprake van een financieel voordeel ten opzichte van de begroting, dat nader wordt verklaard onder 'Wat heeft het gekost?'.

Ontwikkelingen?

Er zijn geen actuele ontwikkelingen.

Overige ontwikkelingen

Huishoudelijke Ondersteuning

Op 1 april 2021 zijn de nieuwe overeenkomsten met aanbieders voor Huishoudelijke ondersteuning van start gegaan. In deze contracten is het normenkader opgenomen, waarmee het aantal uren huishoudelijke ondersteuning wordt bepaald. Hiermee hebben we bereikt dat we een actueel normenkader kunnen gebruiken, zodat we onze inwoners passende ondersteuning in het huishouden kunnen bieden, en een model hebben dat juridisch houdbaar is.

Gemeenten worden in 2022 (financieel) verantwoordelijk voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang

De transitie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang was uitgesteld tot 1 januari 2022, de oorspronkelijke datum was 1 januari 2020. De financiële verantwoordelijkheid is wederom uitgesteld van 1 januari 2023 naar 1 januari 2024. Er is nog geen nieuw landelijk verdeelmodel en de invoering van het woonplaatsbeginsel is daarmee ook uitgesteld.

Als gemeente hebben we afspraken gemaakt met de regiogemeenten in Gelderland-Zuid en met de gemeente Nijmegen door middel van een centrumregeling en samenwerkingsovereenkomst. Samen zorgen we voor invoering en uitvoering van de afspraken.

Doorontwikkeling regionale samenwerking inkoop Wmo en jeugd

In 2021 is de nieuwe inkoopstrategie Wmo en Jeugd vastgesteld. Daarnaast is een start gemaakt met de implementatie van deze nieuwe inkoop die op 1 januari 2023 van start moet gaan. Er zijn middelen geraamd om te zorgen dat er voldoende capaciteit ingehuurd kan worden om deze implementatie mogelijk te maken.

Ook is in 2021 gewerkt aan een opdrachtformulering om de benodigde regiovisie in het kader van de Norm voor Opdrachtgeverschap op te stellen. Hiertoe zijn wij vanuit de VNG verplicht om zo de samenwerking tussen gemeenten op het gebied van jeugd te versterken. In december 2021 is deze opdracht vastgesteld in het portefeuillehoudersoverleg Wmo en Jeugd. De regiovisie wordt in 2022 verder vormgegeven.

De visie die het inkoopproces van de gemeenten vraagt, heeft overlap met de onderwerpen die in de regiovisie meegenomen moeten worden. Deze processen worden goed op elkaar afgestemd.

Beleidsindicatoren

Naam Indicator:	Eenheid:	Bron:		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Banen van inwoners tussen 15 en 64 jaar	aantal per 1.000 inwoners	LISA	NB	691,00	695,60	732,10	758,00	788,20	795,10	
			L	745,50	753,80	763,00	777,40	793,90	795,90	
Jongeren van 12 t/m 21 jaar met een delict voor de rechter	percentage	Verwey Jonker Instituut Kinderen in Tel	NB	1,00	1,00	1,00	1,00	0,00	0,00	
			L	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
Kinderen tot 18 jaar in uitkeringsgezin	percentage	Verwey Jonker Instituut Kinderen in Tel	NB	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	
			L	7,00	7,00	7,00	7,00	6,00	6,00	
Netto arbeidsparticipatie (werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking)	percentage	CBS	NB	68,00	68,00	69,20	69,90	71,30	71,70	
			L	65,40	65,80	66,70	67,80	68,80	68,40	
Werkloze jongeren tussen 16 en 22 jaar	percentage	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	NB	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
			L	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	
Personen met een bijstandsuitkering	aantal per 10.000 inwoners	CBS	NB	190,30	192,90	207,80	199,00	189,00	207,70	170,20
			L	398,70	412,80	418,60	401,10	381,70	459,70	431,20
Lopende reïntegratievoorzieningen voor inwoners van 15 - 64 jaar	aantal per 10.000 inwoners	CBS	NB	111,80	55,30	198,20	203,60	120,10	125,60	
			L	311,90	255,50	271,30	305,20	207,00	202,00	
Jongeren met jeugdhulp tot 18 jaar	percentage	CBS	NB	7,80	8,50	8,90	8,70	9,10	8,30	9,90
			L	10,00	10,80	11,40	11,80	12,30	11,90	10,50
Jongeren met jeugdbescherming (tot 18 jaar)	percentage	CBS	NB	1,00	0,80	0,80	1,00	0,90	1,10	1,10
			L	1,20	1,20	1,20	1,20	1,20	1,20	1,10
Jongeren met jeugdreclassering (van 12 tot 23 jaar)	percentage	CBS	NB	0,20	0,30	0,30	0,00		0,30	
			L	0,50	0,50	0,40	0,40	0,40	0,30	0,30
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	aantal per 10.000 inwoners	GMSD	NB	0,00	550,00	490,00	490,00	510,00	560,00	520,00
			L	566,00	620,00	620,00	640,00	680,00	700,00	649,00

NB = Neder-Betuwe

L = Landelijk

Verbonden partijen

Werkzaam Rivierenland

Welke beleidsdoelstellingen wilde de verbonden partij voor ons bereiken en wat zou de verbonden partij daarvoor doen?

Monitoring van de uitvoering van de sociale werkvoorziening door Werkzaam Rivierenland, waarbij Werkzaam de volgende doelstellingen hanteert:

- detacheringen: 450
- groepsplaatsingen: 25

(Beide aantallen gaan deels over de doelgroep Participatiewet, die Werkzaam niet voor Neder-Betuwe uitvoert.)

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting
		Er doet zich een voordeel voor ten aanzien van de Sociale Werkvoorziening. Deels omdat door natuurlijke uitstroom de salariskosten voor de SW beperkt waren ten opzichte van de rijksbijdrage en het verwachte omzetverlies door corona beperkt was, omdat Werkzaam open kon blijven en tegelijkertijd extra middelen ter compensatie ontving. Maar ook de nieuwe verdeelsystematiek binnen de GR Werkzaam leidt tot lagere kosten. Het aandeel van Neder-Betuwe in de bedrijfsvoeringskosten van Werkzaam is gedaald op basis van de nieuwe afspraken die inmiddels vastgelegd zijn in de GR. Overigens biedt een kleiner aandeel in de kosten geen garantie dat de kosten in absolute zin de komende jaren gaan dalen. Dat is afhankelijk van het gelijk opgaan van natuurlijke uitstroom in Neder-Betuwe met de landelijke verwachting en het stabiel blijven van de bedrijfsvoeringskosten binnen de GR Werkzaam (zie ook 'Wat heeft het gekost?').

Ontwikkelingen?

Nieuwe bestuurlijke afspraken n.a.v. evaluatie Werkzaam

In 2020 vond een traject plaats om nieuwe afspraken te maken over kostentoedeling en governance binnen de GR Werkzaam. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in een GR-wijziging in het najaar van 2021, waarmee ook de raad van Neder-Betuwe heeft ingestemd. Voor Neder-Betuwe heeft de nieuwe kostentoedeling een positief financieel effect. Doordat kosten voor de uitvoering van de Participatiewet (waarvoor gemeente Neder-Betuwe niet aan de GR Werkzaam deelneemt) voortaan gescheiden worden gehouden van de kosten voor de Sociale Werkvoorziening daalt onze bijdrage aan de bedrijfsvoeringskosten.

Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD)

Welke beleidsdoelstellingen wilde de verbonden partij voor ons bereiken en wat zou de verbonden partij daarvoor doen?

De GGD is als gemeentelijke gezondheidsdienst van de 14 gemeenten in Gelderland-Zuid het gezicht van de publieke gezondheid in onze regio. De publieke gezondheidszorg richt zich op het bevorderen van gezond en vitaal leven van haar inwoners, het verminderen van risico's, het bieden van zorg en bescherming aan kwetsbare groepen. Voor de uitvoering van de taken, werkt de GGD vanuit twee leidende principes:

1. Aansluiting bij de gemeenten, waarbij de GGD zijn lokale nabijheid verder versterkt door per gemeente 'dedicated' teams van professionals te vormen die zich richten naar de lokale context.
2. Netwerkaanpak, waarbij verbinden van kennis en samenwerking met partners, op lokaal, regionaal en landelijk niveau, centraal staat. De netwerkaanpak kan leiden tot het samen organiseren van dienstverlening (netwerkorganisatie) om kwaliteit en integraliteit voor de inwoners te verhogen en/of dienstverlening te kunnen borgen.

De strategische thema's waar de GGD in de periode 2020-2023 op inzet zijn:

1. Informatie-gestuurde aanpak van maatschappelijke opgaven.
2. Adviseren over preventie en verbinden van collectieve preventie met persoonsgerichte zorg.
3. Investeren in de verbinding tussen zorg en veiligheid.
4. Gezondheidsbescherming in het sociale en fysieke domein.

Voor de wettelijke taken opgedragen aan de GGD en de wettelijke taken beleidsmatig belegd bij de GGD, zijn voor 2021 deze strategische thema's uitgewerkt in de volgende strategische doelen:

Programma Onderzoek Informatie en Advies (OIA)

- Verzamelen van beleidsrelevante gegevens over gezondheid van de burgers/monitoring.
- Bijdragen aan het opzetten van een veilige en betrouwbare regionale data-infrastructuur.

Algemene gezondheidszorg: Gezondheidsbescherming

- Gezondheidsbescherming van inwoners tegen infectieziekten in binnen- en buitenland, ongunstige milieufactoren en seksuele gezondheidsrisico's.

Algemene gezondheidszorg: Toezicht

- Bijdragen aan kwaliteitsborging kinderopvang en specifieke voorzieningen.

Algemene gezondheidszorg: Publieke gezondheid bij crises en rampen

- Borgen publieke gezondheid bij crisis en rampen.

Gezond Leven: producten Gezonde wijk/gemeente en Gezonde School

- Bevorderen van gezondheid van inwoners door realiseren van gezonde en veilige omgeving en verbeteren van integrale aanpak.

Jeugdgezondheidszorg

- Zorgdragen dat kinderen en jongeren lichamelijk, psychisch en sociaal gezond en veilig opgroeien.

Algemene gezondheidszorg: Forensische geneeskunde en Toezicht Wmo

- Bijdragen aan kwaliteitsborging forensische opsporing en Wmo-diensten.

Bijzondere zorg

- Het doelmatig en doeltreffend uitvoeren van de OGGZ-taken (Wmo).

Veilig Thuis

- Een veilig thuis voor iedereen, jong en oud.
- Sturen op kosten Veilig Thuis versus begroting.
- Zorg voor excellent partnerschap en aansluiten bij lokale structuren.
- Jonge organisatie wordt volwassen.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting

Ontwikkelingen?

Er zijn geen actuele ontwikkelingen.

Wat heeft het gekost?

Programma: P5 WMO, Jeugdzorg en Participatiewet				
Bedragen x € 1.000,-	Begroting 2021		Rekening	Vershil
	Voor wijziging	Na wijziging	2021	Begr. na wijz. / Rekening
Lasten	22.668	24.045	22.431	-1.613
Baten	-4.161	-4.717	-4.767	-50
Exploitatieresultaat	18.507	19.328	17.664	-1.663

+ = nadeel - = voordeel

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Onderstaand worden de werkelijke cijfers van 2021 vergeleken met de cijfers in de begroting na de verwerking van de bestuursrapportage najaar 2021. Op basis van de werkelijke cijfers van 2021 is er sprake van een voordeel van € 1.663.000 ten opzichte van de begroting. Dit is 8,6% ten opzichte van de begroting. Op de Wmo is een voordeel van € 429.000 Dit is 6,6% ten opzichte van de begroting. Op Jeugd is een voordeel van € 361.000. Dit is 3,7% ten opzichte van de begroting. Op de Participatiewet is een voordeel van € 873.000. Dit is 28,1% ten opzichte van de begroting.

Onderstaande tabel geeft het overzicht van de geraamde en werkelijke uitgaven over 2021, gevolgd door een nadere toelichting op de grootste afwijkingen op Wmo, Jeugd en Participatiewet.

Budget drie decentralisaties 2021				
V = voordeel en N = nadeel t.o.v. de begroting				
Wet maatschappelijke ondersteuning	begroting	werkelijk	saldo	N/V
Wmo zorg	2.515	2.291	224	V
Wmo voorzieningen	2.745	2.540	205	V
Toerekening salariskosten	1.244	1.244		
Saldo Wmo-budgetten	6.504	6.075	429	V
Jeugd				
Jeugdwet	begroting	werkelijk	saldo	N/V
Jeugdwet	7.906	7.607	299	V
Bestaande jeugdbudgetten	1.349	1.287	62	V
Toerekening salariskosten	460	460		
Saldo Jeugdbudgetten	9.715	9.354	361	V
Participatiewet				
Participatiewet	begroting	werkelijk	saldo	N/V
Bijstandsverlening	173	-/- 51	224	V
Sociale Werkvoorziening	1.301	1.154	147	V
Participatiebudget	544	241	303	V
Minimaregelingen	731	532	198	V
Toerekening salariskosten	360	360		
Saldo Participatiewet	3.109	2.236	873	V
Totalen				
Totalen	begroting	werkelijk	saldo	N/V
Wet maatschappelijke ondersteuning	6.504	6.075	429	V
Jeugdwet	9.715	9.354	361	V
Participatiewet	3.109	2.236	873	V
Totaal	19.328	17.664	1.663	V

Wet maatschappelijke ondersteuning (€ 489.000 incidenteel voordeel, € 60.000 structureel nadeel)

Op 20 oktober 2021 bent u in een raadsinformatiebrief (RIB-68) geïnformeerd over een herijking van de budgetten Wmo. Wij hebben een inschatting gemaakt welke budgetten voor 2021 en volgende jaren nodig zijn. Op basis daarvan zijn in de bestuursrapportage najaar 2021 de budgetten Wmo (meerjarig) herijkt.

Ten opzichte van de begroting na verwerking van de bestuursrapportage najaar 2021 is onder aan de streep sprake van een voordeel van € 429.000. Er is sprake van één structureel nadeel van € 60.000. De overige afwijkingen zijn incidenteel.

In onderstaande tabel en toelichting worden de afwijkingen nader verklaard.

Bedrag x 1.000; V = voordeel en N = nadeel t.o.v. de begroting

Regeling/voorziening	begroting	werkelijk	saldo	V/N
Noodopvang vluchtelingen COA	50	32	18	V
Preventiebudget	502	440	62	V
Cliëntondersteuning en vroeghulp	53	34	19	V
Zorg in natura	1.438	1.335	103	V
Zorg in natura PGB	140	126	14	V
Huishoudelijke ondersteuning	1.623	1.553	70	V
Wmo-voorzieningen	610	534	76	V
Inkomsten uit eigen bijdragen	-/- 110	-/- 50	60	N
Beschermd wonen	120	15	105	V
Overige verschillen			22	V
Totaal	6.504	6.075	429	V

Noodopvang vluchtelingen COA (€ 18.000 incidenteel voordeel)

Van het budget van € 50.000 dat de raad beschikbaar heeft gesteld voor de extra kosten die we als gemeente hebben gemaakt voor het traject COA noodopvang, is circa € 32.000 gebruikt. De gemaakte kosten zijn inclusief extra inhuur van externe expertise. De ambtelijke uren zijn hierin niet meegerekend. Bij het COA is het verzoek gedaan om een financiële tegemoetkoming voor de gemaakte kosten. Op dit moment is nog niet bekend of het COA ons tegemoet komt.

Preventiebudget (€ 62.000 incidenteel voordeel)

Op het preventiebudget is een incidenteel voordeel van € 62.000. Het voordeel is ontstaan doordat wij in de begroting voor het hele jaar rekening hebben gehouden met een praktijkondersteuner (POH) Jeugd. Uiteindelijk is de POH in het najaar daadwerkelijk gestart. Het voordeel in 2021 is dan ook incidenteel.

Cliëntondersteuning en vroeghulp (€ 19.000 incidenteel voordeel)

De kosten voor cliëntondersteuning worden onder andere bepaald door de vraag naar onafhankelijke cliëntondersteuning. Wanneer meer inwoners gebruik maken van onafhankelijke cliëntondersteuning stijgen de kosten ook. Onafhankelijke cliëntondersteuning is een wettelijke verplichting en heeft daarmee een open einde karakter. In 2021 is met name in het begin van het jaar (mogelijke vanwege corona) minder gebruik gemaakt van deze dienstverlening.

Zorg in natura (€ 103.000 incidenteel voordeel) en Zorg in natura PGB (€ 14.000 incidenteel voordeel)

De stijging van de lasten van Zorg in natura is minder hard doorgezet dan in oktober werd verwacht. Op dit moment zien wij dit als incidenteel, omdat wij een toename zien in de aanvragen voor dagbesteding voor ouderen. Niet alleen neemt het aantal cliënten toe, maar ook het aantal cliënten dat meer dagen gebruik wil maken van dagbesteding. Ook is er een toename van de duurdere specialistische begeleiding en een toename in de problematiek rondom de GGZ-doelgroep. Dit is een landelijke trend.

Huishoudelijke ondersteuning (€ 70.000 incidenteel voordeel)

Sinds 2019 is sprake van een toename van het aantal cliënten. Het aantal ouderen stijgt en inwoners met verschillende ondersteuningsbehoeften blijven langer zelfstandig (thuis) wonen, waarbij er een toenemend beroep op huishoudelijke ondersteuning wordt gedaan. Met de invoering van het abonnementstarief is er geen financiële drempel om huishoudelijke ondersteuning aan te vragen. Ook de druk op mantelzorgers speelt een rol in de toename van de ondersteuningsvraag. De toename in de complexiteit van de hulpvragen heeft tot gevolg dat de basis huishoudelijke ondersteuning niet voldoende is en er meer uren nodig zijn. Ten opzichte van onze meerjarenverwachting is er sprake van een voordeel. Echter, het aantal cliënten zien wij niet afnemen. Mogelijk is het voordeel een effect van de maatregelen (zoals een nieuwe Beleidsregel huishoudelijke ondersteuning en nieuwe contracten inclusief normenkader). Wanneer het voordeel een structureel karakter heeft, zal dat in 2022 duidelijk(er) worden en zal dit worden verwerkt in de tweede bestuursrapportage 2022.

Wmo-voorzieningen (€ 76.000 incidenteel voordeel)

Voorzieningen zijn vervoersvoorzieningen zoals een scootmobiel, woningaanpassingen zoals een traplift en rolstoelvoorzieningen. Het incidentele voordeel heeft grotendeels betrekking op rolstoelvoorzieningen (€ 50.000) en kan worden verklaard doordat er minder (elektrische) rolstoelen zijn verstrekt dan verwacht. Ook zien we dat er steeds meer tweedehands rolstoelen (vanuit het depot) worden verstrekt. Dit betekent dat er geen aanschafkosten zijn. Wij achten het prematuur om het voordeel ten opzichte van de begroting aan te merken als structureel, omdat het niet te voorspellen is welke hulpvraag en daarmee welke kosten er in 2022 op ons afkomen. Deze onzekerheid speelt met name op woningaanpassingen en rolstoelvoorzieningen, waarbij een specifieke hulpvraag van een enkele cliënt tot grote afwijkingen kan leiden. In 2022 zullen wij de uitgaven op Wmo-voorzieningen monitoren en, indien nodig/mogelijk, in de tweede bestuursrapportage 2022 bijstellen.

Inkomsten uit eigen bijdragen (€ 60.000 structureel nadeel)

Met ingang van 1 januari 2020 is het abonnementstarief ingevoerd en tevens het minimabeleid, waarin is vastgesteld dat inwoners met een laag inkomen geen eigen bijdrage betalen. Omdat wij niet over inkomensgegevens (mogen) beschikken was moeilijk in te schatten wat de financiële gevolgen van het abonnementstarief en het minimabeleid zouden zijn. Ook in 2020 kregen wij hiervan nog geen goed beeld. Onder meer doordat er bij de invoering van dit systeem het nodige is misgegaan, wat vertraging heeft gegeven op het incasseren van de eigen bijdragen door het CAK. Op basis van de informatie, die in september 2021 bij ons bekend was, hebben wij in de bestuursrapportage najaar 2021 het bedrag in de begroting reeds naar beneden laten bijstellen. Inmiddels hebben wij een (nog) beter beeld van de daadwerkelijke inkomsten die wij per jaar uit eigen bijdragen kunnen verwachten. Het nadeel bij de Jaarstukken wordt dan ook structureel geacht. Landelijk wordt er gesproken over de afschaffing van het abonnementstarief. Hierover is nog besluitvorming nodig. Financiële effecten verwachten wij daarom op zijn vroegst in 2023.

Beschermd wonen (€ 105.000 incidenteel voordeel)

Bij de Jaarstukken 2020 hebben wij reeds verantwoord dat wij van de gemeente Nijmegen (als centrumgemeente) middelen hebben ontvangen in aanloop naar de nieuwe financiële herverdeling van het landelijk budget in 2023. De middelen zijn bedoeld om de komende jaren te besteden aan beschermd wonen, sluitende aanpak (wijkGGZ) dak- en thuislozenprojecten, het versterken van lokale zorg- en welzijnsprojecten, schuldhulpverlening en ons lokale project 'tussenvoorziening'. Daarnaast zal er regionaal (met een bijdrage van alle gemeenten) geïnvesteerd moeten worden in voorzieningen en extra capaciteit (projectleider(s)). Daarom zijn de middelen bij de Jaarstukken 2020 bestemd voor 2021. Om de middelen ook voor 2022 en volgende jaren beschikbaar te houden, is bij de bestuursrapportage najaar 2021 reeds een deel van het verwachte voordeel bestemd voor 2022 en wordt voorgesteld om ook het resterende voordeel van € 105.000 te bestemmen voor 2022. Het woonplaatsbeginsel én het financieel verdeelmodel is - wederom - uitgesteld tot 1 januari 2024. Hiermee valt er een gat in de (financiële) afspraken met de gemeente Nijmegen. Als centrumgemeente ontvangt Nijmegen een jaar langer het totale budget voor beschermd wonen. Als regiogemeenten zijn we in overleg met de gemeente Nijmegen hoe we in 2023 omgaan met overschotten maar ook extra kosten die de regiogemeenten maken in voorbereiding op en implementatie van de transitie. Wij verwachten u hierover in de tweede helft van 2022 meer duidelijkheid te kunnen geven.

Overige kleine verschillen (€ 22.000 voordeel)

Behoeven geen toelichting.

Jeugd (€ 320.000 incidenteel voordeel, € 115.000 structureel voordeel, € 74.000 incidenteel nadeel)

Op 20 oktober 2021 bent u in een raadsinformatiebrief (RIB-68) geïnformeerd over een herijking van de budgetten Jeugd. Wij hebben een inschatting gemaakt welke budgetten voor 2021 en volgende jaren nodig zijn. Op basis daarvan zijn in de bestuursrapportage najaar 2021 de budgetten Jeugd (meerjarig) herijkt. In de brief is toegelicht dat het moeilijk is in te schatten hoe de lasten zich meerjarig zullen ontwikkelen, met name vanwege de complexiteit en de veelheid aan factoren die hierin meespelen.

Ten opzichte van de begroting na verwerking van de bestuursrapportage najaar 2021 is onder aan de streep sprake van een voordeel van € 361.000 (waarvan € 115.000 wordt aangemerkt als structureel). Er is sprake van één incidenteel nadeel van € 74.000.

In onderstaande tabel en toelichting worden de afwijkingen nader verklaard.

Bedrag x 1.000; V = voordeel en N = nadeel t.o.v. de begroting

Regeling/voorziening	begroting	werkelijk	saldo	V/N
Zorg in natura	6.144	5.913	231	V
Zorg in natura PGB	150	224	74	N
Jeugdbescherming	1.152	1.035	118	V
Regionale inkoop Wmo en Jeugd	27	8	19	V
Algemene preventie	98	69	29	V
Bevorderen overige gezondheidszorg	361	331	30	V
Overige verschillen			8	V
Totaal	9.715	9.354	361	V

Zorg in natura (€ 231.000 voordeel, waarvan € 115.000 structureel) en Zorg in natura PGB (€ 74.000 incidenteel nadeel)

In de bestuursrapportage najaar 2021 is het budget voor zorg in natura naar beneden bijgesteld. Ten opzichte van de bestuursrapportage is wederom sprake van een voordeel op Zorg in natura. Een verklaring voor het voordeel in het najaar van 2021 is dat een aantal cliënten met kostbare jeugdzorg is uitgestroomd. In onze gemeente hadden wij een gezinshuis. Dat is gestopt. Dit heeft eind 2021 geleid tot een daling van de kosten. Vanwege het structurele karakter van de uitstroom eind 2021 merken wij de helft van het voordeel (€ 115.000) aan als structureel. Uiteraard kunnen wij nieuwe instroom van dure jeugdzorg in 2022 – en daarmee een mogelijke toename in de kosten voor zorg in natura – niet uitsluiten.

We hebben diverse maatregelen doorgevoerd zoals nieuwe nadere regels, pilots jeugdhulp in de school en een praktijkondersteuner (POH) Jeugd. Met de start van de POH Jeugd in het najaar was 2021 het eerste jaar waarin alle maatregelen van kracht waren. Op dit moment is het nog te vroeg om uitspraken te doen over het (financiële) effect van de maatregelen. Bovendien zien we dat het aantal en de complexiteit van de hulpvragen (onder meer complexe gezinssituaties) toeneemt. Het voordeel dat we nu aanmerken als structureel (€ 115.000) wordt verwerkt in de eerste bestuursrapportage 2022. In de tweede bestuursrapportage 2022 zullen wij u wederom informeren over de (financiële) effecten die wij zien.

Zorg in natura PGB heeft over de jaren heen een sterk wisselend karakter. In 2021 is sprake van een nadeel ten opzichte van eerdere jaren en ten opzichte van onze meerjarenverwachting. In 2021 was sprake van kostbare jeugdzorg, die eind 2021 is uitgestroomd naar de Wet langdurige zorg (Wlz), waarvan het rijk de lasten draagt. Het nadeel merken wij daarom aan als incidenteel.

Jeugdbescherming (€ 118.000 incidenteel voordeel)

Uit dit budget worden de uitvoeringskosten van de Gecertificeerde Instellingen (GI's) in het kader van jeugdbescherming en jeugdreclassering betaald. Ook de kosten van het sociaal team en andere

instellingen worden hieruit gefinancierd. Het voordeel is deels veroorzaakt door het opheffen van het gezinshuis (zie zorg in natura). Omdat deze kinderen uit de jeugdzorg van de GI zijn uitgestroomd, zijn hiervoor ook geen uitvoeringskosten meer in rekening gebracht. Daarnaast is het voordeel veroorzaakt door een personeelstekort binnen het sociaal team. Vacatures, die zijn ontstaan door uitstroom van personeel, zijn in 2021 niet meer ingevuld.

Algemene preventie (€ 29.000 incidenteel voordeel)

Als gevolg van de coronamaatregelen zijn verschillende werkzaamheden en activiteiten deels of niet doorgestaan. Het gaat dan bijvoorbeeld om de inloop bij peuterspeelzalen, GeziniFit en huisbezoeken bij kwetsbare gezinnen. Daarnaast is een deel van dit budget in 2021 en eerdere jaren onbenut gebleven. Dit is structureel afgeraamd in de heroverwegingsoperatie.

Bevorderen overige gezondheidszorg (€ 30.000 incidenteel voordeel)

Het incidentele voordeel wordt onder meer veroorzaakt doordat er minder AED's dan begroot nodig bleken om te komen tot een dekkend AED-netwerk. Daarnaast is de subsidie die beschikbaar was voor de aanschaf van een AED en/of AED-buitenkast door inwoners/particulieren niet volledig benut. Het budget voor het voorkomen van eenzaamheid is niet volledig benut, doordat activiteiten geen doorgang konden vinden vanwege de coronamaatregelen en er minder subsidie voor initiatieven tegen eenzaamheid is aangevraagd door inwoners en organisaties dan beschikbaar was gesteld.

Regionale inkoop Wmo en Jeugd (€ 19.000 incidenteel voordeel)

In de raadsinformatiebrief van oktober 2021 bent u geïnformeerd over de regionale inkoopstrategie Wmo en Jeugd die in 2021 is opgesteld. In de bestuursrapportage najaar 2021 zijn de geschatte kosten opgenomen voor het jaar 2021, 2022 en 2023. In 2021 is een incidenteel voordeel ontstaan doordat er, door een verschuiving in de planning, in 2021 minder is ingehuurd dan verwacht. Wij verwachten dat daardoor het proces in 2022 een versnelling nodig heeft en daarmee extra inhuur. Daarom wordt voorgesteld om dit incidentele voordeel van € 19.000 te bestemmen voor 2022.

Overige kleine verschillen (€ 8.000 voordeel)

Behoeven geen toelichting.

Participatiewet (€ 873.000 incidenteel voordeel)

Op de Participatiewet is sprake van een voordeel van € 873.000. Net als 2020 was 2021 een uitzonderlijk jaar dat werd gekenmerkt door de coronacrisis, waarvan het (financieel) effect niet te voorspellen was. Niet door het rijk, van wie wij de middelen ontvangen, en ook niet door ons. Dit maakt het lastiger om eventuele structurele effecten/componenten te herkennen. Het voordeel dat in 2021 is ontstaan merken wij daarom vooralsnog aan als incidenteel. Wij blijven de financiële ontwikkelingen op de Participatiewet volgen. Waar het kan, zullen wij budgetten in de tweede bestuursrapportage 2022 laten bijstellen.

In onderstaande tabel en toelichting worden de afwijkingen nader verklaard.

Bedrag x 1.000; V = voordeel en N = nadeel t.o.v. de begroting

Regeling/voorziening	begroting	werkelijk	saldo	V/N
Inkomensvoorziening, Bijstandverlening (Bbz) en TOZO	120	-/- 98	218	V
WSW	1.301	1.154	147	V
Re-integratie- en participatievoorzieningen	416	223	193	V
Inburgering	128	17	111	V
Bijzondere Bijstand	640	454	186	V
Overige verschillen			18	V
Totaal	3.109	2.236	873	V

Inkomensvoorziening, Bijstandverlening en TOZO (€ 218.000 incidenteel voordeel)

In 2020 en 2021 heeft het rijk het macrobudget BUIG verhoogd, omdat in verband met de coronacrisis een toename werd verwacht in het aantal bijstandsgerechtigden. Deze verwachting kwam echter niet uit. Sterker nog, door de krappe arbeidsmarkt was het relatief makkelijker om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt naar werk te bemiddelen. Het aantal bijstandsgerechtigden is gedaald van 247 naar 220. Het hogere BUIG-budget is daarmee in 2021 niet nodig geweest.

In 2021 was daarnaast de aanspraak op de Bijstandverlening (Bbz) erg laag, doordat in de eerste drie kwartalen de Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig ondernemers (TOZO) als onderdeel van het steunpakket in verband met de coronamaatregelen nog bestond. Deze TOZO kent lichtere eisen dan de gebruikelijke Bbz-regeling. Net als in 2020 viel ook de toestroom in de TOZO mee ten opzichte van landelijke verwachtingen vooraf.

Overigens valt niet uit te sluiten dat er als gevolg van de coronacrisis een vertraagd nadelig effect optreedt op de arbeidsmarkt, nadat het landelijke steunpakket vervalt. Er is daarom geen zekerheid om het voordeel dat in 2021 is ontstaan, aan te merken als structureel. Daarnaast maakt de systematiek van de BUIG (t-2) dat de rijksbijdrage altijd achterloopt op de uitgaven en dat inkomsten te zijner tijd gaan dalen. Dit maakt bijsturen op deze begrotingspost lastig.

WSW (€ 147.000 incidenteel voordeel)

Er is sprake van een voordeel ten aanzien van de Sociale Werkvoorziening, dat wordt verklaard door beperkte salariskosten in relatie tot de rijksbijdrage, een lager omzetverlies door corona dan werd verwacht en een nieuwe verdeelsystematiek binnen de GR Werkzaamheid. Een kleiner aandeel in de kosten biedt geen garantie dat de kosten in absolute zin de komende jaren gaan dalen. Dat is afhankelijk van het gelijk opgaan van natuurlijke uitstroom in Neder-Betuwe met de landelijke verwachting en het stabiel blijven van de bedrijfsvoeringskosten binnen de GR Werkzaamheid. In 2022 zullen wij de kosten monitoren en, indien nodig, via de tweede bestuursrapportage 2022 voorstellen om een bijstelling van het budget (Zie voor een uitgebreidere toelichting onder "Werkzaamheid Rivierenland").

Re-integratie- en participatievoorzieningen (€ 193.000 incidenteel voordeel)

Het beschikbare re-integratiebudget is voor € 193.000 onbenut gebleven, met name door de coronacrisis. Enerzijds was de rijksbijdrage verhoogd om bijstandsgerechtigden en ondernemers te begeleiden naar ander werk, maar hiervan is nauwelijks gebruik gemaakt, omdat er vanwege het landelijke steunpakket voor ondernemers minder banen verloren gingen. Anderzijds geeft uitvoerder gemeente Buren aan dat inzet van re-integratie-instrumenten ernstig bemoeilijkt werd door de coronamaatregelen. Bijvoorbeeld doordat groepsbijeenkomsten niet of nauwelijks mogelijk waren, maar ook doordat (vaak kwetsbare) klanten natuurlijk ook de RIVM-richtlijnen moesten volgen en zich daardoor vaker afmeldden.

Inburgering (€ 111.000 incidenteel voordeel)

De inwerkingtreding van de Wet Inburgering 2021 is opnieuw uitgesteld en is ingegaan op 1 januari 2022. Hierdoor zijn de activiteiten in het kader van implementatie uitgesteld en zijn de middelen die in 2021 met dit doel ontvangen zijn, niet benut. Daarnaast zijn vanwege coronamaatregelen diverse projecten ten behoeve van de "ondertussengroep" vertraagd. De uitvoering van de Wet Inburgering is per 1 januari 2022 overgeheveld naar Regio Rivierenland door middel van het aangaan van een DVO. Regio Rivierenland voert deze werkzaamheden in 2022 voor ons uit. Vluchtelingenwerk zal in de eerste drie maanden van 2022 taken afronden en overdragen op basis van de contractafspraken 2021. Voor de werkzaamheden van Regio Rivierenland en Vluchtelingenwerk is € 62.000 nodig, die kan worden gedekt door middelen van 2021 te bestemmen voor 2022. U wordt voorgesteld om € 62.000 te bestemmen voor 2022, zodat deze groep de geplande ondersteuning kan blijven ontvangen.

Bijzondere bijstand (€ 186.000 incidenteel voordeel)

In 2021 is in totaal € 173.632 (niet geoormerkte) extra rijksbijdrage ontvangen in verband met de coronacrisis. Het rijk verwachtte extra aanspraak op bijzondere bijstand (coronacompensatie € 6.684) en de tijdelijke regeling TONK (€ 166.948). De landelijke verdeling lijkt gebaseerd op inwoneraantallen en niet op daadwerkelijke economische omstandigheden in de regio. In de praktijk bleek het aantal aanvragen naar aanleiding van de coronamaatregelen in Neder-Betuwe zeer beperkt. Er zijn enkele

schrijnende casussen gesignaleerd, maar het door het rijk toegekende bedrag is bij lange na niet nodig geweest. Wij rekenen erop dat eventuele nadelige effecten op de arbeidsmarkt (zoals baanverlies en faillissementen) zich met vertraging zullen voordoen. En daarmee verwachten we een eventuele toename in aanvragen Bijzondere bijstand ook pas in 2022 en verder. Om deze toename in 2022 te kunnen opvangen, wordt u voorgesteld om € 10.000 te bestemmen voor 2022.

Overige kleine verschillen (€ 18.000 voordeel)

Behoeven geen toelichting.

Investerings

Programma: 5 WMO. Jeugd en Participatiewet						
	Startjaar	Investerings bedrag x € 1000	Uitgaven tot 31-12-2021	Restant per 31-12-2021	Voortgang	
					Beleidsmatig	Financieel
Geen						

Programma 6 Onderwijs, sport en welzijn

Missie

Iedereen moet zich kunnen ontplooiën en welbevinden

De wijze waarop jonge inwoners zich ontplooiën is voor ieder kind en iedere jongere verschillend. Onze ambitie is om voor deze jonge inwoners randvoorwaarden te creëren, waarbinnen zij zich optimaal kunnen ontwikkelen op hun weg naar volwassenheid. Opleiding, vrijetijdsbesteding, talentontwikkeling, zorg en ondersteuning zijn daarbij van groot belang. De kernen blijven levende gemeenschappen, waar mensen elkaar op allerlei manieren ontmoeten en bijstaan. Investeren in onderwijs, sport en cultuur draagt bij aan de sociale cohesie binnen de dorpen. Dit leidt ertoe dat de inwoners zich thuis (blijven) voelen in de (kernen van de) gemeente.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

Algemeen

- [Raadsvisie 2030 \(2019\)](#)
- [Coalitieprogramma 2018–2022: 'Samen bouwen aan ruimte voor de samenleving' \(2018\)](#)
- [Visie Lokaal Sociaal Beleid 2012-2020 \(2012\)](#)
- [Beleidsnota Welzijn in Neder-Betuwe \(2017\)](#)
- [Integrale Beleidsnota Sociaal Domein "Samen verder op de ingeslagen weg" 2021 - 2024 \(2021\)](#)
- [Algemene subsidieverordening gemeente Neder-Betuwe \(2019\)](#)
- [Nadere regel subsidies voor vrijwilligersorganisaties \(2019\)](#)
- [Nadere regel gebouwsubsidie voor dorpshuizen 2020 - 2022 \(2020\)](#)
- [Strategische visie accommodatiebeleid \(2010\)](#)

Onderwijs/leesbevordering

- [Verordening Voorziening huisvesting onderwijs \(2015\)](#)
- [Verordening leerlingenvervoer \(2015\),](#)
- [Beleidsregels leerlingenvervoer \(2020\)](#)
- [Subsidieregeling Kindgebonden financiering voorschoolse educatie Neder-Betuwe \(2020\)](#)
- [Nadere regel subsidie voorschoolse educatie Neder-Betuwe \(2019\)](#)
- [Beleidsplan voor- en vroegschoolse educatie 2019-2022 Neder-Betuwe \(2019\)](#)
- [Beleidsregels handhaving kinderopvang Neder-Betuwe \(2018\)](#)
- [Beleidskader toezicht en handhaving kinderopvang Neder-Betuwe 2018 \(2018\)](#)
- [Integraal Huisvestingsplan onderwijs \(2019\)](#)
- [Uitvoeringsplan IHP financieel \(2021\)](#)
- [Convenant uitvoering bibliotheekwerk 2019 t/m 2022 "Samen maken we de bieb" \(2018\)](#)
- [Subsidieverordening Basisbibliotheek Neder-Betuwe \(2007\)](#)
- [Statuten "Stichting Fluvium Openbaar Onderwijs" \(2018\)](#)
- [Nadere regel subsidie kinderopvang op grond van sociaal-medische indicatie Neder-Betuwe \(2019\)](#)

Sport

- Project combinatiefuncties/buurtsportcoaches (2012) en uitvoeringskader buurtsportcoaches/cultuurcoaches (2016)
- [Sport en Beweeg visie Neder-Betuwe 2019-2030 \(2019\)](#)
- [Monitor Neder-Betuwe Bloeit! 2019-2024 \(2020\)](#)
- [Nadere regel projectsubsidie sportstimulering 2019-2022 \(2019\)](#)
- [Beheerplan onderhoud sportvelden 2016-2025 \(2019\), Beheerplan duurzaam meerjarenonderhoud gemeentelijke gebouwen 2018-2021 \(2017\)](#)

Thema's

6.1 Leefbaarheid

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Een doelmatig accommodatiebeleid dat aansluit op de behoeften van inwoners en maatschappelijke partijen. Accommodaties moeten zelfvoorzienend zijn

- De dorpshuizen in overleg met hun besturen toekomstbestendig houden door: het vervolgen van de jaarlijkse bijeenkomst met de dorpshuizen;
 - ondersteuning van de besturen bij hun exploitatie met advies, kennisuitwisseling en onderlinge samenwerking;
 - een subsidieregeling voor onderhoud en verbetering voor dorpshuizen. Besturen kunnen een bijdrage krijgen voor onderhoud,
- duurzaamheidsmaatregelen en het verbeteren van de toegankelijkheid als zij daarvoor zelf geen dekking hebben. De regeling is tijdelijk tot aan 2022.
- Een plan van aanpak integraal accommodatiebeleid per kern opstellen. We starten met een tweetal kernen voor een verbetering van de leefbaarheid en burgerparticipatie. De briefkaartenopbrengst van de omgevingsvisie geeft hiervoor richting.
- Het accommodatiebeleid Dodewaard/herontwikkeling De Eng krijgt steeds meer vorm: een werkgroep van bewoners en de gemeente stelt een plan voor een nieuwe dorpshuisfunctie/MFC op. In 2021 wordt een voorstel aan de raad worden voorgelegd ter besluitvorming. Met de werkgroep is afgesproken dat in fase A wordt gewerkt aan een inhoudelijk plan inclusief Oexploitatie. In fase B wordt dit plan concreet uitgewerkt in een te realiseren bouwplan.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting
		Het traject 'accommodatiebeleid in relatie tot leefbaarheid' kon in 2021 niet worden uitgevoerd, vanwege de coronamaatregelen. De start en de uitvoering vragen om fysieke aanwezigheid. Ten opzichte van de begroting is er sprake van financiële afwijkingen op het taakveld Culturele presentatie, -productie en -participatie, die nader worden verklaard onder 'Wat heeft het gekost?'.

Ontwikkelingen?

Dorpshuisfunctie / MFA Dodewaard

Bij de realisatie van de multifunctionele accommodatie (MFA) zijn in 2021 beide basisscholen aangesloten. De gemeente heeft bij de uitwerking van dit project in fase B een regisserende rol. Fase B levert een plan en een Programma van Eisen op die in 2022 aan de raad worden aangeboden.

6.2 Huisvestingsplan scholen

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Adequaat aanbod van onderwijs zo dicht mogelijk bij onze kinderen

- Mogelijkheden verkennen voor (integrale) kindcentra.
- Uitwerken duurzaamheids- en gezondheidsmaatregelen schoolgebouwen inclusief mogelijkheden voor financiering en subsidie.
- Conform raadsbesluit september 2020 worden de voorgestelde huisvestingsscenario's uitgewerkt in het uitvoeringsplan IHP en vervolgens voortvarend opgepakt. Het betreft de volgende scenario's: renovatie Hervormde School, nieuwbouw VCOG-school in Kesteren, vervangende nieuwbouw/renovatie De Hien en De Bellefleur, uitbreiding Pantarijn en De Wegwijzer en meewerken aan het huisvesten van een VCOG-school in Dodewaard.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting
		Er is sprake van financiële afwijkingen, die voornamelijk worden veroorzaakt door incidentele uitgaven om het schoolgebouw aan de Tollenhof 1 weer - tijdelijk - geschikt te maken voor het onderwijs in Kesteren. Verder wordt verwezen naar de verklaring onder "Wat heeft het gekost?".

Ontwikkelingen?

Dorpshuisfunctie / MFA Dodewaard

Zie thema 6.1 Leefbaarheid.

6.3 Subsidies

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Kernactiviteiten van verenigingen en maatschappelijke organisaties moeten zelfvoorzienend zijn

- Flexibiliteit bij het subsidie-instrument: uitvoering van bestaand beleid met meer inzet op resultaten. Vrijwilligersorganisaties krijgen een bijdrage voor de activiteitenkosten.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting
		Zie voor toelichting onderdeel "wat heeft het gekost" programma 6 Taakveld 5.3 Culturele presentatie, -productie en -participatie

Ontwikkelingen?

Er zijn geen actuele ontwikkelingen.

6.4 Sport en beweeg voorzieningen

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Afname Sociaal-economische Gezondheidsverschillen en bevorderen sociale omgang

- Uitrollen van de pilot Vitaal sportpark Dodewaard conform startnotitie. We beogen een vitaal sportpark door samenwerking van sportverenigingen zodat er op sportpark De Eng meer gebruik en meer variëteit in activiteiten komt.

Langetermijnvisie ontwikkelen met betrekking tot sport en bewegen

- Begeleiding sportclubs bij subsidieaanvragen uit bovenregionale fondsen in samenwerking met de sportkoepel in het kader van Open Sportclub of Vitaal Sportpark.
- Continueren van de inzet van buurtsportcoaches.
- Ondersteuning accommodaties sportclubs door garant te staan voor leningen en door het verstrekken van SVn duurzaamheidsleningen.
- Afronden plan van aanpak langetermijnvisie sport- en beweegvoorzieningen, die inzicht geeft in de grenzen aan de verantwoordelijkheid van de gemeente op het gebied van bewegen en sport (accommodaties). Daarbij worden het landelijke sportakkoord en de harmonisatie van de huurtarieven/onderhoudsbijdrage (nieuwe subsidiesystematiek) betrokken.
- De rijksoverheid wil sport en bewegen stimuleren door de samenwerking van alle betrokken partijen (lokaal en regionaal) te bevorderen. Ook Neder-Betuwe heeft daartoe een intentieverklaring (voor een lokaal Sportakkoord) getekend.

Sportverenigingen beschikken over voldoende velden, zodat leden kunnen trainen c.q. bewegen en kunnen deelnemen aan de voetbal- en/of korfbalcompetitie

- De uitdaging om op sportpark De Leede in Kesteren een extra sportveld te realiseren, is uitgewerkt in verschillende ontwerpen. Er zijn scenario's uitgewerkt, die een derde voetbalveld mogelijk kunnen maken, inclusief een stappenplan voor de herinrichting. In 2021 wordt een voorstel aangeboden aan de raad. Vanaf 2022 is gereserveerd budget ook beschikbaar voor de uitvoering.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting
		In de Bestuursrapportage najaar 2021 is reeds gemeld dat de activiteiten op het Vitaal sportpark onder leiding van de sportparkbegeleider en verenigingsondersteuner een boost hebben gekregen na de zomervakantie. Er zijn sindsdien allerlei activiteiten georganiseerd in samenwerking met lokale partners, waarmee het Vitaal Sportpark meer en meer vorm krijgt. Begeleiding van sportclubs bij subsidieaanvragen uit bovenregionale fondsen is niet aan de orde geweest in 2021. In 2021 waren geen verzoeken van verenigingen voor een SVn Duurzaamheidslening. Het plan van aanpak langetermijnvisie was in 2021 ondergeschikt aan corona-ondersteuning en actuele vragen en taken vanuit de dagelijkse praktijk. De herinrichting van sportpark De Leede vordert: een ontwerp voor de herinrichting is gereed. Een raming wordt voorbereid, waarbij rekening wordt gehouden met vervuilde ondergronden en huidige eisen voor aanleg. Ten opzichte van de begroting is er sprake van een financiële afwijking, onder meer op bevordering sportdeelname en op de sportaccommodaties. Zie voor een nadere verklaring 'Wat heeft het gekost?'.

Ontwikkelingen?

Het lokale Sportakkoord is onder de naam Lokaal Akkoord Neder-Betuwe Bloeit! uitgebreid met lokale doelstellingen en ambities uit het Nationaal Preventieakkoord. Dit heeft geleid tot een Breed Leefstijlakoord: een samenvoeging van het lokale Sportakkoord en het lokale Preventieakkoord van Neder-Betuwe. Hiermee wordt uiting gegeven aan onze visie dat sport, bewegen, preventie en een gezonde leefstijl nauw met elkaar verbonden zijn. Sinds april 2021 werken de buurtsportcoaches onder de naam 'Samen in beweging!'.

6.5 Laaggeletterdheid

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Terugdringen laaggeletterdheid

- Bespreekbaar maken van laaggeletterdheid door voorlichting te geven en er aandacht aan te besteden via bijvoorbeeld de gemeentelijke communicatiekanalen.
- De dienstverlening van de Bibliotheek Rivierenland gebruiken om kinderen en volwassenen te bereiken en zo de kans op laaggeletterdheid te verkleinen.
- In de Week van Lezen en Schrijven (voorheen Week van de Alfabetisering) extra aandacht besteden aan laaggeletterdheid en de aanpak ervan.
- Promoten van de locaties waar mensen terecht kunnen om hun taal-, reken- en/of computervaardigheid te verbeteren. Meer samenhang creëren en wellicht meer locaties/activiteiten realiseren.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting

Ontwikkelingen?

Lokaal uitvoering geven aan de regionale vervolgaanpak laaggeletterdheid 2020-2024

Het bereiken van meer deelnemers en daarvan ook meer uit de NT1-doelgroep (inwoners met Nederlands als moedertaal) is een doel uit de regionale vervolgaanpak laaggeletterdheid 2020-2024. Het regionale jaarplan laaggeletterdheid, waarin het thema geld centraal stond, is vertaald naar een lokaal plan van aanpak. Eén van de doelen, die hierin stond, is het openen van een tweede leerpunt in Neder-Betuwe, met specifieke aandacht voor het bereiken van de NT1-doelgroep. Eind 2021 zijn de voorbereiding getroffen om in 2022 te kunnen starten met dit leerpunt. Verder is in de Bestuursrapportage najaar 2021 reeds gemeld dat wij deelnemen aan het Taalakkoord Rivierenland 2021-2024.

6.6 Onderwijs

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Vormgeven aan lokaal onderwijs- en jeugdbeleid via de Lokale Educatieve Agenda (LEA)

- Met het onderwijs en de kinderopvang in de LEA samenwerken aan gezamenlijke thema's zoals het bestrijden van onderwijsachterstanden, passend onderwijs, leerplicht en voortijdig schoolverlaten, voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en aansluiting van jeugdhulp op onderwijs.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting

Ontwikkelingen?

Nationaal Programma Onderwijs

In de Bestuursrapportage najaar 2021 bent u reeds geïnformeerd over het Nationaal Programma Onderwijs, waarin gemeenten en het onderwijs middelen vanuit het rijk ontvangen om mogelijke onderwijsvertragingen in te halen die kinderen opliepen tijdens de coronapandemie. Meer informatie staat onder thema 5.6 Jeugdzorg.

Pilots jeugdhulp in de school

Deze ontwikkeling wordt nader toegelicht onder thema 5.6 Jeugdzorg.

6.7 Voor- en vroegschoolse Educatie

Wat wilden we bereiken en wat zouden we daarvoor doen?

Alle peuters hebben toegang tot voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en zijn voorbereid op het basisonderwijs

- Afspraken maken met de kindercentra en de basisscholen over de resultaten van VVE, overdracht van peuteropvang naar basisschool, doorgaande leerlijnen en ouderbetrokkenheid.
- Met voorschoolse educatie de ontwikkeling van peuters stimuleren op meerdere gebieden zoals taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling.
- Ouders stimuleren om gebruik te maken van het aanbod van voorschoolse educatie voor hun kind door informatieverstrekking en advisering vanuit het consultatiebureau en door het organiseren van themagerichte voorlichtingsbijeenkomsten door de kinderopvangaanbieders.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting
		Ten opzichte van de begroting is er sprake van een incidenteel voordeel dat nader wordt verklaard onder 'Wat heeft het gekost?'. Dit budget wordt gedeeltelijk bekostigd vanuit rijksmiddelen voor onderwijsachterstandenbeleid (OAB) en gedeeltelijk vanuit algemene middelen. In 2021 hebben wij alle kosten kunnen dekken vanuit de OAB-middelen, waardoor de algemene middelen vrijvallen.

Ontwikkelingen?

In de Bestuursrapportage najaar 2021 is reeds gemeld dat Bibliotheek Rivierenland in het kader van taalontwikkeling en leesbevordering in Neder-Betuwe is gestart met het project 'Gezinsaanpak'. Ook is in de bestuursrapportage gemeld dat er enkele projecten in ontwikkeling zijn voor een nauwere samenwerking tussen de kinderopvang en het basisonderwijs.

Overige ontwikkelingen

Er zijn verder geen actuele ontwikkelingen binnen dit programma.

Beleidsindicatoren

Naam Indicator:	Eenheid:	Bron:		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Absoluut verzuim (leerlingen 5 - 18 jaar)	aantal per 1.000 leerlingen	Ingrado	NB	0,00	4,10	2,50	2,30	3,00	3,70	
			L	0,00	1,80	1,80	1,90	2,40	2,70	
Relatief verzuim (leerlingen 5 - 18 jaar)	aantal per 1.000 leerlingen	Ingrado	NB	23,00	20,00	12,00	11,00	7,00		
			L	29,00	27,00	27,00	23,00	26,00		
Voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv- ers)	percentage		NB	1,70	1,20	1,40	1,10	1,40	0,80	
			L	1,70	1,70	1,80	1,90	2,00	1,70	
Niet sporters (vanaf 19 jaar)	percentage RIVM		NB		63,00				62,80	
			L		48,70				49,30	

NB = Neder-Betuwe

L = Landelijk

Wat heeft het gekost?

Programma: P6 Onderwijs, Sport en Welzijn				
Bedragen x € 1.000,-	Begroting 2021		Rekening 2021	Verschil Begr. na wijz. / Rekening
	Voor wijziging	Na wijziging		
Lasten	5.757	7.149	6.624	-525
Baten	-1.472	-2.779	-2.303	475
Exploitatieresultaat	4.285	4.370	4.321	-49

+ = nadeel - = voordeel

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting (incidenteel nadeel € 38.000)

Binnen dit taakveld is sprake van diverse budgetafwijkingen die onder aan de streep resulteren in een incidenteel nadeel van € 38.000 dat onderstaand wordt toegelicht.

Er is een incidenteel voordeel van € 26.000 op gemeentelijke belastingen en waterschapslasten. Deze lasten lagen ruim 18,5% lager dan begroot. In 2022 zal de raming worden aangepast aan het verwachte benodigde bedrag. Er is een incidenteel nadeel van ruim € 85.000 op het oude schoolgebouw aan de Tollenhof in Kesteren. Met ingang van 2021 heeft dit gebouw een functie gekregen als tijdelijk schoolgebouw om een tekort aan onderwijsruimten weg te nemen voor drie scholen (basisschool De Wegwijzer, basisschool Seba school en VO instelling Pantarijn). In tegenstelling tot de verwachting dat de drie scholen pas in het schooljaar 2022/2023 alle schoollokalen zouden claimen, vond dit door een lokalentekort al in het schooljaar 2021/2022 plaats. Dit vroeg om versnelde en onvoorziene maatregelen om het inmiddels afgeschreven gebouw weer geschikt te maken voor gebruik conform de huidige maatstaven voor gebruik en veiligheid. In een raadsinformatiebrief van 23 augustus 2021 (RIB-50) bent u hierover geïnformeerd. Volgens het principe sober en doelmatig zijn meerjarig beperkte budgetten beschikbaar. Wij hadden de verwachting dat de budgetten krap maar mogelijk toereikend zouden zijn. Helaas hebben onvoorziene maatregelen (onder meer in de nazorg) zowel op projectmatige zaken als de reguliere exploitatie en stijgende prijzen van diensten en materialen geleid tot dit incidenteel nadeel.

Er is een incidenteel voordeel van € 23.000, ook op het oude schoolgebouw aan de Tollenhof, waardoor bovengenoemd incidenteel nadeel deels wordt gedrukt. Het incidentele voordeel betreft verhoogde inkomsten uit de versnelde verhuur van lokalen en het gebruik van de gymzaal.

Tot slot tellen overige kleine verschillen op dit taakveld op tot een incidenteel nadeel van € 2.000. Deze behoeven geen toelichting.

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken (incidenteel voordeel € 69.000)

Binnen dit taakveld is sprake van een incidenteel voordeel van € 69.000 als resultaat van een incidenteel voordeel op Peuteropvang en VVE en een incidenteel nadeel op overige kleine verschillen. Op Peuteropvang en VVE is een incidenteel voordeel van € 84.000. Dit budget wordt gedeeltelijk bekostigd vanuit rijksmiddelen voor onderwijsachterstandenbeleid (OAB) en gedeeltelijk vanuit algemene middelen. In 2021 hebben wij alle kosten (€ 465.359) kunnen dekken vanuit de OAB-middelen (€ 740.531 in 2021), waardoor de algemene middelen vrijvallen. De OAB-middelen die in een jaar overblijven (€ 275.171), worden op de balans gereserveerd in derdengelden, voor uitgaven in 2022 of terugbetaling aan het rijk.

Overige kleine verschillen op dit taakveld tellen op tot een incidenteel nadeel van € 15.000 en behoeven geen toelichting.

Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering (incidenteel voordeel € 15.000)

Binnen dit taakveld is sprake van diverse budgetafwijkingen die onder aan de streep resulteren in een incidenteel voordeel van € 15.000 dat onderstaand wordt toegelicht.

Er is een incidenteel voordeel van € 10.000 op Bevordering sportdeelname en een incidenteel voordeel van € 26.000 op Combinatiefuncties. Deze voordelen zijn met name ontstaan doordat een aantal activiteiten en events en projecten onder uitvoering van de buurtsportcoaches geen doorgang konden vinden als gevolg van de coronamaatregelen en doordat er dit jaar geen scholing en/of cursussen zijn bekostigd voor de buurtsportcoaches.

Er is een incidenteel nadeel van € 21.000 op de subsidieregeling Specifieke uitkering stimulering sport. Onze aanvraag voor 2021 is niet volledig toegekend. Op basis van de beschikking ontvangen gemeenten voor 2021 een compensatie van 76,94% in plaats van 100% die is aangevraagd (nadeel € 11.491). Daarnaast is er in werkelijkheid in 2021 minder uitgegeven dan bij de aanvraag gedacht. Dit geeft een nadeel aan de batenkant op de compensatie (€ 9.713).

Naast bovengenoemde budgetafwijkingen is er een budgetafwijking met een budgettair neutrale uitwerking. Op Bevordering sportdeelname is een overschot van € 65.000 op de besteding van de ontvangen Specifieke uitkering Sportakkoord. De specifieke uitkering bedroeg in 2021 € 85.142,30, waarvan € 19.946,67 in 2021 is benut. Vanuit het ministerie is de mogelijkheid geboden om het onbenutte deel van deze specifieke uitkering in 2022 te besteden aan het sportakkoord en gezonde leefstijlinterventies als specifieke doelen. Dit bedrag wordt op de balans gereserveerd in derdengelden.

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties (incidenteel nadeel € 45.000)

Binnen dit taakveld is sprake van diverse budgetafwijkingen die onder aan de streep resulteren in een incidenteel nadeel van € 45.000 dat onderstaand wordt toegelicht.

Er is een incidenteel nadeel van € 80.000 op de inkomsten van verhuur gemeentelijke gebouwen en bijdrage energielasten, binnen- en buitensportvoorzieningen. Dit zijn de gedeerde inkomsten als gevolg van verminderd gebruik en/of sluiting vanwege coronamaatregelen.

Er is een incidenteel voordeel van € 38.000, waarmee bovenstaand nadeel deels wordt opgevangen. Voor de derving van de vaste verhuur hebben wij aanspraak kunnen doen op de regeling Tegemoetkoming Verhuurders Sportaccommodaties (TVS) 2021.

Er is een incidenteel nadeel van € 8.000 op de subsidieregeling Specifieke uitkering stimulering sport. Onze aanvraag voor 2021 is niet volledig toegekend. Op basis van de beschikking ontvangen gemeenten voor 2021 een compensatie van 76,94% in plaats van 100% die is aangevraagd (€ 6.381 nadeel). Daarnaast is er in werkelijkheid in 2021 minder uitgegeven dan bij de aanvraag gedacht. Dit geeft een nadeel aan de batenkant op de compensatie (€ 20.059). Tot slot hebben wij de definitieve beschikking over 2020 ontvangen, waarbij er alsnog een toekenning van 100% compensatie over 2020 heeft plaatsgevonden (€ 18.785 voordeel).

Tot slot tellen overige kleine verschillen op dit taakveld op tot een incidenteel voordeel van € 5.000. Deze behoeven geen toelichting.

Taakveld 5.3 Culturele presentatie, -productie en -participatie (incidenteel voordeel € 49.000 in 2021 en incidenteel voordeel € 26.000 in 2022)

Binnen dit taakveld is sprake van diverse budgetafwijkingen die onder aan de streep resulteren in een incidenteel voordeel van € 49.000 in 2021 en een incidenteel voordeel in 2022.

Er is een incidenteel voordeel van circa € 99.000 op Overige subsidies sociaal domein. In het algemeen geldt dat er in 2021 minder aanvragen voor activiteitsubsidie zijn gedaan.

Daarnaast bestaat dit incidentele voordeel op subsidies hoofdzakelijk uit extra middelen compensatie corona die wij in de septembercirculaire 2021 hebben ontvangen voor lokale cultuur corona steun en

buurt- en dorpshuizen corona steun. Voor de instandhouding van onze culturele infrastructuur wordt op dit moment een nadere regel opgesteld, waarvoor de uitgaven in 2022 zullen plaatsvinden. In de bestuursrapportage najaar 2021 hebben wij hiervoor reeds middelen laten bestemmen, die wij hebben ontvangen in de decembercirculaire 2020. Vanuit de extra middelen die wij in de septembercirculaire 2021 hebben ontvangen, willen wij aanvullend een bedrag laten bestemmen, zodat wij ook onze dorpshuizen de financiële steun kunnen geven die zij nodig hebben. Daarom wordt voorgesteld om een bedrag van € 9.474 te bestemmen voor 2022.

In de decembercirculaire 2021 hebben wij nog eens € 43.097 ontvangen, waarover de raad is geïnformeerd in RIB-10 over de decembercirculaire 2021. Deze middelen staan verantwoord onder programma Algemene Dekkingsmiddelen taakveld 0-7 algemene uitkering gemeentefonds. Mocht er in de loop van 2022 wederom behoefte ontstaan aan coronacompensatie voor de culturele infrastructuur of dorpshuizen, dan zullen wij hiervoor opnieuw een nadere regel opstellen en hiervoor de benodigde middelen aanvragen.

Er is een incidenteel nadeel van € 26.000 op inhuur personeel derden. Uit voorzorg zijn in de bestuursrapportage najaar 2021 middelen naar 2022 doorgeschoven ten behoeve van fase B van het project MFA in Dodewaard. Het vlot verlopen van het proces in de laatste maanden van 2021 heeft voor uitgaven voor advies en externe expertise in 2021 gezorgd. Omdat de uitgaven nu gedeeltelijk al in 2021 zijn gedaan resulteert dit in een nadeel voor 2021. En omdat deze uitgaven al in 2021 zijn gedaan kan een deel van het doorgeschoven budget 2021 naar 2022 incidenteel vrijvallen (in de eerste bestuursrapportage 2022). Dit resulteert in een incidenteel voordeel voor 2022 van € 26.000.

Er is een incidenteel nadeel van € 12.000 op gebouwenbeheer, omdat we een aantal kosten hebben gemaakt, die niet waren begroot, te weten: advies- en inspectiekosten ten behoeve van het Beheerplan duurzaam meerjarig onderhoud gemeentelijke gebouwen 2022-2025, de implementatie van de norm NEN 3140 voor beheer en onderhoud aan elektrische installaties en ventilatieproblematiek in relatie tot Covid-19. Ook is een beperkte investering gedaan in Verenigingshal De Eng in Dodewaard, zodat deze vanaf september kan worden gebruikt door het 'Huis van Dodewaard'.

Er is een incidenteel nadeel van € 21.000 op verhuur gemeentelijke gebouwen. Dit is de gederfde huur als gevolg van verminderd gebruik en/of sluiting vanwege coronamaatregelen.

Tot slot tellen overige kleine verschillen op dit taakveld op tot een incidenteel voordeel van € 9.000. Deze behoeven geen toelichting.

Overige taakvelden kleine verschillen € 1.000 nadeel
behoeven geen toelichting.

Investerings

Programma: 6 Onderwijs, Sport en Welzijn						
	Startjaar	Investerings bedrag x € 1000	Uitgaven tot 31-12-2021	Restant per 31-12-2021	Voortgang Beleidsmatig	Financieel
Inv zonnepaneel de Eng	2018	17		17		
In het kader van een nieuw te vormen MFA is in overleg met portefeuillehouder besloten om terughoudend te zijn met grootschalige investeringen, zoals het uitbreiden van het aantal zonnepanelen op de dakvlakken van sporthal De Eng. Derhalve zowel financieel als beleidsmatig nog in afwachting van eventuele vervolgstappen.						
Inv zonnepaneel sportzaal de Linie	2018	17		17		afsluiten
Vanwege gestaakte ambities m.b.t. het plaatsen van een warmtepomp op basis van tegenvallende pilotresultaten bij gymzaal Echteld en sporthal De Leede is vooralsnog afgezien van het plaatsen van aanvullende zonnepanelen, omdat de noodzaak niet direct aanwezig is. Indien in de toekomst het plaatsen van aanvullende zonnepanelen aan de orde komt dan zal tzt er een nieuwe krediet voor aangevraagd worden.						
INV Lucht/water warmtepomp De Leede	2019	53	50	2		afgesloten 2020
Renovatie de Snellenburg 2018-2020	2018-2020	151	123	28		afsluiten
groot onderhoud de Dijkwetters PV/WP	2018-2020	88		88		afsluiten
Momenteel wordt het gebouw tijdelijk gebruikt door de bibliotheek totdat deze gehuisvest kan worden in de nieuw te vormen MFA. Daarna zal de vraag beantwoord moeten worden of het gebouw voor herbestemming, afstoting of sloop in aanmerking komt. Dit vormt de aanleiding dat terughoudend wordt omgegaan met grootschalige investeringen. IN 2021 geen uitgaven geweest. Krediet kan worden afgesloten.						
Accommodatiebeleid Dodewaard / Herontwikkeling De Eng	2019	550		550		
De investering voor deze herontwikkeling loopt; verzoek van de raad om deze ontwikkeling te combineren met bouw 2 basischolen erbij, zorgt voor vertraging van de eerdere planning. Medio 2022 volgt het PVE met budgetvoorstel, volgen in 2023-2024 de eerste investeringen. Resultaat is niet gewijzigd, maar project heeft wel vertraging.						
Vernieuwbouw/uitbreiding Hervormde school Opheusden	2019	1.145	668	477		
Integraal huisvestingsplan met betrekking tot scholen (IHP)	2019	1.255	79	1.176		
In 2021 is gestart met het project vervangende nieuwbouw van de basischolen De Hien en De Bellefleur in Dodewaard als onderdeel van de MFA "De Eng". Een externe partij is gestart met het opstellen van de programma's van eisen. Hiervoor zijn in 2021 uitgaven gedaan. Het resterende beschikbare krediet zal als volgt worden ingezet, o.b.v. uitvoeringsplan IHP, vastgesteld door uw gemeenteraad op 24 september 2020: •€ 280.000 als voorbereidingskrediet voor de uitbreiding van het Pantarijn. In de raad van juli 2022 zal het definitieve krediet worden aangevraagd; •€ 437.000 als voorbereidingskrediet voor de vervangende nieuwbouw van De Hien en De Bellefleur. In de raad van juli 2022 zal het definitieve krediet worden aangevraagd; •€ 40.000 voor het laten uitbrengen van maatwerkadviezen in het kader van duurzame schoolgebouwen. Inmiddels is de opdracht verstrekt voor het laten opstellen van deze maatwerkadviezen; •€ 421.000 als voorbereidingskrediet voor de nieuwbouw van de VCOG-school in Kesteren. Naar verwachting zal medio 2023 het definitieve krediet worden aangevraagd. Naar verwachting wordt in mei 2022 goedkeuring ontvangen van het ministerie voor deze nieuwe school; •€ 15.000 voor een verkennend onderzoek naar de herinrichting van een voorzieningencluster in Kesteren. Dit onderzoek zal medio 2022 plaatsvinden.						
Stimulering maatschappelijk rendement	2019	500		500		
Renovatie sportvelden SVK 2021	2021	60		60		
<i>Toekomstige investeringen:</i>						
Renovatie sportvelden SVK 2022	2022	175		175		
Renovatie sportvelden Dodewaard	2024	60		60		
Renovatie sportvelden Echteld	2024	60		60		
Renovatie sportvelden SVK 2025	2025	10		10		
Extra veld Voetbalvereniging Kesteren	2022	350	2	348		
Totaal investeringsbedragen		4.490	923	3.567		

Mutaties in reserves

Programma: Onderwijs, Sport en Welzijn		Begroting 2021		Rekening	Vershil
Bedragen x € 1.000,-		Voor wijziging	Na wijziging	2021	Begr. na wijz. / Rekening
Reserve	Huisvesting van Lod. coll				
Toevoegingen		0	0	0	0
Onttrekkingen		-196	-196	-196	0
Totaal		-196	-196	-196	0

+ = nadeel - = voordeel

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Er is in Programma 6 Onderwijs, Sport en Welzijn geen verschil ontstaan in de mutaties in de reserve. Een toelichting is niet nodig.

Algemene dekkingsmiddelen, overhead, VPB en onvoorzien

Algemeen

Van het onderdeel algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting (VPB) en onvoorzien wijkt de opbouw af van die van de beleidsprogramma's. Dit onderdeel telt financieel wel mee voor de begroting en jaarrekening.

Algemene dekkingsmiddelen

Van het onderdeel algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting (VPB) en onvoorzien wijkt de opbouw af van die van de beleidsprogramma's. Het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, VPB en onvoorzien is wel onderdeel van het totale Programmaplan.

De omvang van de algemene dekkingsmiddelen en de toelichting daarop worden in dit hoofdstuk gepresenteerd. Algemene dekkingsmiddelen zijn middelen, die geen vooraf bepaald bestedingsdoel hebben. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld specifieke uitkeringen vanuit de rijksoverheid of de rioolheffing, waar ontvangsten en uitgaven direct aan elkaar zijn gekoppeld.

De volgende algemene dekkingsmiddelen zijn te onderscheiden:

- de algemene uitkering uit het Gemeentefonds;
- de lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is;
- beleggingen, deelnemingen en financieringsfunctie;
- verhuur en diensten van derden (het beheer van activa, die voor de openbare dienst bestemd zijn).

Deze inkomsten zijn vrij besteedbaar en om die reden niet rechtstreeks aan een programma toe te rekenen.

Het overzicht van de gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen

Overzicht van Algemene Dekkingsmiddelen 2021		Begroting 2021		Rekening
		Voor wijziging	Na wijziging	2021
Bedragen x € 1.000,-				
Lasten				
0-5	Treasury	146	-46	-75
0-61	OZB woningen	286	287	271
0-62	OZB niet-woningen	57	58	58
0-64	Belastingen overig	77	78	77
0-7	Alg.uitkeringen en ov. uitkeringen GF			
0-8	Overige baten en lasten	200		
Totaal Lasten		767	377	332
Baten				
Lokale heffingen (waarvan besteding niet gebonden is)				
0-61	OZB woningen	-3.424	-3.524	-3.529
0-62	OZB niet-woningen	-1.520	-1.580	-1.603
0-64	Belastingen overig	-1.721	-1.724	-1.725
Totaal		-6.666	-6.829	-6.857
Algemene uitkering				
0-7	Alg.uitkeringen en ov. uitkeringen GF	-33.710	-36.421	-37.259
Totaal		-33.710	-36.421	-37.259
Baten				
0-5	Treasury	-51	-51	-46
0-8	Overige baten en lasten		-729	-729
Totaal		-51	-779	-775
Totaal Baten		-40.427	-44.030	-44.891
Totaal Lasten en Baten		-39.660	-43.653	-44.559

Het bedrag van de gerealiseerde kosten van de overhead

Veel van onze werkzaamheden zijn gericht op onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners. Om dat adequaat en efficiënt te kunnen doen moet de interne dienstverlening en bedrijfsvoering binnen onze ambtelijke organisatie goed op orde zijn. Daar waar nodig nemen we maatregelen om de interne dienstverlening te verbeteren. Een belangrijk kenmerk voor het onderdeel Bedrijfsvoering is haar ondersteunende taak binnen de gemeentelijke organisatie.

De definitie van overhead formuleren we als volgt: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De kosten van de overhead zijn conform de Notitie Overhead verdeeld in elf categorieën. Voor elk van deze categorieën is in het onderstaande schema de raming en realisatie weergegeven. Vervolgens geven we aan waar we de kosten voor de overhead aan toegerekend zijn.

Categorie Overhead	Begroting 2021	Begroot na wijziging	Werkelijk	Vershil
Leidinggevende primair proces	€ 872.552	€ 890.402	€ 881.864	€ -8.538
Financiën, toezicht en controle	€ 976.943	€ 993.358	€ 884.237	€ -109.121
Personeelszaken	€ 1.160.485	€ 1.190.582	€ 1.323.178	€ 132.596
Inkoop	€ 36.000	€ 91.000	€ 91.000	€ 0
Communicatie en voorlichting	€ 312.020	€ 257.546	€ 208.932	€ -48.614
Juridische zaken	€ 239.187	€ 257.047	€ 251.364	€ -5.683
Bestuurszaken en bestuursondersteuning	€ 168.985	€ 352.768	€ 319.752	€ -33.016
Informatievoorziening en automatisering	€ 1.439.912	€ 1.760.266	€ 1.308.364	€ -451.902
Facilitaire zaken en huisvesting	€ 964.894	€ 959.479	€ 905.446	€ -54.033
Documentaire informatievoorziening	€ 323.418	€ 323.440	€ 286.722	€ -36.718
Managementondersteuning primair proces	€ 800.553	€ 686.509	€ 686.326	€ -183
Totaal	€ 7.294.948	€ 7.762.397	€ 7.147.186	€ -615.211
Doorverdeling van overhead				
Exploitatie	€ 6.830.769	€ 7.298.218	€ 6.643.886	€ -654.332
Grondexploitatie	€ 83.633	€ 83.633	€ 116.635	€ 33.002
Rioolheffing	€ 137.519	€ 137.519	€ 137.519	€ -
Ruimtelijke ontwikkeling (M3)	€ 243.027	€ 243.027	€ 249.146	€ 6.119
Totaal	€ 7.294.948	€ 7.762.397	€ 7.147.186	€ -615.211

In totaliteit bedroeg de overhead in 2021 € 7.147.186, dit is € 615.211 minder dan begroot voor 2021. Voor de verantwoording van dit verschil verwijzen wij u naar de analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening onder Algemene Dekkingsmiddelen (taakveld overhead € 654.000 voordeel) en Programma 3 Fysieke leefomgeving (taakveld ruimtelijke ordening en grondexploitatie € 39.000 nadeel), opgenomen onder de 3W-vraag "wat heeft het gekost".

Het bedrag voor heffing van de vennootschapsbelasting

In Nederland zijn overheidsondernemingen sinds 2016 belastingplichtig voor de Nederlandse vennootschapsbelasting. Uit jaarlijkse inventarisaties van de activiteiten binnen de reguliere exploitatie blijken geen VPB-plichtige (clusters van) activiteiten aanwezig te zijn. De inventarisatie wordt gebaseerd op de laatst vastgestelde jaarrekeningen. Daar waar binnen bepaalde clusters van activiteiten overschotten worden behaald, wordt niet voldaan aan de criteria voor toetreding tot VPB-ondernemerschap. De criteria om als ondernemer te kwalificeren, zijn:

- een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid;
- en deelname aan het economisch verkeer;
- en een winstogmerk/structurele overschotten.

Met name vanwege de laatste twee criteria vallen de meeste activiteiten binnen de gemeentelijke exploitatie buiten de VPB-plicht. Uitzondering hierop zijn de bouwgronden in exploitatie (BIE GREXEN).

Bij de VPB-vraag of er sprake is van door de gemeente te verrichten ondernemersactiviteiten is het antwoord voor de BIE GREXEN positief. Over de voordelige resultaten van BIE GREXEN is per 1-1-2021, afhankelijk van de hoogte van de jaarlijkse cashflow, een percentage van 16,5% tot een bedrag van € 200.000 verschuldigd als VPB. Daarboven bedraagt dit percentage 25% en wordt berekend over het jaarlijks winstsaldo van de mutaties in dat jaar.

De jaarlijkse cashflow is het verschil tussen gerealiseerde inkomsten en gerealiseerde uitgaven. Hiertoe wordt een fiscale exploitatiebegroting opgesteld, die volledig voldoet aan de wet- en regelgeving van de Wro- en Bro-uitgangspunten, de BBV voorschriften en de VPB wetgeving. Financiële effecten van de door de Belastingdienst in rekening gebrachte VPB komen ten laste van het gerealiseerde resultaat van de grondexploitatiebegroting van de betreffende BIE GREX projecten. In de laatste actualisatie per 1-1-2022 is rekening gehouden met de te verwachten af te dragen VPB voor zover van toepassing.

Afgelopen jaar zijn de aanslagen vennootschapsbelasting van de jaren 2016 t/m 2018 definitief door de Belastingdienst vastgesteld. In het verleden is voor de af te dragen vennootschapsbelasting een

verplichting opgenomen op basis van inschattingen. Nu de aanslagen definitief zijn vastgesteld voor de jaren 2016 t/m 2018 leidt dit tot een vrijval van de verplichting van € 13.928. Daarnaast kan op basis van de carry-back methode (= verrekening verliezen voorgaande jaar) nog een aanvullende teruggave vennootschapsbelasting over jaar 2018 tegemoet worden gezien. Dit gebeurt pas nadat de aanslag over jaar 2019 definitief door de Belastingdienst is vastgesteld. In de jaarstukken 2019 is al rekening gehouden met een bedrag van € 37.784, maar de te verwachten teruggave over jaar 2018 komt nu uit op € 67.410. Hierdoor ontstaat er nog een voordeel van € 29.626.

In totaliteit is dus € 43.554 als voordeel te melden in de jaarstukken 2021. Op basis van de cijfers over jaar 2021 is er geen belasting verschuldigd. Dit komt o.a. doordat er nog te verrekenen verliezen zijn uit het verleden.

Het bedrag voor onvoorzien

De raming voor onvoorziene uitgaven is een wettelijk verplichte uitgavenpost. Voor 2021 en verder is voor onvoorziene uitgaven een bedrag opgenomen van € 50.000. Zie onderstaande tabel. Het niet benutte deel van € 32.000 van de post onvoorzien 2021 valt vrij in het jaarrekeningresultaat en ziet u terug in de toelichting bij het onderdeel 'Wat heeft het gekost'.

Bestedingen en verloop van het budget onvoorziene uitgaven:			
	Begroting 2021	Besteed budget	Restant budget
Budget onvoorzien 2021	50.000	18.000	32.000

Programma:	Begrotingsw. in raadsvergadering d.d.	Bedrag:	Onderwerp:	
6	Meibrief 2021	8-7-2021	18.000	Onderzoek klimaatventilatie Lodenstein College
		Totaal:	18.000	

Overige ontwikkelingen

Er zijn geen actuele ontwikkelingen.

Beleidsindicatoren

Naam Indicator:	Eenheid:	Bron:		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Euro	Coelo	NB	0,00	0,00	0,00	840,00	855,00	910,00	934,00
			L	0,00	0,00	0,00	712,00	726,00	767,00	799,00
Gemiddelde WOZ waarde cijfer		CBS/COELO	NB	215,00	213,00	224,00	232,00	247,00	261,00	283,00
			L	206,00	209,00	217,00	230,00	248,00	270,00	
Demografische druk	percentage	CBS	NB	79,80	80,80	81,40	82,50	82,20	81,90	81,50
			L	67,90	68,50	69,00	69,60	69,80	70,00	70,10
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	Euro	COELO	NB	766,00	780,00	796,00	800,00	818,00	867,00	912,00
			L	637,00	651,00	644,00	649,00	669,00	700,00	733,00
Formatie	aantal per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	NB	0,00	0,00	5,17	5,01	5,76	5,97	5,84
			L	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bezetting	aantal per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	NB	0,00	-1,00	4,49	4,43	4,96	5,14	5,02
			L	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Apparaatskosten	cijfer	Eigen gegevens	NB	0,00	0,00	498,00	495,00	576,00	557,00	567,00
			L	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Externe inhuur	cijfer	Eigen gegevens	NB	0,00	0,00	0,00	14,50	18,06	18,90	19,29
			L	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overhead	percentage	Eigen gegevens	NB	0,00	0,00	0,00	11,20	12,00	11,00	10,00
			L	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

NB = Neder-Betuwe

L = Landelijk

Verbonden partijen

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Welke beleidsdoelstellingen wilde de verbonden partij voor ons bereiken en wat zou de verbonden partij daarvoor doen?

Zorgen dat wij tegen zo min mogelijke kosten voor korte of lange periode financieringen kunnen krijgen

- De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting

Ontwikkelingen?

Er zijn geen actuele ontwikkelingen.

Regionaal Archief Rivierenland

Welke beleidsdoelstellingen wilde de verbonden partij voor ons bereiken en wat zou de verbonden partij daarvoor doen?

Beheer van de overgebrachte archiefbescheiden van de deelnemers

- Adequaar archiefbeheer: zorgen voor voldoende financiële middelen en faciliteiten om het archiefbeheer conform de wettelijke regels uit te voeren.
- Opleiding en faciliteiten medewerkers en vrijwilligers: medewerkers en vrijwilligers van het Regionaal Archief Rivierenland voldoende toerusten om het beheer op juiste wijze te doen.
- Toezicht en advisering: via periodiek overleg en het jaarlijkse inspectieverslag aan de raad verantwoording afleggen aan de deelnemende gemeenten.
- Dienstverlening: door het organiseren van tentoonstellingen, lezingen en andere geschiedkundige bijeenkomsten een breed publiek voorzien van een goede, klantvriendelijke dienstverlening. De ingebruikname van de applicatie MijnStudiezaal en de persoonlijke omgeving voor eigen historisch onderzoek bevorderen het gemak van het zoeken en bewaren van gegevens.
- Openbaarheid van archieven: het digitaal ontsluiten van documenten en gegevens bevordert de openbaarheid. Publicatie van archiefstukken is een vorm van actieve openbaarheid van het weergeven van oude documenten.

Resultaat/tijd	Middelen	Toelichting

Ontwikkelingen?

Er zijn geen actuele ontwikkelingen.

Wat heeft het gekost?

Programma: P7 Alg.Dekk.Midd, Overhead, VPB, ONV.				
Bedragen x € 1.000,-	Begroting 2021		Rekening 2021	Verskil Begr. na wijz. / Rekening
	Voor wijziging	Na wijziging		
Lasten	7.782	8.117	7.391	-727
Baten	-40.561	-44.471	-45.381	-910
Exploitatieresultaat	-32.779	-36.354	-37.990	-1.636

+ = nadeel - = voordeel

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Taakveld 0.4 Overhead (voordeel van € 654.000)

Personeelslasten (voordeel €211.000)

Binnen het taakveld Overhead is een voordeel ontstaan met betrekking tot de personeelslasten van in totaal € 220.000. Een bedrag van afgerond € 110.000 heeft betrekking op de aankoop van verlof, voormalig personeel, vergoedingen opleidingen/cursussen, inkomsten uit detachering en een ontvangen subsidie. Een bedrag van afgerond € 40.000 heeft betrekking op het meer kunnen toerekenen van overhead aan taakveld grondexploitaties. Een voordeel van afgerond € 61.000 heeft betrekking op het verschil van de vrijval vacaturegelden (1,37 miljoen) en de uitgaven inhuur derden (1,30 miljoen).

ICT & I+A programmagids & Informatiebeleidsplan (voordeel € 393.000)

De ICT-gerelateerde exploitaties resulteren in 2021 in een eenmalig voordeel van € 393.000. De verschillen zijn als volgt over de ICT budgetten verdeeld. Op ICT is er een voordeel van € 154.000 incidenteel, op I&A programmagids een voordeel van € 244.000 en het Informatiebeleidsplan een klein nadeel van € 5.000. De ambities voor 2021 zijn wederom te groot gebleken. Naast alle doorgeschoven en geplande projecten die opgepakt zouden worden, hebben we in 2021 ook te maken gehad met onderbezetting. Dit hebben we wel tijdelijk kunnen oplossen voor onze going concern werkzaamheden. Wat betreft de projecten is de ICT formatie te krap en is het in 2021 niet mogelijk geweest om projecten goed op te pakken en door te pakken. De middelen die daarvoor begroot waren willen we deels meenemen naar het jaar 2022 en dit onder andere gebruiken om in te huren om deze projecten op te kunnen pakken. € 237.000 willen we inzetten voor een opschoningsactie / inhaalactie in 2022. Hierdoor blijft over een incidenteel voordeel van € 156.000 (I&A Geo Informatie) in 2021 over.

Overige kleine verschillen op taakveld overhead(voordeel € 50.000)

Binnen het taakveld overhead zijn minimale overige kleine verschillen. Overige kleine verschillen betreffen een voordeel van € 50.000 en behoeven geen verdere toelichting.

Taakveld 0.7 Algemene uitkering gemeentefonds (voordeel van € 838.000)

Op dit taakveld is een incidenteel voordeel ontstaan van € 838.000 voor het jaar 2021. Ten eerste als gevolg van het positieve effect vanuit de decembercirculaire 2021. Zoals dit eerder is gemeld in een raadsinformatiebrief. Hieruit blijkt een positief incidenteel effect van € 968.000 voor 2021. Ten tweede is met betrekking tot de voorgaande jaren een incidenteel aanvullend voordeel te melden van € 35.000. Dit is het gevolg van (definitieve) afrekeningen van de algemene uitkering voorgaande jaren op basis van definitieve maatstaven en hoeveelheden die jaren later pas definitief worden vastgesteld. Per saldo verklaren deze twee onderdelen een positief incidenteel voordeel van € 1.003.000.

Naast deze twee verklaringen is er ook sprake van een incidenteel nadelig effect op basis van de afrekening van het ruimen van explosieven in het jaar 2021. Aangezien de lasten en baten uiteindelijk lager zijn uitgevallen dan geraamd ziet u op het taakveld algemene uitkering hiervan een nadeel

terugkomen van € 165.000. Het voordeel van lagere lasten ziet u terugkomen op taakveld openbare orde en veiligheid. Per saldo heeft het onderdeel ruimen van explosieven een nagenoeg neutraal effect in de jaarrekening 2021, echter vanwege de administratieve verplichting om de lasten en baten op afzonderlijke taakvelden te verantwoorden ziet u hier het effect op de algemene uitkering terugkomen.

In totaliteit is derhalve sprake van een incidenteel voordeel op het taakveld algemene uitkering van € 838.000 (€ 968.000 + € 35.000 - € 165.000) te melden over het jaar 2021.

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten (voordeel van € 32.000)

Het voordeel betreft het restant van de post onvoorzien 2021 dat niet benut is.

Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting (voordeel van € 44.000)

Afgelopen jaar zijn de aanslagen vennootschapsbelasting (VPB) van de jaren 2016 t/m 2018 definitief door de Belastingdienst vastgesteld. In het verleden is voor de af te dragen VPB een verplichting opgenomen op basis van inschattingen. Nu de aanslagen definitief zijn vastgesteld voor de jaren 2016 t/m 2018 leidt dit tot een vrijval van de verplichting van € 13.928. Daarnaast kan op basis van de carry-back methode (= verrekening verliezen voorgaande jaar) nog een aanvullende teruggave vpb over jaar 2018 tegemoet worden gezien. Dit geschiedt pas nadat de aanslag VPB over jaar 2019 definitief door de Belastingdienst is vastgesteld. In de jaarstukken 2019 is al rekening gehouden met een bedrag van € 37.784, maar de te verwachten teruggave over jaar 2018 komt nu uit op € 67.410. Hierdoor ontstaat er nog een voordeel van € 29.626. In totaliteit dus € 43.554 als voordeel te melden in 2021.

Overige taakvelden kleine verschillen (voordeel € 68.000)

Kleine verschillen op de overige taakvelden binnen dit programma laten een voordeel zien van afgerond € 68.000 en behoeven niet toegelicht te worden.

Investerings

Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, VPB en Onvoorzien						
	Startjaar	Investerings bedrag x € 1000	Uitgaven tot 31-12-2021	Restant per 31-12-2021	Voortgang Beleidsmatig	Financieel
Implementatie BGT	2017	112		112		
Met het instellen van het krediet werd beoogd een eigen BGT applicatie te ontwikkelen. In de afgelopen jaren zijn we er helaas niet in geslaagd dit te realiseren met name omdat de expertise niet in huis was. In 2021 is dit veranderd met de start van zowel een BGT als GEO specialist. De prioriteit zal daarom de komende periode liggen bij het goed inrichten van de interne processen. Daarna zal nogmaals bekeken worden of het een goed moment kan zijn om een eigen BGT applicatie te ontwikkelen. Omdat we nog niet weten wanneer dit precies zal zijn stellen voor het krediet af te sluiten en het restant budget vrij te laten vallen.						
Optimalisatie GEO applicaties	2017	45	18	27		
De optimalisaties van GEO applicaties is gerealiseerd. Er is echter wel een restantkrediet van 27.165. Het krediet kan worden afgesloten en het restantkrediet kan vrij vallen.						
I&A Gids 2020-2021 GEO ontwikkeling	2020	177	72	105		
Het project GEO ontwikkelen van de basisregistraties op onderdelen zoals, omzetten van inhoud naar oppervlakte, koppeling WOZ berichtenverkeer zijn uitgevoerd. Het krediet kan worden afgesloten en het restantkrediet kan vrij vallen.						
I&A Gids GT Connect	2021	33		33		
Het project GT connect konden we in 2021 niet verder uitvoeren omdat er een rechtszaak met de leverancier loopt. De bodemprocedure is eind januari 2022 afgerond. Als de VNG de rechtszaak wint volgt er nog een aanbesteding middels een minicompetitie. Dit kan nog een nieuwe leverancier opleveren. Als de VNG de rechtszaak verliest, zullen we verder moeten met de huidige leverancier.						
Op dit moment werken we met een verouderd telefooncentrale, waarbij we eigenlijk al die vertragingen rondom de VNG aanbesteding niet kunnen permitteren. We hebben dan ook besloten met instemming van de VNG om een eigen aanbesteding op te starten. Voor die aanbesteding is het nodig dat we het krediet van 33.000 meenemen naar 2022. We kunnen alleen nog niet starten. We dienen de uitkomst van de bodemprocedure af te wachten.						
Totaal investeringsbedragen		367	90	276		

Mutaties in reserves

Programma: Alg. Dekk.Midd., Overhead, VPB, Onv.zien		Begroting 2021		Rekening	Vershil
Bedragen x € 1.000,-		Voor wijziging	Na wijziging	2021	Begr. na wijz. / Rekening
Reserve	Algemene (bedrijfs)				
Toevoegingen		0	995	995	0
Onttrekkingen		-1.370	-3.194	-3.194	0
Reserve	Precario				
Toevoegingen		1.502	1.502	1.513	11
Onttrekkingen		-1.475	-1.475	-1.475	0
Totaal		-1.343	-2.172	-2.160	11

+ = nadeel - = voordeel

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Het geringe verschil behoeft geen verdere toelichting.

PARAGRAFEN

Paragraaf 1 Lokale heffingen

Algemeen

Conform artikel 10 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten bevat de paragraaf 'Lokale heffingen' de volgende zaken:

- het beleid rond de lokale heffingen;
- de geraamde inkomsten;
- een overzicht op hoofdlijnen van de lokale heffingen. Hieruit blijkt hoe we ervoor zorgen dat bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, de geraamde baten niet hoger uitvallen dan de geraamde lasten. Dit zijn de beleidsuitgangspunten voor de tariefstelling, waarop deze berekeningen gebaseerd zijn;
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid;
- een aanduiding van de lokale lastendruk. Dit is een overzicht van de belastingdruk en vergelijking met andere gemeenten.

Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Het totale pakket van de gemeentelijke belastingen en heffingen bestaat uit verschillende belastingen/heffingen. De rechtvaardiging hiervoor is beschreven in de belastingverordeningen die de gemeenteraad heeft vastgesteld.

Voor de hoogte van de tarieven en leges gelden de volgende uitgangspunten:

- Streven naar een volledige kostendekking bij leges en andere rechten.
- De opbrengst van leges en rechten niet meer laten stijgen dan de inflatiecorrectie.
- In het kader van de bezuinigingen is, zoals aangegeven in de Kadernota 2021-2024, besloten dat de ingezette jaarlijkse OZB-verlaging van 2% wordt herroepen met ingang van 2021.
- Een tweede bezuinigingsmaatregel is het doorvoeren van het inflatiepercentage voor de opbrengst Onroerende ZaakBelasting. Deze wordt verhoogd met de algemene prijsontwikkeling van 1,5%. Voor 2022 en verder zijn de inflatiecijfers nog niet bekend en is uitgegaan van een prijsontwikkeling van 1%.

In de jaarrekening wordt in de paragraaf lokale heffingen verantwoording afgelegd over de mate van kostendekking van heffingen/leges, waarbij de tarieven niet meer dan kostendekkend mogen zijn. Bij deze heffingen/leges is de gerealiseerde kostendekking in een tabel opgenomen in lijn met het nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording.

Een overzicht op hoofdlijnen van de lokale heffingen

Totaaloverzicht lokale heffingen 2021					
		Opbrengst begroot voor wijziging	Opbrengst begroot na wijziging	Opbrengst werkelijk	Vershil begroot na wijziging en werkelijk
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN:					
1	Onroerende-zaakbelastingen:				
	OZB eigenaar woningen	3.424.321	3.524.321	3.528.853	4.531
	OZB eigenaar niet-woningen	910.675	943.675	957.399	13.724
	OZB gebruikers niet-woningen	609.725	636.725	645.946	9.221
2	Forensenbelasting	14.006	14.776	-1.777	-16.553
3	Toeristenbelasting	51.333	53.338	65.308	11.970
4	Hondenbelasting	133.638	133.838	129.121	-4.716
5	Precariobelasting	1.502.169	1.502.169	1.513.333	11.164
HEFFINGEN MET EEN BESTEMMING:					
6	Rioolheffing woningen	2.037.734	2.037.734	2.042.219	4.484
	Rioolheffing niet-woningen	196.255	196.255	195.659	-596
7	Afvalstoffenheffing	2.697.460	2.697.460	2.952.479	255.019
8	Lijkbezorgingrechten	269.055	269.055	325.587	56.532
9	Staangelden markten en kermissen	3.500	3.500	5.948	2.448
10	Leges:				
	Titel 1 Algemene dienstverlening	448.109	453.440	541.171	87.732
	Titel 2 Fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	1.050.001	1.050.001	1.549.975	499.974
	Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn en niet vallend onder titel 2	26.464	26.464	16.613	-9.851
		13.374.447	13.542.753	14.467.834	925.081

Een overzicht op hoofdlijnen van de lokale heffingen

1. Onroerendezaakbelasting

De onroerendezaakbelasting (hierna OZB) is veruit de voornaamste gemeentelijke belasting. De OZB bestaat uit een eigenarenbelasting bij woningen en niet-woningen en een gebruikersbelasting bij niet-woningen. De OZB is een algemene belasting en de opbrengst is bedoeld voor het dekken van de lasten van de gemeente. De grondslag voor de berekening van de OZB in 2022 is de WOZ-waarde per prijspeildatum van 1 januari 2021.

Doordat het financieel perspectief minder rooskleurig is dan voorgaande jaren hebben er met ingang van 2021 een aantal ombuigingen plaatsgevonden die besparingen op korte termijn met zich mee zullen brengen. Een van deze ombuigingen is de structurele OZB-verlaging van 2% per jaar te herroepen en de komende jaren uit te gaan van een verhoging van de OZB met het inflatiepercentage. Het streven blijft daarbij om de belastingdruk op een (financieel) verantwoorde en toekomstbestendige manier naar 100% te krijgen.

Percentage Onroerende-zaakbelasting 2021*	
Eigenaar woningen	0,1408%
Eigenaar niet-woningen	0,2167%
Gebruikers niet-woningen	0,1583%

2. Forensenbelasting

De forensenbelasting is bedoeld om eigenaren van tweede woningen mee te laten betalen aan de gemeentelijke gemeenschapsvoorzieningen, waarvan ze ook gebruik maken. De geraamde opbrengst voor 2021 bedraagt € 14.776. De definitieve aanslag forensenbelasting 2021 is opgelegd en deze heeft geresulteerd in € 5.500 een minderopbrengst van € 8.500.

3. Toeristenbelasting

Voor 2021 zijn wij uitgegaan van een geraamde opbrengst van € 53.338 voor de toeristenbelasting. De definitieve aanslag toeristenbelasting 2021 is begin 2022 verlaat opgelegd en de opbrengst bedraagt € 65.308. Dit resulteert in een voordeel van € 11.970.

4. Hondenbelasting

Onder de naam 'hondenbelasting' heffen we een directe belasting over het houden van honden binnen de gemeente. We heffen de belasting naar het aantal honden dat men binnen de gemeente houdt. Bij de begroting 2021 is rekening gehouden met een opbrengst van € 133.838. In werkelijkheid is de opbrengst € 129.121. Kleine verschillen tussen ramingen en opbrengsten kunnen voorkomen, omdat niet met zekerheid te voorspellen is hoeveel honden men aan- en afmeldt gedurende een belastingjaar.

5. Precariobelasting

We heffen sinds 2013/2014 precariobelasting op kabels en leidingen voor het transport van gas en elektra. Er is in 2021 een bedrag van € 1.502.169 geraamd. Daadwerkelijk is er een opbrengst van € 1.513.333 aan precario gas en elektra. Het verschil in de opbrengst precario ten opzichte van het begrote bedrag is € 11.164.

Door vaststelling van de wet, die de heffingsbevoegdheid van precariobelasting voor enige openbare werken van algemeen nut beperkt, kunnen wij vanaf 2022 geen precariobelasting meer heffen over netwerken die nutsbedrijven in, op of boven gemeentegrond exploiteren.

6. Rioolheffing

Onder de naam 'rioolheffing' heffen wij een recht van de eigenaar van een eigendom van waaruit afvalwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. Dit gebeurt om de aanleg en het onderhoud van het rioleringsstelsel te bekostigen. We heffen de rioolheffing met een vast bedrag via de eigenaar. Bij de jaarlijkse tariefaanpassing gaan we uit van de lijn die in het Gemeentelijk Rioleringsplan is vastgelegd. Bij de vaststelling van de verordening rioolheffing 2020 is het tarief volgens het vastgestelde GRP bepaald op € 229,90. In 2021 was als opbrengst rioolheffingen €2.233.989 geraamd en in werkelijkheid is er € 2.237.878 ontvangen. Deze meeropbrengst van € 3.889 is ontstaan door controles op gereedmelding van nieuwbouw en wordt toegevoegd aan de voorziening riolering.

Overzicht aantal aansluitingen	Tarieven	Begroot aantal aansluitingen	Werkelijk aantal aansluitingen	Vershil aantal aansluitingen
Rioolheffing	229,90	9.588	9.739	151

Toename 175 aansluitingen hoofdzakelijk nieuwbouw en enkele mutaties uit controles

Het aantal heffingseenheden bedraagt op 31 december 2021 9.739 stuks. Ten opzichte van de raming is er sprake van een toename met 151 aansluitingen. Deze toename komt hoofdzakelijk voort uit het aantal nieuwbouwwoningen dat gereed was op 1-1-2021 en op grond daarvan een aanslag heeft ontvangen.

Berekening van kostendekkendheid van de rioolheffing	Begroting 2021*	Jaarrekening 2021**
Netto kosten taakveld, incl. (omslag)rente	€ 1.566.299	€ 1.401.454
Overhead (al verantwoord op taakveld)	€ 137.519	€ 137.519
BTW	€ 520.740	€ 699.518
Dotatie voorziening riool (verantwoord op taakveld)	€ -16.406	€ -613
Totaal opbrengsten	€ 2.208.152	€ 2.237.878
Totaal kosten	€ 2.208.152	€ 2.237.878
Dekkingspercentage	100%	100%

* bron ANG format rioolheffing juli 2020

** bron ANG format rioolheffing april 2022

7. Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven van huishoudens in de gemeente Neder-Betuwe hun huishoudelijke afval moeten inzamelen, omdat hun perceel valt onder de Wet milieubeheer. De heffing geldt per perceel. De inzameling van huishoudelijke afvalstoffen, het vaststellen van de tarieven en het innen van de heffing wordt uitgevoerd op regionaal niveau (Avri/BSR). Er zijn in 2021 8724 aanslagen afvalstoffenheffing opgelegd. De geraamde afvalstoffenheffing bedraagt €2.697.460. De daadwerkelijk gerealiseerde opbrengst is € 2.952.479. Voor de verantwoording van de afvalstoffenheffing wordt verwezen naar de Jaarstukken 2021 van Avri.

Afvalstoffenheffing	2021*	aantal ledigingen
Basistarief (voor iedereen gelijk)	€ 270,00	8.724
Per extra grijze container	€ 50,00	90
<u>Variabel tarief (per keer)</u>		
grijze container 140 liter	€ 4,67	2.968
grijze container 240 liter	€ 8,00	9.833
gft-container (140 en 240 liter)	€ 0,00	
papiercontainer (140 en 240 liter)	€ 0,00	
zak plastic verpakkingsmateriaal	€ 0,00	
inworp ondergrondse container hoogbouw en stadscentra	€ 0,80	13.253
inworp ondergrondse container overige huishoudens	€ 1,00	130.596
brenghouders voor glas, papier, textiel, plastic	€ 0,00	
restafval op milieustraat per huisvuilzak (60 liter)	€ 2,40	
voorrijtarief voor aan huis ophalen van grof huishoudelijk afval	€ 20,00	

* verordening afvalstoffenheffing AVRI 2021

8. Lijkbezorgingsrechten

Op basis van een verordening heffen we rechten voor het gebruiken van de algemene begraafplaatsen en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de algemene begraafplaatsen. We heffen de rechten van degene op wiens aanvraag of voor wie de dienst wordt verricht of van degene die van de bezittingen, werken of inrichtingen gebruik maakt. Voor 2021 was € 269.055 begroot. In werkelijkheid is € 325.587 ontvangen. De toename van het aantal begrafenissen zou gerelateerd kunnen worden aan COVID 19. Dit is echter niet vastgesteld.

Berekening kostendekkendheid lijkbezorgingsrechten	Begroting 2021*	Jaarrekening 2021**
Netto kosten taakveld incl. (omslag)rente	€ 242.645	€ 290.979
Toe te rekenen kosten	€ 242.645	€ 290.979
Overhead	€ 29.615	€ 29.762
Totaal opbrengsten (rechten)	€ 269.055	€ 325.587
Totaal kosten	€ 272.259	€ 320.741
Dekkingspercentage	99%	102%

*bron format lijkbezorgingsrechten ANG juli 2020

**bron format lijkbezorgingsrechten ANG april 2022

9. Marktgeden en kermissen

Onder de naam 'marktgeden' wordt een recht voor een marktstandplaats geheven zoals bedoeld in de marktgeldverordening. Daaronder vallen ook de diensten die de gemeente hiervoor verleent. Het recht wordt geheven aan de houder van de marktstandplaats.

Voor 2021 was er een bedrag van € 3.500 begroot. In werkelijkheid is er € 5.948 ontvangen. Dit resulteert in een meeropbrengst van € 2.448. Echter in de lasten en baten zijn stroomgerelateerde kosten en bijdragen opgenomen die buiten de legesverordening verrekend worden en zodoende buiten de juridische berekening van de kostendekkendheid van marktgeden vallen. Vandaar dat u in onderstaande tabel afwijkende bedragen ziet die zijn gecorrigeerd om een juiste kostendekkendheid marktgeden conform de legesverordening aan te geven.

Berekening kostendekkendheid marktgeden jaarrekening	Begroting 2021*	Jaarrekening 2021**
Netto kosten taakveld incl. (omslag)rente	€ 10.222	€ 34.144
Toe te rekenen kosten (ex overhead)	€ 3.024	€ 2.926
Overhead	€ 1.475	€ 1.475
Totaal opbrengsten (rechten)	€ 3.500	€ 2.967
Totaal kosten	€ 4.499	€ 4.401
Dekkingspercentage	78%	67%

*bron format marktgeden ANG juli 2020

**bron format marktgeden ANG april 2022

10. Legesverordening

De naam 'leges' staat voor veel verschillende rechten voor diensten door het gemeentebestuur. De aanvrager of degene aan wie de dienst is verleend, betaalt. In december 2020 worden de tarieven voor de Legesverordening 2021 vastgesteld. De kostendekkendheid van de leges over het belastingjaar 2021 per titel van de legesverordening is zoals onderstaand weergegeven vastgesteld.

Recapitulatie kostendekkendheid leges 2021 gemeente Neder-Betuwe				
		Totale kosten	Opbrengsten	Kostendekkendheidspercentage
Totaal		€ 1.994.228	€ 2.076.288	104%
Titel 1	Algemene dienstverlening	€ 776.671	€ 509.985	66%
Hoofdstuk 1	Burgelijke stand	€ 299.524	€ 181.640	61%
Hoofdstuk 2	Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	€ 120.883	€ 99.258	82%
Hoofdstuk 3	Rijbewijzen	€ 133.937	€ 123.117	92%
Hoofdstuk 4	Verstrekingen uit de basisregistratie personen	€ 12.265	€ 2.881	23%
Hoofdstuk 9	Overige publiekszaken	€ 7.308	€ 4.557	62%
Hoofdstuk 10	Gemeentearchief	€ 2.284	€ 1.513	66%
Hoofdstuk 16	Kansspelen	€ 1.153	€ 690	60%
Hoofdstuk 17	Telecommunicatie	€ 63.855	€ 62.510	98%
Hoofdstuk 18	Verkeer en vervoer	€ 15.289	€ 8.242	54%
Hoofdstuk 19	Naturalisatie en optie	€ 46.822	€ 22.242	48%
Hoofdstuk 20	Diversen	€ 7.114	€ 3.335	47%
Titel 2	Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	€ 1.163.579	€ 1.545.511	133%
Hoofdstuk 2	Vooroverleg/beoordeling conceptaanvraag	€ 92.984	€ 93.397	100%
Hoofdstuk 3	Omgevingsvergunning	€ 958.842	€ 1.358.966	142%
Hoofdstuk 7	Wijziging omgevingsvergunning als gevolg van wijziging project	€ 1.212	€ 1.212	100%
Hoofdstuk 8	Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten	€ 110.542	€ 79.982	72%
Hoofdstuk 10	Overige en in deze titel niet benoemde beschikkingen	€ -	€ 11.955	
Titel 3	Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn en niet vallend onder titel 2	€ 53.978	€ 20.792	39%
Hoofdstuk 1	Horeca	€ 14.832	€ 5.937	40%
Hoofdstuk 2	Organiseren evenementen	€ 362	€ -	
Hoofdstuk 5	Marktstandplaatsen	€ 14.030	€ 5.418	39%
Hoofdstuk 7	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	€ 24.753	€ 9.438	38%

Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

Bij de kwijtschelding van heffingen wordt in Neder-Betuwe de 100% norm van de relevante bijstandsnorm gehanteerd. Voor de overige regels wordt het Rijksbeleid gevolgd. Dit betekent dat kwijtschelding wordt verleend voor de hondenbelasting, de rioolheffing en de onroerende zaakbelastingen. Voor overige heffingen en rechten geldt geen kwijtschelding. Het aantal verzoeken om kwijtschelding in 2021 is 15 geweest.

Kwijtschelding				
	2018	2019	2020	2021
Aantal opgelegde aanslagbiljetten	7.541	7.605	7.741	8.210
Aantal dwangbevelen	178	137	131	80
Aantal kwijtscheldingsverzoeken	20	10	18	15

Een aanduiding van de lokale lastendruk

Gemiddelde belastingdruk per meerpersoonshuishouden Neder-Betuwe 2021

*gemiddelde waarde woning € 262.236

**Bron: gegevens COELO (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden)

Belastingsoort	2021**
Onroerende zaak-belasting*	397,00
Afvalstofheffing	292,00
Rioolrecht	230,00
Totaal	919,00

Positie Neder-Betuwe bij vergelijk regio in 2021

In onderstaand overzicht staat de gemiddelde belastingdruk per meerpersoonshuishouden uitgedrukt in euro's in vergelijking met omliggende gemeenten.

Neder-Betuwe	Buren	Tiel	West Maas en Waal	West-Betuwe	Overbetuwe
919	960	887	851	995	634

Rangorde Neder-Betuwe bij vergelijk regio in 2021

Tot de woonlasten worden gerekend de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolrechten. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) publiceert jaarlijks de Atlas van lokale lasten. Men vergelijkt daarin per gemeente de woonlasten van een woning (meerpersoonshuishouden) en drukt deze zogenaamde lokale lastendruk uit in een nummer van een rangorde van de 377 gemeenten in Nederland. Nummer 1 heeft hierbij de laagste lasten en nummer 377 de hoogste. In het onderstaand overzicht is de score van Neder-Betuwe en omliggende gemeenten weergegeven.

Neder-Betuwe	Buren	Tiel	West Maas en Waal	West-Betuwe	Overbetuwe
312	354	189	272	361	3

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicomanagement

Algemeen

Het weerstandsvermogen is te omschrijven als 'de mate waarin de gemeente Neder-Betuwe in staat is middelen vrij te maken om (incidentele) financiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van het bestaande beleid inzake de gemeentelijke dienstverlening'. Het weerstandsvermogen is een financieel vangnet voor optredende gevolgen van risico's die niet goed kunnen worden afgedekt op basis van het gevoerde risicomanagement. In deze paragraaf geven wij u inzicht in risico's van de gemeente en het beschikbare en benodigde weerstandsvermogen.

Beleidskader

De kaders voor de uitvoering van het risicomanagement en de bepaling van het weerstandsvermogen zijn vastgelegd in de 'Nota weerstandsvermogen en risicobeheersing 2019'. Deze is in 2019 geactualiseerd en op 4 juli 2019 vastgesteld. Deze paragraaf geeft aan op welke wijze het risicomanagement wordt uitgevoerd, welke risico's er zijn en of ons weerstandsvermogen aan de gestelde kaders voldoet.

Risicomanagement

Risicomanagement is een hulpmiddel om op een systematische en uitgesproken manier risico's in kaart te brengen, te beoordelen en door een proactieve houding beter te beheersen. De werkwijze is: risico's in kaart brengen, mogelijke beheermaatregelen bepalen en de (overgebleven) financiële gevolgen van de risico's in cijfers uitdrukken. Door bij beleidsvorming al heel vroeg na te denken over de mogelijke risico's van bepaalde keuzes zijn deze mogelijk te voorkomen of te verminderen of kan beleid worden bijgesteld. Met het managen van risico's kun je geen gebeurtenissen met een negatief gevolg voorkomen. Het biedt wel de geruststelling, dat vooraf alles is gedaan om de risico's te voorkomen of het effect bewust te verminderen en de zekerheid te hebben, dat er voldoende financiële middelen zijn als een risico werkelijkheid wordt.

Risicomanagement is een systematisch en regelmatig terugkerend proces om risico's te onderkennen, te analyseren en te beoordelen en op basis daarvan maatregelen te nemen en het eindresultaat te bekijken. Daarbij ligt het accent op de financiële, personele en organisatorische risico's, grondexploitatie- en risico's van deelnemingen en verbonden partijen. De genoemde nota beoogt het risicomanagement meer op een systematische manier uit te voeren met een breed bereik. Daarbij gaat het om juridische, maatschappelijke en politieke risico's (imago), technische risico's en risico's in het sociaal domein. Risicomanagement beschouwen we hierbij niet als een doel op zich. Met meer inzicht in de risico's kunnen we ons weerstandsvermogen beter bepalen. Het weerstandsvermogen speelt een belangrijke rol bij de bepaling van ons financieel perspectief.

Om in de toekomst een financieel gezonde gemeente te blijven, gaan we verstandig en verantwoord om met risico's. Deze zijn onlosmakelijk verbonden met de uitvoering van bedrijfsprocessen en kunnen nooit helemaal worden uitgesloten. We willen ons bewust zijn van de risico's die we lopen en van de beheersingsmaatregelen die we kunnen nemen. Bij de beheersing van de risico's hanteren wij als beleidslijn, dat er sprake moet zijn van een evenwicht tussen praktische uitvoerbaarheid, effectiviteit en kosten (efficiency) van een maatregel. Wij streven na om geen onnodige risico's te lopen en, mits financieel verantwoord, risico's af te dekken door verzekeringen. Wij hebben verzekeringen afgesloten voor aansprakelijkstelling door derden, schade aan opstallen en tegen fraude. Risico's die niet worden afgedekt door een verzekering of een voorziening moeten kunnen worden opgevangen door de beschikbare weerstandscapaciteit.

Binnen ons Planning en Control instrumentarium gaan wij zo met risicomanagement om:

- Bij de Kadernota en de Begroting inclusief meerjarenraming actualiseren wij onze risico's.
- Bij Bestuursrapportages informeren wij u, indien nodig, over wijzigingen die zich op basis van het risicomanagement voordoen.
- Bij de Jaarstukken leggen wij verantwoording af over het gevoerde risicomanagement van het betreffende jaar.

Risico's

De definitie van een risico luidt: de kans op een gebeurtenis, die zowel negatieve als positieve gevolgen voor de gemeente kan hebben en waarvan de grootte op dit moment onbekend is, maar van grote betekenis kan zijn.

Voor het opnemen van een risico hanteren we een ondergrens van € 100.000.

Het weerstandsvermogen bestaat uit het verschil tussen:

De beschikbare weerstandscapaciteit; de middelen waarover de gemeente kan beschikken om onverwachte en hoge kosten te dekken,

en:

De financieel in cijfers uitgedrukte risico's: het totaal van de financieel in cijfers uitgedrukte risico's die de gemeente loopt ondanks de beheersmaatregelen.

De verhouding wordt uitgedrukt in de hieronder gepresenteerde waarderingstabel, die opgenomen is in de 'Nota weerstandsvermogen en risicobeheersing 2019'.

Verhouding benodigde weerstandscapaciteit

	Begroting 2021	Jaarstukken 2019	Begroting 2020
Weerstandscapaciteit			
Algemene reserve	8.046.000	10.635.000	9.461.000
Onbenutte belastingcapaciteit			
- Onroerende zaakbelasting	0	0	0
- Leges en andere heffingen	0	0	0
Onvoorzien	50.000	0	50.000
Verwachte storting/onttrekking resultaat	61.000	348.000	310.000
Totaal beschikbaar weerstandscapaciteit	8.157.000	10.983.000	9.821.000

	2021	2019	2020
Financiële risico's			
Grondexploitatie	508.000	508.000	396.000
Verbonden partijen	1.457.000	1.321.376	1.321.376
Open eindregelingen	500.000	2.500.000	2.500.000
Overige risico's	1.890.000	1.670.000	1.600.000
Totaal gekwantificeerde risico's	4.355.000	5.999.376	5.817.376

Benodigde weerstandscapaciteit (90%)	3.920.000	5.399.000	5.236.000
---	------------------	------------------	------------------

Weerstandsratio	2,1	2,0	1,9
<i>Kwalificatie weerstandsratio</i>	<i>Uitstekend</i>	<i>Uitstekend</i>	<i>Ruim voldoende</i>

Kengetallen financiële positie

In de paragraaf Risicomanagement en Weerstandsvermogen is een aantal financiële kengetallen opgenomen. Deze kengetallen geven inzicht in de financiële positie van de gemeente. Deze kengetallen zijn met ingang van de jaarstukken 2015 opgenomen op grond van een wijziging van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Aan het eind van deze paragraaf zijn deze vermeld met een toelichting op de betekenis en de berekening ervan.

Verantwoording weerstandscapaciteit, weerstandsratio en de risico's

De weerstandscapaciteit

Na afloop van de artikel 12 periode (2007) waarin de gemeente Neder-Betuwe zich bevond heeft de weerstandscapaciteit zich sterk positief ontwikkeld. De weerstandscapaciteit nam toe. De doelstelling van "het creëren van vet op de botten" is in deze periode behaald. Mede door het feit dat de ingecalculeerde risico's sterk daalde ontstond er een fors surplus (weerstandsvermogen) binnen de weerstandscapaciteit. Na het besluit om het surplus binnen de weerstandscapaciteit te gaan inzetten als dekking voor incidentele uitgaven is de weerstandscapaciteit weer gedaald. Bij de begroting 2021 hebben wij onze weerstandscapaciteit bepaald op € 8.157.000. Deze geraamde weerstandscapaciteit bestaat uit een algemene reserve van € 8.046.000, een budget voor onvoorzien uitgaven € 50.000 en een begrotingsoverschot van € 61.000.

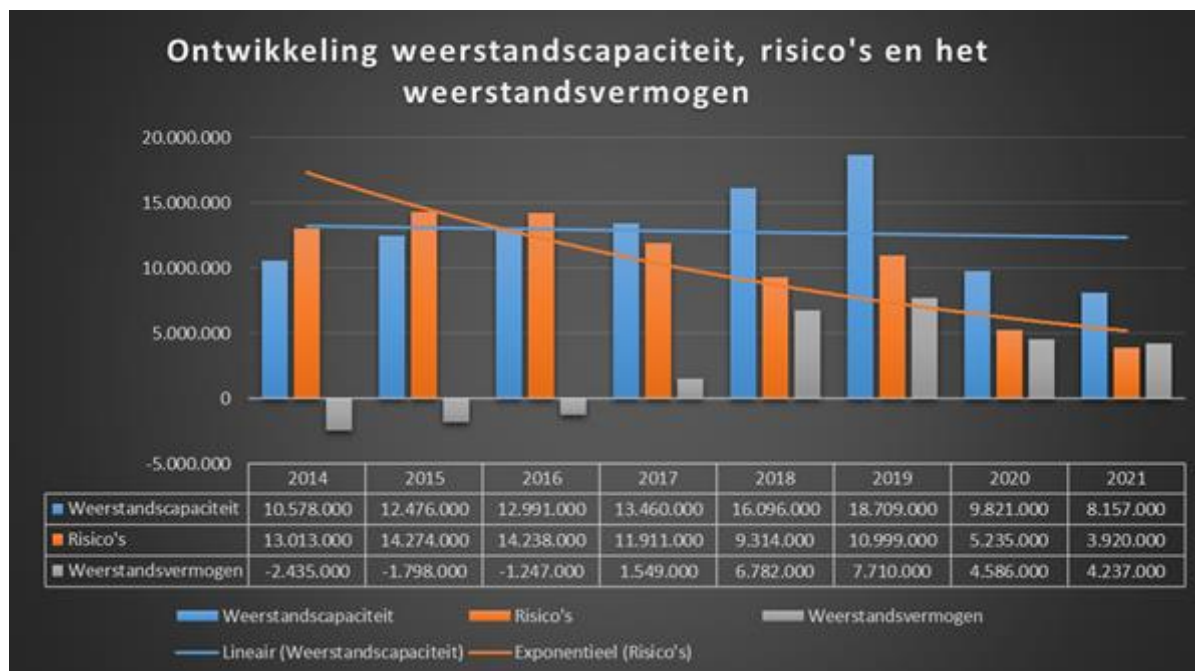
De risico's

De afgelopen jaren is fors ingezet op het verminderen en beheersbaar maken en het concreet vertalen van de risico's. Ook zijn risicovolle projecten beëindigd of fors verminderd. Deze inzet heeft zijn doel behaald: we zien een dalende lijn van risico's waarvoor een risico inschatting moet plaatsvinden. Het totaal van ingeschatte risico's is van € 13 miljoen in 2014 gedaald naar € 3,9 miljoen in 2021. Het is en blijft van belang dat er ingezet wordt op risicomanagement. Conform de financiële verordening actualiseren wij de risico's bij de kadernota en bij de begroting. Bij de jaarstukken leggen wij verantwoording af over ons gevoerde risicomanagement.

De weerstandsratio

De weerstandsratio is een uitkomst/verhouding van de weerstandscapaciteit en de risico's. Bij de begroting 2021 was er sprake van een ratio van 2,1. Het uitgangspunt op basis van het huidige coalitieakkoord is een verhouding van minimaal 1,0. Op basis van de berekening uit deze paragraaf blijkt dat verhouding voor de weerstandscapaciteit hier aan voldoet.

Hieronder volgen in grafiekvorm Het verloop van de weerstandscapaciteit, de risico's, het weerstandsvermogen en de weerstandsratio.

Als de jaarstukken 2021 conform voorstel wordt vastgesteld zal door het resultaat van deze jaarstukken de weerstandscapaciteit en het weerstandratio fors toenemen.

Verantwoording risico's

Bij de begroting 2021 hebben wij risico inschattingen gedefinieerd van in totaal € 4,3 miljoen. Rekening houdend met de in de nota risicomanagement en weerstandsvermogen toe te passen waarschijnlijkheidsfactor van 90% komen de totale risico's uit op 3,9 miljoen. Niet alle risico's doen zich namelijk gelijktijdig voor.

Risico's	nr.	Begroting 2021	Risico's die in 2021 werkelijk voordeden
Ruimtelijke ontwikkeling			
Algemene risico's grondexploitaties	1	453.000	Nee
Specifieke risico's grondexploitaties	2	55.000	Nee
Verbonden partijen:			
Risico's verbonden partijen	3	1.457.000	Nee
Openeinde regelingen:			
Uitvoering 3 Decentralisaties	4	500.000	Nee
Overige risico's			
Personeel & organisatie (bedrijfsvoering)	5	1.190.000	Nee
Ontwikkelingen gemeentefonds	6	500.000	Nee
Crisisbeheersing en rampenbestrijding	7	100.000	Nee
Renteontwikkeling	8	100.000	Nee
Covid 19 Pandemie	9	0	Nee
Pfas/Stikstof	10	0	Nee
		4.355.000	0
Waarschijnlijkheidsfactor		90%	
Totaal risico's * waarschijnlijkheidsfactor		3.920.000	

Ruimtelijke ontwikkelingen

Algemene risico's grondexploitaties (1)

Grondexploitaties kennen algemene en specifieke risico's. De algemene risico's bestaan onder andere uit rentestijgingen, stijging van het inflatiecijfer, aanbestedingsrisico's, marktontwikkelingen en vertragingen in de planvorming of gronduitgifte. Voor het bepalen van de algemene risico's wordt 10% van de huidige boekwaarde genomen als risico-bedrag. Als de boekwaarde verhoogd is vanwege eerdere winstnemingen wordt dit gecorrigeerd.

In 2021 hebben zich op dit gebied geen noemenswaardige risico's voorgedaan. Door meer informatie over algemene risico's grondexploitaties, tussentijdse winstnemingen, gelopen verliezen en een verdere specificatie van de boekwaarden verwijzen wij u naar het paragraaf 6 grondbeleid onderdeel risico's.

Op basis van de actualisatie van de grondexploitaties per 1 januari 2022 is het algemene risico gedaald naar € 359.000.

Specifieke risico's grondexploitaties (2)

Specifieke risico's worden geraamd als daar een directe aanleiding voor is en er in aanvulling op de algemene risico's een noodzaak voor is. In 2021 heeft het ingecalculerde specifieke risico zich niet voorgedaan. Op basis van de actualisatie van de grondexploitaties per 1 januari 2022 zijn de specifieke risico's gestegen naar € 70.000.

Verbonden partijen

Risico's verbonden partijen (3)

De gemeente heeft te maken met verbonden partijen zoals de gemeenschappelijke regelingen waaraan wij deelnemen. Daarnaast zijn er externe partijen, waarbij de gemeente via het aandelenbezit risico's kan lopen. Bij deze laatste partijen gaat het om schommelingen in de waarde van de aandelen of het dividend. Bij risico's van een verbonden partij gaat het in hoofdzaak om financiële en bestuurlijke risico's, die mede verband houden met de structuur, organisatie en bedrijfsvoering van de verbonden partij. Het risico is per verbonden partij bepaald met oog voor het beleid dat de gemeenschappelijke regeling zelf voert op het gebied van weerstandsvermogen en risicomanagement. De gemeenschappelijke regeling moet zelf aan risicomanagement doen en de eigen risico's voldoende afdekken. Als dat niet het geval is, moeten de gemeenten het niet afgedekte deel compenseren.

Meer informatie over risico's rond verbonden partijen in 2021 zijn nu nog niet voorhanden. Daarom verwijzen wij u naar de afzonderlijke zienswijzen inclusief informatie over risico's, die naar u toe komen op basis van de jaarstukken van de verbonden partijen (raadsproces juni 2022). De uitkomst en toelichting hierop zijn in de paragraaf verbonden partijen per gemeenschappelijke regeling vermeld.

Nr.			Bijdrage 2021	Risico inschatting
1	Veiligheidsregio Gelderland-Zuid	GR	1.675.000	58.000
2	Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD)	GR	1.272.000	71.000
3	Gemeenschappelijke regeling Regio Rivierenland	GR	214.000	-
4	AVRI	GR	-	484.000
5	Omgevingsdienst Rivierenland	GR	1.834.000	-
6	Regionaal archief Rivierenland	GR	266.000	-
7	Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal	GR	-	-
8	Werkzaam Rivierenland	GR	182.000	34.000
9	Industrieschap Medel	GR	-	-
10	Casterhoven	Venn	-	810.000
11	Waterbedrijf Vitens N.V.	Venn	-	-
12	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Venn	-	-
			5.443.000	1.457.000

Terugkijkend op het jaar 2021 zien we in bovenstaande tabel dat er vier verbonden partijen zijn die zelf onvoldoende weerstandscapaciteit hebben om lopende risico's te kunnen opvangen. Nog steeds moeten de gemeenten het niet afgedekte deel compenseren. In totaliteit is het door gemeenten te compenseren, niet afgedekte deel toegenomen met € 31.000 naar € 678.000.

Industrieschap Medel (9)

Voor het totale project Medel hebben wij geen risico opgenomen. Uit de actuele door het industrieschap Medel opgestelde risicoanalyse blijkt dat het (voorziene) positieve resultaat uit de grondexploitatie groter is dan de benodigde risicoreservering. Medio 2019 heeft de Raad van State (RvS) naar aanleiding van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) een negatieve uitspraak gedaan. Als gevolg van deze uitspraak is het bestemmingsplan voor uitbreiding van het bedrijvenpark Medel 'Medel Afronding' vernietigd. Het gevolg is een vertraging in de aanleg en uitgifte van 'Medel Afronding'. De gevolgen van de vertraging en de aanpassing van het plan zijn vertaald naar de grondexploitatie en risicoanalyse voor 'Medel Afronding' die binnenkort wordt vastgesteld. Deze aanpassingen hebben geen negatieve gevolgen voor de grondexploitatie en de risico's van Medel.

Per 31 december 2021 is de grondexploitatie Medel 1 afgesloten. Het voordelig financieel resultaat van de grondexploitatie Medel 1 zal na besluitvorming rond augustus 2022 worden uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten.

Casterhoven (10)

In juli 2019 is de grondexploitatie uit 2018 geactualiseerd. Op basis van deze geactualiseerde grondexploitatie is een risico berekend van € 810.000. Het risicoprofiel is vergelijkbaar met de eerdere risicoanalyse. In 2021 zijn er binnen het project Casterhoven geen ontwikkelingen geweest die betrekking hebben op het ingeschatte risico. Het project Casterhoven is geanalyseerd op potentiële risico's. De aandeelhouders hebben in 2021 afspraken gemaakt over het uittreden van de gemeente uit deze samenwerking. De gemeente is dus geen partij meer in de grondexploitatie en heeft hier dan ook geen financiële risico's meer dan alleen een borgstelling.

Openeindregelingen

3D (Jeugd, Wmo en Participatie)

Waar in de eerste jaren de budgetten voor de Wmo, Jeugd en Participatie overschotten lieten zien, ontstaat sinds 2018 een kentering in de resultaten. De kosten voor de zorg blijven toenemen, niet alleen door het uitbreiden van de totale omvang. Ook de kosten voor de individuele situaties nemen toe. Voor het uitvoeren van de regelingen Jeugdzorg, Wmo en de Participatie zijn de volgende risico's onderkend:

- onduidelijkheid over het verloop en de omvang van de rijksbijdragen (Jeugdwet en Participatiewet);
- onvoldoende inzicht in het effect van het abonnementstarief voor de Wmo op de zorg- & uitvoeringskosten;
- er is sprake van een toename in aanvragen en zorguitgaven in de HBH en hulpmiddelen;
- toenemende kosten voor woningaanpassingen;
- stijgende kosten Jeugdzorg (per jeugdcliënt);
- volume- en prijsontwikkelingen;
- onduidelijkheid over de wetswijziging Vroegsignalering Schuldhulpverlening per 1 januari 2021 op de uitvoeringskosten;
- onzekerheden in het effect van het Coronavirus (Covid-19) op de ontwikkeling in het aantal bijstandsgerechtigden (en Rijksbijdragen);
- effecten van de door-decentralisatie van Beschermd wonen;
- onzekerheden ten aanzien van de BTW-compensatie voor sport (SPUK).

Het betreffen hier drie zogenaamde "open-einde-regelingen". Hiervoor is een risico inschatting opgenomen van € 500.000.

De uitgaven en het beschikbare budget worden via de vaste Planning en Control cyclus nauwgezet gevolgd. Waar noodzakelijk worden zij bijgesteld met voorgestelde maatregelen. Zo zijn in de bestuursrapportage najaar 2021 de budgetten voor Wmo en de Jeugdwet structureel bijgesteld.

In 2021 is er vanuit Wmo, Jeugd en Participatie geen negatieve impact geweest op onze financiële positie.

Overige risico's

Personeel en Organisatie (bedrijfsvoering) (5)

Het betreft specifieke risico's zoals wachtgeld en pensioenen van politieke ambtsdragers, ontslag (bijv. van werk naar werktrajecten) en WW en ZW uitkeringen van medewerkers. Daarnaast zijn er risico's rond informatieveiligheid, privacy en hardware. Gebeurtenissen kunnen leiden tot financiële, juridische en imagoschade. Om deze risico's zoveel mogelijk te beperken zijn diverse beheersmaatregelen getroffen op het terrein van informatiebeveiliging. Denk aan penetratietesten, stimuleren van de bewustwording van medewerkers door voorlichting en training, back-up, uitwijkfaciliteiten en verzekeringen. Voor al deze risico's hebben wij een inschatting gemaakt van € 1.190.000 (10% van de totale personeelskosten uit de begroting 2021). In 2021 hebben zich op het gebied van Personeel en Organisatie geen noemenswaardige risico's voorgedaan die impact hebben op onze financiële huishouding.

Ontwikkeling gemeentefonds (6)

De uitkeringen uit het Gemeentefonds zijn aan schommelingen onderhevig. Dit komt doordat de definitieve uitkering aan de gemeenten beïnvloed wordt door de rijksuitgaven ten opzichte van de begroting. Om deze schommelingen op te vangen, is een risicobedrag van € 328.000 opgenomen (1% van de algemene uitkering). Daarnaast wordt er gewerkt aan een herverdeling van de maatstaven van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Uit de eerste contouren blijkt dat deze herverdeling voor kleinere gemeenten forse nadelige effecten met zich meebrengt. Om deze verwachte nadelige financiële effecten, die nog niet betrouwbaar en juist zijn, in te schatten en te kunnen opvangen, willen wij een risicoreservering opnemen van € 500.000. In 2021 heeft dit opgenomen risico zich niet voorgedaan. Naast de voornamelijk extra ontvangen compensaties voor Covid-19 zijn verder geen noemenswaardige schommelingen in de algemene uitkering uit het gemeentefonds voorgekomen.

De herijking van de algemene uitkering valt ook onder dit risico. De invoering van de herijking van de algemene uitkering zal per 1 januari 2023 plaatsvinden. Uit berichten over de herijking blijkt dat de gemeente Neder-Betuwe tot de nadeel gemeenten behoort.

Crisisbeheersing en rampenbestrijding (7)

In de gemeente kunnen zich allerlei crises en rampen voordoen. Denk bijvoorbeeld aan vormen van natuurgeweld en explosie/brand met gevaarlijke stoffen. Een extra risico voor onze gemeente vormen belangrijke transportaders zoals de Betuweroute, Rijn, Waal en een drukke snelweg als de A15. Als voorbeelden van crises worden de hoge waterstanden in 1995 en de wateroverlast in de kern van Opheusden in 2014 genoemd. Als zich een crisis voordoet, kan de gemeente te maken krijgen met (hoge) beheerskosten. Daarom is een risicoschatting gemaakt, die uitkomt op € 100.000 uitgaande van een financieel risico van € 500.000 per ramp of crisis met een kans van 20% (1 x in de 5 jaar). Beheersmaatregelen zijn o.a.:

- actueel houden van de regionale en lokale rampen- en incidentbestrijdingsplannen;
- oefenen van rampenscenario's met de medewerkers, die een rol hebben in de lokale crisisorganisatie;
- in- en uitvoeren van het Regionaal Crisisplan.

In 2021 zijn op het gebied van crisisbeheersing en rampenbestrijding geen ontwikkelingen voorgekomen die impact hebben op onze financiële huishouding. De beheersing van de coronapandemie heeft over het jaar 2021 forse impact gehad op de crisisbeheersing en rampenbestrijding. Tot nu toe zijn wij voor extra maatregelen en kosten op het gebied van de Covid-19 pandemie in voldoende mate door het Rijk en medeoverheden gecompenseerd.

Renteontwikkeling (8)

In 2021 zijn de rentestanden historisch laag geweest. Er hebben zich geen noemenswaardige stijgingen voorgedaan. Het ingeschatte risico heeft zich in 2021 niet voorgedaan. Zolang de Europese Centrale Bank (ECB) doorgaat met haar opkoopprogramma van staatsobligaties om zo de economie te stimuleren, zal de rente niet snel stijgen. De rente kan in feite alleen nog maar stijgen. Signalen uit de markt wijzen er op, dat de kans hierop groot is.

We handhaven daarom een risicoreservering van € 100.000. Een beheersmaatregel is o.a. het opstellen van een overzicht van toekomstige inkomsten en uitgaven.

De Nederlandse publieke sector rentes laten vanaf februari 2022 forse stijgingen zien. Dit komt enerzijds als het gevolg van de prille hoop bij beleggers dat gesprekken tussen het Kremlin en de Oekraïense regering leiden tot een staakt-het-vuren, of misschien zelfs een breder akkoord om een punt te zetten achter de oorlog. Anderzijds lijkt de Europese Centrale Bank (ECB) niet van plan te zijn de monetaire verkrapping uit te stellen vanwege de oorlog, iets waar veel Europese Centrale Bank (ECB) bestuurders juist een lans voor hebben gebroken. De Europese Centrale Bank (ECB) heeft bij het rentebesluit aangekondigd de obligatieaankopen versneld af te bouwen naar nul. Dat is een belangrijke stap, want de Europese Centrale Bank (ECB) kan pas de rente verhogen als de obligatieaankopen zijn gestaakt.

COVID-19 Pandemie (9)

De COVID-19-pandemie heeft ook in 2021 grote impact gehad op de Nederlandse samenleving en de gemeente Neder-Betuwe. Bij het nemen van maatregelen stond net als het jaar ervoor de gezondheid van onze inwoners en medewerkers voorop. De maatregelen die het Rijk trof om de pandemie te bedwingen, hebben echter gevolgen gehad voor de samenleving, ondernemers en onze ambtelijke organisatie. Die gevolgen zijn op meerdere gebieden zichtbaar, zowel op het vlak van bedrijfsvoering als financieel, in onze eigen organisatie en bij onze verbonden partijen.

Daartegenover staat dat we voor diverse kosten een compensatie van het Rijk of mede-overheden hebben ontvangen. Dit geldt niet alleen voor de gemeente maar ook voor bijvoorbeeld ondernemers, die rechtstreeks tegemoetkomingen konden aanvragen. Ook zijn er diverse uitgaven die lager uitpakt, omdat bijvoorbeeld niet alles conform planning kon doorgaan.

Binnen de ambtelijke organisatie zijn in 2021 beheersmaatregelen getroffen om onder deze omstandigheden de primaire taken uit te voeren (zoals invulling van een crisisteam, inventariseren van kerntaken, vervangingsplannen bij ziekte). Via de reguliere planning & controlcyclus werden de ontwikkelingen gevolgd en gerapporteerd.

De omvang van de financiële risico's voor de gemeente zijn nog altijd moeilijk te becijferen. Tot nu toe zijn wij voor extra maatregelen en kosten op het gebied van de Covid-19-pandemie door het Rijk en mede-overheden gecompenseerd. Voor de lange termijn zijn de gevolgen voor de maatschappij en de economie nog niet helder.

Voor meer informatie over de coronapandemie verwijzen wij u naar de bijlage COVID-19.

Pfas/stikstof (PAS) (10)

Sinds 2019 hebben wij rekening gehouden met een risico voor Pfas/stikstof. Maar het risico is nu beperkt. Want in de processen passen wij de noodzakelijke regels toe voor zover de norm duidelijk is. Dit betekent bijvoorbeeld dat er rekening gehouden wordt met extra lasten voor onderzoek bij ruimtelijke initiatieven en/of extra kosten bij grondverzet.

Door de vaststelling van de omvang van Pfas op de bodemkwaliteitskaart en het stellen van Pfas -normen in de regionale bodemnota, is vastgelegd wat de mogelijkheden zijn van vrij grondverzet in de regio. Door deze duidelijkheid is het risico weggenomen. De geactualiseerde bodemnota is in 2021 aan de gemeenteraad aangeboden.

Het beschreven risico Pfas/Stikstof maakt nu deel uit van de onderzoeken die in het kader van een initiatief nodig zijn. Eventuele extra kosten die hiervoor gemaakt moeten worden verhalen wij bij de initiatiefnemer.

Overzicht kengetallen

Het betreft de volgende kengetallen, die voor 2021 gebaseerd zijn op de voorziene balans met ingang van 31 december 2021. In kleur is de norm aangegeven uit het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader (GTK 2020 Gemeenten) dat door de provincie wordt gehanteerd voor het interbestuurlijk toezicht.

Groen: voldoende

Oranje: matig

Rood: onvoldoende

Kengetal	Signaleringswaarden			Signaleringswaarden								
	Provincie			Neder-Betuwe								
	minst risicovol	neutraal	meest risicovol	Rekening	Begroting	Rekening	Begroting	Rekening	Begroting	Rekening		
				2019	2020	2020	2021	2021				
Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%	35%	67%	35%	75%	34%				
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90%	90-130%	>130%	33%	66%	34%	74%	33%				
Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%	42%	32%	42%	28%	44%				
Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%	4%	1%	5%	5%	3%				
Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%	-0,6%	0,6%	-1,8%	-4,1%	11%				
Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%	109%	113%	115%	117%	117%				

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Het kengetal 'netto schuldquote', ook wel 'netto-schuld' geeft aan hoe groot de schuldenlast is ten opzichte van de eigen middelen of baten. Deze verhouding zegt het meest over de financiële vermogenspositie van de gemeente. Het geeft aan of er investeringsruimte is of niet. Ook zegt de netto schuldquote iets over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld is hoe meer kapitaallasten er zijn (rente en aflossing), waardoor een begroting minder flexibel wordt. De netto schuldquote geeft daarmee een aanwijzing over de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Een hoge schuld kan echter ook worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten, die vervolgens worden doorgeleend aan instellingen, die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. Bij Neder-Betuwe gaat het om een aantal leningen aan dorpshuizen. Om inzicht te krijgen in de mate van doorlenen, wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

De VNG en de provincie Gelderland geven aan dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (< 100%) dit als voldoende wordt beschouwd en boven de 130% als onvoldoende. Daartussen is de netto schuldquote matig te noemen. Neder-Betuwe heeft een netto schuldquote van 35% ultimo 2021 en dat valt in de categorie 'minst risico'. Deze waarde blijft achter bij de begroting doordat de investeringsvolumes achterblijven bij de planning en uitgangspunten bij het opmaken van de begroting.

Verhouding tussen vreemd en eigen vermogen (solvabiliteitsratio)

De 'solvabiliteitsratio' geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen is (het financiële kengetal solvabiliteitsratio) des te gezonder de gemeente. Neder Betuwe heeft ultimo 2021 een solvabiliteitsratio van 44%, deze is over de afgelopen jaren stabiel gebleken.

Grondexploitatie

Het kengetal 'grondexploitatie' geeft aan hoe groot de grondpositie (boekwaarde) is ten opzichte van de jaarlijkse baten. Wanneer een gemeente grond tegen de veel lagere prijs van landbouwgrond heeft aangekocht, loopt ze veel minder risico dan wanneer er dure grond is aangekocht en de vraag naar woningen is gestagneerd. Het bepalen van een norm voor het kengetal 'grondexploitatie' is lastig. De boekwaarde van de gronden in bezit zegt namelijk niets over de relatie tussen de vraag en het aanbod van woningbouw of bedrijventerrein. Maatwerk is hiervoor nodig. Dat wil onder andere zeggen: hoeveel woningen of bedrijventerrein zijn er gepland, van welk type en op welke plek? Daarnaast is het van wezenlijk belang wat de te verwachten vraag is. Dit vergt meer onderzoek dan naar voren komt in het genoemde kengetal. De boekwaarde van de gronden geeft wel weer of een gemeente veel middelen heeft gestopt in haar grondexploitatie. Dit geld dient namelijk terugverdiend te worden. Om deze reden is er geen norm verbonden aan het kengetal grondexploitatie.

Structurele exploitatieruimte

Het kengetal 'structurele exploitatieruimte' geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid. Deze ratio stond de laatste jaren onder druk, over 2021 is deze ratio positief doordat de structurele baten de structurele lasten overschrijden.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen en of ruimte is voor nieuw beleid. Om deze ruimte te kunnen weergeven, is deze gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing). De definitie van het kengetal is: woonlasten van een meerpersoonshuishouden in jaar t (het begrotingsjaar) ten opzichte van het landelijk gemiddelde uitgedrukt in een percentage. Neder-Betuwe komt voor 2021 uit op een ratio van 117%. Anders gezegd: de belastingdruk in Neder-Betuwe is 17% hoger dan het landelijk gemiddelde. Dit is natuurlijk van meerdere factoren afhankelijk.

Beoordeling kengetallen

De kengetallen laten zien dat de financiële positie gunstig is. Wij groeien naar een steeds gezondere financiële positie. Ook geeft de ontwikkeling van het kengetal structurele begrotingsruimte een positieve stijging te zien. De laatste twee jaar was deze op basis van de berekeningen uit de jaarstukken nog negatief. Ook bij de berekening van het begrotingsjaar 2021 was er nog sprake van een negatieve ratio. De jaarstukken 2021 laten een positieve ratio zien. Deze trend moeten wij zien vast te houden. De ontwikkeling van deze ratio maakt nog wel duidelijk dat er aandacht moet blijven voor de ontwikkeling van de financiële positie. De omvang van ons vermogen uitgedrukt in verhouding tot de totale bezittingen is stabiel en schommelt jaarlijks rond de 40%.

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Kapitaalgoederen zijn de middelen en materialen die de gemeente nodig heeft om de diensten en goederen te produceren die zij aan haar inwoners levert. Het zijn grote zaken die vaak veel waarde hebben en meer jaren meegaan. Artikel 12 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) geeft aan dat in deze paragraaf over het onderhoud van kapitaalgoederen de plannen worden aangegeven inclusief de financiële gevolgen in de begroting of jaarrekening. Het gaat om de volgende groepen kapitaalgoederen: wegen, riolering, water, groen en gebouwen.

Het onderhoud van kapitaalgoederen vraagt een aanzienlijk budget, zodat deze paragraaf belangrijk is voor de beoordeling van de financiële positie. Uiteraard is ook het gewenste onderhoudsniveau van groot belang. In de financiële verordening is het afschrijvingsbeleid opgenomen. De huidige financiële verordening is gericht op eenheid in de waardering, administratieve verantwoording en afschrijving van de geactiveerde uitgaven. Daarom is deze een belangrijk beleidskader voor deze paragraaf.

De belangrijkste afspraken die zijn gemaakt in de financiële verordening zijn:

- het grensbedrag voor investeringen op € 25.000 vaststellen;
- geen bestemmingsreserve meer hanteren voor nieuwe investeringen en de kapitaallasten ten laste laten komen van de exploitatie;
- een investeringskrediet dat na twee jaar niet (volledig) is benut afvoeren. Een investeringskrediet kan alleen langer 'open' blijven als de noodzaak daarvoor voldoende is onderbouwd;
- vervangingsinvesteringen en investeringen als gevolg van nieuw beleid moeten met de investeringsstaat bij de kadernota kenbaar worden gemaakt. Na akkoord van de raad worden de lasten opgenomen in de begroting.

Integraal Beleid Openbare Ruimte

Met een IBOR-plan wordt de integrale visie van de openbare ruimte gewaarborgd in één beleid en wordt er een gestructureerd beeld geschetst van de financiële middelen die nodig zijn om de visie en het beheer van de openbare ruimte te realiseren. Het is door deze ontwikkeling niet meer nodig om het beleid van elk beheerplan apart te actualiseren.

Het IBOR is eind 2021 vastgesteld.

Wegen

Beleidskader: het Wegenbeheerplan en beheerplan Kunstwerken

Het Wegenbeheerplan 2018-2021 is vastgesteld in juli 2017 (RAAD/17/02195) met de volgende uitgangspunten:

1. we moeten voldoen aan het wettelijk kader, we hebben de zorgplicht dat wegen voldoen aan hun functie;
2. keuzes voor minimaal niveau van onderhoud aan wegen;
3. uitgaan van een jaarlijkse inspectie van de wegen;
4. bepaling van de methodiek voor de minimale eeuwigdurende gemiddelde jaarlijkse beheerkosten (CROW Systematiek voor rationeel wegbeheer);
5. buffer voor onvoorziene werken van € 100.000 ;
6. relatie met gemeentelijk rioleringsplan, groenbeheerplan, openbare verlichting en het Neder-Betuws Verkeer- en Vervoerplan voortdurend in het oog houden.

Het beheerplan Kunstwerken 2019-2023 (bruggen en viaducten) is vastgesteld in februari 2019 (RAAD/18/02485.) met de volgende uitgangspunten:

1. borgen van de veiligheid, het functioneren en het voldoen aan wettelijke kaders;
2. relatie met Wegenbeheerplan 2018-2021, gemeentelijk rioleringsplan, Openbare Verlichting 2016-2020 en Nota Duurzaamheid;
3. opname van de gemeentelijke beschoeiingen en duikers in het beheerplan.

Kwaliteitsniveau

Wegen: in de raad van juli 2017 is het wegenbeheerplan vastgesteld. Voor de jaren 2018-2021 is vastgesteld dat de wegen in de centrumgebieden worden onderhouden op het niveau 'hoog' en de overige wegen op het niveau 'basis'. Op basis van de jaarlijkse wegeninspectie maken we een jaarplanning voor het wegonderhoud in 2018 en daaropvolgende jaren. In het wegenbeheerplan zijn ook de rehabilitaties voor de aankomende vier jaar opgenomen. Hiervoor is een apart investeringskrediet beschikbaar gesteld. Voor de wegbermen is afgesproken om deze structureel te verbeteren. De werkwijze om onze bermen op een innovatieve wijze te onderhouden is in 2018 gestart.

Kunstwerken: kunstwerken onderhouden op kwaliteitsniveau B (Basis) volgens CROW-publicatie 288.

Eind 2021 is het IBOR vastgesteld. Daarmee geldt vanaf 2022 een nieuw beheerplan.

Voorziening conform Wegenbeheerplan 2018-2021 inclusief Kunstwerken 2019-2022

Stand voorziening 01-01-2021	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Stand voorziening 31-12-2021	Stand voorziening cf beheerplan en begr.2021	Vershil
1.108.451	1.163.898		667.320	1.605.029	761.599	-843.430

Heroverwegingen 2021 effect op planning projecten uit het wegenplan

In verband met de heroverwegingen is een aantal projecten uit het wegenplan doorgeschoven naar latere jaren. Het betreft onder meer De Leede Kesteren hiervoor is een bedrag gereserveerd van 150.000 euro die niet in 2021 is uitgegeven. Asfalteringswerkzaamheden zijn door complexiteit en slechte weersomstandigheden verschoven naar het voorjaar 2022 o.a. rotonde Cuneraweg / Panhuis / scheuren vullen. De kosten van deze werkzaamheden zijn geraamd op 500.000 euro. En worden uitgevoerd in het jaar 2022. Ook qua elementenonderhoud zijn diverse zaken doorgeschoven naar 2022 o.a. Hoofdstraat Kesteren. De kosten van deze werkzaamheden zijn geraamd op 150.000 euro.

Gladheidsbestrijding

Beleidskader: beheerplan gladheidsbestrijding

In het beheerplan gladheidsbestrijding staat hoe de gemeente er voor zorgt, dat bij gladheid de wegen zo veilig mogelijk zijn voor de weggebruikers. Jaarlijks stelt het college de strooiroutes vast. Avri voert het bestrijden van de gladheid uit.

Het beheerplan gladheidsbestrijding is eind 2021 opgenomen in het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR)

Financiële consequenties

Afrekening vindt achteraf plaats op basis van het werkelijk aantal uitrukken. Het beschikbare budget is berekend op een gemiddelde winter.

Verkeer en vervoer

Beleidskader: Neder-Betuws Verkeer- en Vervoerplan (NBVVP)

Uitgangspunt is het Neder-Betuws Verkeer- en Vervoerplan (NBVVP) dat de gemeenteraad in maart 2018 heeft vastgesteld. Het plan gaat over de verkeerscirculatie, de verkeersveiligheid, het openbaar vervoer, de fietspaden en de kwaliteit van de leefomgeving. De oplossingsrichtingen/maatregelen in dit NBVVP zijn opgenomen in een uitvoeringsprogramma.

Kwaliteitsniveau

De gemeente Neder-Betuwe stimuleert de gewenste/noodzakelijke (auto)mobilititeit voor (economische) ontwikkeling. Deze automobilititeit mag niet leiden tot ongewenste effecten voor de verkeersveiligheid en de kwaliteit van de leefomgeving.

Ook zetten we ons er voor in dat onze inwoners in plaats van de auto, juist de fiets of het openbaar vervoer pakken. Dit draagt bij aan de bereikbaarheid en leefbaarheid van dorpskernen.

Financiële consequenties

Voorziening conform het beheerplan Verkeer en Vervoer Beheerplan 2019-2025.

Stand voorziening 01-01-2021	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Stand voorziening 31-12-2021	Stand voorziening cf beheerplan en begr.2021	Verschil
370.460	0	370.460		-0	0	0

De accountant heeft bij het vaststellen van de jaarstukken 2020 aangegeven dat het niet juist is dat er een voorziening verkeer en vervoer is gevormd voor de verkeersprojecten uit het NederBetuws Verkeer en VervoersPlan (NBVVP) (met een waarde van kleiner dan € 25.000). Dit omdat het niet gaat om onderhoud, maar aanpassingen van bestaande verkeerssituaties. De voorziening verkeer en vervoer is daarom omgezet naar een reserve verkeer en vervoer (via de budgetrapportage najaar 2021). De huidige voorziening is daarmee vrijgevallen en de nieuw gevormde reserve is gedekt uit de vrijval van de "oude" voorziening en de algemene reserve. Per saldo is dit budgettair neutraal verlopen.

Riolering

Beleidskader: het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)

Het Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2023 is in december 2018 vastgesteld met de volgende kaders en randvoorwaarden:

1. voldoen aan de wettelijke kaders waaronder: zorgplicht voor doelmatige inzameling en transport van afvalwater (Wet milieubeheer), zorgplicht voor doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater (Waterwet) en zorgplicht voor het voorkomen of beperken van grondwateroverlast (Waterwet);
2. in stand en bedrijfszeker houden van rioleringen, gemalen en andere installaties;
3. het daadwerkelijk functioneren van het stelsel volgen door meten, monitoren en (meet)data analyse om de doelmatigheid van investeringen van het (afval)watersysteem te kunnen afwegen
4. afstemming van werkzaamheden met kostenbesparing als doel;

5. steeds bezien van de relatie met andere gemeentelijke ruimtelijke ordening- en beheerplannen (wegenbeheerplan, groenbeheerplan, Neder-Betuws Verkeers en Vervoersplan);
6. invulling geven aan het Bestuursakkoord Water door te streven naar optimale samenwerking met andere waterkwaliteitsbeheerders;
7. beperken van de verwachte kostenstijging voor de zorgtaken in de toekomst door de verdere implementatie van de samenwerkingsovereenkomst SNR (Samenwerkende Netwerken Rivierenland);
8. volgen van het uitvoeringsplan voor nieuwe ontwikkelingen en opgaven zoals duurzaamheid en klimaatadaptatie door maatregelen uit de stresstest voor beheersing van kwetsbare locaties voor wateroverlast te realiseren;
9. bereiken van een gezonde financiële positie zonder grote schommelingen in de opbouw van de heffing en volledige balans tussen inkomsten en uitgaven met een voldoende buffer om fluctuaties op te kunnen vangen.

Financiële consequenties

Het GRP geeft per jaar gespecificeerd aan welke investeringen plaatsvinden, waarmee de kapitaallasten berekend worden. Jaarlijks berekenen wij de exploitatiekosten en maken ze inzichtelijk. Sluitposten zijn de rioolheffingen en de toevoegingen of beschikkingen over de voorziening riolering. De inkomsten (rioolheffingen) moeten 100% kostendekkend zijn. De vastgestelde jaarlijkse heffing wordt opgehoogd met de actuele index. Dit alles conform het vastgestelde Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2019 - 2023.

Verloop egalisatievoorziening v. Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2023

Stand voorziening 01-01-2021	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Stand voorziening 31-12-2021	Stand voorziening cf beheerplan en begr.2021	Vershil
891.508	106.411			997.919	538.458	-459.461

Actualisatie kostendekking GRP 2019-2023

Gedurende de looptijd van het GRP kunnen er omstandigheden zijn die invloed hebben op de hoogte van de voorziening.

In de voorgaande 3 jaar zijn er meer heffingen opgelegd dan waar tijdens het opstellen van de prognose van het aantal heffingseenheden rekening mee is gehouden. De reden is een administratieve correctie en een hogere groei van het aantal woningen.

Daarnaast is een aantal grotere investeringen vanwege de heroverweging van de gemeente naar achteren geschoven, wat invloed heeft op de daadwerkelijke lasten voor de huidige periode. De actualisatie kostendekking wordt momenteel uitgevoerd om een beeld te krijgen van het verloop van de geprognosticeerde hoogte van de voorziening en de benodigde rioolheffing om ervoor te zorgen dat deze in evenwicht zijn en eventueel kunnen worden bijgestuurd.

Water

Beleidskader: Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) 2019 – 2023

Het thema water is opgenomen in het GRP. Het doel is een duurzaam en goed functionerend watersysteem (kwaliteit/kwantiteit) dat aan de wettelijke kaders voldoet. Het beleid is gebaseerd op het Europese, landelijke, regionale en lokale waterbeleid. Het bevat inspanningsverplichtingen op het gebied van waterbeheer van zowel waterschap als gemeente.

Financiële consequenties

De kosten van de water maatregelen worden gedekt door het GRP 2019 - 2023. Afgelopen jaar is gestart met de voorbereidingen voor een waterberging in Kesteren. Deze wordt komend jaar gerealiseerd. Verder is er nog geen zicht op realisatie van extra waterberging. Een van de redenen is dat een potentieel geschikte locatie voor een redelijke prijs in eigendom moet komen. Dit blijkt in de huidige markt vaak niet mogelijk. Voorsnog is het streven om mee te liften met lopende projecten van waterschap of gemeente.

Gebouwen

Beleidskader: het gebouwenbeheerplan

Het beleidskader is vastgelegd in het Beheerplan Duurzaam Meerjarenonderhoud Gemeentelijke Gebouwen 2018-2021. Het gebouwenbeheerplan voor 2018-2021 is per 1 januari 2018 aangepast aan de gewijzigde regeling Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten. De investeringen naar aanleiding hiervan staan onder Programma 6.

Kwaliteitsniveau

Volgens het gebouwenbeheerplan voeren we gestructureerd, doelmatig, veilig en planmatig onderhoud uit aan de gemeentelijke gebouwen en daarin aanwezige installaties. Het kwaliteitsniveau is sober en doelmatig zonder voorbij te gaan aan de gebruikersbelangen en met een kritische kostenbewuste blik op de toekomstverwachtingen over de gemeentelijke gebouwen. Normale slijtage en veroudering van elementen zijn acceptabel.

Financiële consequenties:

Voorziening cf Beheerplan Duurzaam Meerjarenonderhoud Gemeentelijke Gebouwen 2018-2021						
Stand voorziening 01-01-2021	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Stand voorziening 31-12-2021	Stand voorziening cf beheerplan en begr.2021	Vershil
676.346	249.505	72.000	234.067	619.784	126.387	-493.397

Onderhoud gemeentelijke gebouwen

Het positieve verschil van € 493.397 tussen de werkelijke stand van de voorziening en de stand volgens het beheerplan per 31 december 2021 is als volgt te verklaren.

Toevoeging aan de voorziening

Verschillen tussen de toevoeging van de voorziening in het beheerplan en de weergave in het financieel systeem zitten in de verkoop van een aantal objecten, prijsindexatie over 2021 en in een kleine toevoeging vanwege de SPUK regeling. Daardoor is rekening houdend met kleine verschillen meer aan de voorziening toegevoegd.

Onttrekkingen aan de voorziening

In voorgaande jaren is terughoudend omgegaan met groot onderhoud aan gebouwen waarvan de toekomstige bestemming nog ongewis was. We voorkomen daarmee dat we onnodige kosten maken. Dit was onder andere van toepassing op de welzijnsgebouwen De Notenbalk in Opheusden, Trefpunt in Kesteren, Columbus in Ochten en de integratie van sporthal De Eng met het MFA Dodewaard. Met het uitstellen van groot onderhoud willen we kapitaalvernietiging voorkomen.

Daarbij vormden de onafhankelijke inspecties voor het nieuwe beheerplan 2022-2025 een belangrijk ijkmoment om het conditieniveau van de gebouwen inzichtelijk te maken. Uit dit onderzoek is gebleken dat uitgesteld groot onderhoud daaraan geen afbreuk heeft gedaan.

Verder kon op basis van BBV richtlijnen de dekking voor het groot onderhoud aan de kerktorens niet vanuit de voorziening worden gedekt. Dit verklaart ook de overschrijding op de exploitatiebegroting in programma 3. Vrijval op de voorzieningen van € 72.000 is bedoeld als dekking voor verhoogde exploitatielasten op het groot onderhoud aan de kerktorens.

Groenbeheer

Missie opgenomen in het groenbeleidsplan

Het creëren en in stand houden van een volwaardige groenstructuur, die past bij de Betuwse identiteit en haar bewoners en tevens functioneel en beheersbaar is.

Ontwikkelingen

In maart 2017 is het groenbeleidsplan door de raad vastgesteld. Er is ingestemd met het scenario versterken. Daarnaast is ingestemd met het verhogen van het onderhoudsniveau van de centrumgebieden in de vijf kernen van niveau B naar niveau A. Door deze wijzigingen in het beleid realiseert de gemeente een beheervriendelijke en toekomstbestendige groenstructuur. Het beheer en onderhoud van het groen worden voornamelijk uitgevoerd door Avri. Het onderhoud- en beheerniveau is vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst (DVO). Deze DVO wordt jaarlijks geactualiseerd. Aanvullend op het groenbeleid heeft de gemeente een uitvoeringsprogramma ten aanzien van het bomenbestand. Dit geeft heldere richtlijnen over het gewenste bomenbestand, de aanplant en het beheer en onderhoud. In 2018 is het meerjarenvervangingsplan gemeentelijke essen vastgesteld. Met het uitvoeren van dit plan over een termijn van ongeveer 15 jaar krijgen we weer een vitaal bomenbestand, dat aansluit op het huidige groenbeleidsplan. De bestrijding van de eikenprocessierups had ook in 2021 weer de volledige aandacht.

Versterken (bio)diversiteit

We nemen beheermaatregelen om de diversiteit te versterken en stemmen deze af op de lokale karakteristiek. Daarnaast wordt er in toenemende mate gekozen voor een bloeiende en vruchtdragende beplanting, zodat niet alleen mensen maar ook dieren (insecten, vogels, etc.) profiteren van het openbaar groen. Bovendien wordt een deel van de gemeentelijke bermten gemaaid volgens een gewijzigd maai-regiem dat de biodiversiteit versterkt.

Vergroten participatie bewoners en bedrijven

Door meer inspraak voor bewoners en bedrijven is de betrokkenheid vergroot. Daarnaast is er een samenwerking gerealiseerd met partners (boomkwekers, scholen, Natuur en Milieu Educatiecentrum). Dit om de representatieve groene uitstraling te versterken en de bruikbaarheid en biodiversiteit te vergroten. Hiermee is de inrichting afgestemd op de behoefte en wensen van de bewoners.

Begraafplaatsen

Beleidskader: het Begraafplaatsenbeheerplan

In december 2017 is de Actualisatie beleids- en beheerplan begraafplaatsen 2018-2021 door de raad vastgesteld. Het beleid van de gemeente Neder-Betuwe voor het beheer en gebruik van deze begraafplaatsen richt zich op het behoud van de kwaliteit, zowel de ruimtelijke kwaliteit als de dienstverlening, bij een zo groot mogelijke kostendekking.

In 2017 heeft Gemeente Neder-Betuwe het beheer en onderhoud (inclusief lijkbezorging) uitbesteed voor 5 jaar (1 juni 2017 – 31 mei 2022) met de mogelijkheid de overeenkomst te verlengen met maximaal 5 jaar.

Beleid over de historische graven en de gewijzigde beheersverordening zijn in december 2018 vastgesteld. Het onderhoudsprogramma van de 31 stuks historische graven is opgenomen in het beleid historische graven.

Financiële consequenties

Voorziening conform het beheerplan Actualisatie begraafplaatsen 2018-2021.						
Stand voorziening 01-01-2021	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Stand voorziening 31-12-2021	Stand voorziening cf beheerplan en begr.2021	Verschil
130.095	26.000		0	156.095	151.692	-4.403

Dit bedrag is minder dan € 25.000 en behoeft geen toelichting.

Op 27 januari 2022 is door uw raad het nieuwe Begraafplaatsenbeleid 2022-2026 vastgesteld. Dit beleid geldt echter niet voor 2021.

Openbare verlichting

Beleidskader: het Beheerplan Openbare Verlichting

Het beheerplan Openbare Verlichting 2016-2020 is vastgesteld in december 2015 (RAAD/15/01940) met onder andere de volgende uitgangspunten:

1. De gemeente verlicht de openbare ruimten, die eigendom zijn van de gemeente en waarvan ze (weg)beheerder is met uitzondering van zelfstandige, recreatieve fietspaden, voetpaden die geen belangrijke functie hebben voor het woon- werkverkeer en de laagste categorie wegen buiten de bebouwde kom.
2. Buiten de bebouwde kom vindt een uitsterfconstructie plaats.
3. De gemeente streeft ernaar om aan de doelstellingen van het Energieakkoord te voldoen.
4. De gemeente Neder-Betuwe start in 2020 een pilot SmartCity. De pilot houdt in dat de bedrijventerreinen in de gemeente een plan kunnen indienen dat wordt beoordeeld. Het beste plan en participatie worden uitgewerkt en gerealiseerd.

De vervangingswerkzaamheden vallend onder het innovatief vervangingsplan zijn afgerond in 2018. Het gaat hier om 25 procent van het openbare verlichtingsareaal. De verduurzaming van de overige openbare verlichting is vastgesteld in mei 2019. Hierbij wordt de overige 75 procent van het openbare verlichtingsareaal verduurzaamd (voor 2030 wordt alles vervangen).

Kwaliteitsniveau

De gemeente hanteert de richtlijn ROVL-2011. Daarnaast geldt bij nieuwbouwlocaties het Politie Keurmerk Veilig Wonen. Bij structurele vervangingen worden dimmers aangebracht. Het lichtniveau wordt tussen 23.00 uur en 6.00 uur tot 50% gedimd.

Financiële consequenties

De werkzaamheden vallen binnen de financiële kaders.

Speelruimte

Beleidskader: Speelruimtenota 2020 – 2023 'Bewegen, buiten zijn en elkaar ontmoeten'. Het nieuwe beleidskader wordt gebruikt om te voorzien in passende en aantrekkelijke speelruimte voor bewoners van 0 t/m 18 jaar. Daarbij staan de doelgroepen van mindervalide kinderen en de spelende 'ouderen' ook op het netvlies.

Het uitvoeringsplan dat bij de nieuwe speelruimtenota is vastgesteld bevat een overzicht van inzet voor herinrichting en enkele nieuwe speelplekken. Voor het uitvoeringsplan is in september 2020 een aanbesteding afgerond, waarbij de werkzaamheden zijn uitbesteed aan een voorkeursleverancier passend in het aanbestedingsbeleid. Dit zorgt voor grip op de uitgaven.

In het Speelruimtebeleid staat voorop dat we streven naar een eerlijke spreiding van speelplekken, gebaseerd op het aantal kinderen en het gebruik en de wensen vanuit de omgeving. We houden in 2021 ook aantoonbaar met jongeren en hun wensen rekening: de verwachting is dat er concreet aan de realisatie van een voetbalkooi in Dodewaard kan worden gewerkt.

Kwaliteitsniveau

Op het onderhoud van de speeltoestellen is het 'Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen' (WAS) van toepassing. Speeltoestellen worden geïnspecteerd om te voldoen aan de eisen van het WAS en om het niveau van onderhoud op lange termijn te garanderen. De wijze van onderhoud moet ervoor zorgen dat de plek en het toestel schoon, heel en veilig zijn. Ondergronden worden beheerd op B-niveau aansluitend op het Wegenbeleidsplan.

Financiële consequenties:

Voorziening conform het beheerplan Speelruimtenota 2020-2023.

Stand voorziening 01-01-2021	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Stand voorziening 31-12-2021	Stand voorziening cf beheerplan en begr.2021	Verschil
187.265	84.757		195.713	76.309	104.514	28.205

Voor de uitvoering van het geldende beleid is een voorziening in het leven geroepen. Het beheerplan speeltoestellen dient als basis voor de voorziening. De uitvoering van herinrichting van speelplekken is in 2021 enigszins vertraagd doordat de participatie door de corona-maatregelen moeilijk was te organiseren. De uitvoering van de werkzaamheden is hierdoor vertraagd ten opzichte van de planning uit de speelruimtenota.

Tijdens de participatieronde van 2021 zijn er toezeggingen gedaan die er toe geleid hebben dat er meer budget gespendeerd is dan dat door de speelruimtenota was voorzien. Omdat het beheerplan nog loopt tot 2023 zal in de komende jaren het te besteden budget bijgesteld worden zodat de stand van de voorziening aan het eind van de periode correspondeert met het beleidsplan.

Paragraaf 4 Financiering

Algemeen

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot de financieringsfunctie van de gemeente. Dit noemen we de gemeentelijk treasuryfunctie. De gemeentelijke treasuryfunctie heeft als doel het financieren van het gemeentelijk beleid (zorgen voor tijdige beschikbaarheid van voldoende geldmiddelen) en het uitzetten van de overtollige geldmiddelen. Het besturen, beheersen en bewaken van de inkomende en uitgaande geldstromen, de vermogenswaarden, de financiële posities en de kosten en risico's die hier aan verbonden zijn. De kosten en risico's worden daarbij geminimaliseerd en het renteresultaat geoptimaliseerd.

Wettelijk kader

De gemeentelijke regelgeving over de financieringsfunctie is gebonden aan algemeen geldende wettelijke kaders, waaronder de Gemeentewet, het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV), de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO), de ministeriële regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden (RUDDO) en het Treasurystatuut 2016.

Als gevolg van artikel 212 van de Gemeentewet is de gemeente verplicht een financiële verordening te hebben. Tevens dient de gemeente op grond van artikel 186 van de Gemeentewet een paragraaf financiering op te nemen bij een begroting en bij het jaarverslag. In de financiële verordening worden de kaders van het beleid vastgelegd.

Financieringsbeleid

De gemeente zet de overtollige geldmiddelen uit bij de Nederlandse Staat (schatkistbankieren). Om het renteresultaat te optimaliseren wordt financiering met externe middelen beperkt door eerst de eigen liquide financieringsmiddelen te gebruiken. Als deze laatste ontoereikend zijn kunnen externe middelen in de vorm van financiering worden aangetrokken.

De financiering van gemeentelijke activiteiten is in principe gebaseerd op integrale (totaal) financiering. De totale financieringsbehoefte van de gemeente is de graadmeter. De ruimte die de kasgeldlimiet biedt om kort geld aan te trekken, benutten we optimaal. De renteontwikkeling voor de korte en lange termijn en de ruimte ten opzichte van de kasgeldlimiet zijn belangrijke factoren, die meespelen bij het consolideren van kort geld in lang geld voor noodzakelijke uitgaven. De looptijd van de geldleningen hangt af van het soort uitgaven, de resterende looptijd van de bestaande leningen en de te betalen rentepercentages bij de verschillende termijnen van de leningen. We gebruiken de financieringsfunctie uitsluitend voor de publieke taak. Onze huisbankier is de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten, waarmee een rekening-courantverhouding is afgesloten met binnen bepaalde grenzen automatische afroeping van de saldi naar daggelden ter beperking/verbetering van de rentelasten/-baten. Het beheer is prudent en we voldoen aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Financieringsrisico's

Om vooral de financieringsrisico's te beperken, staan in de Wet FIDO twee instrumenten: de renterisiconorm en de kasgeldlimiet. Dit zijn de indicatoren voor het treasurybeleid.

Schatkistbankieren

In 2013 is de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) gewijzigd in verband met het rentedragend aanhouden van liquide middelen van decentrale overheden door het Rijk. Op grond van deze wet zijn alle decentrale overheden verplicht om hun overtollige (liquide) middelen aan te houden in de schatkist. Het woord 'overtollig' verwijst naar alle middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. Een decentrale overheid behoudt op basis van de wet FIDO de mogelijkheid om leningen te verstrekken en uitzettingen te verrichten vanwege de publieke taak. De deelname aan schatkistbankieren verandert daar niets aan. Het verplicht schatkistbankieren zonder leenfaciliteit voor decentrale overheden heeft het verbeteren van de overheidsfinanciën als doel. Het drempelbedrag was tot 1 juli 2021 € 464.000 Door het Rijk zijn de regels bijgesteld en per 1 juli 2021 bedraagt het nieuwe drempelbedrag 2% van het begrotingstotaal voor overheden met een begrotingstotaal tot € 500 miljoen. Dit resulteert in een nieuw drempelbedrag van € 1.238.380.

Verloop financiering over het verslagjaar

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de financiering over het verslagjaar weer:

Overzicht renteresultaat	Begroot 2021	Werkelijk 2021	Vershil 2021
Externe rentelasten over de korte financiering	25.744	15.350	10.394
Externe rentelasten over de lange financiering	468.574	474.007	-5.433
Externe rentebaten	-14.500	-13.367	-1.133
Totaal door te berekenen externe rente	479.818	475.990	3.828
Rente over eigen vermogen (n.v.t.)	0	0	0
Rente over voorzieningen (n.v.t.)	0	0	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	479.818	475.990	3.828
De aan taakvelden 3.2 en 8.2 toegerekende rente	-11.104	-83.409	72.305
De aan overige taakvelden toegerekende rente	-529.560	-480.503	-49.056
Aan taakvelden door te rekenen externe rente	-540.664	-563.913	23.249
Renteresultaat op taakveld treasury	-60.845	-87.922	27.077
Beleggingsresultaat op taakveld treasury	-36.492	-33.025	-3.467
Resultaat taakveld treasury	-97.337	-120.948	23.610

Toelichting op het verloop van de financiering over het verslagjaar

In de Bestuursrapportage Najaar 2021 hebben wij aan u verantwoording gedaan over de actualisatie van de kapitaallasten en effecten hiervan op de financieringsbehoefte.

In de begroting 2021 was na wijziging uitgegaan van een renteresultaat van afgerond € 61.000 voordelig. Het werkelijke renteresultaat 2021 is afgerond € 88.000 voordelig. Per saldo is hier een incidenteel voordeel behaald van afgerond € 27.000. Dit resultaat is als volgt ontstaan.

Aan investeringskredieten is € 23.000 meer rente toegerekend dan geraamd. De rentelasten voor korte financieringsmiddelen laat een voordeel zien van € 10.000 en de rentelasten voor lange financiering is € 5.000 nadelig. De rente-inkomsten zijn € 1.000 lager dan geraamd.

De dividenduitkering van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) over jaar 2021 is € 3.500 lager dan geraamd en dit verklaart het verschil op het beleggingsresultaat op taakveld treasury.

Mutaties in portefeuille opgenomen en uitgezette leningen

Onderstaand overzicht geeft inzicht in de ontwikkeling van de financierings- en beleggingspositie over 2021.

Informatie portefeuille leningen 2021	Opgenomen leningen	Uitgezette leningen
Aantal 1-1-	14	9
Aantal 31-12-	11	6
Oorspronkelijk bedrag 1-1-	51.512.500	1.716.540
Oorspronkelijk bedrag 31-12-	48.500.000	685.444
Vervallen leningen	0	0
Nieuwe leningen	0	149.339
Stand restant per 1-1-	20.275.686	785.403
Stand restant per 31-12-	16.990.000	632.652
Gemiddelde grootte (oorspronkelijk)	3.679.464	190.727
Gemiddelde grootte 1-1-	1.448.263	87.267
Gemiddelde grootte 31-12-	1.544.545	105.442
Aflossingen regulier	3.285.686	207.278
Aflossingen vervroegd	0	94.812
Renteaanpassingen (oud percentage)	n.v.t.	n.v.t.
Renteaanpassingen (nieuw percentage)	n.v.t.	n.v.t.
Gemiddeld rentepercentage ongewogen 1-1-	4,25	n.v.t.
Gemiddeld rentepercentage ongewogen 31-12-	4,10	n.v.t.
Gemiddeld rentepercentage gewogen 1-1-	2,53	n.v.t.
Gemiddeld rentepercentage gewogen 31-12-	2,40	n.v.t.

Opgenomen leningen

De opgenomen leningen bedroegen per 31 december 2021 in totaal € 16,9 miljoen en bestonden uit elf opgenomen langlopende leningen bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).

Uitzettingen

De uitgezette leningen bedroegen per 31 december 2021 in totaal € 633.000 en bestonden uit:

- De renteloze leningen die de gemeente heeft verstrekt aan plaatselijke verenigingen (€25.000). Het risico hierop is beperkt. Vaak is er sprake van een subsidieband met de gemeente, zodat verrekening kan plaatsvinden.
- De startersleningen, waarover op 19 december 2013 een besluit genomen is rond het verstrekken van startersleningen als stimuleringsinstrument voor het Neder-Betuwse woningmarktbeleid (€ 214.000).
- De duurzaamheidsleningen (besluit 10 december 2015), aangeboden als stimulans om huiseigenaren te laten investeren in het energiezuinig maken van de eigen woning. Hiervan is een bedrag van € 394.000 uitgekeerd aan de Stichting Stimulering Volkshuisvesting Gemeenten (SVn).

De aan Waterbedrijf Vitens N.V. verstrekte achtergestelde lening is in 2021 geheel afgelost. De aflossing hiervan was een bedrag € 72.000. Verder zijn er nog twee leningen die aan plaatselijke verenigingen waren verstrekt vervroegd afgelost en deze twee leningen hadden op 1 januari 2021 een schuldrestant van € 101.000.

Rentebeheer

In lijn met de BBV voorschriften hanteren wij de volgende systematiek van rentetoerekening:

- geen bespaarde rente toerekenen aan het eigen vermogen;
- onze interne rekenrente bedraagt 1% met uitzondering van de rente voor grondexploitaties, die 2% bedraagt. Jaarlijks vindt er bij het actualiseren van de grondexploitaties een herijking van dit rentepercentage plaats;
- voor het aantrekken van kort geld hanteren wij een rentepercentage van 1%;
- voor de rente die de kasgeldlimiet te boven gaat en die nodig is om een eventueel financieringstekort te kunnen dekken, hanteren wij een percentage van 2% (lang geld).

Risicobeheer

De belangrijkste algemene financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn renterisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico, koersrisico, valutarisico en debiteurenrisico.

- **Renterisico**

Renterisico is nooit uit te sluiten. Voor in de toekomst aan te trekken leningen is de rentevoet afhankelijk van een groot aantal nauwelijks te beïnvloeden factoren.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft het renterisico op korte termijn weer (korte termijn financiering). Dat is de grens waarboven we niet met kort geld mogen financieren. De grens voor kort geld ligt bij één jaar. De kasgeldlimiet op grond van de wet FIDO is voor het jaar 2021 vastgesteld op € 5.263 miljoen, wat het door het rijk vastgestelde percentage is van 8,5 % over ons begrotingstotaal van € 61.919.000. Er vond in 2021 geen overschrijding plaats van de kasgeldlimiet

Kasgeldlimiet 2021				
Bedragen x € 1.000	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
1 Toegestane kasgeldlimiet				
In procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
In bedragen	5.263	5.263	5.263	5.263
2 Omvang vlottende korte schuld				
Opgenomen gelden < 1 jaar	0	0	0	500
Schuld in rekening-courant (gemiddelde 4)	963	2.406	964	407
Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld				
	963	2.406	964	907
3 Vlottende Middelen				
Contante gelden in kas	1	1	1	1
Tegoeden in rekening-courant (4) gemiddelde	6.172	6.797	4.651	1.371
Overige uitstaande gelden <1 jaar	0	0	0	0
	6.173	6.798	4.652	1.372
4 Toets kasgeldlimiet				
2-3 Totaal netto-vlottende middelen (-) / schuld (+)	-5.210	-4.392	-3.688	-466
1 Toegestane kasgeldlimiet	5.263	5.263	5.263	5.263
1-4 Ruimte (-) Overschrijding (+)	-10.473	-9.655	-8.951	-5.729

Renterisiconorm

Het renterisico op de lange financiering wordt begrensd door de renterisiconorm. Als lange financiering wordt volgens de Wet FIDO aangemerkt: alle financieringsvormen met een rentetypische looptijd langer dan een jaar. We berekenen de renterisiconorm net als de kasgeldlimiet over het begrotingstotaal. Als norm houdt de Wet 20% van het begrotingstotaal aan met een minimum van € 2,5 miljoen. Dit houdt in dat de aflossing van de lange schuld in enig jaar niet hoger mag zijn dan 20% van het begrotingstotaal aan lasten. Uit onderstaand overzicht blijkt wat de gemeente de komende jaren binnen de gestelde normen mag aflossen aan vaste geldleningen.

Renterisico op vaste schuld Bedragen x € 1.000	2021
Renterisiconorm	
1 Stand van totale lasten begroting	61.919
2 Bij ministriële regeling vastgesteld percentage	20%
3 Renterisiconorm	12.384
4a Rente herziening op vaste schuld o/g	0
4b Rente herziening op vaste schuld u/g	0
5 Netto renteherziening op vaste schuld (4a-4b)	0
6a Nieuw aangetrokken vaste schuld (o/g)	0
6b Nieuw aangetrokken vaste schuld (u/g)	0
7 Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (6a-6b)	0
8 Betaalde aflossingen	3.286
9 Herfinanciering (laagste van 4a en 6a)	0
10 Renterisico op vaste schuld (8+9)	3.286
Toets renterisiconorm	
3 Renterisiconorm	12.384
10 Renterisico op vaste schuld	3.286
Ruimte (-) Overschrijding (+) (10-3)	-9.098

De renterisiconorm is in 2021 niet overschreden, er zijn geen nieuwe leningen aangetrokken en alles is gefinancierd met kort geld. Ook hebben er geen renteherzieningen op de vaste schulden plaatsgevonden.

Kredietrisico

Kredietrisico is slechts beperkt aanwezig, omdat kredietverstrekkingen bijna uitsluitend aan plaatselijke verenigingen zijn verleend. Vaak is een verrekening met subsidies mogelijk.

Liquiditeitsrisico

In het jaar 2021 hebben zich geen liquiditeitsrisico's voorgedaan.

Koersrisico

We lopen geen koersrisico, omdat onze gemeente geen beleggingen met koersen meer heeft.

Valutarisico

Valutarisico is door invoering van de Euro nauwelijks meer van belang. Ons treasurystatuut verbiedt het gebruik van derivaten.

Debiteurenrisico

Voor verwachte oninbaarheid van de belastingdebiteuren, leenbijstand en overige debiteuren is een voorziening dubieuze debiteuren gevormd. Hierin nemen we ook de nog niet geïnde maar wel opgelegde dwangsommen mee. Op basis van een individuele beoordeling Debiteurenrisico van de vorderingen bepalen wij de hoogte van de voorziening op de inschatting van de mogelijkheid tot het innen van de individuele vorderingen. Hierbij houden we zoveel mogelijk rekening met de ontvangen bedragen op het moment van opstellen van de jaarstukken en met vorderingen waarvoor betalingsregelingen zijn getroffen. In onderstaande tabel zijn de stand en het verloop van de verschillende voorzieningen voor niet te innen debiteuren opgenomen.

voorziening voor oninbare debiteuren bedragen in €	stand per 1-1-2021	toevoeging	onttrekking	vrijval	stand per 31-12-2021
belastingdebiteuren en algemeen	91.798	3.835	15.025	4.541	76.067
dwangsommen	120.000				120.000
subtotaal voorziening algemene debiteuren	211.798	3.835	15.025	4.541	196.067
leenbijstand	128.758		6.660		122.098
werk & inkomen	587.292	32.758	54.389		565.662
subtotaal voorziening sociale zaken	716.050	32.758	61.049	0	687.760
totaal voorziening voor dubieuze debiteuren	927.848	36.593	76.074	4.541	883.827

In 2021 is er € 6.660 onttrokken aan de voorziening dubieuze debiteuren leenbijstand i.v.m. oninbaar verklaren van openstaande posten. Voor de belasting debiteuren en algemene debiteuren zijn vorderingen oninbaar verklaard voor een bedrag van € 15.025. Op basis van de beoordeling van de openstaande posten is er een bedrag vrijgevallen van € 4.541. Daarnaast zijn er bedragen ontvangen op reeds afgeboekte en oninbaar verklaarde bedragen tot een bedrag van € 3.835. Dit bedrag is weer toegevoegd aan de voorziening. Per 31-12-2021 was in totaal nog een bedrag te ontvangen van € 1.472.384 van belasting debiteuren, leenbijstand en overige debiteuren (exclusief dwangsommen). Hiervoor is in totaal een voorziening voor niet te innen bedragen gevormd van € 198.165.

De opgelegde maar nog niet geïnde dwangsommen worden in de voorziening debiteuren dwangsommen opgenomen. Zodra de opgelegde dwangsommen geïnd zijn, komen deze ten gunste van de exploitatie. Er staat per balansdatum een bedrag van € 120.000 aan dwangsommen open, dat volledig als dubieus wordt aangemerkt.

Het saldo openstaande debiteuren Werk en Inkomen bestaat uit de vorderingen BUIG (Bbz, Wwb, Iaow en Iaoz) en bedroeg per 31 december 2021 € 1.409.027. Voor de betreffende openstaande vorderingen BUIG wordt een voorziening getroffen voor de verwachte onmogelijkheid om te innen. Deze verwachte onmogelijkheid is over 2021 op dossierniveau (klantniveau) opgesteld. De totale voorziening dubieuze debiteuren BUIG bedroeg hierdoor per 31 december 2021 € 525.435. Voor de vordering Bbz (€ 633.009 exclusief rente) moet 75% terugbetaald worden aan het Rijk en van de resterende 25% is het risico van onmogelijkheid om te innen beoordeeld. Dit resulteert in een benodigde voorziening van € 40.227. Zodoende is er een totaal bedrag van € 565.662 (€ 525.435 plus € 40.227) opgenomen als voorziening dubieuze debiteuren Werk & Inkomen. Dit is een afname ten opzichte van het vorige boekjaar van € 21.630.

Gemeentegaranties

Garantstelling geldleningen

Het totaal van door de gemeente geborgde geldleningen bedroeg per eind 2021 € 18.5 miljoen (per eind 2020: € 18.5 miljoen). Het gaat o.a. om € 10 miljoen voor de bouw van woningen voor Casterhoven en € 1.25 miljoen voor Industrieschap Medel. Voor de uitvoeringsorganisatie Breedband staat Neder-Betuwe garant voor € 7.1 miljoen. De uitvoeringsorganisatie legt in regionaal verband een fysiek breedbandnetwerk aan. Voor de realisatie van het totale project moest de uitvoeringsorganisatie een lening aangaan. Iedere deelnemende gemeente stelt zich garant en op basis van de verdeelsleutel komt de garantie voor Neder-Betuwe uit op een bedrag van € 7.1 miljoen.

Sociale woningbouw

De leningen van de werkzame woningbouwcorporatie in onze gemeente worden primair geborgd door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Het schuldrestant van deze leningen bedroeg per eind 2021 in totaal € 11.4 miljoen (per eind 2020 was dit € 17.6 miljoen). De gemeente heeft samen met het Rijk een achtervang-positie in het WSW.

In 2021 is er een nieuwe achtervang overeenkomst getekend met het WSW. Alle gemeenten waar een corporatie bezit heeft, staan in de achtervang voor geborgde leningen en niet langer één gemeente. De leningen van een corporatie zijn bedoeld voor financiering van activiteiten in het gehele werkgebied van een corporatie. De nieuwe achtervang overeenkomst heeft tot gevolg dat er een andere verdeling van de achtervang positie ontstaat voor nieuwe leningen. Voor oude leningen geldt dat de borging van die leningen blijft bestaan op basis van de oude overeenkomst. De overeenkomst is ingegaan op 1 augustus 2021.

Nationale Hypotheek Garantie

Via de Nationale Hypotheek Garantie worden leningen geborgd om het eigen woningbezit te bevorderen en voor de kwaliteitsverbetering van eigen woningen. Het Waarborgfonds Eigen Woningbezit (WEW) is verantwoordelijk voor de uitvoering van dit instrument. Per 2011 is de gemeentelijke achtervang positie in het WEW voor nieuwe hypotheekgaranties beëindigd. Het Rijk is sindsdien de achtervanger voor nieuwe garanties. Voor de tot en met 2010 geboden, nog lopende garanties blijft de gemeentelijke achtervang in stand. Per balansdatum gaat het in onze gemeente om elf hypotheekgaranties van in totaal € 62.364.

Paragraaf 5 Verbonden partijen

Algemeen

In de paragraaf verbonden partijen geven wij het algemeen beleid van de verbonden partijen weer en een lijst van onze verbonden partijen, inclusief de financiële gegevens per partij. Het beleidsmatig aspect, 'Welke beleidsdoelstellingen heeft de verbonden partij voor ons bereikt?' en 'Wat heeft de verbonden partij hiervoor gedaan?' is opgenomen onder het programma dat de verbonden partij verzorgt.

Wat is een verbonden partij?

Een verbonden partij is een privaot- of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een financieel en bestuurlijk belang heeft.

Financieel belang

Er is een financieel belang als de gemeente een bedrag ter beschikking heeft gesteld aan een organisatie en dat bedrag niet verhaalbaar is bij faillissement of als de gemeente financieel aansprakelijk is wanneer die organisatie zijn verplichtingen niet nakomt. Bij leningen en garantstellingen is er dus geen sprake van een verbonden partij, omdat de gemeente juridische verhaalsmogelijkheden heeft als de partij failliet gaat. Ook bij exploitatiesubsidies is er geen sprake van een verbonden partij, het gaat hier om overdrachten (subsidiës).

Bestuurlijk belang

Bij een bestuurlijk belang gaat het over zeggenschap via vertegenwoordiging in het bestuur of via stemrecht. Er is dus een bestuurlijk belang als de burgemeester, een ander collegelid, een raadslid of een ambtenaar namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt of stemt. Bij alleen een benoemings- of een voordrachtsrecht, waarbij de gemeente een bestuurder of commissaris in de organisatie mag benoemen of voordragen, is er strikt genomen geen sprake van een verbonden partij. Gemeenten maken vaak van zo'n recht gebruik om ervoor te zorgen, dat er kwalitatief goede bestuurders in het bestuur van een partij terecht komen.

Verschillen in juridische rechtsvormen van verbonden partijen

Er bestaan drie verschillende juridische rechtsvormen voor verbonden partijen.

Publiekrechtelijk

Bij publiekrechtelijke verbonden partijen gaat het vooral om gemeenschappelijke regelingen (GR'en). De gemeente gaat dergelijke gemeenschappelijke regelingen aan voor primaire, uitvoerende gemeentelijke taken. Zij vormen een verlengd lokaal bestuur waarbij de vrijwilligheid van de samenwerking meestal voorop staat. Voor sommige taken legt de wetgever verplichte samenwerking op, zoals voor de veiligheidsregio. De meest voorkomende en tegelijkertijd 'zwaarste' vorm is de gemeenschappelijke regeling met een openbaar lichaam. Deze regeling heeft als enige rechtspersoonlijkheid en een algemeen bestuur. Dit bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van de deelnemende gemeenten en stelt een dagelijks bestuur aan. Gemeenten kunnen aan dit openbaar lichaam in principe alle gemeentelijke taken en bevoegdheden overdragen.

Voorbeelden van gemeenschappelijke regelingen zijn Regio Rivierenland en GGD Gelderland Zuid.

Privaatrechtelijk

Bij privaatrechtelijke verbonden partijen gaat het vooral om stichtingen en vennootschappen. Een stichting heeft een bestuur voor de dagelijkse leiding en kent een ideëel of sociaal doel, waarbij alleen aan dat doel kan worden uitgekeerd. Stichtingen kennen geen controlerend mechanisme, tenzij dat in de statuten is geregeld. Een vennootschap heeft een raad van bestuur en, afhankelijk van de statuten of de omvang van de vennootschap, een raad van commissarissen. De raad van bestuur wordt gecontroleerd door de vergadering van aandeelhouders. Gemeenten maken vaak gebruik van vennootschappen bij nutsvoorzieningen, havenactiviteiten en culturele of economische activiteiten. De belangrijkste reden om samen te werken met dit type verbonden partij zijn de financiële voordelen door winstdeling en dividend.

Voorbeelden van deze soort privaatrechtelijke partijen zijn Waterbedrijf Vitens en de Bank Nederlandse Gemeenten.

Publiek-private samenwerking (PPS)

Het publiek-private samenwerkingsverband (PPS) is een bijzondere vorm van een verbonden partij. Daarin nemen naast de gemeente en eventuele andere overheden ook private partijen deel. Een veel voorkomend voorbeeld van een PPS zien we in lokale gebiedsontwikkeling. Deze samenwerkingsvorm komt in verschillende varianten voor. De wetgever heeft een voorkeur voor publiekrechtelijke boven privaatrechtelijke samenwerking. De gedachte hierachter is, dat in een publiekrechtelijke samenwerking de openbaarheid en de controle beter zijn gewaarborgd dan in een privaatrechtelijke participatie. Een voorbeeld van een publiek-private samenwerking is Casterhoven CV.

Risico's

Het inzichtelijk maken van de situatie bij verbonden partijen is om twee redenen van belang. De eerste reden is dat zij vaak gemeentelijk beleid en gemeentelijke taken uitvoeren, het is zoals gezegd verlengd lokaal bestuur. De tweede reden gaat over de kosten en de financiële risico's die de gemeente kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgetgevolgen. Bij verbonden partijen kunnen we twee typen risico's onderscheiden: financiële en bestuurlijke. Naast de aard en omvang van de activiteiten wordt het risicoprofiel ook beïnvloed door de juridische vorm, structuur en organisatie van een verbonden partij.

De belangrijkste soorten verbonden partijen inclusief de mate van bijbehorende risico's zijn hieronder weergegeven:

Belangrijkste soorten verbonden partijen	Rechtsvorm	Risico (Financieel/bestuurlijk)
Stichting	Privaatrechtelijk	Laag
Vennootschap (BV, NV)	Privaatrechtelijk	Middel
Gemeenschappelijke regeling	Publiekrechtelijk	Hoog
Publiek-private samenwerking (PPS)	Privaatrechtelijk	Hoog

De risico's van gemeenschappelijke regelingen en PPS-constructies zijn relatief hoger dan die van andere verbonden partijen. Bij de gemeenschappelijke regelingen ligt de oorzaak daarvan in het feit dat de aangesloten gemeenten volledig financieel aansprakelijk zijn. Bij PPS-constructies komt het risico voort uit de samenwerking met een private partij met eigen (winst-)doelstellingen. Het uitgangspunt is dat een verbonden partij de eigen risico's afdekt door een weerstandsvermogen van voldoende niveau (ratio 1). Als dit niet het geval is, nemen we het risico op basis van de begrotingen op in de risicoparagraaf van onze gemeente naar rato van haar belang. Zie hiervoor verder paragraaf 2 Risicomanagement en weerstandsvermogen.

Visie en beleid ten aanzien van verbonden partijen

Het gemeentelijk beleid rond verbonden partijen vindt zijn basis in de financiële verordening gemeente Neder-Betuwe 2019.

Verbonden partijen dienen het publiek belang

Net als onze eigen organisatie dragen zij bij aan het realiseren van onze lokale doelen en ambities zoals verwoord in deze begroting. De gemeente neemt daarnaast de verantwoordelijkheid om de belangen van de verbonden partijen zelf te dienen. Deze verantwoordelijkheid ontstaat automatisch door deelname in een derde rechtspersoon.

Hoewel de gemeente zelf verantwoordelijk is voor het realiseren van de gemeentelijke doelstellingen en wettelijke plichten, laten wij voor een groot aantal terreinen het voorbereiden en/of uitvoeren van beleid over aan onze verbonden partijen. Deze maken voor ons beleid of voeren dit voor ons uit, terwijl wij dat (voor zo ver de wet dat toestaat) ook zelf zouden kunnen doen.

Hier zijn vier redenen voor:

- via gemeenschappelijke regelingen kan worden samengewerkt aan beleidsuitdagingen die de gemeentegrens overschrijden of die voor meerdere gemeenten van groot belang zijn;
- sommige taken vragen specialistische kennis, die onze eigen organisatie vanwege de schaalgrootte niet kan bieden;

- het beleggen van taken bij een verbonden partij kan efficiënter zijn dan ze zelf uit te voeren, waardoor voor minder geld minstens dezelfde kwaliteit geleverd wordt of voor hetzelfde geld meer kwaliteit;
- voor sommige beleidsterreinen is het wettelijk verplicht om een gemeenschappelijke regeling op te richten.

Het (op maat) sturen en monitoren van verbonden partijen

Onze verbonden partijen zijn (deels) 'van ons', werken 'voor ons' en worden 'door ons' bekostigd. Daarom is het van belang dat raad, college en ambtelijke organisatie, elk voor zijn/haar eigen bevoegdheden en verantwoordelijkheden, het doen en laten van onze verbonden partijen (kunnen) sturen en monitoren. Welke taken de verbonden partij voor ons verricht, is opgenomen bij het betreffende programma.

Onze verbonden partijen

Hieronder staat een overzicht van rechtspersonen waarin de gemeente Neder-Betuwe in 2021 participeerde en die we 'verbonden partijen' kunnen noemen.

Nr.	Naam partij (soort verbonden partij)	Website	Relatie programma
1	Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ) (Gemeenschappelijke regeling)	http://www.vrgz.nl/	Fysieke leefomgeving
2	Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) (Gemeenschappelijke regeling)	http://www.gdgelderlandzuid.nl/	WMO, jeugdzorg en participatiewet
3	Gemeenschappelijke regeling Regio Rivierenland (Gemeenschappelijke regeling)	http://www.regiorivierenland.nl/	Bestuur en dienstverlening
4	Afvalverwijdering Rivierenland (Avri) (Gemeenschappelijke regeling)	https://www.avri.nl	Fysieke leefomgeving
5	Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) (Gemeenschappelijke regeling)	http://www.odrivierenland.nl/	Fysieke leefomgeving
6	Regionaal archief Rivierenland (Gemeenschappelijke regeling)	http://www.regionaalarchiefrivierenland.nl/	Overhead VPB onvoorzien
7	Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal (Gemeenschappelijke regeling)		Economie
8	Werkzaak Rivierenland (Gemeenschappelijke regeling)	http://www.werkzaakrivierenland.nl	WMO, jeugdzorg en participatiewet
9	Industrieschap Medel (Gemeenschappelijke regeling)	http://www.medel.nl/	Economie
10	Casterhoven (Publiek-private samenwerking)	http://www.casterhoven.nl/	Fysieke leefomgeving
11	Waterbedrijf Vitens N.V. (Venootschap (BV, NV))	http://www.vitens.nl/	Economie
12	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (Venootschap (BV, NV))	http://www.bng.nl/	Overhead VPB onvoorzien
13	Uitvoeringsorganisatie Breedbandnetwerk Rivierenland (Gemeenschappelijke regeling)	https://ubrivierenland.nl/	Economie

Financiële gegevens en risico's 2021

De financiële gegevens van de verbonden partijen zijn niet geactualiseerd ten opzichte van de gegevens zoals die aan u aangeboden waren in de Begroting 2022 (gemeenteraad van november 2021). De gegevens in die begroting - en dus ook in deze jaarrekening - zijn gebaseerd op hun jaarrekeningen over 2020. Bij het opstellen van onze jaarstukken hadden de verbonden partijen hun jaarrekeningen over 2021 nog niet afgerond.

De jaarrekeningen van de verbonden partijen over 2021 worden in de raadsclusus van juni 2022 met u besproken. De raad kan zienswijzen indienen op die jaarrekeningen. De jaarrekeningen worden voor het merendeel in een vergadering van de respectievelijke Algemeen Besturen in juli 2022 vastgesteld. De financiële gegevens van de verbonden partijen over 2021 zullen worden opgenomen in onze Begroting 2023.

Onze verbonden partijen

1. Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ)

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Burgemeester

Vestigingsplaats : Nijmegen

Financieel belang

De kosten van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid worden gedragen door bijdragen van het Rijk, de provincie, zorgverzekeraars en gemeenten. De verdeling van de kosten, die voor rekening komen van de deelnemende gemeenten, is voor 50% gebaseerd op historische kosten en voor 50% op de rijksbijdrage per gemeente via het gemeentefonds. De totale bijdrage van de deelnemende gemeenten voor 2021 bedroeg € 41.355.554, waarvan de gemeentelijke bijdrage van Neder-Betuwe € 1.673.693 bedroeg.

Financiële gegevens verbonden partij	31-12-2020	31-12-2019
Eigen vermogen	7.007.000	3.285.000
Vreemd vermogen	68.824.000	64.335.000
Totaal vermogen	75.831.000	67.620.000
Exploitatieresultaat:	3.722.000 positief	398.000 neg.

Risico's en weerstandscapaciteit

Over de actualisatie van de risico's van de Veiligheidsregio wordt de raad afzonderlijk geïnformeerd via het raadsvoorstel over de jaarstukken van de Veiligheidsregio.

2. Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Gelderland-Zuid

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Een collegelid

Vestigingsplaats : Nijmegen

Financieel belang

Het totaal van alle gemeentelijke bijdragen voor uniforme taken op basis van inwoneraantal en van facturen en facultatieve taken voor 2021 zou conform de programmabegroting 2021 (versie 2.0) van de GGD € 29.757.533 bedragen. Voor Neder-Betuwe is hierbij rekening gehouden met een gemeentelijke bijdrage van € 1.271.618. Hiervan is € 1.158.614 begroot voor uniforme taken op basis van inwoneraantal en op basis van facturen en € 113.004 voor facultatieve taken. In de AB-vergadering van 10 december 2020 is besloten om de begroting voor uitvoering van de Wvvgz door de GGD, een facultatieve taak, naar beneden bij te stellen. Voor Neder-Betuwe is de gemeentelijke bijdrage aan de GGD daarmee gedaald met € 6.837 naar € 1.264.781. Definitieve afrekening en eventuele bijstelling van de gemeentelijke bijdrage vindt plaats bij de afrekening van de jaarrekening 2021 van de GGD.

Financiële gegevens verbonden partij	31-12-2020	31-12-2019
Eigen vermogen	1.992.000	1.290.000
Vreemd vermogen	24.929.000	5.481.000
Totaal vermogen	26.921.000	6.771.000
Exploitatieresultaat:	760.000 positief	41.000 positief

Risico's en weerstandscapaciteit

Over de actualisatie van de risico's en weerstandscapaciteit van de GGD informeerden wij de raad afzonderlijk via het raadsvoorstel inzake de jaarstukken 2021 van de GGD.

3. Gemeenschappelijke regeling Regio Rivierenland

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Een collegelid

Vestigingsplaats : Tiel

Financieel belang

De bijdragen van de aangesloten gemeenten zijn grotendeels gebaseerd op het inwoneraantal. Voor 2021 gold een bijdrage per inwoner van € 8,77. De gemeenten droegen in totaal in 2021 € 2.163.000 bij aan de Regio Rivierenland. Dat is een stijging van 5,4% (of € 0,36 per inwoner) ten opzichte van de begroting 2020. Dit betekent dat de gemeentelijke bijdrage van de gemeente Neder-Betuwe vanaf 2021 neerkomt op een bijdrage van € 213.513. Daarnaast draagt de gemeente bij aan taken die Regio Rivierenland uitvoert voor Neder-Betuwe. Dit omvat voor 2021 een bedrag van € 107.200 voor leerplicht, € 46.267 voor Sociale recherche en € 36.000 voor regionale ondersteuning van inkoop.

Financiële gegevens verbonden partij	31-12-2020	31-12-2019
Eigen vermogen	2.927.000	3.085.000
Vreemd vermogen	2.106.000	2.365.000
Totaal vermogen	5.033.000	5.450.000
Exploitatieresultaat:	304.000 positief	61.000 positief

Risico's en weerstandscapaciteit

Regio Rivierenland is een gemeenschappelijke regeling (GR) die taken uitvoert in opdracht van acht gemeenten. Het weerstandsvermogen van de regio wordt enerzijds gevormd door dat van de afzonderlijke gemeenten. Maar de GR is op grond van wettelijke voorschriften ook zelf verplicht voorzieningen te vormen voor kwantificeerbare risico's, verplichtingen en verliezen. Daarnaast is het wenselijk om voor bepaalde activiteiten een reserve te hebben om te voorkomen dat bedrijfsresultaten en onvoorziene omstandigheden grote afwijkingen veroorzaken in de jaarlijks geraamde gemeentelijke bijdragen en tarieven. Regio Rivierenland concludeert dat de eigen weerstandscapaciteit voldoende is om de risico's die ze loopt op te vangen. De gemeente hoeft hiervoor geen aanvullende maatregelen te treffen. In de meest recente risico-analyse (in de Begroting 2022) die Regio Rivierenland heeft uitgevoerd, zijn nog wel drie ontwikkelingen met name genoemd.

- Bij de contractgestuurde dienstverlening werken we met dienstverleningsovereenkomsten met Regio Rivierenland. Aan het werken met dergelijke contacten zijn (altijd) financiële risico's verbonden. De Regio heeft een risicoreserve Contractgestuurde dienstverlening voor het opvangen van die risico's en eventuele tekorten.
- Regio Rivierenland is namens de regiogemeenten verantwoordelijk voor de organisatie van het regionale vervoersysteem Versis. Per 1 januari valt de provincie Gelderland weg als opdrachtgever voor Versis. Daardoor is een gecombineerde en efficiënte planning en uitvoering van de ritten minder goed mogelijk. Bovendien is er tot 2024 sprake van een geleidelijke afbouw van de provinciale subsidie op het Wmo-vervoer. Hierdoor krijgen gemeenten in 2022 te maken met een toename van de kosten binnen het regionale vervoerssysteem Versis.
- Voor de uitvoering van het vervoer zijn overeenkomsten gesloten met een regiecentrale en een aantal vervoerders. Hierin kunnen financiële risico's optreden bij een eventueel faillissement van een van de partijen of als er onenigheid zou ontstaan tussen opdrachtgever en uitvoerende ondernemers. Tot slot kunnen er financiële risico's zijn op het gebied van personele verplichtingen als de uitvoering van Versis door de Regio wordt beëindigd. De gevolgen van financiële risico's en tekorten kunnen worden gefinancierd vanuit de risicoreserve Contract gestuurde dienstverlening.

In het verleden is een integrale inventarisatie van de financiële risico's uitgevoerd bij het Regiokantoor van Regio Rivierenland. Daarbij is een koppeling gelegd met de saldi van reserves en voorzieningen om de risico's te kunnen dekken. De in de balans opgenomen algemene reserve wordt voldoende geacht voor het afdekken van de financiële risico's. In aanvulling op de uitgevoerde risicoinventarisatie bij het Regiokantoor is een vervolgonderzoek uitgevoerd gericht op frauderisico's. Uitkomst van dat onderzoek is dat er voldoende controle- en beheersingsmaatregelen functioneren binnen het Regiokantoor. De frauderisico's worden als 'laag' gekwalificeerd.

4. AVRI

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Een collegelid

Vestigingsplaats : Geldermalsen

Financieel belang

Externe factoren zoals rijksbelasting op de afvalverbranding, instortende mondiale grondstofmarkten en beleidseffecten (vervuiling van grondstoffen en afvaltoerisme) zorgen de laatste jaren voor forse financiële schommelingen en een stijgende afvalstoffenheffing, niet alleen bij Avri, maar in heel Nederland.

In 2021 zien we een positief resultaat, bestaande uit zowel fors hogere baten afvalstoffenheffing als een fors hogere papieropbrengst. De hogere opbrengst afvalstoffenheffing is geheel het gevolg van een veel hogere aanslagoplegging (ook met terugwerkende kracht) door BSR en beter betaalgedrag van inwoners dan voorzien. De hogere papieropbrengst wordt volledig verklaard door de substantiële stijging van de papiertarieven in 2021. Daarnaast zien we de opbrengsten van de grondstoffen verbeteren, mede door de inspanningen van de Avri en de gunstige marktontwikkelingen. Deze trend beschouwen we voorlopig als incidenteel vanwege de huidige mondiale ontwikkelingen zoals de coronapandemie (vanwege thuiswerken en lockdowns veel vraag naar verpakingskarton) en recent de oorlog in Oekraïne.

Het positieve resultaat is toegevoegd aan de voorziening basispakket. Daarnaast is ook de begrootte risico-opslag in de tarieven afvalstoffenheffing (€ 12 per huishouden) van in totaal € 1 miljoen toegevoegd aan de voorziening basispakket. Hierdoor stijgt het weerstandsvermogen van het basispakket naar € 3,2 miljoen.

Financiële gegevens verbonden partij	31-12-2020	31-12-2019
Eigen vermogen	550.000	1.150.000
Vreemd vermogen	45.142.000	46.282.000
Totaal vermogen	45.692.000	47.432.000
Exploitatieresultaat:		

Risico's en weerstandscapaciteit

Onzeker doelvermogen voor nazorg stortplaats:

In het voorjaar van 2021 is het nazorgplan geactualiseerd en hiermee heeft de provincie middels haar brief van april 2021 ingestemd. De actualisatie leidt tot een iets hoger doelvermogen van € 10,9 miljoen en een hoger gekwantificeerd risico van € 5,9 miljoen. De risicokwantificering wordt berekend op basis van het contant maken van het doelvermogen bij afwijkende scenario's. Hierover heeft uw raad en de raden in de regio in januari 2022 een besluit genomen. In 2021 is voor het eerst € 1.050.000,- toegevoegd aan de voorziening basispakket ter dekking van dit risico.

Geschil met verwerker PMD's:

Avri heeft een geschil met de verwerker over de afrekening 2017, 2018, 2019 en 2020 van het Pmd afval. Zowel Avri als de verwerker zijn op basis van het afgesloten contract van mening dat er recht is op compensatie door de tegenpartij. Volgens de berekeningen van de Avri komen we op een vordering van 170 k, daarentegen stelt de verwerker dat er een betaling door Avri verricht moet worden van 1,2 miljoen (tot en met afrekening 2019).

Ontwikkeling weerstandscapaciteit:

De weerstandscapaciteit van Avri bestaat uit de reserves van Avri. Doordat de jaarstukken 2021 (voor reservemutaties) sluiten met een positief resultaat verbetert de weerstandscapaciteit van Avri.

5. Omgevingsdienst Rivierenland (ODR)

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Een collegelid

Vestigingsplaats : Tiel

Financieel belang

De jaarlijkse gemeentelijke bijdrage aan de ODR is bedoeld voor het uitvoeren van vergunningverlenings-, advies- en toezicht-/handhavingstaken op het gebied van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Ook wordt de bijdrage ingezet voor stelseltaken en het ketentoezicht, die in het Gelders Stelsel (provincie breed) worden uitgevoerd. De totale deelnemersbijdrage, opgenomen in de begroting ODR 2021, is € 19.092.233. De gemeentelijke bijdrage Neder-Betuwe is € 1.872.130.

Financiële gegevens verbonden partij	31-12-2020	31-12-2019
Eigen vermogen	2.587.907	1.398.158
Vreemd vermogen	5.202.993	5.758.223
Totaal vermogen	7.790.900	7.156.381
Exploitatieresultaat:	1.269.227 positief	321.321 positief

Risico's en weerstandscapaciteit

Over de actualisatie van de risico's en weerstandscapaciteit van de ODR informeerden wij de raad afzonderlijk via het raadsvoorstel inzake de jaarstukken 2021 van de ODR.

6. Regionaal Archief Rivierenland (RAR)

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Een collegelid

Vestigingsplaats : Tiel

Financieel belang

De kosten van het Regionaal Archief Rivierenland worden grotendeels gedragen door bijdragen van de deelnemende gemeenten en van Waterschap Rivierenland. De verdeling van de algemene en specifieke kosten, die gemaakt worden voor de deelnemende gemeenten, gebeurt naar evenredigheid van het aantal inwoners. In de begroting van het RAR over 2021 is een totale gemeentelijke bijdrage opgenomen van € 2.428.629, waaraan Neder-Betuwe een bedrag van € 259.486 levert.

Financiële gegevens verbonden partij	31-12-2020	31-12-2019
Eigen vermogen	498.786	534.855
Vreemd vermogen	8.512.353	8.787.980
Totaal vermogen	9.011.139	9.322.835
Exploitatieresultaat:	116.877 positief	137.419 positief

Risico's en weerstandscapaciteit

Over de actualisatie van de risico's van het RAR informeerden wij de raad afzonderlijk via het raadsvoorstel inzake de jaarstukken 2021 van het RAR.

7. Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Een collegelid

Vestigingsplaats : Kerk-Avezaath

Financieel belang

De provincie en gemeenten hebben in het kader van de verzelfstandiging in 1999 (bij het ontstaan van de B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied met de handelsnaam Uit@waarde) hun bijdragen in de exploitatietekorten afgekocht. Uitgangspunt is dat de nieuwe organisatie zichzelf moet bedruipen. De gemeente Neder-Betuwe heeft in 2008 voor de laatste keer een afkoopsom betaald (€ 158.000) aan recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal en levert sinds 2009 geen financiële bijdrage meer.

Financiële gegevens verbonden partij	31-12-2020	31-12-2019
Eigen vermogen	0	0
Vreemd vermogen	6.853	6.853
Totaal vermogen	6.853	6.853
Exploitatieresultaat:		

Risico's en weerstandscapaciteit

Geen

8. Werkzaak Rivierenland

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Een collegelid

Vestigingsplaats : Tiel

Financieel belang

Voor de Sociale Werkvoorziening is in de begroting van Neder-Betuwe rekening gehouden met een bijdrage om het totale bedrijfsvoeringsresultaat te dekken. Voor 2021 betrof de totale geraamde bijdrage voor de SW €1.301.077. Op basis van de meicirculaire 2021 verwachten we dat hier een rijksbijdrage van € 1.077.200 tegenover staat. Een deel van deze rijksvergoeding wordt gebruikt als dekking van salariskosten voor een aantal medewerkers van Sociale Werkvoorziening (SW), die in dienst zijn bij De Modulaire GR (het voormalige Presikhaaf). Naar aanleiding van de nieuwe kostentoedeling is onze bijdrage aan Werkzaak verlaagd. Op basis van de concept jaarstukken 2021 komt de bijdrage voor Neder Betuwe uit op € 1.127.011. De Jaarrekening 2021 van de GR Werkzaak, die in de raadsyclus van juni 2022 aan de raad wordt voorgelegd, zal hierover definitief uitsluitsel geven.

Financiële gegevens verbonden partij	31-12-2020	31-12-2019
Eigen vermogen	5.504.731	1.798.076
Vreemd vermogen	34.792.159	18.212.587
Totaal vermogen	40.296.890	20.010.663
Exploitatieresultaat:	3.476.263 positief	292.258 neg.

Risico's en weerstandscapaciteit

Het beleid voor de vorming van het weerstandsvermogen komt overeen met artikel 30 van de gemeenschappelijke regeling. Deze bepaalt dat tot een plafond van 3% van de jaarlijkse exploitatielasten mag worden toegevoegd aan het weerstandsvermogen, als het resultaat op het Programma bedrijfsvoering dit toelaat. Op basis van de concept jaarstukken 2021 is het plafond bepaald op circa € 2.828.000. De algemene reserve bedraagt op de balansdatum 31-12-2021 € 2.100.000. Het tekort tussen de streefwaarde (€ 2.828.000) en de hoogte van de algemene reserve (€ 2.100.000) bedraagt € 728.000. Echter de totale netto-risico's, zoals berekend in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van de concept jaarrekening 2021 van Werkzaak, beslaan een bedrag van € 2.800.000. Zodoende is in totaliteit sprake van niet afgedekte risico's ter hoogte van € 700.000 (€ 2.800.000 - € 2.100.000).

9. Industrieschap Medel

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Twee wethouders en twee raadsleden

Vestigingsplaats : Tiel

Financieel belang

De gemeenten Tiel en Neder-Betuwe nemen in principe op gelijke basis deel. Een positief of een negatief saldo, dat het Algemeen Bestuur van Industrieschap Medel over enig jaar meldt, wordt voor gelijke delen gegend of bijgedragen. Per 31 december 2021 is de grondexploitatie Medel 1 afgesloten. Het voordelig financieel resultaat van de grondexploitatie Medel 1 zal na besluitvorming rond augustus 2022 worden uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten.

Financiële gegevens verbonden partij	31-12-2020	31-12-2019
Eigen vermogen	11.765.000	11.237.700
Vreemd vermogen	50.907.000	51.011.318
Totaal vermogen	62.672.000	62.249.018
Exploitatieresultaat:	931.000 (Positief)	1.229.000 (Negatief)

Risico's en weerstandscapaciteit

De ontwikkeling van Medel brengt financiële risico's met zich mee. De meest risicovolle onderdelen zijn in een rekenprogramma ingevoerd. Op basis van de uitkomsten zijn de scenario's uitgewerkt en in de grondexploitaties van 2022 verwerkt. De berekende risico's kunnen binnen de totale grondexploitatie van Medel ruimschoots worden afgedekt door de verwachte positieve resultaten (weerstandsverhouding 7,3). Zodoende is in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van Neder-Betuwe geen aanvullend risico opgenomen.

10. Casterhoven (CV)

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur

Aandeelhouder (BV): Twee wethouders (met portefeuille financiën)

Commandiet (CV): Wethouder

Vestigingsplaats : Geffen

Financieel belang

De drie partijen gemeente Neder-Betuwe, bouwbedrijf Gebroeders van Wanrooij BV en Van Grootheest Projecten BV participeerden op gelijke basis. In 2021 is de gemeente uit de samenwerking getreden. Om de totale financieringsbehoefte van Casterhoven zekerheid te geven, heeft de gemeente Neder-Betuwe een garantiestelling afgegeven tot maximaal € 22 miljoen. Dit bedrag is aangetrokken bij de BNG.

Financiële gegevens verbonden partij	31-12-2020	31-12-2019
Eigen vermogen	-1.375.632	-1.886.347
Vreemd vermogen	812.953	12.722.199
Totaal vermogen	7.437.321	10.835.853
Exploitatieresultaat:	510.715 (Positief)	569.253 (Positief)

Risico's en weerstandscapaciteit

Het risico is komen te vervallen, doordat de gemeente uit de samenwerking met de marktpartijen is getreden.

11. Waterbedrijf Vitens N.V.

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Als aandeelhouder

Vestigingsplaats : Velp

Financieel belang

De gemeente Neder-Betuwe bezit na omzetting van de preferente aandelen in een achtergestelde lening 16.023 (0,277%) gewone aandelen van € 1 nominaal.

Financiële gegevens verbonden partij	31-12-2020	31-12-2019
Eigen vermogen	557.100.000	533.000.000
Vreemd vermogen	1.340.100.000	1.233.500.000
Totaal vermogen	1.897.200.000	1.766.500.000
Exploitatieresultaat: (positief)	23.900.000	11.100.000

Risico's en weerstandscapaciteit

Niet van toepassing.

12. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Als aandeelhouder

Vestigingsplaats : Den Haag

Financieel belang

Neder-Betuwe heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht van 18.246 aandelen van € 2,50. Dit aandelenbezit heeft een duurzaam karakter.

Financiële gegevens verbonden partij	31-12-2020	31-12-2019
Eigen vermogen	5.097.000.000	4.887.000.000
Vreemd vermogen	155.262.000.000	144.802.000.000
Totaal vermogen	160.359.000.000	149.689.000.000
Exploitatieresultaat 2020: € 221.000.000 positief		

Risico's en weerstandscapaciteit

Niet van toepassing.

13. Uitvoeringsorganisatie Breedbandnetwerk Rivierenland (UBRivierenland)

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Wethouder van Someren

Vestigingsplaats : Tiel

Financieel belang:

Voor de aanleg van een breedbandnetwerk is een langlopende financieringsovereenkomst afgesloten met een looptijd van 50 jaar. Aflossing vindt plaats vanaf het derde jaar (2022) en heeft een looptijd van 48 jaar. Het totale investeringsbudget is € 37.500.000. De zeven gemeenten die deelnemen in de UBR zijn voor hun aandeel aansprakelijk als vermogenstekorten zouden ontstaan of de UBR niet in staat is om aan de aflossingsverplichtingen van de lening te voldoen.

Financiële gegevens verbonden partij	31-12-2020	31-12-2019
Eigen vermogen	-36.238	nvt
Vreemd vermogen	15.630.921	nvt
Totaal vermogen	15.667.159	nvt
Exploitatieresultaat 2020:	36.238 negatief	nvt

Paragraaf 6 Grondbeleid

Inleiding

In paragraaf 6 wordt aangegeven hoe de gemeente het grondbeleid inzet om haar bestuurlijke doelen te bereiken. Grondbeleid heeft tot doel om te zorgen dat grond in voldoende mate en op tijd beschikbaar is voor bijvoorbeeld woningbouw, wegen of wateropvang. De raad heeft de Nota Grondbeleid op 8 december 2016 vastgesteld. Deze nota geeft de visie op ons grondbeleid weer. Deze paragraaf bevat de verplichte onderdelen zoals omschreven in artikel 16 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV):

- een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van doelstellingen en de uitvoering;
- een actuele vooruitblik van de verwachte resultaten van de totale grondexploitatie;
- een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- de beleidsuitgangspunten voor de reserves voor grondbeleid in relatie tot de risico's.

De jaarstukken geven de realisatie van bovengenoemde zaken weer.

Samenvatting

Het algemene beeld is positief; de gezamenlijke boekwaarden van alle projecten zijn gedaald, hoofdzakelijk dankzij diverse grondverkopen. De positieve eindresultaten (winsten) van de grondexploitaties nemen toe, vooral dankzij de nieuwe exploitatie Bonegraaf-oost. De risico's uit de grondexploitaties dalen en de verliesvoorziening is iets opgehoogd. Hieronder lichten we de stand van zaken verder toe.

Visie op het grondbeleid

Het gemeentelijk grondbeleid moet de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente stimuleren en faciliteren. Met een zorgvuldig uitgevoerd grondbeleid kan de gemeente haar regierol bij deze ruimtelijke ontwikkeling houden en waar nodig versterken.

We willen initiatieven van derden zo goed mogelijk faciliteren. Wenselijke en kansrijke initiatieven brengen we zo snel mogelijk naar de eindstreep. De initiatiefnemer betaalt via het zogenoemde kostenverhaal, de kosten die de gemeente moet maken om het initiatief mogelijk te maken. De afspraken daarover leggen we vast in een overeenkomst. Dit betekent echter niet dat het voeren van actief grondbeleid helemaal wordt uitgesloten. De gemeente beschikt nog over enkele grondposities en kan mogelijk gronden aankopen als zich kansen voordoen. Uiteraard moet dit actief grondbeleid bijdragen aan de beleidsdoelstellingen en kaders van de raad en moeten de risico's beheersbaar zijn.

Welke soorten projecten onderscheiden we?

In de gemeente zijn projecten in ontwikkeling die we op verschillende wijze financieel verantwoorden.

- Ten eerste zijn er de eigen projecten van de gemeente. Hier gaat het om (aan te kopen) grondeigendommen van de gemeente. De gemeente beheert de ontwikkeling zelfstandig en doet zo aan actief grondbeleid. De gemeente wijzigt de bestemming, maakt de gronden bouw- en woonrijp en verkoopt de gronden zelf aan derden. Dit zijn de zogenaamde BIE Grexen (Bouwgrond in exploitatie).
- Daarnaast zijn er de faciliterende projecten. Hier heeft de gemeente geen grondeigendom. Wij krijgen alle kosten die we maken op basis van gesloten overeenkomsten vergoed van de initiatiefnemers. Deze projecten worden bijgehouden als vorderingen en geregistreerd in de projectadministratie.
- Tenslotte zijn er nog enkele oude facilitaire projecten. Hier krijgt de gemeente haar kosten vergoed doordat de initiatiefnemer een vooraf afgesproken vast bedrag betaalt. Voor deze projecten, Triangel Vahstal en de Heuning-oost, moet de gemeente meer uren besteden dan vooraf was ingeschat. Er wordt voor deze projecten wel een grondexploitatie gemaakt. Ook zal de gemeente waar nodig een voorziening moeten treffen voor het verwachte verlies. Deze facilitaire projecten worden ook wel de BIE Initiatieven genoemd.

Zowel bij de BIE Grexen als de BIE Initiatieven wordt onderscheid gemaakt in twee taakvelden, 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur voor de bedrijventerreinen en 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen).

Rapportage grondexploitatiebegrotingen in relatie tot de Planning en Control cyclus

De gemeenteraad hecht waarde aan een goed inzicht in de financiële status van de projecten met een grondexploitatiebegroting. Daarom rapporteren we regelmatig over de voortgang. Dat was op onderstaande momenten:

- jaarstukken 2020;
- online college-informatieavond 20 mei;
- budgetrapportage mei en najaar 2021;

De achterliggende geactualiseerde grondexploitaties liggen voor de raadsleden vertrouwelijk ter inzage. Met de vaststelling van de jaarstukken worden de geactualiseerde grondexploitaties ook vastgesteld.

Verbonden partijen

Aangezien de projecten Medel en Casterhoven als deelneming onderdeel zijn van 'Verbonden partijen' zijn deze beide projecten niet opgenomen in deze paragraaf. Dat zou immers dubbel zijn. Voor meer informatie over Medel en Casterhoven verwijzen we u naar de programma's 3 en 4 en naar Paragraaf 5 "Verbonden Partijen".

Actualisatie grondexploitaties

De grondexploitaties zijn per 1 januari 2022 geactualiseerd waarbij een nieuwe beoordeling heeft plaatsgevonden van de te verwachten kosten, opbrengsten en de fasering. Ook zijn de te hanteren parameters opnieuw beoordeeld.

Parameters

De volgende parameters zijn gebruikt bij de actualisatie van de grondexploitaties:

- Rente (BIE Grexen)	2,0% (was 2,0%)
- Rente (BIE Initiatieven)	1,0% (was 1,0%)
- Kostenstijging	3,0% (was 2,0%)
- Opbrengststijging wonen	2,0% (was 1,0%)
- Opbrengststijging bedrijven	1,0% (was 0,0%)
- Disconteringsvoet	2,0% (was 2,0%)
- Intern uurtarief bedrijf (3.2)	€ 122 (was € 115)
- Intern uurtarief wonen (8.2)	€ 119 (was € 115)

Boekwaarden

In onderstaande tabel staan de boekwaarden van de grondexploitaties weergegeven per 1-1-2021 en per 31-12-2021. Een negatieve boekwaarde betekent dat er meer is ontvangen dan uitgegeven. Uit het verschil blijkt hoeveel er in 2021 in een project ontvangen is aan opbrengsten min de gemaakte kosten. Een toename van de boekwaarde betekent dus dat er meer geld van de gemeente in een project zit. In dit overzicht tonen we zowel de eigen (actieve) grondexploitaties als de facilitaire projecten waarvoor een grondexploitatie is gemaakt.

		Boekwaarde 1-1-2021	Boekwaarde 31-12-2021	Vershil
BIE Grexen				
	ABC	€ 1.049.050	€ 578.896	€ -470.154
	Bonegraaf-oost	€ 46.357	€ 66.453	€ 20.096
	Here nland	€ 1.187.921	€ 1.223.036	€ 35.115
	Here nland-west	€ 753.980	€ 1.017.463	€ 263.482
	Gem. gronden Fructus	€ 361.042	€ -59.453	€ -420.495
	Kastanjelaan	€ 50.074	€ -	€ -50.074
	Totaal Grexen	€ 3.402.068	€ 2.826.394	€ -575.674
BIE Initiatieven				
	ABC SV	€ 1.380.112	€ 1.160.993	€ -219.119
	Heuning-oost	€ 19.184	€ 39.302	€ 20.118
	Triangel Vahstal	€ 13.327	€ 35.406	€ 22.079
	Totaal Initiatieven	€ 1.412.623	€ 1.235.701	€ -176.922
	TOTAAL	€ 4.814.691	€ 4.062.095	€ -752.595

Uit dit overzicht blijkt dat de boekwaarden van deze projecten samen met circa € 753.000 zijn gedaald naar circa € 4,1 miljoen. Deze daling komt voornamelijk door de verkoop van grond in de projecten ABC en Fructus. De stijging van de boekwaarde van Herenland-west komt hoofdzakelijk door de aankoop van grond van een boomkweker. Ook zijn de nodige plankosten gemaakt. Het project Kastanjelaan heeft een boekwaarde van nul euro per 31-12-2021. Dit project is in 2021 afgesloten. Verderop in deze paragraaf 6 leest u meer informatie hierover.

Resultaat

Onderstaande tabel geeft de geraamde eindwaarden van de grondexploitaties naar de situatie per 1-1-2022 weer. De eindwaarde van de grondexploitatie geeft het financiële resultaat aan het eind van de grondexploitatie weer. Maken we dus winst of verlies op de einddatum van de exploitatie? Omdat deze einddatum van de exploitaties onderling verschilt zijn deze resultaten moeilijk met elkaar te vergelijken. Om deze eindwaarden goed met elkaar te kunnen vergelijken zijn deze eindwaarden contant gemaakt per 1-1-2022 en vergeleken met van de contante waarde per 1-1-2021. De contante waarde is de waarde per heden. Het verschil in contante eindwaarde toont de ontwikkeling van het resultaat van de grondexploitatie aan. Een stijging van het bedrag betekent dat het resultaat van de grondexploitatie is verbeterd. Een positieve eindwaarde betekent een winstgevende grondexploitatie.

	Contante waarde 1-1-2021	Eindwaarde op einddatum grex	Contante waarde 1-1-2022	Vershil Contante waarde
BIE Grexen				
ABC	€ 633.341	€ 415.002	€ 406.864	€ -226.476
Bonegraaf-oost	€ -	€ 1.318.594	€ 1.218.177	€ 1.218.177
Herenland	€ -490.442	€ -509.957	€ -471.122	€ 19.320
Herenland-west	€ 682.369	€ 809.600	€ 718.902	€ 36.533
Gem. gronden Fructus	€ 224.260	€ 23.460	€ 23.000	€ -201.260
Totaal Grexen	€ 1.049.528	€ 2.056.699	€ 1.895.822	€ 846.293
BIE Initiatieven				
ABC SV	€ 877	€ 847	€ 798	€ -79
Heuning-oost	€ -24.976	€ -41.438	€ -40.626	€ -15.650
Triangel Vahstal	€ -72.037	€ -99.870	€ -92.264	€ -20.228
Totaal Initiatieven	€ -96.136	€ -140.461	€ -132.092	€ -35.956
TOTAAL	€ 953.393	€ 1.916.238	€ 1.763.730	€ 810.337

Uit dit overzicht blijkt dat de verwachte resultaten zijn gestegen met in totaal circa € 810.000. Grotendeels komt dat door de nieuwe grondexploitatie voor Bonegraaf-oost. De daling van het resultaat van de grondexploitaties ABC en Fructus komt hoofdzakelijk doordat er na de verkoop van grond in deze beide projecten tussentijds winst genomen is. Hierdoor daalt echter de nog te verwachten winst in deze projecten met een zelfde bedrag. Bij de BIE Initiatieven veranderen bijna alle contante waarden in beperkte mate. Hier is bij de Heuning-oost en Triangel Vahstal een daling te zien omdat wij verwachten meer plankosten te moeten maken om deze projecten af te ronden.

Tussentijdse winstneming

Per winstgevend project bestaat de verplichting om een deel van de winst te nemen voor zover de fase waarin het project zich bevindt dit toelaat en hierover voldoende zekerheid bestaat. Op basis van de zogenaamde POC-methode (Percentage of completion) wordt bepaald welk deel van de verwachte winst moet worden genomen. Dit wordt verwerkt in de grondexploitatie en deze winstneming valt vrij ten gunste van het jaarresultaat. Door winstneming wordt de boekwaarde verhoogd en het eindresultaat verlaagd met dit zelfde bedrag. Voor 2021 is dit voor ABC, Fructus en Herenland-west van toepassing. In onderstaand overzicht staan de genomen winsten van dit jaar en eerdere jaren.

	In eerdere jaren genomen winst	Winstneming 2021	Totaal genomen winst
ABC	€ 289.116	€ 209.584	€ 498.700
Herenland-west	€ 27.851	€ 684	€ 28.535
Fructus	€ -	€ 202.469	€ 202.469
TOTAAL	€ 316.967	€ 412.737	€ 729.704

Alle genomen winsten zijn verwerkt in de boekwaarden per 31-12-2021. Ook de exploitatie Bonegraaf-oost heeft een positieve eindwaarde. Omdat hier nog geen baten zijn verwerkt, wordt hier nog geen tussentijdse winst genomen.

Verliesvoorzieningen

Voor grondexploitaties met een negatieve eindwaarde (verlies) moet een verliesvoorziening gevormd worden ter grootte van het verlies, dit is de contant gemaakte eindwaarde per 1-1-2022. Dit betekent dat er per 1-1-2022 een verliesvoorziening wordt gevormd ter grootte van € 604.012 voor de projecten Herenland, Heuning-oost en Triangel Vahstal. Vorig jaar bedroeg de verliesvoorziening € 587.455. Dit betekent dat de voorziening € 16.557 hoger is geworden dan vorig jaar.

Afsluiten grondexploitaties

Per 31-12-2021 is een exploitatie afgesloten. Het project Kastanjelaan is afgesloten omdat een spuitzone van een naastgelegen boomkwekerij op basis van nieuwe jurisprudentie een te grote belemmering bleek voor het realiseren van dit project.

	Eindwaarde per 31-12-2021	Verliesvoorziening 2021	Saldo t.l.v. jaarresultaat	Risico 2021 geraamd en vrijval
Afgesloten projecten				
Kastanjelaan	€ -72.865	€ -	€ -	€ 5.007
TOTAAL	€ -72.865	€ -	€ -	€ 5.007

Dit project sluit met een negatief resultaat van € 72.865. De gronden (ca. 6.000m²) in dit project worden overgebracht naar de strategische grondposities. Dit betekent dat boekwaarde van dit project de boekwaarde van de gronden wordt in de Staat van Activa (de gronden worden waarschijnlijk te zijner tijd alsnog ontwikkeld). Er valt dus geen saldo vrij ten laste van het jaarresultaat. Voor dit project is een risico voorzien en meegenomen in de paragraaf Weerstandsvormogen en risicomanagement van de gemeente. Door afsluiting van dit project komt dit risico van € 5.007 te vervallen.

Krediet

Voor de verschillende grondexploitaties is krediet nodig voor de geplande uitgaven en ontvangsten. Onderstaand overzicht geeft weer welke baten en lasten geraamd zijn in de grondexploitaties gedurende de resterende looptijd (inclusief kosten- en opbrengststijging, exclusief rente);

	Nog te maken Lasten per 1-1-2022	Nog te ontv. Baten per 1-1-2022	Looptijd t/m
BIE Grexen			
ABC	€ 651.923	€ 1.657.398	2022
Bonegraaf-oost	€ 135.369	€ 1.530.400	2025
Herenland	€ 424.905	€ 1.211.548	2025
Herenland-west	€ 2.138.990	€ 4.089.999	2027
Gem. gronden Fructus	€ 37.182	€ -	2022
Totaal Grexen	€ 3.388.368	€ 8.489.345	
BIE Initiatieven			
ABC SV	€ 1.007.382	€ 2.196.230	2024
Heuning-oost	€ 8.172	€ 6.429	2022
Triangel Vahstal	€ 61.901	€ -	2025
Totaal Initiatieven	€ 1.077.455	€ 2.202.659	
TOTAAL	€ 4.465.823	€ 10.692.004	

Paraplukrediet

U heeft een "paraplukrediet" beschikbaar gesteld van € 200.000 voor het voorbereiden en uitvoeren van grondexploitaties. Het paraplukrediet dekt de te maken kosten. Hier tegenover staan de te verwachten opbrengsten uit verkoop en eventuele exploitatiebijdragen die initiatiefnemers aan de gemeente betalen als vergoeding voor ambtelijke kosten. Omdat op grond van het BBV het doen van uitgaven valt onder het budgetrecht van de gemeenteraad, heeft u hiervoor een paraplukrediet beschikbaar gesteld. Via de bestuursrapportage en jaarstukken houden wij u op de hoogte van de bestedingen en vindt zo nodig bijstelling plaats. In 2021 is hiervan geen gebruik gemaakt.

Vorbereidingskosten nieuwe exploitaties

Voor de projecten de Poort van Ochten en ABC SV 2e fase zijn via bestuursrapportages voorbereidingskredieten gevraagd. Dit om de kosten te dekken die worden gemaakt in de voorbereiding om te komen tot grondexploitaties. In onderstaand overzicht staat voor deze projecten het gevraagde krediet en de tot eind 2021 bestede kosten (boekwaarde). Deze boekwaarde is geactiveerd bij de immateriële vaste activa. In de laatste kolom staat het resterende budget voor 2022 en daarna.

		Totale investering	Beschikbaar gesteld	Boekwaarde 31-12-2021	Restant per 1-1-2022
Immateriële vaste activa					
	Poort van Ochten	€ 105.000	3e Berap 2019	€ 81.131	€ 23.869
	ABC-SV 2.0	€ 75.000	3e Berap 2017	€ 37.625	€ 37.375
	TOTAAL	€ 180.000		€ 118.756	€ 61.244

Poort van Ochten

Voor dit project is de gebiedsvisie Poort van Ochten door het college vastgesteld. Deze visie gaat uit van een invulling als kantoor/werklocatie. Op basis van deze visie zijn de plannen verder uitgewerkt en heeft er een omgevingsdialoog plaatsgevonden. Deze omgevingsdialoog is te vergelijken met de ter inzage legging van een voorontwerp bestemmingsplan. Als de plannen verder uitgewerkt zijn vragen we - naar verwachting - in 2022 de gemeenteraad een grondexploitatie vast te stellen voor deze ontwikkeling.

ABC SV 2e fase

Voor de eerste fase van het ABC heeft de gemeente een nota kostenverhaal vastgesteld. Hierdoor kan de gemeente plankosten en kosten voor bouw- en woonrijp maken verhalen op derden. Voor de voorbereiding van kostenverhaal in een tweede fase is dit voorbereidingskrediet aangevraagd. Als de tweede fase actueel wordt, of de aanleg van de Randweg start, zal bepaald worden welk instrument de gemeente zal toepassen voor kostenverhaal in een tweede fase. Dit kan een nota kostenverhaal zijn, of via de nota bovenwijken.

Welke risico's kunnen we lopen?

Omdat grondexploitaties grotendeels uit aannames bestaan is natuurlijk nooit te garanderen dat de voorspelde uitkomst ook de werkelijkheid wordt. Omdat het resultaat kan fluctueren is het noodzakelijk de risico's goed in beeld te brengen. Er zijn twee soorten risico's, de algemene risico's en de project specifieke risico's. Voor het bepalen van de algemene risico's nemen wij 10% van de huidige boekwaarde als risico-bedrag. Als de boekwaarde verhoogd is vanwege eerdere winstnemingen corrigeren wij dit. Als daar aanleiding voor is, ramen wij per grondexploitatie een specifiek risicobedrag. Dit betekent dat wij een aantoonbaar en in te schatten risico voorzien waarvoor een risicoreservering noodzakelijk wordt geacht. Onze weerstandscapaciteit moet de totale ingeschatte risico's dekken. In onderstaande tabel staan de risico's van vorig jaar en dit jaar weergegeven voor de huidige projecten;

		Algemeen risico 2021	Specifiek risico 2021	Algemeen risico 2022	Specifiek risico 2022
BIE Grexen					
	ABC	€ 75.993	€ -	€ 8.020	€ 25.000
	Bonegraaf-oost	€ -	€ -	€ 6.645	€ -
	Herenland	€ 118.792	€ -	€ 122.304	€ -
	Herenland-west	€ 72.613	€ 30.000	€ 98.893	€ 30.000
	Gem. gronden Fructus	€ 36.104	€ -	€ -	€ 5.000
	Kastanjelaan	€ 5.007	€ -	€ -	€ -
BIE Initiatieven					
	ABC SV	€ 138.011	€ -	€ 116.099	€ -
	Heuning-oost	€ 1.918	€ -	€ 3.930	€ 10.000
	Triangel Vahstal	€ 1.333	€ -	€ 3.541	€ -
	TOTAAL	€ 449.772	€ 30.000	€ 359.431	€ 70.000
		€ 479.772		€ 429.431	

Wat opvalt is een verlaging van de risicoreservering met circa € 50.000. Dit komt voor een klein deels doordat het project Kastanjelaan is afgesloten. Bij het ABC en Fructus verloopt de verkoop volgens planning waardoor de boekwaarde daalt en ook het risico kleiner wordt. Voor vier projecten ramen wij

in 2022 een specifiek risico. Omdat bij Herenland-west uit inventariserende onderzoeken verhoogd risico blijkt ten aanzien van bodem en archeologie is het risico bepaald van 50% over een bedrag van € 60.000. Dit omdat extra kosten verwacht worden. Ook bij het ABC is een specifiek risico bepaald. Omdat kosten voor woonrijp maken in een ander deelplan mogelijk niet verhaald kunnen worden is een risico bepaald van 1/3 deel over een bedrag van € 75.000. Voor Fructus en de Heuning-oost zijn specifieke risico's geraamd omdat het algemene risico bij deze projecten door een lage of negatieve boekwaarde te laag is. Het betreft risico's van respectievelijk € 5.000 en € 10.000 in verband met mogelijk hogere plankosten.

Toelichting per project

Tot slot staat hieronder een korte toelichting van de stand van zaken per project.

ABC

De gemeente ontwikkelt voor eigen rekening en risico de eerste fase van het Agro Business Centre omdat zij hier grondeigenaar is (dit is het deel van het ABC oostelijk van de weg Pottenveld). Binnenkort wordt de grond voor de 2e fase aan Van Tuijl overgedragen. De gemeente heeft momenteel nog maar één bouwkaavel op het ABC te koop.

Bonegraaf-oost Dodewaard

Voor Bonegraaf-oost is een ruimtelijke verkenning gedaan. Dit heeft geleid tot een eerste schets van een stedenbouwkundige opzet. Kort daarna heeft een bedrijf uit Opheusden zich gemeld dat graag op dit terrein nieuwbouw wil realiseren. Dit bedrijf koopt hierbij de grond van de gemeente samen met het naastgelegen perceel. De plannen worden nu verder uitgewerkt waarna de ruimtelijke procedure start.

Herenland Opheusden

Voor Herenland resteert alleen nog een deel van fase 3 om bebouwd te worden. De gemeente heeft zelf een overeenkomst met een boomkweker gesloten om de spuitzone in dit plan op te heffen. Recent is de ruimtelijke procedure voor deze gemeentelijke kavels afgerond. Ook de ontwikkelaar moet na afronding van een tweede ruimtelijke procedure resterende kavels afnemen. Alle overige fasen van Herenland zijn afgerond.

Herenland-west Opheusden

Voor de haalbaarheid van dit plan zijn diverse onderzoeken uitgevoerd. Hieruit is naar voren gekomen dat zowel archeologie en de bodemgesteldheid extra onderzoek vragen. Het schetsplan is verder uitgewerkt, ook rekening houdend met de Randweg Opheusden, waarna recent de ruimtelijke procedure voor dit bouwplan is gestart.

Gemeentelijke gronden Fructus

Met de ontwikkelende partijen zijn overeenkomsten gesloten voor het kostenverhaal. De verkoop van gemeentelijke grond wordt geregistreerd in deze aparte grondexploitatie. Hierin worden alleen de gemeentelijke grondverkoop en kosten om dit te bereiken geregistreerd. De grond is in 2021 geleverd.

ABC SV

In dit project faciliteert de gemeente ondernemers die zich willen vestigen op het ABC op gronden van derden. Van de ontvangen bijdragen betaalt de gemeente haar eigen plankosten en de aanleg van de hoofdinfrastructuur. De meeste kosten zijn al gemaakt, alleen de Bomenlaan moet nog ca. 140 meter verlengd worden. Als ondernemers zich hier gaan vestigen zal de gemeente de investering (boekwaarde) verder terug verdienen.

Heuning-oost

Het bestemmingsplan heeft onherroepelijke rechtskracht verkregen en de ontwikkelaar is gestart met het bouwrijp maken van het (openbaar) gebied. Nadat de bebouwing is gerealiseerd en het openbaar gebied is opgeleverd aan de gemeente, wordt de exploitatie afgesloten.

Triangel Vahstal Ochten

Begin 2019 heeft Vahstal een plan aangeleverd waardoor een nieuwe grondexploitatie voor dit project is opgesteld, enkel voor de ontwikkeling van Triangel door Vahstal. Sindsdien verloopt het proces met de ontwikkelaar stroef om te komen tot woningbouw. Recente onderzoeken hebben aangetoond dat er een steenuil huist in het gebied. Dit levert een directe belemmering op. We onderzoeken nu hoe we hiermee het beste om kunnen gaan.

Paragraaf 7 Bedrijfsvoering

Algemeen

Professionele bedrijfsvoering is belangrijk voor de ambtelijke organisatie om haar werk te kunnen doen. Wanneer we over bedrijfsvoering spreken, sluiten wij aan bij de definitie van het Ministerie van BZK: *bedrijfsvoering gaat over de bedrijfsprocessen waarmee de gemeente haar beleidsdoelstellingen kan realiseren, samen met de sturing en beheersing van die processen.*

Voor een adequate bedrijfsvoering zijn budget, personeel met kennis en kunde, infrastructuur, structuur, informatie en beheersinstrumenten nodig. Een gezonde cultuur binnen de hele organisatie is cruciaal om onze doelstellingen te bereiken. Het zijn dynamische tijden voor het openbaar bestuur en het ziet ernaar uit dat deze dynamiek permanent is. Dat vraagt een organisatie die daarmee om kan gaan en kwaliteit blijft leveren. Het college is primair verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering. De raad heeft een kaderstellende en controlerende taak.

Visie en beleid ten aanzien van onze bedrijfsvoering

Het gemeentelijke takenpakket verandert voortdurend. De transities in het sociaal domein en de Omgevingswet zijn daarvan belangrijke voorbeelden. De financiële mogelijkheden blijken tegelijkertijd beperkt. De overheid gaat mede daarom steeds meer uit van zelfredzaamheid van inwoners. Ook in onze gemeente krijgt burgerparticipatie steeds meer vorm. De gemeente ontwikkelt zich bij de realisatie van initiatieven steeds meer naar één van de maatschappelijke partijen in plaats van dat de gemeente 'van bovenaf' bepaalt wat goed is. De gemeentelijke ambities en het veranderende takenpakket stellen hoge eisen aan de kwaliteit van de ambtelijke organisatie. Een 'blik naar buiten', flexibiliteit, een sterk strategisch en tactisch vermogen, slim samenwerken, integraal werken, klant- en resultaatgerichtheid helpen onze organisatie om de door de raad bepaalde doelen te bereiken.

De organisatiestructuur

Onze organisatiestructuur is afgeleid van het zogenoemde directiemodel. De organisatie staat onder algemene leiding van de gemeentesecretaris, die tevens algemeen directeur is. De ambtelijke organisatie bestaat uit drie afdelingen: de Fysieke pijler, de Sociale pijler en de Bedrijfsvoeringspijler. Deze structuur biedt een goede basis om snel en passend te kunnen inspelen op ontwikkelingen. We werken permanent aan een gezonde bestuurs- en organisatiecultuur waarin lef, professionaliteit, samenwerken, resultaat, klantgerichtheid en plezier kernbegrippen zijn.

De medewerkers

In de HR-visie is vastgelegd wat de focus is voor ons personeelsbeleid. We gaan ervan uit dat onze medewerkers goed toegerust zijn om, nu en in de toekomst, hun werkzaamheden uit te voeren. We stimuleren hun taakvolwassenheid, ontwikkelingsgerichtheid, zelfregie en samenwerkingsgerichtheid. We willen medewerkers boeien en binden. We willen dat onze gemeente voor onze medewerkers een prettige werkomgeving is en werken daarom aan een goed werkklimaat. Duurzame inzetbaarheid draait om drie kernbegrippen: Vakmanschap, Vitaliteit en Verandervermogen (3 V's). We moeten in staat zijn continu in te spelen op de veranderende samenleving en daarmee samenhangende ontwikkelingen. Iedere medewerker dient daarom in staat én bereid te zijn om mee te veranderen. Er wordt geïnvesteerd in het faciliteren van (traditionele) trainingen en er is ook steeds meer aandacht voor het aanbieden van coaching en mentorschap. Ontwikkelen is namelijk maatwerk en kan er bij de ene medewerker anders uitzien dan bij de ander.

Digitalisering, privacy en informatiebeveiliging

Neder-Betuwe werkt aan de hand van de Digitale Agenda Gemeenten 2024. Die heeft als doel een passende informatiesamenleving te realiseren. Belangrijk onderdeel van de digitalisering is digitale veiligheid, zowel qua preventie als herstelvermogen.

De open samenleving, cybercrime en gegevensbescherming vragen continu aandacht van de gemeente. We gaan uit van privacy by design zonder dat dit de dienstverlening aantast. Met andere woorden: we zoeken continu een verantwoorde balans tussen professionaliteit, data en intuïtie.

Doelmatigheid en doeltreffendheid

Op basis van de Onderzoekverordening 213a Neder-Betuwe 2019 doen we regelmatig onderzoek naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid. Jaarlijks optimaliseren we een aantal processen door continu vanuit de klant gedacht verbeteringen aan te brengen met zo min mogelijk verspilling. Daarmee proberen we de tevredenheid van klanten, medewerkers en de organisatie te verbeteren.

Deze aanpak is geen onderzoek in de gebruikelijke zin met een rapport van bevindingen en aanbevelingen. Het is wel een verbeterproces, waarbij het beleid en de inrichting van de processen en systemen direct wordt aangepakt. Mocht er aanleiding zijn voor een specifiek onderzoek dan wordt de Rekenkamercommissie geïnformeerd. In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt de voortgang gemonitord.

Rechtmatigheid

Inwoners en maatschappelijke partners moeten ervan uit kunnen gaan dat de gemeente zich aan wet- en regelgeving houdt bij de besteding van het gemeenschapsgeld. Dat betekent bijvoorbeeld dat de organisatie zich houdt aan eventuele voorwaarden voor verkregen subsidies, maar ook aan regels voor uitgaven die niet begroot waren. We vinden het belangrijk dat de organisatie zodanig is ingericht dat rechtmatig werken logisch is.

Samenwerking in de regio

Om een zelfstandige organisatie te kunnen blijven, is het belangrijk goed samen te blijven werken in en met de regio. Dat is niet gemakkelijk. De regionale schaal maakt dat we een aantal taken efficiënt kunnen uitvoeren, maar het stelt de gemeentelijke organisatie ook voor uitdagingen. De benodigde sturing en afstemming maakt het immers tegelijkertijd ook complex.

Belangrijke ontwikkelingen

Hierna geven we u inzicht in een aantal actuele onderwerpen in 2021.

Informatiebeleid en -beveiliging

Zoals gezegd, werkt Neder-Betuwe aan de hand van de Digitale Agenda Gemeenten 2024. Die heeft als doel een passende informatiesamenleving te realiseren. Het informatiebeleid Van Neder-Betuwe richtte zich in 2021 op het mogelijk maken daarvan. We zijn gestart met het 'op orde brengen van de basis' zodat we technisch, organisatorisch, procesmatig en financieel klaar zijn om verdergaande digitalisering mogelijk te maken en te werken aan verbetering en uitbreiding van de dienstverlening. Daarbij is er aandacht voor 'verbinden', zodat vanuit de verschillende beleidsdomeinen mogelijke kansen worden benut voor nadere participatie van burger en bedrijfsleven.

Informatiebeveiliging en privacy (IB)

Net als vele organisaties hebben de Gemeenten ook te maken met een groeiende cyberdreiging. Om de privacy en de beveiliging van de gegevens van onze burgers zo goed mogelijk te beschermen hanteren we een informatiebeveiligingsbeleid.

IB-beleid, doelstellingen en afspraken

Ons beleid richt zich op een continu verbeterende weerbaarheid tegen de cyberdreigingen. De implementatie van de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) is hier een belangrijk ondersteunend instrument.

Algemeen beeld en resultaten 2021

In het kader van de implementatie van de BIO-beheersmaatregelen is in 2021 een risico analyse uitgevoerd op onze weerbaarheid. De resulterende risicokaart (Heatmap) gaf goed inzicht om gericht een aantal risico's verder aan te pakken. Positief is dat we een goede verdediging hebben tegen dreigingen over internet, zo ook is onze gegevensopslag (back-up) veilig. Dit betekent niet dat we, net zoals elke andere organisatie, onkwetsbaar zijn. We kunnen herstellen van een ernstig cyberincident, maar dat vraagt wel de nodige inspanning. Ook in 2021 is de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) uitgevoerd, waarbij we met zelfevaluaties zowel intern als extern aantonen in de basis onze informatiebeveiliging op orde te hebben.

Collegeverklaring ENSIA inzake informatiebeveiliging DigiD en SUWInet

Onder de gemeentelijke doelstellingen vallen ook de afspraken die zijn gemaakt met het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Logius voor de ENSIA-verantwoording informatiebeveiliging ('verticale verantwoording'). Deze afspraken gaan over respectievelijk het gebruik van SUWInet en de op DigiD aangesloten webapplicaties van de gemeente. De externe IT-auditor heeft vastgesteld dat we aan alle door SZW (Suwinet) en Logius (DigiD) gestelde normen voldoen. Dit heeft geresulteerd in een Assurance rapport, waarin de auditor aangeeft dat we per 31 december 2021 in opzet en bestaan voldoen aan deze geselecteerde normen.

Incidenten

Bij het nemen van maatregelen hoort ook het inzicht hebben in incidenten op het gebied van privacy- en informatiebeveiliging. In 2021 zijn een 14-tal incidenten geregistreerd. Alle incidenten zijn beperkt tot kleine voorvallen waarbij, als er al sprake is van schade, geen nadelige gevolgen voor betrokkenen heeft voorgedaan. De incidenten zijn afgehandeld via de procedure datalekken en in twee gevallen melding gemaakt bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Een serieus potentieel incident heeft zich voorgedaan tegen het einde van 2021 en betrof de wereldwijde in het nieuws zijnde cyber kwetsbaarheid Log4J. Het ging om een kritische kwetsbaarheid in veel gebruikte systemen waar ook daadwerkelijk door hackers misbruik van gemaakt kon worden. Als gemeente hebben we tijdig en georganiseerd op dit incident kunnen reageren en door de genomen maatregelen hebben we hier geen schade opgelopen.

Privacy

Daar waar informatieveiligheid vooral gaat om de bescherming van al onze gegevens, ligt de focus bij privacy vooral op persoonsgegevens. In die zin is privacy meer compliance gericht (voldoen aan wetgeving) en informatieveiligheid gericht op cyber security. Vanuit die wetgeving is in 2021 het privacy team ook aan de slag gegaan. Door omstandigheden kon het team niet op volle sterkte acteren (ziekte, corona) en heeft zich gericht op met name de meest risicovolle aspecten als verwerkerovereenkomsten en support bij datalekken. De organisatie weet het team in toenemende mate te vinden voor advies, maar dit kan nog beter. Dat voorkomt vertraging achteraf als risico's onvoldoende zijn of worden gemitigeerd. In 2022 wordt een aantal zaken die bij de invoering van de AVG in 2018 gereed zijn gekomen, gereviseerd. Onder ander het privacy beleid, verbetering privacy processen (melding datalekken, registers, verantwoording), verhoging deelname e-learning e.d. Daarnaast werken we aan het verbeteren en verbreden van de regionale samenwerking op het terrein van privacy en informatieveiligheid. We voeren hiervoor verkennende gesprekken met de andere gemeenten en met Regio Rivierland.

Doelmatigheid en doeltreffendheid

De planning voor 2020 was het analyseren vijf processen en daarin specifieke verbeteringen door te voeren op basis van de LEAN-methodiek. Door corona konden in 2020 echter niet alle optimalisaties worden afgerond. Het voornemen was om drie processen in 2021 verder op te pakken. In 2021 zijn stappen gemaakt op het proces "Crediteurenadministratie" en op het proces "In- en uitdiensttreding", echter de optimalisaties van de processen zijn nog niet afgerond. Het proces 'Besluitvorming College en Raad' is een omvangrijk proces met veel betrokkenen is en in coronatijd lastig van de grond te krijgen. We geven er de voorkeur aan om ter verbetering van dit proces de bijeenkomsten fysiek/live te doen en de planning is om dit in 2022 op te pakken.

Rechtmatigheid

Verwacht werd dat het college over het begrotingsjaar 2021 voor het eerst zelfstandig een rechtmatigheidsverantwoording af zou geven in de jaarstukken. Omdat de inwerkingtreding van de desbetreffende wetgeving is uitgesteld naar 2022 is dit nog niet aan de orde. De accountant geeft nu het oordeel over de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties (financiële rechtmatigheid). Om het college in staat te stellen deze rechtmatigheidsverantwoording af te geven, stuurt de organisatie op het verbeteren van de kwaliteit en de interne beheersing van de processen. Ook passen we de huidige verbijzonderde interne controle hierop aan. In 2021 hebben we stappen gezet om met de raad af te stemmen over de te volgen kaders. Het ministerie heeft uiteindelijk besloten om de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording met een jaar uit te stellen: de vervolgstappen zetten we in 2022.

Strategisch HR-beleid en vitaliteitsbeleid

Het strategisch HR-beleid is in 2021 geactualiseerd voor de komende drie jaren. De hoofdthema's van het strategisch HR-beleid zijn: (1) goed toegeruste medewerkers: duurzaam inzetbaar, wendbaar en verbindend; (2) regionale samenwerking en (3) een inspirerende, prettige en uitdagende werkomgeving en welbevinden van onze medewerkers. Bij de uitwerking van deze thema's wordt aansluiting gezocht bij de twee kernkwaliteiten wendbaar en verbindend. In 2021 is onder andere een medewerkerstevredenheidsonderzoek uitgevoerd, is een verkenning opgestart om op het gebied van de arbeidsmarkt meer te kunnen samenwerken, is het hybride werken in basis neergezet en is een start gemaakt met vitaliteit (die in 2022 concrete vormen krijgt).

Regionaal Traineeship Rivierenland

Samen met een groot deel van de andere gemeenten van Regio Rivierenland is het Traineeship Rivierenland gestart op 1 januari 2021. Dit levert een bijdrage aan het op gang brengen van dynamiek en vernieuwing bij de deelnemende gemeenten. De trainees kregen de kans zich breed binnen de gemeenten te ontwikkelen en hebben inzicht gekregen in de gemeente als potentiële werkgever. Als een van de trekkers hebben we hierin een actieve rol gespeeld. Het traineeship loopt ook na 2021 door.

Bezuiniging op de ambtelijke organisatie

In de Begroting 2021 is een besparing van € 100.000 geraamd op de bedrijfsvoering van de ambtelijke organisatie. Deze bezuiniging is gerealiseerd door een structurele besparing in te boeken op het opleidingsbudget en op de beschikbare middelen voor inhuur van personeel.

Onvoorziene werkzaamheden

Waar we aan het begin van 2021 hoopten op een spoedig einde van de coronapandemie, stond uiteindelijk het gehele jaar nog in het teken van maatregelen, lockdowns en extra werkzaamheden voor de ambtelijke organisatie. In oktober 2021 kwamen daar nog meer onvoorziene werkzaamheden bij, na een mededeling van het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers dat een paar honderd vluchtelingen enkele maanden opgevangen zouden worden in twee riviercruiseschepen in de Waalhaven bij Dodewaard. Ondanks alle inspanningen bleek een veilige opvang op die locatie uiteindelijk niet mogelijk. Beide ontwikkelingen zorgden voor een forse hoeveelheid extra werk op het gebied van onder andere communicatie, coördinatie, veiligheid, gezondheid en overleg met de samenleving. Gecombineerd met de toen geldende regels rond thuiswerken, heeft dat een flink beroep gedaan op de veerkracht van de ambtelijke organisatie.

Toekomstbestendigheid van de organisatie

In de Bestuursrapportage najaar 2021 signaleerden we dat er veel werk lag op het bord van de ambtelijke organisatie. In de weken daarna werd steeds duidelijker dat het té veel werd. Het college heeft daarom in overleg met het management van de organisatie prioriteiten gesteld en begin 2022 de raad voorgesteld de capaciteit op een aantal terreinen tijdelijk te verhogen om de belangrijkste werkzaamheden door te kunnen laten gaan. Maar ook meer in het algemeen signaleerden we dat we als gemeente steeds meer te maken krijgen met hogere kwaliteitseisen, nieuwe wetgeving en ingewikkelde maatschappelijke ontwikkelingen. Er wordt veel (tegelijk) gevraagd, zoals efficiënt én dienstverlenend zijn, met minder budget toch een goed voorzieningenniveau in stand houden, rechtmatig én flexibel opereren, maar ook toegankelijk én (digitaal) veilig zijn. En in de afgelopen jaren werden alle gemeenten in toenemende mate geconfronteerd met onvoorziene, spoedeisende en onvermijdbare omstandigheden, zoals de stikstofcrisis, de coronapandemie en een groeiende behoefte aan vluchtelingenopvang. Dergelijke ontwikkelingen legden een relatief groot beslag op de organisatie, medewerkers moeten tijdelijk hun normale werk (deels) neerleggen om de extra werkzaamheden te kunnen oppakken. Tot nu toe blijken we in staat om te leveren wat nodig is voor onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, verbonden partijen en hogere overheden. Maar het is zaak dat ook in de toekomst te kunnen blijven doen tegen acceptabele kosten. We hebben daarom in 2021 uitgesproken dat we willen onderzoeken wat er nodig is om toekomstbestendig te blijven. Wat vragen de toekomstige ontwikkelingen en ambities van ons? Wat zijn onze sterke punten en waar zijn we kwetsbaar? Hebben we voldoende financiële middelen om te doen wat nodig is voor onze dorpen en het buitengebied? Vooruitlopend daarop starten we met een onderzoek naar of de organisatie kwalitatief en kwantitatief goed toegerust is om de taken uit te blijven voeren.

Personeelslasten

Hieronder treft u de totale personeelslasten over 2021 aan, als onderdeel van het taakveld overhead, die feitelijk bestaan uit vier onderdelen:

- A. personeelslasten (burger)raadsleden, college, griffie, voormalig wethouders en nabestaanden,
- B. personeelslasten ambtelijke organisatie (inclusief inhuur derden),
- C. overige personeelslasten,
- D. overige kleine verschillen.

In onderstaande tabel worden per onderdeel de onder- en/of overschrijdingen vermeld. Per onderdeel treft u vervolgens meer informatie aan inclusief een (eventuele) toelichting. Zoals u kunt zien betreffen het dit jaar allemaal onderschrijdingen (voordelen) die financieel worden gemeld.

Personeelslasten 2021	
A. Personeelslasten raadsleden, college, griffie, enz.	2.000
B. Personeelslasten ambtelijke organisatie (inclusief inhuur derden)	49.000
C. Overige personeelslasten	141.000
D. Overige kleine verschillen	19.000
Verschil (onderschrijding)	211.000

A. Personeelslasten (burger)raadsleden, college, griffie en pensioen voormalig wethouders en nabestaanden

In de begroting 2021 is voor deze onderdelen een bedrag opgenomen van € 1.004.000. De werkelijke personeelslasten in 2021 zijn € 1.002.000. In dit jaar is er per saldo een onderschrijding te melden van in totaal € 2.000. Dit behoeft geen verdere toelichting.

Personeelslasten (burger)raadsleden, college, griffie, voormalig wethouders en nabestaanden 2021	
Begroting	1.004.000
Werkelijk	1.002.000
Verschil (onderschrijding)	2.000

B. Personeelslasten ambtelijke organisatie (inclusief inhuur derden)

In de begroting 2021 is een bedrag opgenomen van 10,53 miljoen. De werkelijke personeelslasten zijn 9,16 miljoen. Dit houdt in dat er een voordeel van 1,37 miljoen is ontstaan. Dit gaat om niet ingevulde vacatures binnen de organisatie. De formatie (incl. vacatures) op 31 december 2021 bedroeg 146,01 fte.

Personeelslasten ambtelijke organisatie 2021	
Begroting	10.528.000
Werkelijk	9.157.000
Verschil (onderschrijding=vrijval vacaturegelden)	1.371.000

Bij het invullen van vacatures wegen we af hoe we dit doen: het in dienst nemen van de medewerker (tijdelijk of vast), inhuren of inhuren op basis van detachering. Zo ontstaat een vaste kern (medewerkers in dienst) en een flexibele schil (inhuur en detachering). De vrijval van vacaturegelden worden ingezet voor de inhuur van derden.

Inhuur derden

Het budget inhuur derden wordt gevormd door twee onderdelen. Enerzijds de budgetten voor inhuur, die in de begroting 2021 (na wijziging) zijn opgenomen. Anderzijds wordt de onderschrijding ingezet, die is ontstaan binnen de personeelslasten van de ambtelijke organisatie (zie onderdeel B). Dit gaat over de beschikbare loonsom van openstaande vacatures, de vrijval van vacaturegelden. Dit betekent dat er een totaalbedrag van € 2.024.000 beschikbaar was voor de inhuur van derden in 2021.

Budget inhuur derden 2021	
Begroting	653.000
Vrijval vacaturegelden	1.371.000
Totaal budget inhuur derden	2.024.000

Uitgaven inhuur derden

In totaal is er een bedrag van € 1.975.000 besteed aan inhuur van derden in 2021. Dit is inclusief de vervanging van personeel bij ziekte. In 2021 is hierdoor een onderschrijding ontstaan van € 49.000.

Uitgaven inhuur derden 2021	
Budget inhuur derden	2.024.000
Uitgaven inhuur derden	1.975.000
Verschil (onderschrijding)	49.000

Kanttekening budget inhuur derden

De onderschrijding van € 49.000 moet in relatie worden gezien met minder inkomsten dan vooraf is begroot binnen de Fysieke pijler (€ 123.000 - zie programma 3 taakveld 8.1) en de overschrijding binnen het project Casterhoven (€ 72.000 - zie programma 3 taakveld 8.2).

C. Overige personeelslasten

In de begroting 2021 is een bedrag van € 223.000 opgenomen voor overige personeelslasten. Dit betreft reiskosten woon-werkverkeer van het personeel, secundaire arbeidsvoorwaarden, jubilea, juridische advisering, verzekeringen, ARBO, ontvangsten van derden, doorverdeling overhead (baten), enzovoort. De werkelijke overige personeelslasten in 2021 zijn € 82.000. In 2021 is hierdoor een onderschrijding ontstaan van € 141.000. Dit voordeel is o.a. ontstaan op de toerekening van overhead, omdat er in 2021 meer overheadkosten konden worden toegerekend aan de grondexploitaties (€ 40.000). Daarnaast is er een voordeel ontstaan door de aankoop van verlof door medewerkers (€ 35.000), het budget voormalig personeel (€ 34.000), inkomsten uit detachering van personeel (€ 12.000) en een ontvangen subsidie (€ 14.000).

Overige personeelslasten 2021	
Begroting	223.000
Werkelijk	82.000
Verschil (onderschrijding)	141.000

D. Overige kleine verschillen

Binnen het taakveld Overhead (onderdeel personeel) is een voordeel ontstaan van € 19.000 wat betrekking heeft op overige kleine verschillen. Dit behoeft geen verdere toelichting.

Ziekteverzuim

Het gemiddeld verzuimpercentage bedroeg in 2021 3,7%, dat is gelijk aan het jaar daarvoor. We kunnen nog geen vergelijking met het verzuimcijfer uit de sector over 2021 maken, omdat deze informatie nog niet beschikbaar is. Wel is het verzuim fors lager dan het cijfer uit de sector gemeenten over 2020 voor de gemeenteklasse 20.000-50.000 inwoners (5,4%).

Voorziening wethouderspensioenen

Voor de wethouders is bij A.S.R. tot en met 31.12.2021 het APPA-plan ondergebracht. De Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA) regelt de pensioenrechten van bestuurders en hun nabestaanden. Hiervoor is intern een voorziening gecreëerd waarin op 1 januari 2021 een bedrag van € 909.000 beschikbaar is. Op basis van informatie verstrekt door A.S.R. in oktober 2021 is er een hiaat ontstaan tussen het opgebouwde en het benodigde beleggingstegoed ter hoogte van € 103.000.

Vanwege het feit dat A.S.R. stopt met het product APPA-plan per 1 januari 2022 en de rendementsgarantie van 3% voor de gemeente Neder-Betuwe op het opgebouwde beleggingstegoed heeft het college besloten het totaal benodigde beleggingstegoed over te dragen aan A.S.R. In totaal is er een bedrag van € 1.012.000 overgemaakt aan A.S.R. wat bestaat uit € 909.000 opgebouwd beleggingstegoed aangevuld met € 103.000 om aan te sluiten bij het benodigde beleggingstegoed. Deze extra storting is toegelicht op programma 1 van het taakveld bestuur.

Dit betekent dat de stand van de voorziening per 31 december 2021 geen saldo kent omdat het opgebouwde kapitaal is overgedragen aan A.S.R. Jaarlijks ontvangen we een overzicht van A.S.R. van het overgedragen kapitaal inclusief het rendement. Daarnaast ontvangen we van APG, de uitvoerder per 1 januari 2022, een overzicht van het benodigde beleggingstegoed om aan alle pensioenverplichtingen te kunnen voldoen. Op basis hiervan zal een toekomstig verschil tussen het opgebouwde beleggingstegoed (kapitaal bij A.S.R.) en benodigde beleggingstegoed (berekeningen van APG) worden gestort in de voorziening wethouders pensioenen.

Hieronder een overzicht van de stand van de voorziening op 1 januari 2021 en 31 december 2021. De financiële verwerking staat opgenomen op programma 1 m.b.t. de aanvulling van het hiaat 2021 en de overdracht staat verwerkt op de balans bij de betreffende voorziening.

Stand voorziening wethouders pensioenen 2021	
Stand voorziening 1-1	909.000
Overdracht kapitaal naar A.S.R.	-1.012.000
Extra last taakveld bestuur	103.000
Stand voorziening 31-12	0

DE JAARREKENING

Inhoud van de jaarrekening

Algemeen:

De jaarstukken van een gemeente moeten volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten (artikel 24 BBV) ten minste bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. De jaarstukken, waarvan de jaarrekening deel uit maakt, moeten een document zijn waarmee de gemeenteraad kan sturen. De gemeenteraad heeft in het duale stelsel volksvertegenwoordigende, kaderstellende, budgetbepalende en controlerende taken. De jaarrekening ondersteunt de gemeenteraad bij deze taken, maar omdat het gaat om een terugblik op een afgesloten boekjaar is daarbij vooral de controlerende rol van de raad aan de orde.

De jaarrekening

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten moet de jaarrekening ten minste bestaan uit:

- het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting;
- de balans en de toelichting;
- de bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen;
- de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting moet bestaan uit:

- het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten en het saldo per programma;
- het overzicht van de gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen;
- het bedrag van de gerealiseerde kosten van de overhead;
- het bedrag voor heffing van de vennootschapsbelasting;
- het bedrag voor onvoorzien;
- het overzicht van het gerealiseerde totaal van Baten en Lasten;
- het overzicht van de werkelijke mutaties in reserves
- Het overzicht van het gerealiseerde resultaat

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting bevatten voor de hierboven genoemde onderdelen ook de ramingen uit de begroting voor en na wijzigingen (artikel 27 BBV).

De toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening bevat tenminste:

- een analyse van de afwijkingen tussen begroting na wijziging en het overzicht van baten en lasten;
- een overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien;
- een overzicht van de incidentele baten en lasten per programma, waarbij per programma ten minste de belangrijkste posten afzonderlijk worden gespecificeerd en de overige posten als een totaalbedrag kunnen worden opgenomen;
- een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
- een overzicht van informatie van vanuit publieke middelen gefinancierde topinkomens.

De balans en de toelichting

De balans geeft de stand van zaken weer van de omvang en samenstelling van het vermogen van de gemeente. In de balans worden naast de cijfers per balansdatum de cijfers van de balans van het vorige begrotingsjaar opgenomen (artikel 30 BBV). Verder geeft het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeente indelingsvereisten aan waaraan de balans moet voldoen.

Bijlagen

Verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SISA)

Hierover legt de gemeente vanwege de Single Information Single Audit (SISA) verantwoording af over de van andere overheidsinstanties ontvangen specifieke uitkeringen. De hiervoor te hanteren modellen worden bij Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) vastgesteld en gepubliceerd.

Overzicht van baten en lasten per taakveld

Het overzicht van baten en lasten per taakveld bevat tenminste:

- een totaaloverzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld, ten tijde van de begroting;
- een totaaloverzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld, ten tijde van de jaarstukken;
- het verdelingsprincipe waarmee de taakvelden over de programma's zijn verdeeld.

Covid -19

Deze Bijlage omvat informatie over de ontvangen bijdrage en de gemaakte kosten in verband met de bestrijding van de Covid-19 Pandemie.

Overzicht van gerealiseerde baten en lasten en het saldo voor bestemming

Overzicht van gerealiseerde Baten en Lasten												
Bedragen x € 1.000,-	Begr. 2021 voor wijz.			Begr. 2021 na wijz.			Rekening 2021			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
P1 Bestuur en Dienstverlening	2.634	-390	2.244	2.767	-389	2.377	2.903	-436	2.467	136	-47	89
P2 Openbare Orde en Veiligheid	2.258	-26	2.231	2.657	-185	2.472	2.377	-85	2.292	-281	100	-180
P3 Fysieke Leefomgeving	16.173	-9.633	6.540	17.796	-11.102	6.694	18.267	-12.452	5.816	471	-1.350	-879
P4 Economie	3.084	-2.551	533	4.480	-3.990	490	2.273	-2.075	199	-2.207	1.915	-291
P5 WMO, Jeugdzorg en Participatiewet	22.668	-4.161	18.507	24.045	-4.717	19.328	22.431	-4.767	17.664	-1.613	-50	-1.663
P6 Onderwijs, Sport en Welzijn	5.757	-1.472	4.285	7.149	-2.779	4.370	6.624	-2.303	4.321	-525	475	-49
P7 Alg.Dekk.Midd, Overhead, VPB, ONV.	7.782	-40.561	-32.779	8.117	-44.471	-36.354	7.391	-45.381	-37.990	-727	-910	-1.636
Gerealiseerd resultaat van Baten en Lasten	60.355	-58.793	1.562	67.011	-67.633	-622	62.267	-67.499	-5.232	-4.744	134	-4.610

Overzicht van werkelijke mutaties in reserves per programma

Overzicht van mutaties in reserves per programma												
Bedragen x € 1.000,-	Begr. 2021 voor wijz.			Begr. 2021 na wijz.			Rekening 2021			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
P 3 Fysieke Leefomgeving	0	-85	-85	1.149	-434	715	1.097	-492	605	-52	-58	-110
P 6 Onderwijs, Sport en Welzijn	0	-196	-196	0	-196	-196	0	-196	-196	0	0	0
P 7 Alg. Dekk.Midd., Overhead, VPB, Onv.zien	1.502	-2.845	-1.343	2.497	-4.669	-2.172	2.509	-4.669	-2.160	11	0	11
Totalen van mutaties in reserves	1.502	-3.125	-1.623	3.646	-5.299	-1.652	3.606	-5.357	-1.751	-41	-58	-99

Toelichting

Hieronder volgt een toelichting op de afwijkingen in mutaties in reserves

Programma 3 een voordelige afwijking van € 110.000

Reserve Verkeer en Vervoer (incidenteel voordeel van € 119.000)

In het afgelopen jaar heeft er een omzetting plaatsgevonden van de voorziening Verkeer en Vervoer naar reserve Verkeer en Vervoer. De voorziening had een saldo op 1 januari 2021 van € 370.460 en dit bedrag is in de nieuw gevormde reserve gestort. De reserve is bestemd voor verkeersprojecten uit het Neder-Betuws Verkeer- en Vervoersplan. Het betreft met name projecten waar aanpassingen plaatsvinden in bestaande verkeerssituaties. Besluitvorming over deze omzetting heeft plaatsgevonden in de Bestuursrapportage najaar 2021. Binnen de algemene reserve was nog een bedrag gereserveerd voor de projecten uit het hierboven genoemde plan van € 378.763 en dit bedrag is eveneens toegevoegd aan deze reserve. Achteraf gezien blijkt dat de toevoeging aan de reserve Verkeer en Vervoer ten laste van de algemene reserve € 119.000 lager had moeten zijn.

De overige kleine verschillen van € 9.000 nadelig betreffen mutaties kleiner dan € 25.000 en behoeven geen toelichting.

Algemene dekkingsmiddelen , Overhead, VPB en Onvoorzien een nadelige afwijking van € 11.000

Reserve precariobelasting (incidenteel nadeel € 11.000)

Er is in 2021 € 11.000 meer aan de reserve precariobelasting toegevoegd dan geraamd.

Overzicht van gerealiseerd resultaat voor en na bestemming

Overzicht van gerealiseerde Baten en Lasten												
Bedragen x € 1.000,-	Begr. 2021 voor wijz.			Begr. 2021 na wijz.			Rekening 2021			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
P1 Bestuur en Dienstverlening	2.634	-390	2.244	2.767	-389	2.377	2.903	-436	2.467	136	-47	89
P2 Openbare Orde en Veiligheid	2.258	-26	2.231	2.657	-185	2.472	2.377	-85	2.292	-281	100	-180
P3 Fysieke Leefomgeving	16.173	-9.633	6.540	17.796	-11.102	6.694	18.267	-12.452	5.816	471	-1.350	-879
P4 Economie	3.084	-2.551	533	4.480	-3.990	490	2.273	-2.075	199	-2.207	1.915	-291
P5 WMO, Jeugdzorg en Participatiewet	22.668	-4.161	18.507	24.045	-4.717	19.328	22.431	-4.767	17.664	-1.613	-50	-1.663
P6 Onderwijs, Sport en Welzijn	5.757	-1.472	4.285	7.149	-2.779	4.370	6.624	-2.303	4.321	-525	475	-49
P7 Alg.Dekk.Midd, Overhead, VPB, ONV.	7.782	-40.561	-32.779	8.117	-44.471	-36.354	7.391	-45.381	-37.990	-727	-910	-1.636
Gerealiseerd resultaat van Baten en Lasten	60.355	-58.793	1.562	67.011	-67.633	-622	62.267	-67.499	-5.232	-4.744	134	-4.610
Mutaties reserves	1.502	-3.125	-1.623	3.646	-5.299	-1.652	3.606	-5.357	-1.751	-41	-58	-99
Gerealiseerd resultaat na bestemming	61.858	-61.919	-61	70.657	-72.932	-2.275	65.872	-72.856	-6.983	-4.785	76	-4.709

Overzicht van verschillen per programma met toelichting

PROGRAMMA 1 BESTUUR EN DIENSTVERLENING (VOORDEEL € 89.000)

Taakveld 0.1 Bestuur (nadeel van € 143.000)

Commissies van bezwaar & klachtenbehandeling (nadeel € 46.000)

De afwijking op dit budget wordt veroorzaakt door dat er in 2021 enkele dwangsommen zijn opgelegd. Dit komt door opgelopen achterstanden op dit terrein. Inmiddels is extra capaciteit ingezet om de achterstanden weg te werken en nieuwe dwangsommen te voorkomen. De opgelegde dwangsommen zorgen voor een incidenteel nadeel van € 46.000 in 2021.

APPA regeling (nadeel € 103.000)

Per 1 januari 2022 is het APPA Plan bij A.S.R gestopt. Dit betekent dat de uitvoering voor de APPA Pensioenen en het nabestaandenpensioen bij overlijden voor de pensioendatum elders ondergebracht moesten worden vanaf 1 januari 2022. Samen met een extern bureau is een APPA risicoscan opgesteld voor onze organisatie. Dit heeft geleid tot een aantal wijzigingen per 1 januari 2022 inzake de APPA regeling en de uitvoering hiervan. Van A.S.R. hebben we een overzicht ontvangen met daarop een verwacht opgebouwd beleggingstegoed tot 1 januari 2022. Aangezien het hier beleggingen betreft, zijn dit veronderstelde bedragen. Het hiaat tussen het benodigde beleggingstegoed en opgebouwde beleggingstegoed op dit overzicht bedraagt op peildatum 1 januari 2022 € 1.012.000. In de voorziening wethouderspensioenen die is opgenomen in de begroting was een totaalbedrag opgebouwd van € 909.000 (saldo jaarrekening 2020). Dit betekent een verschil van € 103.000 tussen het hiaat en hetgeen in de voorziening aanwezig was. Dit verschil is nu bijgestort.

Overige kleine verschillen (voordeel € 6.000)

Binnen het taakveld Bestuur zijn er minimale overige kleine verschillen. Overige kleine verschillen behoeven geen verdere toelichting. Zodoende is in totaliteit sprake van een incidenteel nadeel van € 143.000 dat in de jaarstukken opgenomen dient te worden op het taakveld bestuur.

Taakveld 0.2 Burgerzaken (voordeel van € 54.000)

Leges burgerlijke stand (voordeel € 52.000)

Dit voordeel is ontstaan doordat we veel meer leges burgerlijke stand hebben ontvangen dan begroot. De opbrengsten zijn hiervoor met 40% gestegen. Dit wordt weer veroorzaakt door het relatief grote aantal huwelijken dat is afgesloten in 2021. Een deel daarvan waren uitgestelde huwelijken uit het jaar 2020.

Overige kleine verschillen (voordeel € 2.000)

Binnen het taakveld Burgerzaken zijn minimale overige kleine verschillen. Overige kleine verschillen betreffen een voordeel van € 2.000 en behoeven geen verdere toelichting.

PROGRAMMA 2 OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID (VOORDEEL € 180.000)

Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid (incidenteel voordeel € 173.000)

Op Opruimen explosieven is sprake van een incidenteel voordeel van € 175.000. De gemeente is intermediair voor een rijksregeling voor het opruimen van explosieven bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het rijk draagt voor 2/3 bij. De overige kosten, 1/3, draagt de initiatiefnemer zelf. Omdat vooraf onbekend is om hoeveel projecten het gaat, is een gemiddelde van de afgelopen vijf jaar (€ 300.000) als bedrag in de begroting opgenomen (bij de bestuursrapportage najaar 2021). In 2021 zijn relatief weinig projecten aangevraagd waarbij explosievenonderzoek nodig was. Omdat de gemeente slechts intermediair is, is deze post opgenomen als een last en een baat. Van het voordeel op Opruimen explosieven (waar de last is geraamd) valt € 165.000 weg tegen een nadeel op taakveld 0.7 Algemene uitkering (waar de baat is geraamd). Overige kleine verschillen op dit taakveld tellen op tot een incidenteel nadeel van € 2.000 en behoeven geen toelichting.

Overige taakvelden kleine verschillen € 7.000 voordeel.

behoeven geen toelichting.

PROGRAMMA 3 FYSIEKE LEEFOMGEVING (VOORDEEL € 879.000)

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer (voordeel incidenteel € 238.000)

Het taakveld Verkeer en vervoer heeft een voordelig saldo van afgerond € 238.000. Het verschil wordt veroorzaakt door verschillende onderwerpen. Hieronder een toelichting per onderwerp.

Beheerplan openbare verlichting (nadeel incidenteel € 31.000)

Het elektriciteitsverbruik was € 35.000 minder dan begroot. Dit komt omdat er dit jaar geen energiebelasting in rekening is gebracht. Aan het onderhoud openbare ruimte en roerende zaken is € 66.000 méér uitgegeven, omdat er in 2021 meer meldingen zijn binnengekomen dan in 2020, wat extra kosten met zich heeft meegebracht.

Vergunningen / bezwaarschriften (voordeel incidenteel € 49.000)

Er zijn veel meer leges ontvangen dan begroot. Er is vorig jaar een aanname gemaakt van 250 meldingen klein werk (<25 m¹) per jaar. Dit zijn er in totaal 431 geweest. De binnengekomen leges komen overeen met de meldingen.

Vorbereiding aanleg randweg Ochten (voordeel incidenteel € 187.000)

Op basis van een bestuursopdracht gebiedsvisie Ochten Oost wordt een businesscase naar een alternatieve ontsluiting opgesteld. De uitvoering ervan is niet in één jaar, maar loopt over meerdere jaren tot en met 2023. Het beschikbare onderzoeksbudget had ook over meerdere jaren verdeeld moeten worden. Daarom stellen we nu voor aan de raad om als volgt het bedrag door te schuiven: € 100.000 naar 2022 en € 87.000 naar 2023. Hierdoor blijft er geen voordeel over in 2021.

Overige kleine verschillen

Binnen dit taakveld zijn resterende afwijkingen van € 33.000 voordelig en incidenteel en vallen onder overige kleine verschillen en behoeven formeel geen toelichting.

Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed (nadeel incidenteel € 100.000)

Het taakveld Cultureel erfgoed heeft een nadelig saldo van afgerond € 100.000. Het verschil wordt hieronder toegelicht.

Onderhoud kerktorens (nadeel incidenteel € 100.000)

In 2020 zijn inspecties uitgevoerd: dit is een verplichting uit de Erfgoedwet. Hieruit bleek dat het noodzakelijk is groot onderhoud uit te voeren aan de kerktorens in de gemeente. Ter dekking zijn bij Rijksdienst van Cultureel Erfgoed voor monumentale elementen subsidies aangevraagd en verkregen. Als het geen rijksmonument betreft moet de gemeente het onderhoud uit eigen middelen betalen. Er is hierdoor een overschrijding op de post Onderhoud kerktorens. In het door uw raad in december 2021 vastgestelde Beheerplan duurzaam meerjarig onderhoud gemeentelijke gebouwen 2022-2025 is het onderhoud van de kerktorens nu meegenomen.

Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie (voordeel incidenteel € 177.000)

Het taakveld Openbaar groen en (openlucht) recreatie heeft een voordelig saldo van afgerond € 177.000. Het verschil wordt veroorzaakt door verschillende onderwerpen. Hieronder een toelichting per onderwerp.

Groenstroken (voordeel incidenteel € 63.000)

In 2014 is de gemeente Neder-Betuwe gestart met het project gemeentelijk grondgebruik. Met dit project wil de gemeente het gebruik van gemeentegrond reguleren. Bewoners die een stukje gemeentegrond direct grenzend aan hun woonperceel gebruiken, zonder dat daarvoor afspraken zijn gemaakt, krijgen eventueel de mogelijkheid om deze grond aan te kopen of te huren. Het financiële uitgangspunt is dat het project minimaal kostendekkend moet zijn. Het project loopt over meerdere jaarschijven. De opbrengsten uit de grondverkoop zijn in 2021 hoger geweest dan de kosten van de externe inhuur hiervoor.

Beheerplan groen/planning/beleid (voordeel incidenteel € 74.000)

Bij de jaarrekening 2020 zijn middelen toegekend voor het uitvoeren van het verplicht onderhoud van de watergangen. Het Waterschap voert het baggerwerk uit van de A-watergangen. De gemeente moet het baggerwerk gaan uitvoeren voor de B-watergangen. We hebben hiervoor een beheerplan laten maken. Voor de uitvoering van dit beheerplan zijn nog forse middelen nodig. We komen hiervoor nog met een plan naar de raad. We stellen in ieder geval voor om de middelen die nog niet zijn besteed (€ 74.000) hiervoor te bestemmen in 2022. Hierdoor blijft er geen voordeel over in 2021.

AVRI IBOR (voordeel incidenteel € 58.000)

De oorzaak van de onderschrijding op het budget heeft meerdere oorzaken.

Er is minder budget uitgegeven doordat er

- minder inzet is geweest van Werkzaam medewerkers. Deels is dit corona-gerelateerd, omdat medewerkers uit woongroepen niet mochten komen werken en soms ziek waren.
- Tevens is er minder budget uitgegeven, omdat er geen invulling was voor de gewenste extra ondersteuning in het onderhoud in het 2e en 3e kwartaal. Gevolg hiervan was dat de afgesproken beeldkwaliteit vaak niet werd gehaald. Daarbij kwam dat door verschuiven van inzet van Werkzaam medewerkers in het onderhoud de kosten gedrukt zijn.
- Bij het werk dat aan de Avri is uitbesteed is budget overgebleven, doordat er minder opdrachten zijn verstrekt.

Avri heeft verzuimd om de budgetonderschrijdingen te melden in haar voortgangsrapportages.

De budgetafwijking resulteert in een incidenteel voordeel € 58.000. Wij stellen de raad voor € 40.000 van dit financiële voordeel te bestemmen aan afronding Avri IBOR 2022. Dan blijft een incidenteel voordeel over van € 18.000 in 2021.

Overige kleine verschillen

Binnen dit taakveld zijn overige kleine verschillen van een nadeel incidenteel € 18.000 en behoeft formeel geen toelichting.

Taakveld 7.2 Riolering (nadeel incidenteel € 150.000)

Het taakveld Riolering heeft een nadelig saldo van afgerond € 150.000. Dit bedrag komt voort uit lagere uitgaven voor riolering in 2021, wat resulteert in een BTW nadeel. Onderhoud en vervanging van riolering maakt onderdeel uit van een integrale aanpak van een wijk. Daardoor is het moment van de werkzaamheden niet exact te plannen. Door de komst van het BTW-compensatiefonds (BCF) vallen de uitgaven van riolering onder de BCF en kan de BTW op uitgaven voor het riool worden gecompenseerd. Bij onze inwoners wordt rioolheffing inclusief BTW opgehaald. Hierdoor is er onder aan de streep altijd een voordeel: de BTW. Als we geplande investeringen en uitgaven niet of pas later doen, kan er minder BTW gecompenseerd worden bij het BCF dan geraamd. Dus staat er onderaan de streep een nadeel (de te compenseren BTW). De budgettering voor riool is een gesloten systeem.

Taakveld 7.3 Afval (voordeel incidenteel € 91.000)

Het taakveld Afval heeft een voordelig saldo van afgerond € 91.000. Het verschil wordt veroorzaakt door verschillende onderwerpen. Hieronder een toelichting per onderwerp.

Afvalverwijdering en heffing (voordeel incidenteel € 116.000)

Het betreft hier de definitieve afrekening Avri Afval over het jaar 2020 en de voorlopige afrekening AVri afval over het jaar 2021. De afrekening over het jaar 2021 zal definitief worden bij de jaarstukken van de Avri 2021.

Overige kleine verschillen

Onder dit taakveld zijn overige kleine verschillen voor een incidenteel nadeel van € 25.000 en behoeft formeel geen verdere toelichting.

Taakveld 7.4 Milieubeheer (voordeel incidenteel € 297.000)

Het taakveld Milieubeheer heeft een voordelig saldo van afgerond € 297.000. Het verschil wordt veroorzaakt door verschillende onderwerpen. Hieronder een toelichting per onderwerp.

Energietransitie (voordeel incidenteel € 183.000)

Het betreft hier rijksmiddelen die worden ingezet om het energieverbruik te verminderen en de energietransitie te versnellen. De middelen zijn bij de decembercirculaire 2019 door het rijk beschikbaar gesteld (2019-2021). De stimuleringsprogramma's hebben een wat langere aanloop gehad dan verwacht en het proces is nog niet afgerond. Voor de warmtevisie wordt in 2022 een uitvoeringsprogramma opgesteld. Daarna volgt de uitvoering in stappen, dit vergt de nodige begeleiding. Voor de stimuleringsregelingen zijn de termijnen verlengd. Ook hiervoor zijn in 2022 de middelen - nodig voor advisering, begeleiding van processen en wordt de informatievoorziening, advisering, begeleiding en communicatie - voortgezet. We willen de raad voorstellen om dit restantbudget mee te nemen naar 2022. Hierdoor blijft er geen voordeel over in 2021.

Bijdrage ODR (voordeel incidenteel € 116.000)

Door de coronacrisis zijn er minder bedrijven geweest die milieuanvragen hebben ingediend. In het 3e en 4e kwartaal van 2021 is hier een sterke daling zichtbaar. Hierdoor zijn er minder (integrale) milieucontroles uitgevoerd en dus minder uren gemaakt dan begroot. Ook zijn de ingediende meldingen minder complex van aard geweest, waardoor er ruim binnen de begrote uren is gewerkt. Verder zijn er minder omgevingsvergunningen (milieudeel) aangevraagd dan begroot en zijn er meerdere aanvragen lopend maar nog niet afgerond.

Overige kleine verschillen

Binnen dit taakveld zijn nadelig incidenteel overige kleine verschillen van € 2.000 en behoeft geen verdere toelichting.

Taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria (voordeel incidenteel € 8.000)

Het taakveld Begraafplaatsen en crematoria heeft een voordelig saldo van afgerond € 8.000. Het verschil wordt veroorzaakt door verschillende onderwerpen. Hieronder een toelichting per onderwerp.

Onderhoud begraafplaats (nadeel incidenteel € 45.000)

De stijging van de onderhoudskosten komt door meer begrafenissen die we hebben moeten uitvoeren. Daarnaast was er onvoorzien boomonderhoud en heeft de actualisatie van het begraafplaatsbeleid geleid tot extra kosten.

Baten begraafplaatsen (voordeel incidenteel € 57.000)

Er waren in 2021 meer begrafenissen op onze gemeentelijke begraafplaatsen. Hierdoor is er een incidenteel overschot (voordeel) ontstaan.

Overige kleine verschillen

Binnen dit taakveld zijn overige kleine verschillen nadeel incidenteel € 4.000 en behoeven geen verdere toelichting.

Taakveld 8.1 Ruimtelijke Ordening (nadeel incidenteel € 288.000)

Het taakveld Ruimtelijke Ordening heeft een nadelig saldo van afgerond € 288.000. Het verschil wordt veroorzaakt door verschillende onderwerpen. Hieronder een toelichting per onderwerp.

Regiekamer Leges (nadeel incidenteel € 36.000)

Er zijn minder initiatieven ingediend voor de behandeling in de regiekamer dan we hadden begroot. Dit heeft geleid tot minder legesinkomsten (€ 11.000) dan begroot. Daarnaast bleek in 2021 het aantal bestede uren voor enkele initiatieven hoger dan gemiddeld met als gevolg een eenmalige last van € 25.000.

Het hoger aantal bestede uren is om diverse redenen ontstaan:

- Het advies van een aantal initiatieven is voorgelegd aan het college, wat heeft geleid tot extra uren voor deze initiatieven;
- Voor één initiatief heeft op verzoek van het college een heroverweging in de regiekamer plaatsgevonden. Omdat dit niet op verzoek van de initiatiefnemer was, zijn de legeskosten niet in rekening gebracht bij de initiatiefnemer;
- Een aantal initiatieven is, na aanpassing, opnieuw voorgelegd aan de regiekamer. Uit coulance met de initiatiefnemers hebben we daarvoor niet opnieuw leges in rekening gebracht.

Regiekamer Overeenkomsten (nadeel incidenteel € 116.000)

In 2021 is sprake van een incidenteel nadeel van € 116.000. Van de in 2021 geraamde inkomsten van € 581.000 is € 465.000 ontvangen. Dit nadeel komt doordat aan de ene kant minder overeenkomsten zijn afgesloten dan geraamd en aan de andere kant voor de afgegeven overeenkomsten meer uren zijn besteed dan geraamd. Voor 2021 is het beschikbare budget voor niet-verhaalbare kosten ingezet en niet overschreden.

Terugverdiencapaciteit Regiekamer overeenkomsten (nadeel incidenteel € 123.000)

Ons uitgangspunt bij de Regiekamer overeenkomsten is dat alle kosten van onze dienstverlening betaald worden door de initiatiefnemer. In de begroting was voor de uitvoering van Regiekamer overeenkomsten in 2021 een terugverdiencapaciteit geraamd van € 478.000. In 2021 blijken er minder Regiekamer overeenkomsten te zijn gesloten, namelijk tot een bedrag van € 355.000 (en daarmee dus € 123.000 minder dan aanvankelijk geraamd). Tegenover deze lagere terugverdiencapaciteit staan uiteraard ook lagere uitgaven. Er is voor € 123.000 minder aan inhuur besteed. Voor een verdere toelichting op minder bestede inhuur van € 123.000 verwijzen wij u naar paragraaf Bedrijfsvoering.

Overige kleine verschillen

De resterende afwijkingen van € 13.000 zijn nadelig en incidenteel op dit taakveld en vallen onder de overige kleine verschillen en behoeft daarom geen toelichting.

Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen) (voordeel incidenteel € 107.000)

Het taakveld Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen) heeft een voordelig saldo van afgerond € 107.000. Het verschil wordt veroorzaakt door verschillende onderwerpen. Hieronder een toelichting per onderwerp.

Bouwgrondexploitatie Casterhoven (nadeel incidenteel € 73.000)

Binnen het project Casterhoven is in 2021 een nadeel ontstaan van € 73.000. Het gaat hierbij om interne plankosten. Binnen de samenwerking is de afspraak dat de interne plankosten door elke organisatie zelf wordt gedragen. Een deel van de kosten van de speelvoorzieningen moet nog worden gefactureerd aan de samenwerking. In 2022 zullen we de baten ontvangen van Casterhoven.

Fructus gemeentelijke gronden (voordeel incidenteel € 203.000)

Het gaat hierbij om winstneming in het project. Dit wordt uitgelegd in paragraaf 6 Grondexploitatie.

Overige kleine verschillen

De resterende afwijkingen van € 23.000 zijn nadelig en incidenteel op dit taakveld en vallen onder de overige kleine verschillen en behoeft daarom geen toelichting.

Taakveld 8.3 Wonen en Bouwen (voordeel incidenteel € 464.000)

Het taakveld Wonen en Bouwen heeft een voordelig saldo van afgerond € 464.000. Het verschil wordt veroorzaakt door verschillende onderwerpen. Hieronder een toelichting per onderwerp.

Leges Omgevingsvergunning- bouwen (voordeel incidenteel € 481.000)

Er zijn in 2021 veel meer (32%) omgevingsvergunningen aangevraagd, waardoor meer leges zijn ontvangen. De ODR geeft als mogelijke oorzaak het vele thuiswerken van inwoners door de coronamaatregelen. Een andere opvallende afwijking is terug te vinden in het aantal omgevingsvergunningen in de hogere bouwcategorieën. Daar is de overschrijding 150%. Dat heeft geresulteerd in fors meer ontvangen leges. Over de resultaten en de bijbehorende middelen informeren we u uitgebreid via een afzonderlijk raadsvoorstel over de jaarstukken 2021 van de ODR in de raad van juni 2022.

Begeleiding diverse ruimtelijke procedures (nadeel € 106.000)

Er zijn minder verzoeken voor wijzigen van een bestemmingsplan ingediend (vier) dan begroot (negen). Een deel van de legesinkomsten zijn van plannen die vóór 2021 zijn ingediend. Een deel van de ingekomen plannen zijn nog niet afgerond. In dat laatste geval zijn er wel uren (en dus kosten) gemaakt, maar nog geen legesontvangsten. Hier tegenover staat dat er wel meer wijzigingsplannen zijn ingediend (twaalf) dan begroot (zeven) Een deel van de legesinkomsten zijn van plannen die vóór 2021 zijn ingediend. Een deel van de ingekomen plannen is nog niet afgerond. In dat laatste geval zijn er wel uren (en dus kosten) gemaakt, maar nog geen legesontvangsten.

Controle en toezicht (voordeel incidenteel € 118.000)

Het project huisvesting arbeidsmigranten hebben we slechts voor een klein deel ten uitvoer kunnen brengen. Oorzaak is een uitspraak over spuitzonering. Hierdoor is het niet mogelijk om huidige locaties voor arbeidsmigranten te legaliseren, omdat ze allemaal binnen een afstand van 50 meter vallen van een spuitzone. Er zijn minder uren besteed dan begroot aan handhavingskosten. De handhaving verliep goed en leverde vier lasten onder dwangsom op en slechts één beroepszaak.

Overige kleine verschillen

De resterende afwijkingen van € 29.000 zijn nadelig en incidenteel op dit taakveld en vallen onder de overige kleine verschillen en behoeft daarom geen toelichting.

Kleine verschillen op de overige taakvelden binnen dit programma laten een incidenteel voordeel zien van afgerond € 35.000 en behoeven niet toegelicht te worden.

PROGRAMMA 4 ECONOMIE (VOORDEEL € 291.000)

Taakveld 3.1 Economische Ontwikkeling (voordeel incidenteel € 48.000)

Het taakveld Economische Ontwikkeling heeft een voordelig saldo van afgerond € 48.000. Hieronder een toelichting.

Lokaal economisch beleid (voordeel incidenteel € 45.000)

Er was vanuit het werkbudget Lokaal economisch beleid extra budget beschikbaar gesteld voor de subsidieregeling CTB voor ondernemers en verenigingen. Dit bedrag is echter niet benut vanwege het lage aantal aanvragen. Door de covid19 maatregelen zijn er geen bijeenkomsten georganiseerd met ondernemers en ook de ondernemersdagen zijn niet doorgedaan. Vanuit 2020 is er (extra) budget meegenomen voor eventuele verdieping op het een onderzoek naar solitaire bedrijven in het buitengebied (2020/2021). Het onderzoek zelf is uitgevoerd en heeft een rapport opgeleverd. Het verdiepingsonderzoek op vergunningsniveau naar (planologische ruimte) is (nog) niet uitgevoerd, omdat het in relatie tot andere RO-projecten, een mindere prioriteit heeft, maar zal waar van toepassing in het programma buitengebied onder de Omgevingsvisie meegenomen worden. Per saldo levert dit een voordeel op € 45.000

Overige kleine verschillen

Binnen dit taakveld zijn overige kleine verschillen wat een incidenteel voordeel oplevert van € 3.000 en behoeven formeel geen toelichting.

Taakveld 3.2 Fysieke bedrijveninfrastructuur (voordeel incidenteel € 245.000)

Het taakveld Fysieke bedrijveninfrastructuur heeft een voordelig saldo van afgerond € 245.000. Het verschil wordt veroorzaakt door verschillende onderwerpen. Hieronder een toelichting per onderwerp

EXPL. ABC (voordeel incidenteel € 204.000)

Bij EXPL ABC is € 210.000 winst genomen en wordt een nadeel van € 6.000 aan plankosten ontvangen uit de reserve Laanboomhuis. Per saldo een voordeel van € 204.000 Dit wordt verantwoord in paragraaf 6.

EXOV SV ABC (voordeel incidenteel € € 67.000)

Vanuit EXOV SV ABC is € 67.000 afgedragen aan de reserve Laanboomhuis. Dit is op basis van de nota kostenverhaal ABC.

Realisatie Laanboomgebouw (nadeel incidenteel € 64.000)

Vanuit de reserve Laanboomhuis wordt een bedrag van € 64.000 ter dekking onttrokken voor de realisatie Laanboomgebouw.

Overige kleine verschillen

De resterende afwijkingen van € 38.000 zijn incidenteel voordelig binnen dit taakveld en vallen onder overige kleien verschillen en behoeft formeel geen toelichting.

Kleine verschillen op de overige taakvelden binnen dit programma laten een incidenteel nadeel zien van afgerond € 2.000 en behoeven niet toegelicht te worden.

PROGRAMMA 5 WMO, JEUGDZORG EN PARTICIPATIEWET (VOORDEEL € 1.663.000)

Onderstaand worden de werkelijke cijfers van 2021 vergeleken met de cijfers in de begroting na de verwerking van de bestuursrapportage najaar 2021.

Op basis van de werkelijke cijfers van 2021 is er sprake van een voordeel van € 1.663.000 ten opzichte van de begroting. Dit is 8,6% ten opzichte van de begroting.

Op de Wmo is een voordeel van € 429.000 Dit is 6,6% ten opzichte van de begroting. Op Jeugd is een voordeel van € 361.000. Dit is 3,7% ten opzichte van de begroting. Op de Participatiewet is een voordeel van € 873.000. Dit is 28,1% ten opzichte van de begroting.

Onderstaande tabel geeft het overzicht van de geraamde en werkelijke uitgaven over 2021, gevolgd door een nadere toelichting op de grootste afwijkingen op Wmo, Jeugd en Participatiewet.

Budget 3 decentralisaties 2021				
V = voordeel en N = nadeel t.o.v. de begroting				
Wet maatschappelijke ondersteuning	begroting	werkelijk	saldo	N/V
Wmo zorg	2.515	2.291	224	V
Wmo voorzieningen	2.745	2.540	205	V
Toerekening salariskosten	1.244	1.244		
Saldo Wmo-budgetten	6.504	6.075	429	V
Jeugd				
Jeugdwet	begroting	werkelijk	saldo	N/V
Jeugdwet	7.906	7.607	299	V
Bestaande jeugdbudgetten	1.349	1.287	62	V
Toerekening salariskosten	460	460		
Saldo Jeugdbudgetten	9.715	9.354	361	V

Participatiewet	begroting	werkelijk	saldo	N/V
Bijstandsverlening	173	-/- 51	224	V
Sociale Werkvoorziening	1.301	1.154	147	V
Participatiebudget	544	241	303	V
Minimaregelingen	731	532	198	V
Toerekening salariskosten	360	360		
Saldo Participatiewet	3.109	2.236	873	V
Totaleen				
Totaleen	begroting	werkelijk	saldo	N/V
Wet maatschappelijke ondersteuning	6.504	6.075	429	V
Jeugdwet	9.715	9.354	361	V
Participatiewet	3.109	2.236	873	V
Totaal	19.328	17.664	1.663	V

Wet maatschappelijke ondersteuning (€ 489.000 incidenteel voordeel, € 60.000 structureel nadeel)

Op 20 oktober 2021 bent u in een raadsinformatiebrief (RIB-68) geïnformeerd over een herijking van de budgetten Wmo. Wij hebben een inschatting gemaakt welke budgetten voor 2021 en volgende jaren nodig zijn. Op basis daarvan zijn in de bestuursrapportage najaar 2021 de budgetten Wmo (meerjarig) herijkt.

Ten opzichte van de begroting na verwerking van de bestuursrapportage najaar 2021 is onder aan de streep sprake van een voordeel van € 429.000. Er is sprake van één structureel nadeel van € 60.000. De overige afwijkingen zijn incidenteel.

In onderstaande tabel en toelichting worden de afwijkingen nader verklaard.

Bedrag x 1.000; V = voordeel en N = nadeel t.o.v. de begroting

Regeling/voorziening	begroting	werkelijk	saldo	V/N
Noodopvang vluchtelingen COA	50	32	18	V
Preventiebudget	502	440	62	V
Cliëntondersteuning en vroeghulp	53	34	19	V
Zorg in natura	1.438	1.335	103	V
Zorg in natura PGB	140	126	14	V
Huishoudelijke ondersteuning	1.623	1.553	70	V
Wmo-voorzieningen	610	534	76	V
Inkomsten uit eigen bijdragen	-/- 110	-/- 50	60	N
Beschermd wonen	120	15	105	V
Overige verschillen			22	V
Totaal	6.504	6.075	429	V

Noodopvang vluchtelingen COA (€ 18.000 incidenteel voordeel)

Van het budget van € 50.000 dat de raad beschikbaar heeft gesteld voor de extra kosten die we als gemeente hebben gemaakt voor het traject COA noodopvang, is circa € 32.000 gebruikt. De gemaakte kosten zijn inclusief extra inhuur van externe expertise. De ambtelijke uren zijn hierin niet meegerekend. Bij het COA is het verzoek gedaan om een financiële tegemoetkoming voor de gemaakte kosten. Op dit moment is nog niet bekend of het COA ons tegemoet komt.

Preventiebudget (€ 62.000 incidenteel voordeel)

Op het preventiebudget is een incidenteel voordeel van € 62.000. Het voordeel is ontstaan doordat wij in de begroting voor het hele jaar rekening hebben gehouden met een praktijkondersteuner (POH) Jeugd. Uiteindelijk is de POH in het najaar daadwerkelijk gestart. Het voordeel in 2021 is dan ook incidenteel.

Clïëntondersteuning en vroeghulp (€ 19.000 incidenteel voordeel)

De kosten voor cliëntondersteuning worden onder andere bepaald door de vraag naar onafhankelijke cliëntondersteuning. Wanneer meer inwoners gebruik maken van onafhankelijke cliëntondersteuning stijgen de kosten ook. Onafhankelijke cliëntondersteuning is een wettelijke verplichting en heeft daarmee een open einde karakter. In 2021 is met name in het begin van het jaar (mogelijke vanwege corona) minder gebruik gemaakt van deze dienstverlening.

Zorg in natura (€ 103.000 incidenteel voordeel) en Zorg in natura PGB (€ 14.000 incidenteel voordeel)

De stijging van de lasten van Zorg in natura is minder hard doorgezet dan in oktober werd verwacht. Op dit moment zien wij dit als incidenteel, omdat wij een toename zien in de aanvragen voor dagbesteding voor ouderen. Niet alleen neemt het aantal cliënten toe, maar ook het aantal cliënten dat meer dagen gebruik wil maken van dagbesteding. Ook is er een toename van de duurdere specialistische begeleiding en een toename in de problematiek rondom de GGZ-doelgroep. Dit is een landelijke trend.

Huishoudelijke ondersteuning (€ 70.000 incidenteel voordeel)

Sinds 2019 is sprake van een toename van het aantal cliënten. Het aantal ouderen stijgt en inwoners met verschillende ondersteuningsbehoeften blijven langer zelfstandig (thuis) wonen, waarbij er een toenemend beroep op huishoudelijke ondersteuning wordt gedaan. Met de invoering van het abonnementstarief is er geen financiële drempel om huishoudelijke ondersteuning aan te vragen. Ook de druk op mantelzorgers speelt een rol in de toename van de ondersteuningsvraag. De toename in de complexiteit van de hulpvragen heeft tot gevolg dat de basis huishoudelijke ondersteuning niet voldoende is en er meer uren nodig zijn. Ten opzichte van onze meerjarenverwachting is er sprake van een voordeel. Echter, het aantal cliënten zien wij niet afnemen. Mogelijk is het voordeel een effect van de maatregelen (zoals een nieuwe Beleidsregel huishoudelijke ondersteuning en nieuwe contracten inclusief normenkader). Wanneer het voordeel een structureel karakter heeft, zal dat in 2022 duidelijk(er) worden en zal dit worden verwerkt in de tweede bestuursrapportage 2022.

Wmo-voorzieningen (€ 76.000 incidenteel voordeel)

Voorzieningen zijn vervoersvoorzieningen zoals een scootmobiel, woningaanpassingen zoals een traplift en rolstoelvoorzieningen. Het incidentele voordeel heeft grotendeels betrekking op rolstoelvoorzieningen (€ 50.000) en kan worden verklaard doordat er minder (elektrische) rolstoelen zijn verstrekt dan verwacht. Ook zien we dat er steeds meer tweedehands rolstoelen (vanuit het depot) worden verstrekt. Dit betekent dat er geen aanschafkosten zijn. Wij achten het prematuur om het voordeel ten opzichte van de begroting aan te merken als structureel, omdat het niet te voorspellen is welke hulpvraag en daarmee welke kosten er in 2022 op ons afkomen. Deze onzekerheid speelt met name op woningaanpassingen en rolstoelvoorzieningen, waarbij een specifieke hulpvraag van een enkele cliënt tot grote afwijkingen kan leiden. In 2022 zullen wij de uitgaven op Wmo-voorzieningen monitoren en, indien nodig/mogelijk, in de tweede bestuursrapportage 2022 bijstellen.

Inkomsten uit eigen bijdragen (€ 60.000 structureel nadeel)

Met ingang van 1 januari 2020 is het abonnementstarief ingevoerd en tevens het minimabeleid, waarin is vastgesteld dat inwoners met een laag inkomen geen eigen bijdrage betalen. Omdat wij niet over inkomensgegevens (mogen) beschikken was moeilijk in te schatten wat de financiële gevolgen van het abonnementstarief en het minimabeleid zouden zijn. Ook in 2020 kregen wij hiervan nog geen goed beeld. Onder meer doordat er bij de invoering van dit systeem het nodige is misgegaan, wat vertraging heeft gegeven op het incasseren van de eigen bijdragen door het CAK. Op basis van de informatie, die in september 2021 bij ons bekend was, hebben wij in de bestuursrapportage najaar 2021 het bedrag in de begroting reeds naar beneden laten bijstellen. Inmiddels hebben wij een (nog) beter beeld van de daadwerkelijke inkomsten die wij per jaar uit eigen bijdragen kunnen verwachten. Het nadeel bij de Jaarstukken wordt dan ook structureel geacht. Landelijk wordt er gesproken over de afschaffing van het abonnementstarief. Hierover is nog besluitvorming nodig. Financiële effecten verwachten wij daarom op zijn vroegst in 2023.

Beschermd wonen (€ 105.000 incidenteel voordeel)

Bij de Jaarstukken 2020 hebben wij reeds verantwoord dat wij van de gemeente Nijmegen (als centrumgemeente) middelen hebben ontvangen in aanloop naar de nieuwe financiële herverdeling van het landelijk budget in 2023. De middelen zijn bedoeld om de komende jaren te besteden aan beschermd wonen, sluitende aanpak (wijkGGZ) dak- en thuislozenprojecten, het versterken van lokale zorg- en welzijnsprojecten, schuldhelpverlening en ons lokale project 'tussenvoorziening'. Daarnaast zal er regionaal (met een bijdrage van alle gemeenten) geïnvesteerd moeten worden in voorzieningen en extra capaciteit (projectleider(s)). Daarom zijn de middelen bij de Jaarstukken 2020 bestemd voor 2021. Om de middelen ook voor 2022 en volgende jaren beschikbaar te houden, is bij de bestuursrapportage najaar 2021 reeds een deel van het verwachte voordeel bestemd voor 2022 en wordt voorgesteld om ook het resterende voordeel van € 105.000 te bestemmen voor 2022. Het woonplaatsbeginsel én het financieel verdeelmodel is - wederom - uitgesteld tot 1 januari 2024. Hiermee valt er een gat in de (financiële) afspraken met de gemeente Nijmegen. Als centrumgemeente ontvangt Nijmegen een jaar langer het totale budget voor beschermd wonen. Als regiogemeenten zijn we in overleg met de gemeente Nijmegen hoe we in 2023 omgaan met overschotten maar ook extra kosten die de regiogemeenten maken in voorbereiding op en implementatie van de transitie. Wij verwachten u hierover in de tweede helft van 2022 meer duidelijkheid te kunnen geven.

Overige kleine verschillen (€ 22.000 voordeel)

Behoeven geen toelichting.

Jeugd (€ 320.000 incidenteel voordeel, € 115.000 structureel voordeel, € 74.000 incidenteel nadeel)

Op 20 oktober 2021 bent u in een raadsinformatiebrief (RIB-68) geïnformeerd over een herijking van de budgetten Jeugd. Wij hebben een inschatting gemaakt welke budgetten voor 2021 en volgende jaren nodig zijn. Op basis daarvan zijn in de bestuursrapportage najaar 2021 de budgetten Jeugd (meerjarig) herijkt. In de brief is toegelicht dat het moeilijk is in te schatten hoe de lasten zich meerjarig zullen ontwikkelen, met name vanwege de complexiteit en de veelheid aan factoren die hierin meespelen.

Ten opzichte van de begroting na verwerking van de bestuursrapportage najaar 2021 is onder aan de streep sprake van een voordeel van € 361.000 (waarvan € 115.000 wordt aangemerkt als structureel). Er is sprake van één incidenteel nadeel van € 74.000.

In onderstaande tabel en toelichting worden de afwijkingen nader verklaard.

Bedrag x 1.000; V = voordeel en N = nadeel t.o.v. de begroting

Regeling/voorziening	begroting	werkelijk	saldo	V/N
Zorg in natura	6.144	5.913	231	V
Zorg in natura PGB	150	224	74	N
Jeugdbescherming	1.152	1.035	118	V
Regionale inkoop Wmo en Jeugd	27	8	19	V
Algemene preventie	98	69	29	V
Bevorderen overige gezondheidszorg	361	331	30	V
Overige verschillen			8	V
Totaal	9.715	9.354	361	V

Zorg in natura (€ 231.000 voordeel, waarvan € 115.000 structureel) en Zorg in natura PBG (€ 74.000 incidenteel nadeel)

In de bestuursrapportage najaar 2021 is het budget voor zorg in natura naar beneden bijgesteld. Ten opzichte van de bestuursrapportage is wederom sprake van een voordeel op Zorg in natura. Een verklaring voor het voordeel in het najaar van 2021 is dat een aantal cliënten met kostbare jeugdzorg is uitgestroomd. In onze gemeente hadden wij een gezinshuis. Dat is gestopt. Dit heeft eind 2021 geleid tot een daling van de kosten. Vanwege het structurele karakter van de uitstroom eind 2021 merken wij de helft van het voordeel.(€ 115.000) aan als structureel. Uiteraard kunnen wij nieuwe instroom van dure jeugdzorg in 2022 – en daarmee een mogelijke toename in de kosten voor zorg in natura - niet uitsluiten.

We hebben diverse maatregelen doorgevoerd zoals nieuwe nadere regels, pilots jeugdhulp in de school en een praktijkondersteuner (POH) Jeugd. Met de start van de POH Jeugd in het najaar was 2021 het eerste jaar waarin alle maatregelen van kracht waren. Op dit moment is het nog te vroeg om uitspraken te doen over het (financiële) effect van de maatregelen. Bovendien zien we dat het aantal en de complexiteit van de hulpvragen (onder meer complexe gezinssituaties) toeneemt. Het voordeel dat we nu aanmerken als structureel (€ 115.000) wordt verwerkt in de eerste bestuursrapportage 2022. In de tweede bestuursrapportage 2022 zullen wij u wederom informeren over de (financiële) effecten die wij zien. Zorg in natura PGB heeft over de jaren heen een sterk wisselend karakter. In 2021 is sprake van een nadeel ten opzichte van eerdere jaren en ten opzichte van onze meerjarenverwachting. In 2021 was sprake van kostbare jeugdzorg, die eind 2021 is uitgestroomd naar de Wet langdurige zorg (Wlz), waarvan het rijk de lasten draagt. Het nadeel merken wij daarom aan als incidenteel.

Jeugdbescherming (€ 118.000 incidenteel voordeel)

Uit dit budget worden de uitvoeringskosten van de Gecertificeerde Instellingen (GI's) in het kader van jeugdbescherming en jeugdreclassering betaald. Ook de kosten van het sociaal team en andere instellingen worden hieruit gefinancierd. Het voordeel is deels veroorzaakt door het opheffen van het gezinshuis (zie zorg in natura). Omdat deze kinderen uit de jeugdzorg van de GI zijn uitgestroomd, zijn hiervoor ook geen uitvoeringskosten meer in rekening gebracht. Daarnaast is het voordeel veroorzaakt door een personeelstekort binnen het sociaal team. Vacatures, die zijn ontstaan door uitstroom van personeel, zijn in 2021 niet meer ingevuld.

Algemene preventie (€ 29.000 incidenteel voordeel)

Als gevolg van de coronamaatregelen zijn verschillende werkzaamheden en activiteiten deels of niet doorgegaan. Het gaat dan bijvoorbeeld om de inloop bij peuterspeelzalen, GezininFit en huisbezoeken bij kwetsbare gezinnen. Daarnaast is een deel van dit budget in 2021 en eerdere jaren onbenut gebleven. Dit is structureel afgeraamd in de heroverwegingsoperatie.

Bevorderen overige gezondheidszorg (€ 30.000 incidenteel voordeel)

Het incidentele voordeel wordt onder meer veroorzaakt doordat er minder AED's dan begroot nodig bleken om te komen tot een dekkend AED-netwerk. Daarnaast is de subsidie die beschikbaar was voor de aanschaf van een AED en/of AED-buitenkast door inwoners/particulieren niet volledig benut. Het budget voor het voorkomen van eenzaamheid is niet volledig benut, doordat activiteiten geen doorgang konden vinden vanwege de coronamaatregelen en er minder subsidie voor initiatieven tegen eenzaamheid is aangevraagd door inwoners en organisaties dan beschikbaar was gesteld.

Regionale inkoop Wmo en Jeugd (€ 19.000 incidenteel voordeel)

In de raadsinformatiebrief van oktober 2021 bent u geïnformeerd over de regionale inkoopstrategie Wmo en Jeugd die in 2021 is opgesteld. In de bestuursrapportage najaar 2021 zijn de geschatte kosten opgenomen voor het jaar 2021, 2022 en 2023. In 2021 is een incidenteel voordeel ontstaan doordat er, door een verschuiving in de planning, in 2021 minder is ingehuurd dan verwacht. Wij verwachten dat daardoor het proces in 2022 een versnelling nodig heeft en daarmee extra inhuur. Daarom wordt voorgesteld om dit incidentele voordeel van € 19.000 te bestemmen voor 2022.

Overige kleine verschillen (€ 8.000 voordeel)

Behoeven geen toelichting.

Participatiewet (€ 873.000 incidenteel voordeel)

Op de Participatiewet is sprake van een voordeel van € 873.000. Net als 2020 was 2021 een uitzonderlijk jaar dat werd gekenmerkt door de coronacrisis, waarvan het (financieel) effect niet te voorspellen was. Niet door het rijk, van wie wij de middelen ontvangen, en ook niet door ons. Dit maakt het lastiger om eventuele structurele effecten/componenten te herkennen. Het voordeel dat in 2021 is ontstaan merken wij daarom voorsnog aan als incidenteel. Wij blijven de financiële ontwikkelingen op de Participatiewet volgen. Waar het kan, zullen wij budgetten in de tweede bestuursrapportage 2022 laten bijstellen.

In onderstaande tabel en toelichting worden de afwijkingen nader verklaard.

Bedrag x 1.000; V = voordeel en N = nadeel t.o.v. de begroting

Regeling/voorziening	begroting	werkelijk	saldo	V/N
Inkomensvoorziening, Bijstandverlening (Bbz) en TOZO	120	-/- 98	218	V
WSW	1.301	1.154	147	V
Re-integratie- en participatievoorzieningen	416	223	193	V
Inburgering	128	17	111	V
Bijzondere Bijstand	640	454	186	V
Overige verschillen			18	V
Totaal	3.109	2.236	873	V

Inkomensvoorziening, Bijstandverlening en TOZO (€ 218.000 incidenteel voordeel)

In 2020 en 2021 heeft het rijk het macrobudget BUIG verhoogd, omdat in verband met de coronacrisis een toename werd verwacht in het aantal bijstandsgerechtigden. Deze verwachting kwam echter niet uit. Sterker nog, door de krappe arbeidsmarkt was het relatief makkelijker om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt naar werk te bemiddelen. Het aantal bijstandsgerechtigden is gedaald van 247 naar 220. Het hogere BUIG-budget is daarmee in 2021 niet nodig geweest. In 2021 was daarnaast de aanspraak op de Bijstandverlening (Bbz) erg laag, doordat in de eerste drie kwartalen de Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig ondernemers (TOZO) als onderdeel van het steunpakket in verband met de coronamaatregelen nog bestond. Deze TOZO kent lichtere eisen dan de gebruikelijke Bbz-regeling. Net als in 2020 viel ook de toestroom in de TOZO mee ten opzichte van landelijke verwachtingen vooraf. Overigens valt niet uit te sluiten dat er als gevolg van de coronacrisis een vertraagd nadelig effect optreedt op de arbeidsmarkt, nadat het landelijke steunpakket vervalt. Er is daarom geen zekerheid om het voordeel dat in 2021 is ontstaan, aan te merken als structureel. Daarnaast maakt de systematiek van de BUIG (t-2) dat de rijksbijdrage altijd achterloopt op de uitgaven en dat inkomsten te zijner tijd gaan dalen. Dit maakt bijsturen op deze begrotingspost lastig.

WSW (€ 147.000 incidenteel voordeel)

Er is sprake van een voordeel ten aanzien van de Sociale Werkvoorziening, dat wordt verklaard door beperkte salariskosten in relatie tot de rijksbijdrage, een lager omzetverlies door corona dan werd verwacht en een nieuwe verdeelsystematiek binnen de GR Werkzaam. Een kleiner aandeel in de kosten biedt geen garantie dat de kosten in absolute zin de komende jaren gaan dalen. Dat is afhankelijk van het gelijk opgaan van natuurlijke uitstroom in Neder-Betuwe met de landelijke verwachting en het stabiel blijven van de bedrijfsvoeringskosten binnen de GR Werkzaam. In 2022 zullen wij de kosten monitoren en, indien nodig, via de tweede bestuursrapportage 2022 voorstellen om een bijstelling van het budget (Zie voor een uitgebreidere toelichting onder "Werkzaam Rivierenland").

Re-integratie- en participatievoorzieningen (€ 193.000 incidenteel voordeel)

Het beschikbare re-integratiebudget is voor € 193.000 onbenut gebleven, met name door de coronacrisis. Enerzijds was de rijksbijdrage verhoogd om bijstandsgerechtigden en ondernemers te begeleiden naar ander werk, maar hiervan is nauwelijks gebruik gemaakt, omdat er vanwege het landelijke steunpakket voor ondernemers minder banen verloren gingen. Anderzijds geeft uitvoerder gemeente Buren aan dat inzet van re-integratie-instrumenten ernstig bemoeilijkt werd door de coronamaatregelen. Bijvoorbeeld doordat groepsbijeenkomsten niet of nauwelijks mogelijk waren, maar ook doordat (vaak kwetsbare) klanten natuurlijk ook de RIVM-richtlijnen moesten volgen en zich daardoor vaker afmeldden.

Inburgering (€ 111.000 incidenteel voordeel)

De inwerkingtreding van de Wet Inburgering 2021 is opnieuw uitgesteld en is ingegaan op 1 januari 2022. Hierdoor zijn de activiteiten in het kader van implementatie uitgesteld en zijn de middelen die in 2021 met dit doel ontvangen zijn, niet benut. Daarnaast zijn vanwege

coronamaatregelen diverse projecten ten behoeve van de "ondertussengroep" vertraagd. De uitvoering van de Wet Inburgering is per 1 januari 2022 overgeheveld naar Regio Rivierenland door middel van het aangaan van een DVO. Regio Rivierenland voert deze werkzaamheden in 2022 voor ons uit. Vluchtelingenwerk zal in de eerste drie maanden van 2022 taken afronden en overdragen op basis van de contractafspraken 2021. Voor de werkzaamheden van Regio Rivierenland en Vluchtelingenwerk is € 62.000 nodig, die kan worden gedekt door middelen van 2021 te bestemmen voor 2022. U wordt voorgesteld om € 62.000 te bestemmen voor 2022, zodat deze groep de geplande ondersteuning kan blijven ontvangen.

Bijzondere bijstand (€ 186.000 incidenteel voordeel)

In 2021 is in totaal € 173.632 (niet geoormerkte) extra rijksbijdrage ontvangen in verband met de coronacrisis. Het rijk verwachtte extra aanspraak op bijzondere bijstand (coronacompensatie € 6.684) en de tijdelijke regeling TONK (€ 166.948). De landelijke verdeling lijkt gebaseerd op inwoneraantallen en niet op daadwerkelijke economische omstandigheden in de regio. In de praktijk bleek het aantal aanvragen naar aanleiding van de coronamaatregelen in Neder-Betuwe zeer beperkt. Er zijn enkele schrijnende casussen gesignaleerd, maar het door het rijk toegekende bedrag is bij lange na niet nodig geweest. Wij rekenen erop dat eventuele nadelige effecten op de arbeidsmarkt (zoals baanverlies en faillissementen) zich met vertraging zullen voordoen. En daarmee verwachten we een eventuele toename in aanvragen Bijzondere bijstand ook pas in 2022 en verder. Om deze toename in 2022 te kunnen opvangen, wordt u voorgesteld om € 10.000 te bestemmen voor 2022.

Overige kleine verschillen (€ 18.000 voordeel)

Behoeven geen toelichting.

PROGRAMMA 6 ONDERWIJS, SPORT EN WELZIJN (VOORDEEL € 49.000)

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting (incidenteel nadeel € 38.000)

Binnen dit taakveld is sprake van een incidenteel voordeel van € 26.000 op gemeentelijke belastingen en waterschapslasten. Deze lasten lagen ruim 18,5% lager dan begroot. In 2022 zal de raming worden aangepast aan het verwachte benodigde bedrag.

Met ingang van 2021 heeft het oude schoolgebouw aan de Tollenhof in Kesteren een functie gekregen als tijdelijk schoolgebouw om een tekort aan onderwijsruimten weg te nemen voor drie scholen (basisschool De Wegwijzer, basisschool Seba school en VO instelling Pantarijn). In tegenstelling tot de verwachting dat de drie scholen pas in het schooljaar 2022/2023 alle schoollokalen zouden claimen, vond dit door een lokalentekort al in het schooljaar 2021/2022 plaats. Dit vroeg om versnelde en onvoorziene maatregelen om het inmiddels afgeschreven gebouw weer geschikt te maken voor gebruik conform de huidige maatstaven voor gebruik en veiligheid. In een raadsinformatiebrief van 23 augustus 2021 (RIB-50) bent u hierover geïnformeerd. Volgens het principe sober en doelmatig zijn meerjarig beperkte budgetten beschikbaar. Wij hadden de verwachting dat de budgetten krap maar mogelijk toereikend zouden zijn. Helaas hebben onvoorziene maatregelen (onder meer in de nazorg) zowel op projectmatige zaken als de reguliere exploitatie en stijgende prijzen van diensten en materialen geleid tot een incidenteel nadeel van ruim € 85.000. Deze incidentele kosten worden deels gedrukt door een incidenteel voordeel van € 23.000 op verhoogde inkomsten uit de versnelde verhuur van lokalen en het gebruik van de gymzaal.

Overige kleine verschillen op dit taakveld tellen op tot een incidenteel nadeel van € 2.000 en behoeven geen toelichting.

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken (incidenteel voordeel € 69.000)

Binnen dit taakveld is op het budget voor Peuteropvang en VVE sprake van een incidenteel voordeel van € 84.000. Dit budget wordt gedeeltelijk bekostigd vanuit rijksmiddelen voor onderwijsachterstandenbeleid (OAB) en gedeeltelijk vanuit algemene middelen. In 2021 hebben wij

alle kosten (€ 465.359) kunnen dekken vanuit de OAB-middelen (€ 740.531 in 2021), waardoor de algemene middelen vrijvallen. De OAB-middelen die in een jaar overblijven (€ 275.171), worden op de balans gereserveerd in derdengelden, voor uitgaven in 2022 of terugbetaling aan het rijk .

Overige kleine verschillen op dit taakveld tellen op tot een incidenteel nadeel van € 15.000 en behoeven geen toelichting.

Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering (incidenteel voordeel € 15.000)

Binnen dit taakveld is op Bevordering sportdeelname een overschot van € 65.000 op de besteding van de ontvangen Specifieke uitkering Sportakkoord. Deze specifieke uitkering bedroeg in 2021 € 85.142,30, waarvan € 19.946,67 in 2021 is benut. Vanuit het ministerie is de mogelijkheid geboden om het onbenutte deel van deze specifieke uitkering in 2022 te besteden aan het sportakkoord en gezonde leefstijlinterventies als specifieke doelen. Dit bedrag wordt op de balans gereserveerd in derdengelden en is daarmee budgettair neutraal. Naast dit budget neutrale overschot op de Specifieke uitkering Sportakkoord is binnen dit taakveld sprake van een incidenteel voordeel van € 10.000 op Bevordering sportdeelname en een incidenteel voordeel van € 26.000 op Combinatiefuncties. Deze voordelen zijn met name ontstaan doordat een aantal activiteiten en events en projecten onder uitvoering van de buurtsportcoaches geen doorgang konden vinden als gevolg van de coronamaatregelen en doordat er dit jaar geen scholing en/of cursussen zijn bekostigd voor de buurtsportcoaches.

De subsidieregeling Specifieke uitkering stimulering sport 2021 is niet volledig toegekend. Op basis van de beschikking ontvangen gemeenten voor 2021 een compensatie van 76,94% in plaats van 100% die is aangevraagd (nadeel € 11.491). Daarnaast is er in werkelijkheid in 2021 minder uitgegeven dan bij de aanvraag gedacht. Dit geeft een nadeel aan de batenkant op de compensatie (€ 9.713). Per saldo heeft de subsidieregeling Specifieke uitkering stimulering sport een incidenteel nadeel van € 21.000.

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties (incidenteel nadeel € 45.000)

Binnen dit taakveld is sprake van een incidenteel nadeel van € 80.000 op de inkomsten van verhuur gemeentelijke gebouwen en bijdrage energielasten, binnen- en buitensportvoorzieningen. Dit zijn de gedeerde inkomsten als gevolg van verminderd gebruik en/of sluiting vanwege coronamaatregelen. Voor de derving van de vaste verhuur hebben wij aanspraak kunnen doen op de regeling Tegemoetkoming Verhuurders Sportaccommodaties (TVS) 2021 (€ 38.000 incidenteel voordeel). Per saldo betreft het een incidenteel nadeel van € 42.000.

De subsidieregeling Specifieke uitkering stimulering sport 2021 is niet volledig toegekend. Op basis van de beschikking ontvangen gemeenten voor 2021 een compensatie van 76,94% in plaats van 100% die is aangevraagd (€ 6.381 nadeel). Daarnaast is er in werkelijkheid in 2021 minder uitgegeven dan bij de aanvraag gedacht. Dit geeft een nadeel aan de batenkant op de compensatie (€ 20.059). Tot slot hebben wij de definitieve beschikking over 2020 ontvangen, waarbij er alsnog een toekenning van 100% compensatie over 2020 heeft plaatsgevonden (€ 18.785 voordeel). Per saldo heeft de subsidieregeling Specifieke uitkering stimulering sport een incidenteel nadeel van € 8.000.

Overige kleine verschillen op dit taakveld tellen op tot een incidenteel voordeel van € 5.000 en behoeven geen toelichting.

Taakveld 5.3 Culturele presentatie, -productie en -participatie (incidenteel voordeel € 49.000 in 2021 en incidenteel nadeel € 26.000 in 2022)

Binnen dit taakveld is sprake van een incidenteel voordeel van circa € 99.000 op Overige subsidies sociaal domein. In het algemeen geldt dat er in 2021 minder aanvragen voor activiteitsubsidie zijn gedaan.

Daarnaast bestaat dit incidentele voordeel op subsidies hoofdzakelijk uit extra middelen compensatie corona die wij in de septembercirculaire 2021 hebben ontvangen voor lokale cultuur

corona steun en buurt- en dorpshuizen corona steun. Voor de instandhouding van onze culturele infrastructuur wordt op dit moment een nadere regel opgesteld, waarvoor de uitgaven in 2022 zullen plaatsvinden. In de bestuursrapportage najaar 2021 hebben wij hiervoor reeds middelen laten bestemmen, die wij hebben ontvangen in de decembercirculaire 2020. Vanuit de extra middelen die wij in de septembercirculaire 2021 hebben ontvangen, willen wij aanvullend een bedrag laten bestemmen, zodat wij ook onze dorpshuizen de financiële steun kunnen geven die zij nodig hebben. Daarom wordt voorgesteld om een bedrag van € 9.474 te bestemmen voor 2022.

In de decembercirculaire 2021 hebben wij nog eens € 43.097 ontvangen, waarover de raad is geïnformeerd in RIB-10 over de decembercirculaire 2021. Deze middelen staan verantwoord onder programma Algemene Dekkingsmiddelen taakveld 0-7 algemene uitkering gemeentefonds. Mocht er in de loop van 2022 wederom behoefte ontstaan aan coronacompensatie voor de culturele infrastructuur of dorpshuizen, dan zullen wij hiervoor opnieuw een nadere regel opstellen en hiervoor de benodigde middelen aanvragen.

Op inhuur personeel derden is sprake van een incidenteel nadeel van € 26.000. Uit voorzorg zijn in de bestuursrapportage najaar 2021 middelen naar 2022 doorgeschoven ten behoeve van fase B van het project MFA+ in Dodewaard. Het vlot verlopen van het proces in de laatste maanden van 2021 heeft echter al voor uitgaven voor advies en externe expertise in 2021 gezorgd. Omdat de uitgaven gedeeltelijk al in 2021 zijn gedaan resulteert dit in een nadeel van € 26.000 voor 2021. In de eerste bestuursrapportage 2022 kan daarmee een deel van het doorgeschoven budget 2021 naar 2022 incidenteel vrijvallen. Dit resulteert in een incidenteel voordeel voor 2022 van € 26.000.

Een aantal kosten, die niet waren begroot, hebben geleid tot een incidenteel nadeel van € 12.000, te weten: advies- en inspectiekosten ten behoeve van het Beheerplan duurzaam meerjarig onderhoud gemeentelijke gebouwen 2022-2025, de implementatie van de norm NEN 3140 voor beheer en onderhoud aan elektrische installaties en ventilatieproblematiek in relatie tot Covid-19. Ook is een beperkte investering gedaan in Verenigingshal De Eng in Dodewaard, zodat deze vanaf september kan worden gebruikt door het 'Huis van Dodewaard'.

Op verhuur gemeentelijke gebouwen is sprake van een incidenteel nadeel van € 21.000. Dit is de gederfde huur als gevolg van verminderd gebruik en/of sluiting vanwege coronamaatregelen.

Overige kleine verschillen op dit taakveld tellen op tot een incidenteel voordeel van € 9.000 en behoeven geen toelichting.

Overige taakvelden kleine verschillen € 1.000 nadeel
behoeven geen toelichting.

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN, OVERHEAD, VPB EN ONVOORZIEN (VOORDEEL € 1.636.000)

Taakveld 0.4 Overhead (voordeel van € 654.000)

Personeelslasten (voordeel €211.000)

Binnen het taakveld Overhead is een voordeel ontstaan met betrekking tot de personeelslasten van in totaal € 220.000. Een bedrag van afgerond € 110.000 heeft betrekking op de aankoop van verlof, voormalig personeel, vergoedingen opleidingen/cursussen, inkomsten uit detachering en een ontvangen subsidie. Een bedrag van afgerond € 40.000 heeft betrekking op het meer kunnen toerekenen van overhead aan taakveld grondexploitaties.

Een voordeel van afgerond € 61.000 heeft betrekking op het verschil van de vrijval vacaturegelden (1,37 miljoen) en de uitgaven inhuur derden (1,30 miljoen).

ICT & I+A programmagids & Informatiebeleidsplan (voordeel € 393.000)

De ICT-gerelateerde exploitaties resulteren in 2021 in een eenmalig voordeel van € 393.000. De verschillen zijn als volgt over de ICT budgetten verdeeld. Op ICT is er een voordeel van €154.000 incidenteel, op I&A programmagids een voordeel van € 244.000 en het Informatiebeleidsplan een klein nadeel van € 5.000. De ambities voor 2021 zijn wederom te groot gebleken. Naast alle doorgeschoven en geplande projecten die opgepakt zouden worden, hebben we in 2021 ook te maken gehad met onderbezetting. Dit hebben we wel tijdelijk kunnen oplossen voor onze going concern werkzaamheden. Wat betreft de projecten is de ICT formatie te krap en is het in 2021 niet mogelijk geweest om projecten goed op te pakken en door te pakken. De middelen die daarvoor begroot waren willen we deels meenemen naar het jaar 2022 en dit onder andere gebruiken om in te huren om deze projecten op te kunnen pakken. € 237.000 willen we inzetten voor een opschoningsactie / inhaalactie in 2022. Hierdoor blijft over een incidenteel voordeel van € 156.000 (I&A Geo Informatie) in 2021 over.

Overige kleine verschillen op taakveld overhead(voordeel € 50.000)

Binnen het taakveld overhead zijn minimale overige kleine verschillen. Overige kleine verschillen betreffen een voordeel van € 50.000 en behoeven geen verdere toelichting.

Taakveld 0.7 Algemene uitkering gemeentefonds (voordeel van € 838.000)

Op dit taakveld is een incidenteel voordeel ontstaan van € 838.000 voor het jaar 2021. Ten eerste als gevolg van het positieve effect vanuit de decembercirculaire 2021. Zoals dit eerder is gemeld in een raadsinformatiebrief. Hieruit blijkt een positief incidenteel effect van € 968.000 voor 2021. Ten tweede is met betrekking tot de voorgaande jaren een incidenteel aanvullend voordeel te melden van € 35.000. Dit is het gevolg van (definitieve) afrekeningen van de algemene uitkering voorgaande jaren op basis van definitieve maatstaven en hoeveelheden die jaren later pas definitief worden vastgesteld. Per saldo verklaren deze twee onderdelen een positief incidenteel voordeel van € 1.003.000. Naast deze twee verklaringen is er ook sprake van een incidenteel nadelig effect op basis van de afrekening van het ruimen van explosieven in het jaar 2021. Aangezien de lasten en baten uiteindelijk lager zijn uitgevallen dan geraamd ziet u op het taakveld algemene uitkering hiervan een nadeel terugkomen van € 165.000. Het voordeel van lagere lasten ziet u terugkomen op taakveld openbare orde en veiligheid. Per saldo heeft het onderdeel ruimen van explosieven een nagenoeg neutraal effect in de jaarrekening 2021, echter vanwege de administratieve verplichting om de lasten en baten op afzonderlijke taakvelden te verantwoorden ziet u hier het effect op de algemene uitkering terugkomen.

In totaliteit is derhalve sprake van een incidenteel voordeel op het taakveld algemene uitkering van € 838.000 ($€ 968.000 + € 35.000 - € 165.000$) te melden over het jaar 2021.

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten (voordeel van € 32.000)

Het voordeel betreft het restant van de post onvoorzien 2021 dat niet benut is.

Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting (voordeel van € 44.000)

Afgelopen jaar zijn de aanslagen vennootschapsbelasting (VPB) van de jaren 2016 t/m 2018 definitief door de Belastingdienst vastgesteld. In het verleden is voor de af te dragen VPB een verplichting opgenomen op basis van inschattingen. Nu de aanslagen definitief zijn vastgesteld voor de jaren 2016 t/m 2018 leidt dit tot een vrijval van de verplichting van € 13.928. Daarnaast kan op basis van de carry-back methode (= verrekening verliezen voorgaande jaar) nog een aanvullende teruggave vpb over jaar 2018 tegemoet worden gezien. Dit geschiedt pas nadat de aanslag VPB over jaar 2019 definitief door de Belastingdienst is vastgesteld. In de jaarstukken 2019 is al rekening gehouden met een bedrag van € 37.784, maar de te verwachten teruggave over jaar 2018 komt nu uit op € 67.410. Hierdoor ontstaat er nog een voordeel van € 29.626. In totaliteit dus € 43.554 als voordeel te melden in 2021.

Overige taakvelden kleine verschillen (voordeel € 68.000)

Kleine verschillen op de overige taakvelden binnen dit programma laten een voordeel zien van afgerond € 68.000 en behoeven niet toegelicht te worden.

Overzicht van incidentele baten en lasten

Overzicht van Incidentele baten en lasten 2021		x € 1000		
		Progr.	Lasten	Baten
Begroting 2021				
1	Niet-vergunning gebonden Toezicht & Handhaving Wabo-taken	3	150	
2	Ambulantisering en doordecentralisatie GGZ (Beschermd wonen)	5	46	
3	Digitalisering Akten Burgerlijke stand	1	12	
4	Investeren in budget in evenwicht	5	100	
5	Terugverdienen middels extra besparing op Wmo en Jeugd	5	-100	
6	Centrumontwikkelingen Ochten (afronding werk in 2021)	3	-24	
7	Voetbalveld Kesteren jaar later realiseren	6	-27	
8	Tijdelijk inzetten subsidieregeling voor dorpshuizen	6	25	
9	Beheer overige gebouwen en gronden	3	25	
10	Wonen en bouwen	3	30	
11	Precario	R (AD)	21	
12	Ottrekking uit de algemene reserve ter dekking van incidentele uitgaven			-196
13	Inzet/verlagen algemene reserve tot weerstandsratio 1,2			-1.000
14	Inzet/verlagen bestemmingsreserve ontvangen precario			-1.400
Subtotaal			258	-2.596
Meibrief 2021				
1	Beheer overige gebouwen en gronden	3	-27	
2	Cultureel Erfgoed	3	25	
3	Ruimtelijke ordening	3	29	
4	Verkeer en Vervoer	3	45	
5	Economische ontwikkeling	4	-72	
6	Bedrijvenloket en bedrijvenregeling	4	58	
7	Begeleide participatie (WMO)	5	122	
8	Maatwerkvoorziening (WMO)	5	166	
9	Maatwerkvoorziening 18+ (WMO)	5	-28	
10	Maatwerkvoorziening 18- (Jeugd)	5	-204	
11	Geescaleerde zorg 18- (Jeugd)	5	127	
12	Onderhuishuisvesting	6	18	
13	OZB woningen & niet woningen	AD	-97	
Subtotaal			161	
Bestuursrapportage najaar 2021				
1	Fructus II Dodewaard	3	20	
2	Aanspraak budget Corona gerelateerde kosten (meerkosten Wmo)	5	15	
3	Aanspraak budget Corona gerelateerde kosten (meerkosten Jeugd)	5	51	
4	Aanspraak budget Corona gerelateerde kosten (tijdelijke uitbreiding van schoolmaatschappelijk werk)	5	10	
5	Vrijval budget Re-integratie en participatie	5	-25	
6	Lagere uitvoeringskosten t.b.v. wet gemeentelijke schuldhulpverlening	5	-25	
7	Vrijval budget bevordering sportdeelname	6	-27	
8	Aanspraak budget Corona gerelateerde kosten (instandhouding culturele infrastructuur)	6	70	
9	Aanspraak budget Corona gerelateerde kosten (consulentencapaciteit)	AD	62	
10	Personeel gerelateerd	AD	144	
11	Taakstellende bezuiniging De Eng	AD	59	
12	Aanspraak budget Corona gerelateerde kosten	AD	-208	
13	Vennootschapbelasting	AD	-31	
14	Actualisatie uitvoering lopende investeringen	3,4,5,6	-578	
15	Meicirculaire 2021	2,3,5,6 AD	-980	
<u>Bestemmingen 2021 naar 2022:</u>				
17	Communicatie en toelichting 75 jaar Bevrijding	1	-39	
18	Niet-vergunning gebonden toezicht en handhaving	3	-110	
19	Woonbeleid	3	-9	
20	Huisvesting arbeidsmigranten	3	-20	
21	Lokaal Investerings Fonds (LIF)	4	-10	
22	Bedrijfsverplaatsing	4	-58	
23	Gastvrije Waaldijk (fietsverbinding)	4	-25	
24	Beschermd Wonen	5	-71	
25	Coronacompensatie Jeugd uit de meicirculaire 2021	5	-123	
26	Corona compensatie schuldhulpverlening (Dec. Circulaire 2020 jaarschijf 2021)	5	-20	
27	Budget bevordering sportdeelname	6	-68	
28	Budget Skatepark/skeelervoorziening	6	-65	
29	Accommodatiebeleid i.r.t. leefbaarheid	6	-81	
30	Subsidieregeling dorpshuizen	6	-13	

31	Corona compensatie instandhouding van onze culturele infrastructuur (Dec. Circulaire 2020, jaarschijf 2021)	6	-58	
32	Accomodatiebeleid i.r.t. MFA	6	-68	
33	Bestemmingen 2021 naar 2022	R (AD)	804	
34	Reserve Verkeer & Vervoer	R (3)	868	
	Subtotaal		-607	
	Jaarstukken 2021			
1	Bestuur	1	143	
2	Burgerzaken	1		-54
3	Openbare orde en veiligheid	2	-173	
4	Verkeer & vervoer	3	-189	-49
5	Cultureel Erfgoed	3	100	
6	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3	-114	-63
7	Riolering	3	150	
8	Afval	3	156	-247
9	Milieubeheer	3	-297	
10	Begraafplaatsen en crematoria	3	49	-57
11	Ruimtelijke ordening	3	38	250
12	Grondexploitatie niet bedrijven terreinen	3		-107
13	Wonen en Bouwen	3		-464
14	Reserve Verkeer & Vervoer	R (3)	-119	
15	Economische ontwikkeling	4	-48	
16	Fysiek bedrijven infrastructuur	4		-245
	<u>WMO</u>			
17	Samenkracht en burgerparticipatie	5	-18	
18	Wijkteams	5	-81	
19	Begleide participatie	5	-187	
20	Maatwerkvoorziening (WMO)	5	-76	
21	Geescaleerde zorg 18+	5	-105	
	<u>Jeugd</u>			
22	Samenkracht en burgerparticipatie	5	-29	
23	Wijkteams	5	-19	
24	Maatwerkdienstverlening 18-	5	-42	
25	Geescaleerde zorg 18-	5	-118	
26	Volksgezondheid	5	-30	
	<u>P-wet</u>			
27	Inkomensregelingen	5	-404	
28	Begeleide participatie	5	-147	
29	Arbeidsparticipatie	5	-304	
30	Onderwijshuisvesting	6	61	-23
31	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	6	-69	
32	Sportbeleid en activering	6	-15	
33	Sportaccommodatie	6		45
34	Culturele presentatie, -productie en -participatie	6	-70	21
35	Overhead	AD	-654	
36	Algemene uitkering gemeentefonds	AD		-838
37	Overige baten en lasten	AD	-32	
38	Vennootschapsbelasting	AD		-44
39	overige kleine verschillen	2	-7	
40	overige kleine verschillen	R (3)	9	
41	overige kleine verschillen	3	-35	
42	overige kleine verschillen	4	2	
43	overige kleine verschillen (WMO)	5	-22	
44	overige kleine verschillen (Jeugd)	5	-8	
45	overige kleine verschillen (P-wet)	5	-18	
46	overige kleine verschillen	6	1	
47	overige kleine verschillen	AD	-68	
48	overige kleine verschillen	R (AD)	11	
	Subtotaal		-2.778	-1.875
	Totaal aan Incidentele baten en lasten 2021		-2.966	-4.471

Toelichting op Incidentele Baten en Lasten

Voor een toelichting op de incidentele baten en lasten verwijzen wij u naar de resultaatbepaling in het hoofdstuk financiële positie, resultaat en bestemming voorin de jaarstukken.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen uit reserves.

Jaarlijks vindt er een (structurele) onttrekking plaats vanuit de reserve Van Lodenstein College ter gedeeltelijke dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten Nieuwbouw van Lodenstein (€ 195.000).

Overzicht van bezoldiging topfunctionarissen

WNT-verantwoording 2021 gemeente Neder-Betuwe

De Wet normering topinkomens ('WNT') is van toepassing op gemeente Neder-Betuwe. Het voor de gemeente Neder-Betuwe toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2021 € 209.000. Het betreft het algemeen wettelijke bezoldigingsmaximum.

Bezoldiging topfunctionarissen

Gegevens 2021				
bedragen x € 1	G.S. Stam		E. van der Neut	
Functiegegevens	Gemeentesecretaris		Griffier	
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 – 31/12		01/01 – 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0		1,0	
Dienstbetrekking?	ja		ja	
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	105.134		72.741	
Beloningen betaalbaar op termijn	20.585		12.994	
<i>Subtotaal</i>	<i>125.719</i>		<i>85.735</i>	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000		209.000	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.		N.v.t.	
Bezoldiging	125.719		85.735	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.		N.v.t.	
Gegevens 2020				
bedragen x € 1	G.S. Stam		E. van der Neut	
Functiegegevens	Gemeentesecretaris		Griffier	
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01 – 31/12		01/01 – 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0		1,0	
Dienstbetrekking?	ja		ja	
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	100.598		69.608	
Beloningen betaalbaar op termijn	17.304		12.308	
<i>Subtotaal</i>	<i>117.902</i>		<i>81.916</i>	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	201.000		201.000	
Bezoldiging	117.902		81.916	

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2021 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

DE BALANS

De balans

Balans gemeente Neder-Betuwe per ultimo					Bedragen x € 1.000	
ACTIVA			PASSIVA			
Omschrijving	2021	2020	Omschrijving	2021	2020	
Vaste activa			Vaste passiva			
Immaterieel			Eigen vermogen			
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	119	118	Algemene reserve	10.063	11.206	
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	75	96	Overige bestemmingsreserves	15.191	14.743	
Totaal immaterieel	194	214	Gerealiseerd resultaat	6.983	1.783	
Materieel			Totaal eigen vermogen	32.237	27.732	
Investerings met een economisch nut	36.411	34.378	Voorzieningen	3.455	4.274	
Investerings met een economisch nut (heffingen)	16.623	14.365	Totaal voorzieningen	3.455	4.274	
Investerings in openbare ruimte met maatschappelijk nut tot 2017	0	8				
Investerings in openbare ruimte met maatschappelijk nut vanaf 2017	1.456	207				
Totaal materieel	54.490	48.958	Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer			
Financieel			Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	16.990	20.276	
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	87	87	Waarborgsommen	4	3	
Overige langlopende geldleningen	633	785	Totaal vaste schulden > 1 jaar	16.994	20.279	
Totaal financieel	720	872				
Totaal vaste activa	55.404	50.044	Totaal vaste passiva	52.686	52.285	
Vlottende activa			Vlottende passiva			
Voorraden			Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar			
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	2.355	2.912	Kasgeldleningen	1.500	0	
Totaal voorraden	2.355	2.912	Banksaldi	888	1.143	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar			Overige schulden	6.646	4.967	
Vorderingen op openbare lichamen	5.280	4.196	Totaal vlottende schulden < 1 jaar	9.034	6.110	
Schatkistbankieren bij het Rijk	0	4.674				
Exploitatie-overeenkomsten	1.103	1.316				
Overige vorderingen	1.744	2.161				
Totaal uitzettingen < 1 jaar	8.127	12.347				
Liquide middelen						
Kas- en banksaldi	199	238				
Totaal kas- en banksaldi	199	238				
Overlopende activa			Overlopende passiva			
Vooruitbetaalde bedragen	163	179	Nog te betalen bedragen aan het Rijk	622	582	
Nog te ontvangen van het Rijk	283	97	Nog te betalen bedragen	1.699	1.581	
Nog te ontvangen van het Rijk, overig,	0	236	Vooruitontvangen middelen van het Rijk	2.479	5.295	
Nog te ontvangen van Provincie	66	60	Vooruitontvangen middelen overige overheid	444	582	
Nog te ontvangen bedragen overig	364	319	Vooruitontvangen bedragen	0	0	
Overige overlopende activa	3	3	Totaal overlopende passiva	5.244	8.040	
Totaal overlopende activa	879	894				
Totaal vlottende activa	11.560	16.391	Totaal vlottende passiva	14.278	14.150	
Totaal generaal	66.964	66.435	Totaal generaal	66.964	66.435	
Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969		0	Gewaarborgde geldleningen	29.888	36.171	

Toelichting op de balans

Inleiding

In de toelichting op de balans geven we enerzijds uitleg over de grondslagen die zijn gehanteerd bij het opstellen van de balans en anderzijds een cijfermatige toelichting per onderdeel van de balans. De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op 4 juli 2019 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene waarderingsgrondslagen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, nemen we de activa en passiva op tegen nominale waarden. De baten en lasten rekenen we toe aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten nemen we slechts voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, nemen we in acht indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld. Personeelslasten rekenen we in principe toe aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume treffen we geen voorziening of nemen we op andere wijze een verplichting op.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Algemeen

De immateriële vaste activa waarderen we tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen brengen we in mindering op het geactiveerd bedrag (artikel 62 lid 2 BBV). Hierbij dient de verkregen bijdrage als bate te worden verantwoord.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief

De kosten van onderzoek en ontwikkeling schrijven we in vijf jaar af. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Bijdragen aan activa van derden waarderen we tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen schrijven we af in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa

Algemeen

Activa waarderen we op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten, verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend, inclusief de direct toe te rekenen salariskosten.

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan nemen we deze investeringen op de balans op in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Investerings met een economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden brengen we op de desbetreffende investering in mindering. Het saldo vormt de afschrijvingsbasis. Op grondbezit met een economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Materiële vaste activa met een economisch nut schrijven we lineair af op basis van de verwachte gebruiksduur. Op voorstel van het college kan hiervan worden afgeweken door annuïtaire afschrijving toe te passen. Dit is toegepast op de volgende investeringen:

- vernieuwbouw gemeentehuis;
- huisvesting Pantarijn;
- (deels) Investerings riolering.

De te hanteren afschrijvingstermijn beoordelen we per actief aan de hand van de verwachte economische levensduur. Bij de "Financiële verordening gemeente Neder-Betuwe 2019" is een bijlage opgenomen met het afschrijvingsbeleid en de afschrijvingstermijnen voor de verschillende soorten investeringen. Binnen de onderstaande hoofdgroepen hanteren we voor materiële vaste activa de volgende afschrijvingstermijnen:

Activa	Afschrijvingstermijn
Automatisering (pc's, servers, printers, software)	3 tot 7 jaar
Automatisering (computerapplicaties)	5 jaar
Inventaris, meubilair	10 jaar
Vervoermiddelen (auto's)	7 jaar
Vervoermiddelen (vrachtwagens / aanhangwagens)	10 jaar
Gebouwen (nieuw)	40 jaar
Gebouwen (renovatie)	25 jaar
Terreinen (speelvoorzieningen)	10 – 30 jaar
Terreinen (kunstgrasvelden)	15 jaar
Terreinen (sportterreinen)	30 jaar
Terreinen (groenvoorzieningen)	10 – 50 jaar
Riolering in het Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) worden de termijnen vastgelegd	60 jaar
Riolering, pompen, gemalen mechanisch	15 jaar
Riolering pompen en gemalen Bouwkundig	45 jaar
Wegen, pleinen en rotondes	50 jaar
Bruggen (hout)	25 jaar
Bruggen (beton/staal)	60 jaar
Openbare verlichting	4 – 40 jaar
Aankoop bestaande activa	Resterende levensduur

De ten behoeve van bepaalde investeringen (met een economisch nut) gevormde bestemmingsreserves worden aan de passiefzijde van de balans verantwoord. Jaarlijks worden de kapitaallasten van die investeringen van deze reserves afgeboekt, ten gunste van het overzicht mutaties in reserves op de rekening van baten en lasten.

Conform de notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) worden gronden die zijn verworven met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld opgenomen onder de materiële vaste activa (artikel 52 lid 1 onderdeel a BBV).

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investerings met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2019 worden gedaan.

Door de invoering van de nieuwe systematiek blijven verschillen bestaan in de wijze waarop mag worden afgeschreven op investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut die vóór het begrotingsjaar 2017 zijn gedaan. Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek, geven we in het verloopoverzicht in de toelichting op de balans aan welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens een andere systematiek.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa hebben we gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) hebben we gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs, dan vindt afwaardering plaats. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

De verstrekte geldleningen waarderen we tegen de nominale waarde (verstrekte waarde verminderd met de aflossingen).

Flottende activa

Voorraden

De als 'onderhanden werken' opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de grondexploitatie worden genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Verliezen worden genomen zodra deze voorzienbaar zijn. Producten waarderen we - indien aanwezig - tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, onder aftrek van een voorziening voor dubieuze debiteuren. Voor verwachte oninbaarheid van de belastingdebiteuren, leenbijstand en de overige debiteuren is een voorziening dubieuze debiteuren gevormd.

Op basis van een individuele beoordeling van de vorderingen bepalen we de hoogte van de voorziening op de inschatting van de inbaarheid van de individuele vorderingen. Hierbij houden we zoveel mogelijk rekening met de op het moment van opstellen van de jaarstukken inmiddels ontvangen bedragen en met vorderingen waarvoor betalingsregelingen zijn getroffen. De openstaande bedragen van de opgelegde dwangsommen zijn voor 100% voorzien in de voorziening dubieuze debiteuren.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa nemen we tegen nominale waarde op.

Vaste passiva

Voorzieningen

Voorzieningen waarderen we op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. Onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen. In de paragraaf "onderhoud kapitaalgoederen" die is opgenomen in het jaarverslag zetten we het beleid ter zake nader uiteen. Voorzieningen uit van derden verkregen middelen (met uitzondering van de door Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren) waarderen we na aftrek van de in het kader van deze middelen relevante gemaakte kosten.

Vaste schulden

Vaste schulden waarderen we tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

Vlottende passiva

De vlottende passiva waarderen we tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Cijfermatige toelichting

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Onderverdeeld naar de categorieën met de boekwaarde:

	Boekwaarde per 31-12-2021	Boekwaarde per 31-12-2020
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	119	118
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	75	96
Totaal	194	214

Bij de kosten van onderzoek en ontwikkeling zijn in 2021 voorbereidingskosten verantwoord voor eventuele toekomstige grondexploitatieprojecten Bonegraaf-Oost (€ 13.000), Poort van Ochten (€ 41.000) en plankosten voor de volgende fase van het ABC (€ 6.000). In de raadsvergadering van 9 december 2021 is besloten om Bonegraaf Oost om te zetten naar een grondexploitatieproject. De geactiveerde kosten zijn per 31 december overgeboekt naar de voorraden (=desinvestering).

Het verloop binnen het verslagjaar is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2020	Investe ringen	Des- investeringen	Afschrij vingen	Bijdragen derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2021
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	118	60	59	0	0	0	119
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	96	0		21	0	0	75
Totaal	214	60	59	21	0	0	194

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn de bezittingen van de gemeente, die zij langdurig gebruikt voor haar bedrijfsvoering. De gemeente heeft het economisch eigendom. Voorbeelden zijn het gemeentehuis, bedrijfsauto's, computers, maar ook riolering, sportvelden en gebouwen zijn in het bezit van de gemeente. Er wordt onderscheid gemaakt naar activa met een economisch nut, activa in openbare ruimte met een maatschappelijk nut en activa met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven (hierna te noemen "economisch nut met tarieven"). Er zijn door de gemeente geen vaste activa in erfpacht uitgegeven.

a. Investerings met een economisch nut

Deze activa hebben een economisch nut omdat ze verhandelbaar zijn (er een markt voor is) en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Onderverdeeld naar categorieën met de boekwaarden:

a. Investerings met een economisch nut

	Boekwaarde per 31-12-2021	Boekwaarde per 31-12-2020
Gronden en terreinen	3.745	3.536
Bedrijfsgebouwen	25.791	26.784
Vervoermiddelen	11	16
Machines, apparaten en installaties	644	699
Overige materiële vaste activa	2.410	1.851
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	3.486	1.241
Strategische gronden (uitsluitend IV3)	324	251
Totaal	36.411	34.378

Het verloop binnen het verslagjaar is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2020	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Duurzame waardever- mindering	Boekwaarde 31-12-2021
Gronden en terreinen	3.536	209				3.745
Bedrijfsgebouwen	26.784			993		25.791
Vervoermiddelen	16			5		11
Machines, apparaten en installaties	699			55		644
Overige materiële vaste activa	1.851	693		134		2.410
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	1.241	2.255		10		3.486
Strategische gronden (uitsluitend IV3)	251	73				324
Totaal	34.378	3.230	0	1.197	0	36.411
af: Voorziening strategische gronden	0					0
Resteert	34.378					36.411

De voornaamste investeringen (x € 1.000) met een economisch nut in 2021 betreffen:	
Vorbereiding Randweg Opheusden	209
IHP-scholen	40
Hervormde school Opheusden	650
Extra voetbalveld Kesteren	3
Stabiliseren berm Lagecampseweg	346
Investeringen Wegenbeheer	801
Bomenbuurt Ochten	518
Vogelbuurt I Ochten	318
Vogelbuurt II Ochten	268
Strategische grond Kastanjelaan Opheusden (i.v.m. afsluiten grondexploitatie Kastanjelaan)	73

b. Investerings met (uitsluitend) maatschappelijk nut

Materiële vaste activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut genereren geen middelen, maar vervullen wel duidelijk een publieke taak. Het betreft investeringen in bijvoorbeeld wegen, water en groenvoorzieningen.

Voor de investeringen in maatschappelijk nut moet conform BBV onderscheid gemaakt worden in de investeringen die vóór 1 januari 2017 hebben plaatsgevonden en investeringen die ná 1 januari 2017 hebben plaatsgevonden.

b. Investerings met (uitsluitend) maatschappelijk nut

	Boekwaarde per 31-12-2021	Boekwaarde per 31-12-2020
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken voor 2017	0	8
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken vanaf 2017	1.456	207
Totaal	1.456	215

Het verloop binnen het verslagjaar is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2020	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2021
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	215	1.390		12	137		1.456
Totaal	215	1.390	0	12	137	0	1.456

De voornaamste investeringen (x € 1.000) met een maatschappelijk nut in 2021 betreffen:

Fietspad Broekdijk	1.101
Kruising Fruitstraat - Hoofdstraat	46
Hoofdstraat Kesteren	108
Vogelbuurt en Bomenbuurt openbaar groen	28
Lichtmasten	19
Station Opheusden	66
Af-/toerit A15	6
Fietsbrug Meersteeg Echteld	7
Herinrichting dr. M. van Drielplein Ochten	9

De bijdragen van derden betreffen ontvangsten van provincie Gelderland voor:	
- Fietspad Broekdijk	50
- Station Opheusden	87

c. Investeringen met een economisch nut met tarieven.

	Boekwaarde per 31-12-2021	Boekwaarde per 31-12-2020
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	16.623	14.365
Totaal	<u>16.623</u>	<u>14.365</u>

Het verloop binnen het verslagjaar is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2020	Investe- ringen	Des investeringen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2021
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	14.365	2.699		441	16.623
Totaal	<u>14.365</u>	<u>2.699</u>		<u>441</u>	<u>16.623</u>

De voornaamste investeringen (x € 1.000) met een economisch nut met tarieven in 2021 betreffen:	
Afkoppelen fase 2 Opheusden	308
Oranjebuurt Dodewaard 2019/2020	845
Vogelbuurt 2019/2020	660
Bomenbuurt Ochten	557
De Heuning Ochten	151
Vrijverval riolering 2022	119
Drukriolering	12
Rioolgemalen	38

Bij de betreffende programma's is een overzicht opgenomen van alle lopende investeringsbudgetten met daarbij een toelichting over de voortgang en/of het voorstel tot afsluiten van het investeringsbudget.

Financiële vaste activa

Een financieel vast actief is aanwezig als duurzaam financieel belang gehouden wordt zoals bij kapitaalverstrekking aan deelnemingen en het verstrekken van langlopende geldleningen.

	Boekwaarde per 31-12-2021	Boekwaarde per 31-12-2020
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	87	87
Overige verstrekte langlopende geldleningen	633	785
Totaal	<u>720</u>	<u>872</u>

Het verloop binnen het verslagjaar is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2020	Investeringen	Desinves teringen	Aflossingen / afschrijvingen	Afwaar deringen	Boekwaarde 31-12-2021
<u>Kapitaalverstrekkingen aan:</u>						
Deelnemingen	87					87
<u>Leningen aan:</u>						
Startersleningen	230			17		213
Duurzaamheidsleningen	242			59		183
Toekomstbestendig wonen	113	149		50		212
Vitens	71			71		0
Overige langlopende geldleningen	129			104		25
Totaal	872	149	0	301	0	720

Kapitaalverstrekking aan deelnemingen:

Het betreft hier kapitaalverstrekking zoals aandelen Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).

Leningen

Fondsen Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn)

De gemeente neemt in 2021 deel aan drie fondsen bij het SVn: startersleningen, duurzaamheidsleningen en leningen in het kader van toekomstbestendig wonen. Alle fondsen hebben een soortgelijke werkwijze, waarbij uit het fonds leningen worden verstrekt voor het gestelde doel. De gemeente Neder-Betuwe heeft een deelnemingsovereenkomst gesloten met SVn. SVn beheert de leningen.

De startersleningen zijn verstrekt als stimuleringsinstrument voor het Neder-Betuwe woningmarktbeleid. De duurzaamheidsleningen worden verstrekt als stimulering voor huiseigenaren om te investeren in het energiezuinig maken van de eigen woning. De Duurzaamheidsleningen Toekomstbestendig wonen is bestemd voor het treffen van maatregelen in bestaande woningen en aanhorigheden.

Op de balans staan per regeling twee posten die te maken hebben met de regeling. Enerzijds de verstrekte leningen onder de overige langlopende leningen. Dit saldo geeft het bedrag aan dat daadwerkelijk als lening is verstrekt. In bovenstaande tabel is te zien voor welk bedrag aan leningen is verstrekt, welk bedrag is afgelost en wat er ultimo 2021 nog uitstaat.

Anderzijds is een bedrag opgenomen onder de liquide middelen. Dit is het bedrag dat bij het SVn op de bankrekening is gestort of wat nog gestort moet worden.

Diverse verenigingen

Het risico op leningen die de gemeente heeft verstrekt aan plaatselijke verenigingen is beperkt. Vaak is er sprake van een subsidieband met de gemeente, zodat verrekening kan plaatsvinden. De jaarlijkse aflossingen zijn allemaal door de betrokken partijen voldaan. In 2021 zijn een tweetal leningen vervroegd afgelost. Ultimo 2021 staan er nog een drietal leningen uit tot een bedrag van € 24.992.

Achtergestelde lening

In 2021 heeft de laatste aflossing plaatsgevonden op de achtergestelde lening van Vitens.

Flottende activa

Onder de flottende activa worden afzonderlijk opgenomen de voorraden, de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar, de liquide middelen en de overlopende activa.

Voorraden

De Voorraden betreft hier de Bouwgronden in exploitatie.

De exploitatie van gronden is een meerjarig productieproces, waarbij de (definitieve) resultaten pas bij afronding van het complex zichtbaar worden.

Het gedetailleerde verloop binnen het verslagjaar is als volgt:

Onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie

	Boek- waarde 1 jan 2021	Balans- waarde 1 jan 2021	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Saldo boek- waarde	Winst- uitname	Boek- waarde 31 dec 2021	Voorz. verlies- latend complex	Balans- waarde 31 dec 2021
Grondexploitatie									
Herenland Opheusden	1.188	698	35	0	1.223	0	1.223	471	752
ABC terrein	1.049	1.049	452	1.126	375	203	578	0	578
Herenland West	754	754	263	0	1.017	1	1.018	0	1.018
Fructus Dodewaard	361	361	33	656	-262	202	-60	0	-60
Kastanjelaan Opheusden	50	50	23	73	0	0	0	0	0
Bonegraaf Oost	0	0	67	0	67	0	67	0	67
Totaal	3.402	2.912	873	1.855	2.420	406	2.826	471	2.355

Voor projecten die naar verwachting worden afgesloten met een verlies is een "voorziening verliezen grondexploitaties" gevormd. De boekwaarde per 31-12-2021 bedraagt € 2.826.000 (per 31-12-2020 € 3.402.000). De balanswaarde (= boekwaarde verminderd met voorziening verliezen grondexploitatie) is per 31-12-2021 ad € 2.355.000 (per 31-12-2020 € 2.912.000).

De grondexploitaties zijn per 1 januari 2022 geactualiseerd waarbij een nieuwe beoordeling heeft plaatsgevonden van de te verwachten kosten, opbrengsten en de fasering. Ook zijn de te hanteren parameters opnieuw beoordeeld.

Parameters

De volgende parameters zijn gebruikt bij de actualisatie van de grondexploitaties:

- Rente (BIE Grexen) 2,0 % (was 2,0 %)
- Rente (BIE Initiatieven) 1,0 % (was 1,0 %)
- Kostenstijging 3,0 % (was 2,0 %)
- Opbrengststijging wonen 2,0 % (was 1,0 %)
- Opbrengststijging bedrijven 1,0 % (was 0,0 %)
- Disconteringsvoet 2,0 % (was 2,0 %)
- Intern uurtarief bedrijven (3.2) € 122 (was € 115)
- Intern uurtarief wonen (8.2) € 119 (was € 115)

Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie over 2021 verwijzen wij naar de toelichting op programma 3 Fysieke Omgeving en paragraaf 6 Grondbeleid in het jaarverslag. Daar is een verdere cijfermatige toelichting van de toekomstige baten/lasten en resultaat weergegeven.

Uitzettingen korter dan één jaar

Onder uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden afzonderlijk opgenomen de vorderingen op openbare lichamen, verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen (als bedoeld in de wet financiering decentrale overheden), overige verstrekte kasgeldleningen, uitzettingen in 's-Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar (schatkistbankieren), rekening-courantverhouding met het Rijk, exploitatie-overeenkomsten en overige vorderingen.

Uitzettingen korter dan één jaar

	Boekwaarde 31-12-2021	Voorziening oninbaar	Balanswaarde 31-12-2021	Balanswaarde 31-12-2020
Vorderingen op openbare lichamen	5.280	0	5.280	4.196
Schatkistbankieren bij het Rijk	0	0	0	4.674
Exploitatie-overeenkomsten	1.236	133	1.103	1.316
Overige vorderingen	2.628	884	1.744	2.161
Totaal	9.144	1.017	8.127	12.347

De vorderingen op openbare lichamen betreft voornamelijk de teruggave Omzetbelasting en teruggave betaalde BTW vanuit het BTW Compensatiefonds. De afwikkeling met de Belastingdienst ad. € 4,9 miljoen vanuit het BTW Compensatiefonds vindt plaats medio 2022.

De regeling Schatkistbankieren decentrale overheden verplicht gemeenten eventuele overschotten in de liquide middelen, te storten op een speciale bankrekening die de gemeente aanhoudt bij het Ministerie van Financiën. Het afstorten gebeurt dagelijks via het afkomen van het saldo van de BNG-rekening.

Het drempelbedrag was tot 1 juli 2021 € € 464.000. Door het Rijk zijn de regels bijgesteld en per 1 juli 2021 bedraagt het nieuwe drempelbedrag 2% van het begrotingstotaal voor overheden met een begrotingstotaal tot € 500 miljoen. Dit resulteert in een nieuw drempelbedrag van € 1.238.380.

De gemeente Neder-Betuwe heeft in 2021 het drempelbedrag geen enkele keer overschreden. Op 31 december 2021 was het saldo op de schatkistrekening nihil.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	Drempelbedrag	464	1.238		
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	79	42	23	36
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	385	423	1.216	1.203
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	61.919			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	61.919			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
Tot 1 juli 2021					
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000					
Vanaf 1 juli 2021					
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.					
	Drempelbedrag	464	1.238		
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	7.104	3.803	2.094	3.274
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	79	42	23	36

De exploitatie-overeenkomsten ad € 1.236.000 betreft vooral het ABC terrein en een bedrijvenpark voor bedrijven die aan de laanboomteelt zijn gerelateerd. Voor de projecten die worden afgesloten met een verlies is een voorziening gevormd. Deze voorziening bedraagt per 31-12-2021 € 133.000 (per 31-12-2020 € 97.000) en is in mindering gebracht op de boekwaarde per 31 december.

Voor de overige vorderingen ad € 2.628.000 (vorig jaar € 3.089.000) is een voorziening i.v.m. het risico van oninbaarheid gevormd van € 884.000 (vorig jaar € 928.000). De overige vorderingen betreffen debiteuren algemeen € 1.219.000 (vorig jaar € 1,5 miljoen) en debiteuren werk en inkomen € 1.409.000 (vorig jaar € 1,5 miljoen).

Liquide middelen

Onderstaande tabel geeft een specificatie van de balanspost liquide middelen (x € 1.000).

	Boekwaarde per 31-12-2021	Boekwaarde per 31-12-2020
Kasgelden	1	1
Banktegoeden	198	237
Totaal	<u>199</u>	<u>238</u>

Onder de banktegoeden is het saldo van de Startersleningen bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) opgenomen. In de toelichting op de financiële vaste activa is dit reeds toegelicht. Hier wordt volstaan met de melding dat het totale saldo van het gemeentelijk aandeel in het fonds voor de Startersleningen € 171.239 bedraagt per 31 december 2021.

Overlopende activa

Onder deze activa worden nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen opgenomen.

	Boekwaarde per 31-12-2021	Boekwaarde per 31-12-2020
Vooruitbetaalde bedragen	163	179
Nog te ontvangen van het Rijk	283	97
Nog te ontvangen van Provincie	66	60
Nog te ontvangen van het Rijk, overig	0	236
Nog te ontvangen bedragen overig	364	319
Overige overlopende activa	3	3
Totaal	<u>879</u>	<u>894</u>

Het per 31 december 2021 nog te ontvangen bedrag van het Rijk betreft enerzijds de algemene uitkering en anderzijds, zowel in 2021 als in 2020 de bijdrage voor het onderzoeken en ruimen van conventionele explosieven van het Ministerie van Financiën. Daarnaast is in het kader van de VPB (Vennootschapsbelasting) over 2018 en 2021 nog een bedrag terug te vorderen van de Belastingdienst van € 95.410.

Het per 31 december nog te ontvangen bedrag van de Provincie betreft, zowel in 2021 als in 2020 de bijdrage "verenfonds" van de Provincie Gelderland.

Onder de te ontvangen bedragen overig zijn vorderingen opgenomen op de AVRI betreffende afrekening DVO en Werkzaak afrekening 2021.

Daarnaast zijn onder nog te ontvangen bedragen overig onder andere vorderingen opgenomen voor nog op te leggen aanslagen toeristen- en forensenbelasting, bouwleges over jaar 2021 en overeenkomsten voor initiatieven van derden en nog op te leggen aanslagen begrafenisrechten.

Vaste passiva

Onder de vaste passiva is afzonderlijk opgenomen het eigen vermogen, de voorzieningen, de vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer en ontvangen waarborgsommen.

Eigen vermogen

Reserves zijn afgezonderde vermogensbestanddelen, voor zover niet bestemd om fluctuaties in de exploitatiesfeer op te vangen. Binnen de reserves wordt onderscheid gemaakt tussen:

- algemene reserve. Deze heeft de functie van financiële buffer en wordt gebruikt voor het opvangen van financiële tegenvallers;
- bestemmingsreserves. Dit zijn reserves waarvan op grond van een besluit van de gemeenteraad, een bepaalde (tijdelijke) bestemming is gegeven.

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening. In de balans worden de reserves onderscheiden naar algemene- en bestemmingsreserves.

Gespecificeerd:

	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2020
Algemene reserve	10.063	11.206
Bestemmingsreserves	15.191	14.743
Gerealiseerd resultaat	6.983	1.783
Totaal	<u>32.237</u>	<u>27.732</u>

Hierna worden de verschillende reserves toegelicht.

a. Algemene reserve

Het verloop van de algemene reserve is als volgt:

	Saldo 31-12-2020	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2020	Saldo 31-12-2021
a. Algemene Reserve Algemene reserve (290001)	11.206	996	3.922	1.783	10.063

Deze reserve dient als financieel weerstandsvermogen (buffer) voor het opvangen van risico's waarvoor geen bestemmingsreserves of voorzieningen zijn gevormd, ofwel het opvangen van onverwachte substantiële financiële tegenvallers. Aan de algemene reserve voegen wij geen rente toe. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geven wij aan in hoeverre deze reserve toereikend is en welke bekende risico's daarmee afgedekt worden. De minimale omvang van de reserve (als bufferfunctie) is bepaald op € 2 miljoen.

Het jaarrekeningresultaat 2020 is geheel toegevoegd aan de algemene reserve bij het vaststellen van de jaarstukken 2020 op 30 juni 2021. Bij het vaststellen is besloten om een bedrag van € 728.507 te bestemmen voor een aantal uitgaven die in 2021 zijn gedaan.

Toevoegingen

Doorschuiven werkzaamheden van 2021 naar 2022 (budgetrapportage najaar 2021)	805
Vrijval voorziening gebouwen (raad 9 december 2021)	72
Omzetting voorziening NVVP naar reserve NVVP (budgetrapportage najaar 2021)	<u>119</u>
Totaal toevoegingen	<u>996</u>

Onttrekkingen

Eénmalige onttrekking in het kader van incidentele lasten (cf. primitieve begroting)	1.370
Dekking diverse uitgaven uit jaarrekeningresultaat 2020	728
Doorgeschoven budgetten van 2020 naar 2021 (budgetrapportage dec. 2020)	1.309
Egalisatiestorting NVVP (bestuursrapportage najaar 2021)	498
Project financiële informatievoorziening (budgetrapportage najaar 2021)	<u>17</u>
Totaal onttrekkingen	<u>3.922</u>

Jaarstukken 192

b. Bestemmingsreserves

Het verloop van de verschillende bestemmingsreserves is als volgt:

	Saldo 31-12-2020	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2021
Reserve kapitaallasten	602			602
Reserve bovenwijkse voorzieningen	556	230	69	717
Reserve huisvesting Van Lodenstein	5.744		195	5.549
Reserve Essentaksterfte	157		78	79
Reserve precariobelasting	6.691	1.513	1.475	6.729
Reserve ruimtelijke investeringen	298	50	74	274
Reserve Laanboomhuis	234	67	70	231
Reserve omgevingswet	461		200	261
Reserve Verkeer en Vervoer	0	749		749
Totaal	14.743	2.609	2.161	15.191

Naar doelstelling of bestemming zijn hier de volgende bestemmingsreserves weergegeven:

Reserve kapitaallasten bovenwijkse voorzieningen (290049)

Deze reserve dient ter dekking van de afschrijvingen van de investeringen. Het gaat hier om investeringen voor Opwaarderen Stationsgebied, snelheid remmende maatregelen, Kruising Fruitstraat – Hoofdstraat Kesteren en Dorpsstraat Opheusden. In 2021 zijn er geen mutaties geweest omdat het nog lopende investeringen zijn waarop nog niet is afgeschreven. Hierdoor ook geen onttrekking uit de reserve.

Reserve bovenwijkse voorzieningen (290011)

De reserve is bestemd voor het uitvoeren van infrastructurele werken, grootschalige groenvoorzieningen of nieuwe gebiedsontwikkelingen die het belang van één projectgebied overstijgen. De reserve is een omslagfonds dat voorziet in het kostenverhaal van bovenwijkse voorzieningen. In 2021 zijn diverse exploitatiebijdragen (totaal € 229.872) ontvangen en deze ontvangsten zijn toegevoegd aan deze reserve. Uit de reserve zijn onttrekkingen geweest voor gemaal Fructus € 40.000, speelvoorzieningen in diverse kernen € 25.000 en € 4.000 voor groenstructuur Kesteren.

Reserve huisvesting Van Lodenstein College (290018)

Deze reserve is gevormd voor de dekking van de kapitaallasten van de nieuwbouw van het Van Lodenstein College (exclusief Havo-top). In 2021 is er € 195.760 (conform begroting 2021) uit de reserve onttrokken ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten van de onderbouw van het Van Lodenstein College.

Reserve essentaksterfte (290041)

Deze reserve is in 2020 nieuw gevormd. De reserve is bestemd voor de uitgaven die dienen ter bestrijding van de Essentaksterfte in de jaren 2020 t/m 2022. De onttrekking uit deze reserve ad € 78.671 betreft uitgaven die in jaar 2021 zijn gedaan voor de bestrijding van de Essentaksterfte.

Reserve precariobelasting (290045)

In afwachting van gerechtelijke uitspraken zijn ontvangsten voor deze belasting in het verleden gereserveerd. Er is inmiddels duidelijkheid en dat is dat gemeenten tot en met 2021 precariobelasting mogen heffen. In 2021 is de volledige opbrengst precariobelasting ad € 1.513.333 toegevoegd aan de reserve. Bij de vaststelling van de kadernota 2021 is besloten om € 1.475.000 te onttrekken ten gunste van de exploitatie 2021.

Reserve ruimtelijke investeringen (290046)

De reserve is bestemd voor medefinanciering van ruimtelijke investeringen. In 2021 is, conform de Nota Bovenwijkse Voorzieningen een bedrag toegevoegd van € 50.000. Er is € 74.000 onttrokken uit de reserve voor Landschapsontwikkeling (dorpsommetjes) een bedrag van € 30.000 en € 44.000 voor het opwaarderen Panovense pas.

Reserve Laanboomhuis (290048)

Met deze reserve zijn middelen beschikbaar van waaruit de gemeente de bijdragen aan de vereniging Tree Center Opheusden betaalt voor de ontwikkeling, bouw en exploitatie van het Laanboomhuis. Als de grondexploitatie ABC grond verkoopt moet er ook een afdracht worden gedaan aan de ABC-structuurvisie op basis van de nota kostenverhaal. Op basis van de nota kostenverhaal wordt er een bedrag toegevoegd van € 6,13 per verkochte m² en dit heeft geresulteerd in een toevoeging aan de reserve van € 67.000. Vanuit de grondexploitatie zijn er op het complex ABC (€ 6.000) en realisatie Laanboomgebouw (€ 64.066) uitgaven gedaan en deze uitgaven zijn uit de reserve onttrokken.

Reserve omgevingswet (290044)

Stapsgewijs wordt er toegewerkt naar het werken met de nieuwe Omgevingswet. In de jaarstukken 2020 is een reserve hiervoor gevormd van € 600.000. Uit de reserve worden verschillende werkzaamheden gefinancierd die met de implementatie van de Omgevingswet te maken hebben. De Implementatie van de Omgevingswet, aansluiting op het digitaal stelsel en ontwerpen van de Omgevingsvisie zijn in volle gang. Hiervoor zijn in 2021 uitgaven gedaan. Conform de raming in de begroting 2021 is er € 200.000 onttrokken uit de reserve.

Reserve verkeer en vervoer

In het afgelopen jaar heeft er een omzetting plaatsgevonden van de voorziening verkeer en vervoer naar reserve verkeer en vervoer. De voorziening had een saldo op 1 januari 2021 van € 370.460 en dit bedrag is in de nieuw gevormde reserve gestort. De reserve is bestemd voor verkeersprojecten uit het Neder-Betuws Verkeer- en Vervoersplan. Het betreft met name projecten waar aanpassingen plaatsvinden in bestaande verkeerssituaties. Besluitvorming over deze omzetting heeft plaatsgevonden in de Bestuursrapportage najaar 2021. Binnen de algemene reserve was nog een bedrag gereserveerd voor de projecten uit het hierboven genoemde plan van € 378.763 en dit bedrag is eveneens toegevoegd aan deze reserve.

c. Gerealiseerd resultaat

Het gerealiseerd resultaat bij de jaarrekening 2020 is conform raadsbesluit van 30 juni 2021 bestemd. Voor het gerealiseerd resultaat bij de jaarrekening 2021 ad € 6.983.069 wordt aan u een voorstel gedaan (zie hoofdstuk resultaatbepaling en resultaatbestemming) hoe dit resultaat te bestemmen.

c. Gerealiseerd resultaat

De op 31 december gerealiseerde resultaten zijn als volgt:

	2021	2020
Gerealiseerd resultaat	<u>6.983</u>	<u>1.783</u>

Vreemd vermogen

Voorzieningen

Gespecificeerd:

	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2020
Voorzieningen voor verplichtingen/verliezen en risico's	0	909
Egalisatievoorzieningen	3.455	3.365
Totaal	<u>3.455</u>	<u>4.274</u>

Hieronder zijn de diverse voorzieningen nader uitgesplitst naar toevoegingen, toepassingen en vrijval. Hoe de toevoegingen en toepassingen zijn samengesteld is nader toegelicht.

a. Voorzieningen voor verplichtingen/verliezen en risico's

	Saldo 31-12-2020	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2021
Wethouderspensionen	909		909	0
	909	0	909	0

Voorziening wethouderpensionen (291063)

De Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (APPA) regelt de pensioenrechten van bestuurders en hun nabestaanden. Voor de wethouders is bij A.S.R. tot en met 31.12.2021 het APPA-plan ondergebracht. De Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA) regelt de pensioenrechten van bestuurders en hun nabestaanden. Hiervoor is intern een voorziening gecreëerd waarin op 1 januari 2021 een bedrag van € 909.000 beschikbaar was.

Vanwege het feit dat A.S.R. stopt met het product APPA-plan per 1 januari 2022 en de rendementsgarantie van 3% voor de gemeente Neder-Betuwe op het opgebouwde beleggingstegoed heeft het college besloten het totaal benodigde beleggingstegoed over te dragen aan A.S.R. De betaling aan A.S.R. is volledig ten laste gebracht van de voorziening en hiermee is de voorziening geheel benut en is er geen saldo meer op 31 december 2021.

b. Egalisatievoorzieningen

De volgende voorzieningen zijn hier opgenomen:

b. Egalisatievoorzieningen

De volgende voorzieningen zijn hier opgenomen:

	Saldo 31-12-2020	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Saldo 31-12-2021
Onderhoud wegen en kunstwerken	1.108	1.164	667		1.605
Onderhoud gebouwen	676	250	234	72	620
Riolering	892	106			998
Verkeer en vervoer	372			372	0
Begraafplaatsen	130	26			156
Speelruimte beleid	187	85	196		76
	3.365	1.631	1.097	444	3.455

Voorziening onderhoud wegen en kunstwerken (291008)

De uitgaven in 2021 bedragen € 667.000 en houden vooral verband met de onderhoudswerkzaamheden elementenonderhoud ad. € 130.000, asfaltverhardingen € 485.000 en onderhoud viaducten en bruggen ad. € 30.000. Conform begroting is € 1.164.000 aan de voorziening toegevoegd.

Voorziening onderhoud gebouwen (291042)

Het doel van de voorziening is het egaliseren van de kosten voor groot onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen volgens het onderhoudsschema dat is opgenomen in het Beheerplan Duurzaam Meerjarenonderhoud Gemeentelijke Gebouwen 2018-2021. Er heeft een storting in de voorziening plaatsgevonden van € 249.505. Het in 2021 uitgevoerde onderhoud betreft vooral onderhoud aan Gemeentehuis € 38.000, De Leede Kesteren € 17.000, De Linie Ochten € 51.000, De Notenbalk Opheusden € 57.000, Gymlokaal Echteld € 13.000 en onderhoud Torens € 24.000. Het afgelopen jaar hebben we gewerkt aan het opstellen van een nieuw beheerplan en actualisatie van de daarbij behorende budgetten. De raadsvergadering van 9 december 2021 heeft het nieuwe beheerplan 2022-2025 vastgesteld. Uit de actualisatie is een bedrag van € 72.000 vrijgevallen. De vrijval hebben we toegevoegd aan de algemene reserve.

Voorziening riolering (291043)

Het doel van de voorziening is het opvangen van afwijkingen tussen de baten en lasten van het rioolbeheer volgens het Verbreed Gemeentelijk Riolering Plan (VGRP) 2019-2023. Het exploitatieoverschot van 2021 ad € 106.000 is aan de voorziening toegevoegd.

Voorziening verkeer en vervoer (291051)

In de jaarrekening 2020 hebben wij u al gemeld dat deze voorziening eigenlijk een bestemmingsreserve moet zijn. In de bestuursrapportage Najaar 2021 hebben wij dan ook voorgesteld om het bedrag van de voorziening per 1 januari 2021 ad. € 370.460 vrij te laten te vallen en dit bedrag te storten in de nieuw te vormen reserve Verkeer en Vervoer. Aan deze uitvoering is gevolg gegeven en hierdoor kent de voorziening geen saldo meer per balansdatum 31 december 2021.

Voorziening onderhoud begraafplaatsen (291057)

Het doel van de voorziening begraafplaatsen is het egaliseren van de kosten met betrekking tot het periodiek groot onderhoud aan de gemeentelijke begraafplaatsen volgens de nota Actualisatie begraafplaatsenbeheerplan gemeente Neder-Betuwe 2018-2021, respectievelijk het Beleids- en beheerplan begraafplaatsen 2018-2021. Aan de voorziening is in 2021 een bedrag van € 26.000 toegevoegd conform de begroting. Er zijn geen onttrekkingen uit de voorziening geweest in jaar 2021.

Voorziening speelruimten (291062)

Het doel van de voorziening is het egaliseren van de kosten voor periodiek groot onderhoud aan de gemeentelijke speelruimten (beheerplan speeltuinruimte 2015-2025). De storting in de voorziening is in 2021 € 84.757 geweest conform de begroting. De onttrekking aan de voorziening bedraagt €196.000. De onttrekking betreft o.a. aanpassingen diverse speelterreinen in Dodewaard, Ochten, Kesteren en Opheusden conform het project Speelvoorzieningen 2020-2021 en Speelvoorzieningen 2020-2023, zoals opgenomen in het hierboven genoemde beheerplan.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

	Saldo 31-12-2020	Opmaken	Aflossingen	Saldo 31-12-2021
lannglopende leningen	20.276		3.286	16.990

Het saldo van de langlopende leningen met een looptijd langer dan 1 jaar bedraagt € 16.990.000. In 2021 is er geen langlopende geldlening opgenomen.

In het schuldrestant per 31 december 2021 is voor een totaal bedrag van ca. € 8,5 miljoen aflossingen 2021 begrepen, dat als kort vreemd vermogen is aan te merken.

In 2021 is € 474.007 aan rentelast over deze leningen betaald (in 2020 was dit € 578.072).

Waarborgsommen

Het saldo van ontvangen waarborgsommen bedraagt per 31 december 2021 € 3.600. Per balansdatum 31 december 2020 was dit eveneens € 3.600. Het grootste deel hiervan bestaat uit waarborgsommen bij verhuur garages en verzoeken voor planschade.

Flottende passiva

Onder de flottende passiva zijn de netto-flottende schulden, met een rente typische looptijd korter dan één jaar en de overlopende passiva opgenomen.

	Saldo 31-12-2021	Saldo 31-12-2020
Netto-flottende schulden < 1 jr.	9.034	6.110
Overlopende passiva	5.244	8.040
Totaal	<u>14.278</u>	<u>14.150</u>

Netto-flottende schulden, met een rente typische looptijd korter dan één jaar

De kortlopende schulden per 31 december 2021, respectievelijk 31 december 2020 bestaan uit:

	Saldo 31-12-2021	Saldo 31-12-2020
Kasgeldleningen	1.500	0
Crediteuren	4.015	3.521
Crediteuren overheid	1.884	212
Banksaldi	888	1.143
Bijdragen zorg	98	653
Afdracht loonheffing	633	581
Afdracht BTW	16	0
Totaal	<u>9.034</u>	<u>6.110</u>

Onder de banksaldi zijn behalve de reguliere BNG bankrekeningen ook opgenomen de bedragen die verschuldigd zijn aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) voor o.a. de duurzaamheidsleningen en leningen in het kader van Toekomst bestendig wonen. In de toelichting op de financiële vaste activa is dit reeds toegelicht. Wij volstaan hier met de melding dat het totale saldo van het gemeentelijk aandeel voor het fonds Duurzaamheidsleningen per balansdatum per 31 december 2021 € 8.132 (stand 31 december 2020 € 67.748) bedraagt en voor Toekomst bestendig wonen is dit een bedrag van € 12.311. Het saldo van laatstgenoemde rekening stond vorig jaar opgenomen onder de liquide middelen aan de actiefzijde.

Overlopende passiva

Onder de overlopende passiva zijn opgenomen verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume; de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren; en overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.

	Saldo 31-12-2021	Saldo 31-12-2020
Nog te betalen bedragen aan het Rijk	622	582
Nog te betalen bedragen	1.699	1.581
Vooruit ontvangen middelen van het Rijk	2.479	5.295
Vooruit ontvangen middelen overige overheid	444	582
Vooruitontvangen bedragen	0	0
Totaal	<u>5.244</u>	<u>8.040</u>

Nog te betalen bedragen

De nog te betalen bedragen aan het Rijk betreffen o.a. BBZ (Bijzondere Bijstand Zelfstandigen) €622.000. De nog te betalen bedragen betreft o.a. de over 2021 nog te betalen rente van opgenomen langlopende geldleningen, de zogenaamde transitorische rente ad € 187.000, diverse verplichtingen Jeugd ad € 151.250 en afrekening gemeente Buren uitvoering DVO € 176.000, terug te betalen SPUK ad. € 47.000, Mee Gelderse Poort afrekening 4e kwartaal € 95.215. Verder nog facturen die betrekking hebben op het afgelopen boekjaar.

Vooruit ontvangen middelen overheden

Onder de post "vooruit ontvangen middelen overheden" zijn de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen middelen met een specifiek bestedingsdoel opgenomen. Voor de gemeente Neder-Betuwe betreft dit het Rijk en als overige overheid vooral de Provincie.

In de volgende tabel is het verloop van deze voorschotbedragen te zien.

	Saldo 31-12-2020	Toevoeging	Vrijval	Saldo 31-12-2021
Opruiming explosieven (Rijk)	114			114
Betuwelinie (Romeinse Toren)	9			9
Dijkverbetering Hagestein	26		26	0
Impuls Biodiversiteit (Landschapsontwikkeling)	28		21	7
Polsestraat	140			140
VVE gelden (onderwijsachterstandenbeleid) (Rijk)	363	275		638
Energiebesparende maatregelen	160		160	0
Landschap Schatkist	16	16		32
Sanering geluid	39			39
Koplopertraject onafhankelijke cliëntonderst.	252		76	176
Specifieke uitkering gem hulp gedupeerden toesl	1			1
TOZO	4.729	1.312	4.729	1.312
SPUK Sportakkoord	0	65		65
Nationaal Programma Onderwijs	0	99		99
Subsidie woonwagenstand-plaatsen	0	35		35
Subsidie Station Opheusden	0	256		256
Totaal	5.877	2.058	5.012	2.923

Opruimen Explosieven (296020)

Vanaf 2010 ontvangt Neder-Betuwe via het gemeentefonds een bijdrage voor de kosten rond het opsporen van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog. Derdengelden opruiming explosieven is opgebouwd uit ontvangen bedragen van het Rijk in het kader van de bommenregeling 2010-2014 en de huidige bommenregeling volgens de septembercirculaire gemeentefonds 2014. Deze ontvangen bedragen zijn bedoeld voor onderzoek naar en de ruiming van conventionele explosieven. Als bevoegd gezag in het kader van openbare orde en veiligheid, worden deze derdengelden ingezet waarvoor het is bedoeld. Namelijk het verrichten van onderzoek om te komen tot een redelijk en proportioneel Conventionele Explosieven(CE-) beleid. Dat als afwegingskader dient voor de omgang met de risico's van (niet gesprongen) conventionele explosieven.

Op 27 januari 2022 is door de gemeenteraad van Neder-Betuwe het Erfgoedbeleid vastgesteld. Hieruit vloeien nog een aantal werkzaamheden voort waarvoor middelen nodig zijn. In de begroting bij dit Erfgoedbeleid valt een gedeelte van het budget derden gelden Explosieven deels vrij. De resterende middelen zijn bedoeld voor het opstellen van een zogenaamd CE-beleid (Conventionele Explosievenbeleid). Dit zal onder meer gebruikt worden voor het actualiseren van de bodembelastingkaart.

Er zijn in 2021 geen mutaties geweest op deze derden gelden.

Betuwelinie (296022)

Van de provincie Utrecht is een bijdrage ontvangen voor het project 'Romeinse wachttorens' van €18.000. Deze gelden zijn geormerkt door de provincie en daarom gereserveerd. In 2021 hebben geen uitgaven plaatsgevonden ten laste van deze bijdrage. In 2022 wordt het Erfgoedbeleid door de raad vastgesteld (27-01-2022). Voor de financiering van incidentele erfgoedkosten zetten we de middelen van de Betuwelinie in.

Dijkverbetering Hagestein Opheusden (296027)

Hiervoor zijn in de afgelopen jaren van derden en van de provincie middelen ontvangen. In 2021 heeft de definitieve afrekening van dit project met de provincie Gelderland plaatsgevonden. De middelen die beschikbaar zijn gesteld, zijn gebruikt voor het project Klompenpad Opheusden, biodiversiteitsplannen, landschappelijke beplanting langs de Rijndijk en het opstellen van een brochure. In 2021 is het restant van de middelen ingezet voor de hiervoor genoemde plannen. Dit project is ultimo 2021 geheel afgerond.

Impuls Biodiversiteit (296029)

Hiervoor zijn in het verleden middelen ontvangen. Deze gelden zijn bestemd voor de uitvoering van het plan Impuls Biodiversiteit, waaronder de aanleg van drie klompenpaden en landschappelijke inrichting plannetjes. Dit project loopt door tot in het jaar 2022. Door de coronapandemie zijn niet alle projecten op tijd gerealiseerd. De provincie Gelderland heeft uitstel verleend tot juli 2023. In het afgelopen jaren is er € 21.000 ten laste van de exploitatie gebracht i.v.m. uitgevoerde werkzaamheden voor dit project.

Polsestraat (296031)

In 2019 is er een voorschotbedrag ontvangen van € 140.000 van de Provincie Gelderland voor de aanpak van de overweg aan de Polsestraat te Opheusden. De spoorwegovergang is momenteel nog met tijdelijke maatregelen afgesloten. Dit omdat het besluit nog niet definitief was in verband met een beroep dat bij de rechtbank was ingesteld. Zolang alle maatregelen niet genomen kunnen worden, kan de afrekening met ProRail nog niet plaatsvinden. Inmiddels heeft de rechtbank in januari 2022 het beroep ongegrond verklaard. Voor zover bekend is hiertegen geen hoger beroep ingesteld. De afsluiting kan daardoor definitief gemaakt worden, in overleg met ProRail. Het streven is om dit in 2022 te realiseren.

VVE gelden (onderwijsachterstandenbeleid) (296032)

Het landelijk beleid en daarmee de specifieke uitkering onderwijsachterstanden kent een periode van vier jaar. De looptijd van het huidige tijdvak van vier kalenderjaren eindigt per 31 december 2022. Niet bestede bedragen mogen jaarlijks ongelimiteerd gereserveerd worden binnen het genoemde tijdvak. De per 31 december 2022 opgebouwde reserve, uit de tijdens de looptijd ontvangen uitkeringen, wordt door het rijk teruggevorderd met uitzondering van een bedrag ter hoogte van de helft van de uitkering ontvangen in het vierde jaar. Bedoeld bedrag kan binnen de wettelijke doelstellingen worden besteed in het volgende tijdvak van vier kalenderjaren.

Energiebesparende maatregelen (296033)

Dit betreft subsidie van de Rijksoverheid in het kader van de Regeling Reductie Energieverbruik van oorspronkelijk € 237.000. De Rijkssubsidie is bestemd voor aanwending van Energiebesparende acties. In 2021 is het resterende budget ad. € 160.000 volledig besteed aan Energiebesparende acties en daardoor hoeft er ook niets terugbetaald te worden aan het Rijk.

Landschap Schatkist (296034)

In 2020 is er van de Provincie Gelderland € 16.125 ontvangen voor het versterken van het vrijwilligersnetwerk in het landschap, ontwikkeling van een dijkpad (Klompenpad XL) dat de diverse klompenpaden in onze gemeente aan elkaar koppelt, het opwaarderen van circa 22 wielen/kolken en het realiseren van een fietsroute lang de wielen/kolken. Dit project loopt door tot in het jaar 2024. De komende jaren stelt de Provincie hiervoor ook jaarlijks een subsidie beschikbaar. We ontvangen gedurende de looptijd van het project jaarlijks € 16.125 aan subsidie. De ontvangst over 2021 is toegevoegd aan deze post van derdengelden.

Sanering Geluid (296035)

Na de invoering van de Omgevingswet komen veel minder woningen in aanmerking voor geluid reducerende maatregelen dan in 2020 het geval is. Om te zorgen dat de woningen daarvoor straks nog in aanmerking komen, heeft de ODR een geluidsaneringsprogramma ingediend. Deze subsidieaanvraag is toegekend en zal door de ODR worden afgehandeld. Het Ministerie van

Infrastructuur en Waterstaat heeft hiervoor in 2020 een bedrag als subsidie toegekend van € 38.700. De Omgevingsdienst Rivierenland gaat in 2022 het saneringsprogramma opstellen. Voor als nog lijkt het erop dat het toegekende subsidiebudget toereikend is om het saneringsprogramma te kunnen uitvoeren.

Koplopertraject onafhankelijke cliëntondersteuning (296036)

De gemeente Neder-Betuwe is door het ministerie van VWS aangewezen als koplopergemeente voor de doorontwikkeling van de functie van cliëntondersteuning in het sociaal domein. Dit koplopertraject duurt 2 jaar en is in december 2020 van start gegaan. Er is € 252.000 toegekend en dit bedrag is in 2020 volledig gestort in deze post derden gelden.

De gelden die zijn ontvangen voor dit traject zijn bedoeld voor de volgende activiteiten:

- inzet van een projectleider;
- inzet van communicatiemiddelen en communicatieadvies;
- ontwikkeling van informele cliëntondersteuning;
- ontwikkeling van deskundigheidsbevordering bij de samenwerkende partijen;
- doorontwikkeling van de samenwerking met betrokken partijen.

Het afgelopen zijn er uitgaven gedaan voor dit project voor een bedrag van € 76.250 en dit bedrag is dan ook ten gunste gebracht van de exploitatie 2021.

Gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek (296037)

In 2020 en 2021 is een beschikking ontvangen van het Ministerie van Financiën waarmee in totaal een voorschot van € 5.475 beschikbaar is gesteld. De regeling voorziet in het verstrekken van een specifieke uitkering aan gemeenten waarmee zij gedupeerden van de toeslagenaffaire kunnen ondersteunen en helpen. Doelgroep van de ondersteuning zijn alle gedupeerden die een gemeentelijk hulpverleningstraject willen volgen, waarvan de problematiek toegewezen kan worden aan de toeslagenproblematiek. De middelen kunnen tot en met jaar 2023 worden ingezet en de verantwoording vindt plaats middels de SISA-verantwoording die onderdeel is van de jaarstukken.

TOZO Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers (296038)

De regeling heeft tot doel zelfstandigen die als gevolg van de coronacrisis in financiële problemen zijn geraakt, tijdelijk te ondersteunen ten einde daarmee de ergste noden van zelfstandigen te ledigen en hen in staat te stellen na de coronacrisis het bedrijf weer voort te zetten.

Gemeenten hebben een voorschot ontvangen op de kosten van het verstrekken van algemene bijstand en bijstand ter voorziening in de behoefte aan bedrijfskapitaal in het kader van de TOZO. Op basis van de gemeentelijke verantwoording via de Sisa wordt de hoogte van de vergoeding vastgesteld ter hoogte van 100% van de gemaakte kosten. Voor de vergoeding van de uitvoeringskosten geldt een vast bedrag per besluit op een aanvraag. De vergoeding wordt verrekend met de aan de gemeente verstrekte voorschotten. In het geval waar (zoals in Neder-Betuwe) de verstrekte voorschotten méér bedragen dan de vastgestelde vergoeding, volgt een terugvordering van het verschil. De omvang van de vergoeding wordt vastgesteld binnen een jaar na ontvangst van de gemeentelijke verantwoordingsinformatie. Het afgelopen jaar is er een terugvordering van het Rijk geweest over de te hoge bevoorschotting over jaar 2020. Ultimo 2021 is er een bedrag van € 1.311.000 te hoog verstrekt door het Rijk.

SPUK Sportakkoord (296042)

Sinds 2020 heeft een onze gemeente een lokaal sportakkoord (het Lokaal Akkoord Neder-Betuwe Bloeit!). Om uitvoering te geven aan dit akkoord ontvangen we van 2020 tot en met (vooralsnog) 2022 een Specifieke uitkering Sportakkoord. Vanwege de gevolgen van de coronamaatregelen op de lokale sport en de gezondheid van inwoners, is deze uitkering in 2021 eenmalig verdubbeld ten opzichte van 2020 om de lokale infrastructuur voor sport en bewegen te versterken. Daarnaast is de uitkering vanuit het coronasteunpakket 'Sociaal en mentaal welzijn en leefstijl' eenmalig verhoogd voor extra inzet op gezonde leefstijlinterventies. Deze specifieke uitkering bedroeg zodoende in 2021 in totaal € 85.142 waarvan € 19.947 in 2021 is benut. Vanuit het ministerie is de mogelijkheid geboden om het onbenutte deel van deze specifieke uitkering in 2022 te besteden aan het sportakkoord en gezonde leefstijlinterventies als specifieke doelen. De niet besteedde middelen ad. € 65.195 zijn gereserveerd.

Nationaal Programma Onderwijs (296039)

De middelen uit het Nationaal Programma Onderwijs hebben tot doel om onderwijsvertragingen bij leerlingen als gevolg van de coronacrisis terug te dringen. Het gaat dan om zowel cognitieve als sociaal-emotionele, fysieke en executieve vaardigheden. De gemeente ontvangt vanuit het Rijk € 556.695. De bestedingsperiode liep aanvankelijk van augustus 2021 tot en met juli 2023, maar is onlangs met twee jaar verlengd naar 31 juli 2025. Niet bestede bedragen mogen jaarlijks ongelimiteerd gereserveerd worden binnen het genoemde tijdvak. Budget dat niet wordt uitgegeven binnen de bestedingsperiode, wordt teruggevorderd door het Rijk. Verantwoording vindt plaats middels de SISA-verantwoording die onderdeel is van de jaarstukken.

In 2021 is een bedrag van € 99.421 aan deze derden gelden toegevoegd.

Woonwagenstandplaatsen (296044)

In het gemeentelijk woonwagenbeleid is vastgelegd dat de gemeente voornemens is om standplaatsen toe te voegen. De gemeente wil een bestaande woonwagen locatie aan 't Erf in Dodewaard uitbreiden met vier huurstandplaatsen. Ook is de gemeente van plan om een nieuwe woonwagen locatie met drie huur- en twee koopstandplaatsen te realiseren waarschijnlijk in het nieuwbouwplan Herenland West in Opheusden. Dit betekent het inrichten van het openbaar terrein en het aanleggen van zeven huurstandplaatsen. Vanuit de Regeling Huisvesting Aandachtsgroepen heeft de gemeente in 2021 € 35.000 bijdrage ontvangen voor de realisatie van de huurstandplaatsen. De huurstandplaatsen dienen binnen vijf jaar gerealiseerd te zijn.

Subsidie Station Opheusden (296043)

Door de Provincie Gelderland is er een subsidie toegekend voor de overstappunten c.q. stationspleinen Kesteren en Opheusden voor een maximaal bedrag van € 428.781. Hiervoor is een in 2021 een voorschot ontvangen van € 343.024. Deze toekenning heeft een relatie met de investeringen die voor beiden pleinen worden gedaan. Het bedrag dat nog niet is besteed in 2021 ad. € 256.000 is gereserveerd onder deze derden gelden rekening.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Borgstellingen en garantstellingen

Aan de passiefzijde van de balans is buiten de balanstelling het bedrag opgenomen waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt. Deze bedragen voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kunnen als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

<i>bedragen x € 1.000</i>	Oorspronkelijke lening	Rente percentage in %	31-12-2021	31-12-2020
Stichting Thius	26.092	div	9.570	16.252
Bouw woningen C.V. Casterhoven	22.000	0	10.000	10.000
Woonzorg Nederland	2.597	div	1.770	1.298
Aanschaf veerpont	695	variabel	96	108
Stichting Habion	91		91	0
Medel	2.500	2,75	1.250	1.250
Uitvoeringsorganisatie Breedband	7.140		7.140	7.140
Subtotaal			29.917	36.048
Hypotheek particulieren	842	div	62	123
Totaal			29.979	36.171

In 2021 is de gemeente niet aangesproken en hebben geen betalingen plaatsgevonden wegens de verleende borg- en garantstellingen.

In 2021 is er een nieuwe achtervang overeenkomst getekend met het WSW. Alle gemeenten waar een corporatie bezit heeft staan in de achtervang voor geborgde leningen en niet langer één gemeente. De leningen van een corporatie zijn bedoeld voor financiering van activiteiten in het gehele werkgebied van een corporatie. De nieuwe achtervang overeenkomst heeft tot gevolg dat er een andere verdeling van de achtervang positie ontstaat voor nieuwe leningen. Voor oude leningen geldt dat de borging van die leningen blijft bestaan op basis van de oude overeenkomst. De overeenkomst is ingegaan op 1 augustus 2021.

BNG Bank

Er is een rekening-courant krediet bij de Bank Nederlandse Gemeenten van € 2.250.000.

CAK

Met betrekking tot de abonnementsstarieven die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt, geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV het volgende. Een aanvrager van een voorziening, zoals hulp in de huishouding, ondersteuning of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd (abbonementstarief). Het CAK is het publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan (zbo) dat door de wetgever is belast met de oplegging en incasso van het abonnementsstarief. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen of het door de gemeente vastgestelde vaste bedrag van het abonnementsstarief door het CAK geïnd dient te worden, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is en derhalve niet valt onder de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole door de accountant van de gemeente.

APPA PLAN

Tot 1 januari 2022 was de uitvoering en opbouw van het kapitaal van het APPA Plan ondergebracht bij A.S.R. Op basis van een collegebesluit d.d. 14 december 2021 is de uitvoering per 1 januari 2022 ondergebracht bij APG. Daarnaast heeft het college besloten om het hiaat (verschil tussen benodigd beleggingstegoed en opgebouwd beleggingstegoed) over te maken aan A.S.R. in verband met een bruto rendementsgarantie van 3% over het opgebouwde kapitaal bij A.S.R. Uit het laatste overzicht backservice van A.S.R. (oktober 2021) kan worden opgemaakt dat er na deze eenmalige storting een bedrag van € 3.500.687 aan beleggingstegoed is ondergebracht bij A.S.R.

Langlopende financiële verplichtingen

De gemeente is voor een toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijken, financiële verplichtingen. Hierna volgt een opsomming van de belangrijkste van deze verplichtingen:

<u>Contractpartij</u>	<u>Omschrijving</u>
ICT Contracten Aces	MS Online
NedGraphics B.V. PinkRocade Local Government	Overeenkomst NedGraphics Cloudservices Hosting services
Reguliere contracten <u>Contractpartij</u>	Omschrijving
Bechtle	raamovereenkomst Microsoft Licenties
Van der Bijl & Heierman	Onderhoud begraafplaatsen
BMC Implementatie BV	inhuur project assistent fysieke pijler
BOOT organiserend ingenieursburo B.V.	Inhuur specialist riolering
CR Projectbureau B.V.	Inhuur specialist riolering
Gemeente Buren	DVO Participatiewet
Gemeente Buren	Bewerkersovereenkomst
Eiffel BV	Inhuur medewerkers tbv project snippergroen
Greenchoice en de Groene Stroomfabriek	Levering elektra
JS Consultancy BV	Raamovereenkomst inzet div. medewerkers getekende raamovereenkomst Geo-obliek luchtfotografie
Kavel 10 B.V.	Meet- en Informatiediensten
Kenter	raamovereenkomst asfaltverhardingen
Gebr. Van Kessel Wegenbouw B.V.	Aansluiting en transport elektriciteit grootverbruikers
Liander	
De Lei Interim	Inhuur projectmanagement
Maandag Interim Professionals B.V.	Raamovereenkomst inzet project assistente fysieke pijler
Melior Verzekeringen BV	(Niet-) werkgerelateerde ongevallen verzekering, aansprakelijkheid voor gemeenten
Nobra Lux BV	Begeleiding van aanbestedingen
Ottolift Trapliften	raamovereenkomst Trapliften
Personenvervoer Vijfstromenland	Raamovereenkomst leerlingenvervoer
PostNL Marketing & Sales B.V.	Contract Post.nl inzake postbezorging en brenge- en haalservice
PreZero Riool Services BV	Reinigen en inspecteren riolering
Spigraph Networkk	Onderhoud Scanner
Stichting Lelie Zorggroep	raamovereenkomst bemensing Sociaal team
Stichting Mee Gelderse Poort	raamovereenkomst bemensing Sociaal team
Stout Groep BV	Inhuur projectmanagement
Yacht BV	Raamovereenkomst inzet directievoering / toezichthouder
Werkzaak Rivierenland	Schoonmaakcontract
ZIUT	Opdracht renovatie openbare verlichting

Daarnaast heeft de gemeente een huurcontract afgesloten voor de duur van meerdere jaren. Hiervan is het volgende overzicht gemaakt, met daarbij vermeld de financiële verplichtingen voor de toekomstige jaren.

Externe partij	Onderwerp	Duur t/m	Toekomstige financiële verplichting na 2021 in €	Toekomstige financiële verplichting na 2022 in €
Konica	Huur printers/kopieermachines m.i.v. 1-6-2016, resterend jaarlijks huurbedrag voor 2022 €19.937	31-12-2022	19.937	0

Corona

De coronapandemie is nog niet ten einde en de maatregelen lopen over de jaargrens heen. Dat betekent dat er financiële maatregelen kunnen zijn die doorlopen tot in 2022. Ook in het lopende jaar houden we deze nauwgezet bij.

BIJLAGEN

Single Information Single Audit (SISA)

Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 1-3-2022										
Verantwaker	Uitvoeringscode	Specifieke uitkering	Juridische grondslag	Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A7	Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving		Gemeenten	Besteding (jaar T-1, 15-31 december 2020)	Besteding (jaar T, 1 januari-30 september 2021)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) (gedeelte) bijkomende b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee)	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld	
					Aard controle R Indicator: A7/01 € 0	Aard controle R Indicator: A7/02 € 11.263	Aard controle n.v.t. Indicator: A7/03 Ja	Aard controle n.v.t. Indicator: A7/04 Ja	Aard controle n.v.t. Indicator: A7/05 Ja	
JenV	A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen		Veiligheidsregio's	Naam veiligheidsregio	Besteding (jaar T)	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoordin g (Ja/Nee)	
					Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/01 € 0	Aard controle R Indicator: A12B/02 € 54.822	Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/03 Ja	Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/04 € 54.822	Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/05 Ja	
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek		Gemeenten	Besteding (T-1) betreft nog niet verantwoorde plannen over 2020	Aantal (potentieel) gedupeerden (als gemiddeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden (als gemiddeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen c (artikel 3)	
					Aard controle R Indicator: B2/01 € 0	Aard controle R Indicator: B2/02 € 16	Aard controle R Indicator: B2/03 Nee	Aard controle R Indicator: B2/04 € 0	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05 € 0	
					Normbedragen voor a, b en d (Ja/Nee) (vanaf 2021)	Normbedrag voor e (Ja/Nee) (vanaf 2021)	Eindverantwoordin g (Ja/Nee)			
					Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06 Ja	Nee: indicator B2/13 en B2/14 / Ja: indicator B2/21 en B2/22 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07 Ja	Nee: reeks 1 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/08 Ja			
					Reeks 1 Aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (jaar T) Keuze werkelijke kosten Aard controle D2 Indicator: B2/09 € 0	Reeks 1 Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (t/m jaar T) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/10 € 6.080	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b en d (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11 € 3.468	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b en d (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/12 € 3.468		
					Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13 € 6.080	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/14 € 6.080				
					Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/15 € 6.080	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T) Keuze normbedragen Aard controle n.v.t. Indicator: B2/16 € 6.080	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17 € 3.468	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (t/m jaar T) Keuze normbedragen Aard controle n.v.t. Indicator: B2/18 € 3.468	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (t/m jaar T) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19 € 3.468	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (t/m jaar T) Keuze normbedragen Aard controle n.v.t. Indicator: B2/20 € 3.468
					Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (jaar) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21 € 6.080	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar) Keuze normbedragen Aard controle n.v.t. Indicator: B2/22 € 6.080				
BZK	C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik		Gemeenten	Eindverantwoordin g (Ja/Nee)	Aantal woningen dat bereikt is met het project (t/m jaar T)	Aantal woningen waar energiebesparende maatregelen plaatsvinden (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) aan afwijkingen		
					Aard controle n.v.t. Indicator: C1/01 Ja	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/02 4.597	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/03 1.268			
					Projectnaam/nummer per project	Besteding (jaar T) per project	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee)			
					Aard controle n.v.t. Indicator: C1/04 1 RRE project 2021	Aard controle R Indicator: C1/05 1 RRE project 2021	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/06 1 RRE project 2021	Aard controle R Indicator: C1/07 1 RRE project 2021		
					Kopie projectnaam/nummer	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting op afwijkingen	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)		
					Aard controle n.v.t. Indicator: C1/08 1 RRE project 2021	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/09 1 RRE project 2021	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/10 1 RRE project 2021	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/11 1 RRE project 2021		

BZK	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Beschikkingnummer /naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoordin g (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C32/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C32/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C32/03</i>	<i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: C32/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C32/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C32/06</i>	
			Gemeenten						
			1	SUVIS21-00744518	€ 800.000	€ 800.000	Ja		Nee
			2	SUVIS21-00745486	€ 150.000	€ 150.000	Ja		Nee
BZK	C56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	Beschikkingnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten en verblijfsruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten en verblijfsruimten (t/m jaar T)	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C56/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C56/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C56/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C56/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C56/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C56/06</i>	
			Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2022						
			1	RHA2021-02375953	Woonwagenstand plaatsen Gemeente Neder-Betuwe	€ 0	€ 0	0	0
			1	Kopie Projectnaam	Opgevoerde kostenactiviteiten zoals opgenomen in de aanvraag zijn onveranderd (t/m jaar T) (Ja/Nee)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)		
				<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C56/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C56/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C56/09</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C56/10</i>		
				Woonwagenstand plaatsen Gemeente Neder-Betuwe	Ja	Ja	Ja		
				Eindverantwoordin g (Ja/Nee)					
				<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C56/11</i>					
				Nee					
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Aantal gedupeerden (artikel 1, lid 2)	Berekening bedrag uitvoeringskosten	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoordin g (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C62/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C62/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C62/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C62/04</i>			
			5	€ 750	€ 383	Nee			

OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, ouders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			<i>Aard controle R Indicator: D8/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/04</i>	
		Gemeenten	€ 374.877	€ 33.447	€ 57.037	€ 363.054	
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid		
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/08</i>		
		1					
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			<i>Aard controle R Indicator: D14/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/04</i>	
			€ 14.050	€ 0	€ 2.500	€ 0	
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/08</i>		
		1					
EZK	F1	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding	Totale Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)				
			<i>Aard controle R Indicator: F1/01</i>				
			€ 466.662				
		Projectnaam/UWHS-nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per woning	Is de bestemming gewijzigd (Ja/Nee)	Indien woning verplaatst: conform de ingediende perceelshets (Ja/Nee)	Eindverantwoordings per woning (Ja/Nee)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F1/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: F1/03</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: F1/04</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: F1/05</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: F1/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: F1/07</i>
		1	UWHS210CKKMBU	€ 466.662	Nee	Nee	€ 466.662

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet Gemeentedeel 2021 Alle gemeenten verantwoordelijk hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op	Besteding (jaar T) algemere bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/01 € 2.940.152	Baten (jaar T) algemere bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/02 € 25.265	Besteding (jaar T) ICIAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (ICIAW) Aard controle R Indicator: G2/03 € 174.231	Baten (jaar T) ICIAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (ICIAW) Aard controle R Indicator: G2/04 € 6.831	Besteding (jaar T) ICIAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte en gewezen zelfstandigen (ICIAZ) Aard controle R Indicator: G2/05 € 0	Baten (jaar T) ICIAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte en gewezen zelfstandigen (ICIAZ) Aard controle R Indicator: G2/06 € 0			
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07 € 55.485	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08 € 12.687	Baten (jaar T) WvWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WvWIK) Aard controle R Indicator: G2/09 € 0	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10 € 308.129	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11 € 5.726	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13 € 0	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Participatiewet (jaar T) Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle n.v.f. Indicator: G2/14 Ja		
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2021 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoordelijk hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief BOB) Aard controle R Indicator: G3/01 € 0	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief BOB) Aard controle R Indicator: G3/02 € 0	Baten vanwege voor 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief BOB) Aard controle R Indicator: G3/03 € 52.290	Besteding (jaar T) Bob Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief BOB) Aard controle R Indicator: G3/04 € 0	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief BOB) Aard controle R Indicator: G3/05 € 0	Besteding (jaar T) onderzoeksKosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief BOB) Aard controle R Indicator: G3/06 € 0			
			BBZ voor 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) Aard controle R Indicator: G3/07 € 0	BBZ voor 2020 – kapitaalverstreking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige kapitaalverstreking BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) Aard controle R Indicator: G3/08 € 0	BBZ voor 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstreking (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige kapitaalverstreking BOB in (jaar T) Aard controle R Indicator: G3/09 € 0	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstreking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige kapitaalverstreking BBZ in (jaar T) Aard controle R Indicator: G3/10 € 0	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.f. Indicator: G3/11 Ja				
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2021 Alle gemeenten verantwoordelijk hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Kopie regeling Aard controle n.v.f. Indicator: G4/01 € 405	Besteding (jaar T) levensonderhoud Aard controle R Indicator: G4/02 € 0	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking Aard controle R Indicator: G4/03 € 0	Baten (jaar T) levensonderhoud Aard controle R Indicator: G4/04 € 5.153	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (aflossing) Aard controle R Indicator: G4/05 € 3.050	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (overig) Aard controle R Indicator: G4/06 € 126			
			Kopie regeling Aard controle n.v.f. Indicator: G4/07 0	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Aard controle R Indicator: G4/08 0	Aantal besluiten kapitaalverstreking (jaar T) Aard controle R Indicator: G4/09 0	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.f. Indicator: G4/10 Ja	Levensonderhoud – Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T) Aard controle R Indicator: G4/11 € 0	Levensonderhoud – Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijtschelden schulden levensonderhoud Aard controle D2 Indicator: G4/12 0	Kapitaalverstrekingen – Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige kapitaalverstrekingen Tozo in (jaar T) Aard controle R Indicator: G4/13 0	Baten (jaar T) kapitaalverstreking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing Aard controle R Indicator: G4/14 0	Baten (jaar T) kapitaalverstreking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig Aard controle R Indicator: G4/15 0

SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslag affaire_ gemeentedeel	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T)	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW- domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslag affaire_ toeslagen)			
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>			
			<i>Indicator: G12/01</i>	<i>Indicator: G12/02</i>	<i>Indicator: G12/03</i>			
			€ 0	€ 0	5			
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulerings sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie				
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>				
			<i>Indicator: H4/01</i>	<i>Indicator: H4/02</i>				
			€ 113.572	€ 86.236				
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>
			<i>Indicator: H4/03</i>	<i>Indicator: H4/04</i>	<i>Indicator: H4/05</i>	<i>Indicator: H4/06</i>	<i>Indicator: H4/07</i>	<i>Indicator: H4/08</i>
			1 1.2 Renovatie	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			2 1.3 Onderhoud	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			3 2.2 Dienstverlening		€ 0	€ 37.210	€ 0	De werkelijke kosten zijn € 56.512 hoger dan de aanvraag. Voor het BTW bedrag van € 11.868 wordt een aanvullende aanvraag gedaan.
	€ 37.210							
4 2.3 Exploitatie	€ 49.026	€ 0	€ 49.026	€ 0				
5 Overige kosten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0				

VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle R Indicator: H8/03</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle R Indicator: H8/04</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06</i>
			1 1035847	€ 85.142	€ 0	€ 19.946	€ 0	€ 19.946
			Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoordin g (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08</i>				
			1 1035847	Nee				
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoordin g? (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle R Indicator: H12/01</i> € 20.000	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H12/02</i> Ja	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03</i> Ja			
LNV	L5B	Regiodeals 3 ^e tranche	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsin formatie voor die medeoverheid invullen	Kenmerk/beschikk ingsnummer	Betreft pijler	Besteding per pijler (jaar T)	Cofinanciering per pijler (jaar T)	
		SiSa tussen medeoverheden	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: L5B/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: L5B/05</i>	
			1 050026 Regio Rivierenland	21.0000689	Fysiek: vogelbuurt/oranjeb uur/bomenbuurt	€ 0	€ 0	
			Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator L5B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsin formatie voor die medeoverheid invullen	Totale cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T)	Totale cumulatieve cofinanciering per pijler (t/m jaar T)	Toelichting		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/09</i>		
			1 050026 Regio Rivierenland	€ 0	€ 0			
			Totale cumulatieve uitvoeringskosten (t/m jaar T)	Totale compensabele BTW (t/m jaar T)	Eindverantwoordin g (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: L5B/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/12</i>			
			€ 0	€ 0	Nee			

Lasten en baten per taakveld

Lasten per programma/taakveld		2021	2021 P+W	2021 Werkelijk	Vershil
**	0-1 Bestuur	1.753	1.813	1.956	144
**	0-2 Burgerzaken	881	954	947	-7
***	P1 Bestuur en Dienstverlening	2.634	2.767	2.903	136
**	1-1 Crisisbeheersing en brandweer	1.743	1.688	1.680	-8
**	1-2 Openbare orde en veiligheid	515	969	696	-273
***	P2 Openbare Orde en Veiligheid	2.258	2.657	2.377	-281
**	0-3 Beheer overige gebouwen en gronden	387	372	345	-28
**	2-1 Verkeer en vervoer	3.001	2.885	2.706	-180
**	2-2 Parkeren	30	30	30	0
**	2-4 Economische havens en waterwegen	0	0	0	0
**	2-5 Openbaar vervoer	117	117	134	17
**	5-5 Cultureel erfgoed	84	193	293	100
**	5-7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.761	2.054	1.971	-83
**	7-2 Riolering	1.772	1.760	1.565	-195
**	7-3 Afval	2.448	2.605	2.762	157
**	7-4 Milieubeheer	2.177	2.436	2.306	-130
**	7-5 Begraafplaatsen en crematoria	305	284	332	48
**	8-1 Ruimtelijke ordening	1.820	2.105	2.143	38
**	8-2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreine	1.639	2.279	2.944	666
**	8-3 Wonen en bouwen	633	676	736	60
***	P3 Fysieke Leefomgeving	16.173	17.796	18.267	471
**	3-1 Economische ontwikkeling	192	153	104	-48
**	3-2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.709	4.117	1.953	-2.163
**	3-3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	38	38	34	-4
**	3-4 Economische promotie	145	173	182	9
***	P4 Economie	3.084	4.480	2.273	-2.207
**	6-1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.065	1.043	989	-54
**	6-2 Wijkteams	432	804	672	-131
**	6-3 Inkomensregelingen	5.498	5.636	5.312	-324
**	6-4 Begeleide participatie	4.216	4.720	4.421	-299
**	6-5 Arbeidsparticipatie	472	615	311	-303
**	6-6 Maatwerkvoorziening (WMO)	814	939	864	-75
**	6-71 Maatwerkdienstverlening 18+	546	542	520	-22
**	6-72 Maatwerkdienstverlening 18-	7.194	6.737	6.578	-160
**	6-81 Geëscaleerde zorg 18+	260	355	264	-90
**	6-82 Geëscaleerde zorg 18-	1.137	1.534	1.413	-120
**	7-1 Volksgezondheid	1.033	1.120	1.087	-33
***	P5 WMO, Jeugdzorg en Participatiewet	22.668	24.045	22.431	-1.613
**	4-1 Openbaar basisonderwijs	236	271	265	-6
**	4-2 Onderwijshuisvesting	1.499	2.396	2.466	69
**	4-3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.848	2.029	1.610	-418
**	5-1 Sportbeleid en activering	347	429	327	-101
**	5-2 Sportaccommodaties	1.103	1.202	1.195	-6
**	5-3 Cult.presentatie, -productie en -partic.	265	362	294	-68
**	5-4 Musea	12	12	12	0
**	5-6 Media	448	448	454	6
***	P6 Onderwijs, Sport en Welzijn	5.757	7.149	6.624	-525
**	0-4 Overhead	6.965	7.740	7.134	-606
**	0-5 Treasury	146	-46	-75	-28
**	0-61 OZB woningen	286	287	271	-16
**	0-62 OZB niet-woningen	57	58	58	0
**	0-64 Belastingen overig	77	78	77	-1
**	0-7 Alg.uitkeringen en ov. uitkeringen GF	0	0	0	0
**	0-8 Overige baten en lasten	250	32	0	-32
**	0-9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	-31	-74	-44
***	P7 Alg.Dekk.Midd, Overhead, VPB, ONV.	7.782	8.117	7.391	-727
**	PGSO PG Saldo van baten en lasten	61	2.275	0	-2.275
***	Resultaat van baten (+) en lasten (-)	61	2.275	-2.275	
****	Totaal programma's	60.417	69.285	62.267	-7.019
**	RS Reserves	1.502	3.646	3.606	-41
*****	Totaal lasten	61.919	72.932	65.872	-7.059

Baten per programma/taakveld		Begroot 2021	P+W 2021	2021 Werkelijk	Vershil
** 0-1	Bestuur	0	0	0	0
** 0-2	Burgerzaken	-390	-389	-436	-47
***	P1 Bestuur en Dienstverlening	-390	-389	-436	-47
** 1-1	Crisisbeheersing en brandweer	0	0	0	0
** 1-2	Openbare orde en veiligheid	-26	-185	-85	100
***	P2 Openbare Orde en Veiligheid	-26	-185	-85	100
** 0-3	Beheer overige gebouwen en gronden	-53	-55	-55	0
** 2-1	Verkeer en vervoer	-81	-451	-509	-58
** 2-2	Parkeren	0	0	0	0
** 2-4	Economische havens en waterwegen	0	0	-11	-11
** 2-5	Openbaar vervoer	-68	-68	-81	-13
** 5-5	Cultureel erfgoed	0	-155	-156	-1
** 5-7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-178	-211	-305	-94
** 7-2	Riolering	-2.608	-2.608	-2.264	345
** 7-3	Afval	-2.723	-2.723	-2.971	-248
** 7-4	Milieubeheer	0	0	-167	-167
** 7-5	Begraafplaatsen en crematoria	-289	-269	-326	-57
** 8-1	Ruimtelijke ordening	-1.026	-1.376	-1.126	250
** 8-2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreine	-1.590	-2.169	-2.941	-772
** 8-3	Wonen en bouwen	-1.016	-1.016	-1.540	-524
***	P3 Fysieke Leefomgeving	-9.633	-11.102	-12.452	-1.350
** 3-1	Economische ontwikkeling	0	0	0	0
** 3-2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-2.542	-3.981	-2.063	1.918
** 3-3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-9	-9	-12	-3
** 3-4	Economische promotie	0	0	0	0
***	P4 Economie	-2.551	-3.990	-2.075	1.915
** 6-1	Samenkracht en burgerparticipatie	0	0	0	0
** 6-2	Wijkteams	232	-110	-79	31
** 6-3	Inkomensregelingen	-4.242	-4.474	-4.573	-99
** 6-4	Begeleide participatie	0	0	-23	-23
** 6-5	Arbeidsparticipatie	0	0	0	0
** 6-6	Maatwerkvoorziening (WMO)	0	0	-1	-1
** 6-71	Maatwerkdienstverlening 18+	-150	-110	-50	60
** 6-72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0
** 6-81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	-14	-14
** 6-82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0
** 7-1	Volksgezondheid	0	-23	-27	-4
***	P5 WMO, Jeugdzorg en Participatiewet	-4.161	-4.717	-4.767	-50
** 4-1	Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0
** 4-2	Onderwijshuisvesting	-38	-988	-1.019	-31
** 4-3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-706	-916	-566	349
** 5-1	Sportbeleid en activering	-40	-145	-58	86
** 5-2	Sportaccommodaties	-623	-666	-614	52
** 5-3	Cult.presentatie, -productie en -partic.	-55	-55	-37	18
** 5-4	Musea	0	0	0	0
** 5-6	Media	-9	-9	-8	1
***	P6 Onderwijs, Sport en Welzijn	-1.472	-2.779	-2.303	475
** 0-4	Overhead	-135	-441	-490	-48
** 0-5	Treasury	-51	-51	-46	5
** 0-61	OZB woningen	-3.424	-3.524	-3.529	-5
** 0-62	OZB niet-woningen	-1.520	-1.580	-1.603	-23
** 0-64	Belastingen overig	-1.721	-1.724	-1.725	-1
** 0-7	Alg.uitkeringen en ov. uitkeringen GF	-33.710	-36.421	-37.259	-838
** 0-8	Overige baten en lasten	0	-729	-729	0
** 0-9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0
***	P7 Alg.Dekk.Midd, Overhead, VPB, ONV.	-40.561	-44.471	-45.381	-910
****	Totaal programma's	-58.793	-67.633	-67.499	134
**	RS Reserves	-3.125	-5.299	-5.357	-58
*****	Totaal baten	-61.919	-72.932	-72.856	76

COVID-19

Neder-Betuwe is net als de rest van de wereld ook in 2021 stevig geraakt door de uitbraak van COVID-19 en de maatregelen die getroffen zijn om de gevolgen van de pandemie in te dammen. De maatschappelijke gevolgen zijn ingrijpend geweest. Ook in onze gemeente zijn inwoners ziek geworden en zijn inwoners overleden na een coronabesmetting. Daarnaast hebben de maatregelen van het Rijk ervoor gezorgd dat veel niet kon doorgaan wat voorheen gewoon was. In deze Jaarstukken is op veel plekken het effect van de coronapandemie terug te vinden. In deze bijlage vatten wij deze effecten overzichtelijk samen.

Getroffen maatregelen

Het integraal opererende ambtelijke crisisteam dat in maart 2020 was ingesteld, was ook in 2021 nog operationeel. Het bestond uit de algemeen directeur en vertegenwoordigers van het management, P&O, de Gemeentewinkel, ICT, documentaire informatievoorziening, juridische zaken, veiligheid, volksgezondheid, economische zaken, zorg, onderwijs en communicatie. De samenstelling was zodanig dat het snel en daadkrachtig kan handelen, met een duidelijke onderlinge rol- en taakverdeling. Een deel van het crisisteam was ook actief in de regionale crisisorganisatie. Niet alleen droeg Neder-Betuwe daarmee in 2021 bij aan de regionale coördinatie van de crisisbeheersing, het zorgde ook voor een snelle informatievoorziening vanuit de regio. Het crisisteam coördineerde in 2021 de uitvoering van maatregelen vanuit het Rijk en de veiligheidsregio, zoals de handhaving van de tijdelijke wet- en regelgeving en de uitvoering van de extra subsidie- of inkomensondersteuningsregelingen. Landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen werden doorvertaald in collegebesluiten over lokaal beleid en maatregelen. Het crisisteam coördineerde het beantwoorden van vragen van inwoners, organisaties en bedrijven.

Regionale crisisorganisatie

De regionale crisisorganisatie is op 1 juli 2021 afgeschaald van GRIP 4 naar GRIP 0. Dit betekent dat de normale bestuurlijke verhoudingen weer konden terugkeren. Wel bleef een deel van de crisisorganisatie in een soort waakstand. Een deel van de processen liep door na afschaling en werd geborgd in de bestaande organisaties: regionale afstemming op bestuurlijk niveau (burgemeesters) en ambtelijk niveau (ambtenaren rampenbestrijding & crisisbeheersing). Daarnaast monitorde de regionale crisisorganisatie (Bevolkingszorg) wekelijks de actuele situatie bij de gemeenten omtrent corona. Hierbij kan onder andere gedacht worden aan onrust door besmettingen (clusterbesmettingen), handhavingsdilemma's en evenementen.

Inrichting van gemeentehuis en vergaderen op afstand

Gedurende het gehele jaar was het gemeentehuis zo ingericht dat de veiligheid van bezoekers en medewerkers optimaal was. Dat gebeurde onder andere door looproutes te gebruiken, aangepaste openingstijden te hanteren, maximum aantallen aanwezigen per ruimte af te spreken en – op enkele versoepelingsweken na – een strikt thuiswerkbeleid te hanteren voor medewerkers die vanwege hun functie niet per se op het gemeentehuis moesten zijn. Veel werkzaamheden konden op afstand digitaal plaatsvinden, doordat medewerkers thuiswerklicenties hadden, laptops en bureaustoelen konden lenen en het videovergaderen inmiddels ingeburgerd was. In de vergaderzalen zijn schermen en camera's geplaatst, waardoor hybride vergaderen – een deel van de aanwezigen in het gemeentehuis en een deel thuis – mogelijk werd.

Borging van kritieke processen

In 2020 was onder verantwoordelijkheid van het crisisteam en het management een continuïteitsplan opgesteld. Dat plan regelt de borging van kritieke processen: processen die onder alle omstandigheden door moeten gaan, bijvoorbeeld omdat dat wettelijk bepaald is of omdat dat belangrijk is voor de veiligheid en de gezondheid van inwoners. Het continuïteitsplan geeft aan hoe die dienstverlening geborgd kan worden wanneer bijvoorbeeld veel medewerkers of klanten ziek zijn, veel inzet nodig is voor de regionale crisisbestrijding, het niet mogelijk is naar het gemeentehuis te komen of de digitale verbinding wegvalt. Net als in 2020 is het ook in 2021 gelukkig niet nodig geweest het plan in werking te laten treden. Het is het gehele jaar mogelijk gebleken om naast de kritieke processen ook minder-noodzakelijke dienstverlening in de lucht te houden.

Impact op het beleid en de manier van werken

In deze Jaarstukken heeft u kunnen lezen dat er op verschillende beleidsterreinen in 2021 vertraging is ontstaan in het opstellen en/of uitvoeren van beleid. Dat kwam bijvoorbeeld doordat de daarvoor benodigde bijeenkomsten niet konden doorgaan, doordat vanwege corona op landelijk niveau wetswijzigingen werden uitgesteld of doordat de beschikbare capaciteit hard nodig was voor de bestrijding van de crisis en/of het verzachten van de gevolgen (zie ook verderop bij 'Effecten op de gemeentelijke organisatie').

Zo is er vertraging geweest bij de realisatie van klompenpaden in Dodewaard en Ochten, heeft Avri minder uren kunnen inzetten voor het integraal beheer van de openbare ruimte, zijn taalactiviteiten voor inburgeraars vertraagd geraakt, konden informatiebijeenkomsten om nieuwe pleegouders te werven niet doorgaan, evenals activiteiten ter bestrijding van eenzaamheid en buurtsportactiviteiten. Ook is in het jaarverslag terug te vinden dat bedrijven minder milieuaanvragen hebben ingediend (en er dus ook minder milieucontroles zijn uitgevoerd) en dat er juist meer omgevingsvergunningen zijn aangevraagd voor bouwactiviteiten.

De coronapandemie zorgde in 2021 ook voor nieuwe werkzaamheden. Zo was er extra overleg met het onderwijsveld over de besteding van de middelen van het Nationaal Programma Onderwijs – bedoeld om mogelijke onderwijsvertragingen in te halen die kinderen opliepen vanwege lockdowns. Daarnaast zijn er regelingen opgezet om tegemoetkomingen te verstrekken aan organisaties die extra kosten maakten vanwege corona, bijvoorbeeld voor de controle van coronatoegangsbewijzen. Ook voor onze verbonden partijen verliep het jaar anders dan gebruikelijk. Dit geldt sterk voor bijvoorbeeld de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid en de GGD Gelderland Zuid. Hun jaarstukken – die bij het opstellen van onze jaarstukken nog niet beschikbaar waren – geven meer gedetailleerd inzicht in het verloop van het jaar en de (financiële) gevolgen daarvan.

Impact op de gemeentefinanciën

De coronapandemie heeft ook een financieel effect op de gemeente. In deze jaarstukken zijn op de verschillende programma's de financiële gevolgen van corona opgenomen, verwerkt en toegelicht. Om uw raad overzicht te bieden, zetten we hieronder de extra uitgaven over 2021 op een rij, gevolgd door de extra inkomsten vanwege corona. We sluiten af met een kort overzicht van de risico's. Een overzicht van de financiële gevolgen op taakveldniveau zou uw raad weinig inzicht bieden in de aard ervan. Daarom clusteren we de uitgaven naar onderwerp.

Extra uitgaven

Op verschillende terreinen heeft de gemeente uitgaven gedaan die zonder het coronavirus niet aan de orde zouden zijn geweest.

Extra uitgaven vanwege corona	Extra lasten	Toelichting
ICT en hybride werken	21.083	Voorzieningen voor thuiswerken, digitaal vergaderen, enzovoort.
Toezicht en handhaving	69.841	Toezicht en handhaving coronaregelgeving.
Communicatie en voorlichting	20.082	Extra communicatie over de coronaregelgeving, coronamaatregelen en dergelijke.
Compensatie voor meerkosten en continuïteit vervoer Versis en leerlingenvervoer	57.775	Landelijk afgesproken compensatie voor niet-gereeden ritten.
Eenmalige subsidies	85.805	Eenmalige subsidies en tegemoetkomingen voor jeugd- en jongerenactiviteiten, dorpshuizen en controle coronatoegangsbewijzen
Verkiezingen	59.034	Extra maatregelen om de verkiezingen <i>coronaproof</i> te organiseren.
Meerkosten Wmo	34.300	Meerkosten die voortkomen uit het volgen van de richtlijnen en maatregelen (persoonlijke beschermingsmiddelen, extra inzet van medewerkers, etc.)
Meerkosten Jeugdzorg	37.500	Meerkosten die voortkomen uit het volgen van

		de richtlijnen en maatregelen (persoonlijke beschermingsmiddelen, extra inzet van medewerkers, etc.)
TOZO	246.072	Tegemoetkomingen aan zelfstandigen
Diversen	43.681	Overige uitgaven, waaronder extra kosten voor de jaarrekeningcontrole en voor het verwijderen van borden.
Totaal	675.173	

Waar in 2020 de coronapandemie nog zorgde voor extra kosten voor schoonmaak, was er in 2021 vanwege de lockdowns en het thuiswerken sprake van minderkosten. In totaal is € 17.212 minder uitgegeven aan schoonmaak dan geraamd.

Extra inkomsten

Het Rijk is ook in 2021 op verschillende manieren tegemoetgekomen aan de extra uitgaven en minder-inkomsten.

Extra inkomsten	Extra baten	Toelichting
Coronacompensatiepakket decembercirculaire 2020	164.996	Extra eenmalige middelen voor re-integratie, gemeentelijk schuldenbeleid, bijzondere bijstand, cultuur en Tweede kamerverkiezingen.
Coronacompensatiepakket meicirculaire 2021	239.831	Extra eenmalige middelen voor extra begeleiding van kwetsbare groepen, bestrijden eenzaamheid ouderen, afvalverwerking, divers jeugd- en jongerenwerk, Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) en heroriëntatie zelfstandigen.
Coronacompensatiepakket septembercirculaire 2021	186.469	Extra eenmalige middelen voor Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK), buurt- en dorpshuizen en lokale cultuur.
Coronacompensatiepakket decembercirculaire 2021	743.126	Extra eenmalige middelen voor meerkosten jeugd en meerkosten Wmo (continuïteit van zorg), lokaal cultuuraanbod en compensatie inkomstenderving gemeente over 2020.
TOZO (uitkeringen, terugvorderingen en aflossingen) levensonderhoud en kapitaalverstrekking	21.868	Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers.
TOZO (voorschotten rijksbeschikking)	3.000.388	Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers; niet-besteede gedeelte wordt teruggevorderd).
Compensatieregeling TVS misgelopen huurinkomsten	38.000	Compensatie voor derving van huurinkomsten tijdens lockdowns .
Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen	62.955	Eenmalige middelen (via Veiligheidsregio Gelderland-Zuid) voor maatregelen ter bevordering van de naleving van de controle op coronatoegangsbewijzen.
Totaal	4.457.633	

Het is niet zonder meer mogelijk om de extra inkomsten en uitgaven vanwege corona van elkaar af te trekken. Voor een deel van de extra uitgaven is, zoals u op de programma's kunt zien, dekking gevonden binnen het betreffende taakveld. Daarnaast geldt voor een aantal extra inkomsten dat niet-besteede middelen teruggevorderd worden. Dat is bijvoorbeeld het geval voor de TOZO en de middelen voor coronatoegangsbewijzen. Meer hierover is opgenomen in de SISA-bijlage.

Besteding van het budget Coronagerelateerde kosten

Bij de vaststelling van de Jaarstukken 2020 heeft u besloten het overschot van coronacompensaties van dat jaar te bestemmen voor coronagerelateerde uitgaven in 2021. Dat budget is als volgt besteed.

Uitgave	Bedrag
Meerkosten en inhaalzorg Wmo	15.254
Meerkosten en inhaalzorg Jeugd	50.945
Tijdelijke uitbreiding schoolmaatschappelijk werk	10.000
Tijdelijke uitbreiding consultantcapaciteit i.v.m. toename complexe gezinssituaties	62.000
Regeling voor lokale culturele instellingen (niet het gehele bedrag is benut)	70.000
Extra inhuur capaciteit team Communicatie	48.308
Totaal	256.507

Risico's

In paragraaf 2 wordt uitgebreid ingegaan op de gemeentelijke risico's in het algemeen en de risico's rondom corona in het bijzonder. De omvang van het coronarisico zijn nog steeds moeilijk te becijferen. Tot nu toe zijn wij voor extra maatregelen en kosten op het gebied van de Covid-19 pandemie door het Rijk en mede-overheden in ruime mate gecompenseerd. Voor de lange termijn zijn de gevolgen voor de maatschappij en de economie echter nog niet helder.

Impact op de rechtmatigheid van subsidies

Vanwege de coronamaatregelen moesten subsidieontvangers in de praktijk soms anders handelen, dan waarvan werd uitgegaan bij de subsidieaanvraag en (voorlopige) subsidietoekenning. Het college heeft in 2021 een besluit genomen waarmee wordt geborgd dat bij de beoordeling van de aanvragen tot vaststelling van de verleende subsidies rechtmatig wordt gehandeld. Dat besluit houdt in dat de coronacrisis in 2021 is aangemerkt als bijzonder geval in de zin van artikel 14 van de Algemene subsidieverordening 2019 (de zogenaamde hardheidsclausule). Wanneer een subsidieontvanger niet (volledig) de activiteiten heeft kunnen uitvoeren en/of de voorwaarden en/of verplichtingen niet heeft kunnen nakomen, kan deze clausule worden toegepast.

Impact op de gemeentelijke organisatie

Ook in 2021 heeft de coronapandemie een grote impact gehad op de ambtelijke organisatie. Enerzijds heeft het thuiswerken geleid tot een hoge inzet van medewerkers en een laag ziekteverzuim. In die zin is te concluderen dat de inzet niet heeft geleden onder de coronapandemie. Anderzijds leidde de pandemie tot een fors aantal niet-voorziene taken. De uitvoering van de nieuwe (inkomens)regelingen hebben veel capaciteit gevraagd, net als de inzet in en voor de veiligheidsregio, de extra communicatie over de maatregelen, de handhaving daarvan en de verantwoording van de extra geldstromen. In combinatie met het werken op afstand van elkaar en andere niet-voorziene werkzaamheden (voor de opvang van vluchtelingen), hebben we daarom de nodige prioriteiten moeten stellen in het takenpakket. We zijn blij dat het gelukt is de gemeentelijke dienstverlening draaiend te houden onder deze lastige omstandigheden. De maatregelen binnen het gemeentehuis en de zorgen over mogelijke besmettingen hebben het werk voor de medewerkers op het gemeentehuis niet gemakkelijk gemaakt. Ook de medewerkers die maandenlang vanuit huis werkten, zijn de nodige uitdagingen tegengekomen. We waarderen ook de inzet van het management, omdat aansturing, begeleiding en verbinding onder deze omstandigheden geen sinecure waren.

Vooruitkijkend

We schrijven deze jaarstukken in een tijd waarin er geen sprake meer is van beperkende maatregelen. Maar de coronapandemie is wereldwijd nog niet ten einde en het is ook nog niet duidelijk of er later dit jaar alsnog maatregelen genomen moeten worden. We gaan ervan uit dat de uitdagingen en vraagstukken uit deze bijlage nog niet definitief verleden tijd zijn. Voor de langere termijn houden we rekening met risico's als een oplopende oninbaarheid van belastingen, debiteuren en huuropbrengsten en een toenemend beroep op opneemregelingen. Wij blijven de ontwikkelingen nauwgezet bijhouden en houden uw raad uiteraard ook tussentijds op de hoogte wanneer zich belangrijke ontwikkelingen voordoen.

Bezuinigingen

BEZUINIGINGEN		Bedragen x € 1000				Verantwoording realisatie bezuiniging
Omschrijving	2021	2022	2023	2024		
Programma 1 Bestuur en dienstverlening						
Efficiëntere openingstijden Gemeentewinkel	-24	-24	-24	-24	De bezuiniging is mede door de coronapandemie gerealiseerd, voor de komende jaren bekijken we of het mogelijk is zonder concessies.	
Programma 3 Fysieke leefomgeving						
Centrumontwikkelingen Ochten (afronding werk in 2021)	-24	0	0	0	Bezuiniging in 2021 is gerealiseerd. Er vonden in 2021 nog geen werkzaamheden plaats. De kapitaallasten konden daarom vrijvallen.	
Programma 5 Wmo, Jeugdzorg en Participatiewet						
Investeren in budget in evenwicht en terugverdienen via bezuinigingen	-100	-100	-100	0	De budgetten Wmo en Jeugd zijn in de bestuursrapportage najaar 2021 meerjarig herijkt	
Investeren in budget in evenwicht en terugverdienen via bezuinigingen	100	100	100	0		
Bijstellen begroting voorlichting over vaccineren	-9	-9	-9	0	Bezuiniging is in 2021 gerealiseerd	
Besparingen realiseren binnen programma WMO 50%.	-75	-150	-200	-250	De budgetten Wmo en Jeugd zijn in de bestuursrapportage najaar 2021 meerjarig herijkt	
Besparingen realiseren binnen programma Jeugdzorg 50%.	-150	-300	-600	-1.000	De budgetten Wmo en Jeugd zijn in de bestuursrapportage najaar 2021 meerjarig herijkt	
Programma 6 Onderwijs, Sport en Welzijn						
Voetbalveld Kesteren jaar later realiseren	-27	0	0	0	Bezuiniging is in 2021 gerealiseerd	
Tijdelijk inzetten subsidieregeling voor dorpshuizen	0	0	-25	-25	Bezuiniging is in 2021 gerealiseerd	
Leges verhogen voor aanvragen exploitatie kinderopvang	-5	-5	-5	-5	Bezuiniging is in 2021 gerealiseerd	
Besparingsopties Versis	nader bezien				In 2021 is een aantal besparingsmaatregelen vastgesteld. De maatregelen gaan in in 2022. In 2022 zal blijken hoe de verwachte lasten zich met deze maatregelen ontwikkelen.	
Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, VPB en Onvoorzien						
Efficiëntere openingstijden Gemeentewinkel	-5	-5	-5	-5	De bezuiniging is mede door de coronapandemie gerealiseerd, voor de komende jaren bekijken we of het mogelijk is zonder concessies.	
Besparing op de bedrijfsvoering van de ambtelijke organisatie	-100	-100	-100	-100	Bezuiniging is met ingang van 2021 gerealiseerd.	
Herroepen OZB verlaging 2%	-95	-190	-285	-285	Bezuiniging is met ingang van 2021 gerealiseerd.	
Toename OZB met inflatiepercentage	-68	-113	-160	-205	Bezuiniging is in met ingang van 2021 gerealiseerd.	
Verbeterd toepassen toeristenbelasting en uitwerking verblijfsbelasting	nader bezien				Niet van toepassing in 2021. Taakstelling gaat pas in 2023.	
Totaal Bezuinigingen een ombuigingen snel te realiseren	-581	-896	-1.413	-1.899		
+ = tekort - = overschot						

